

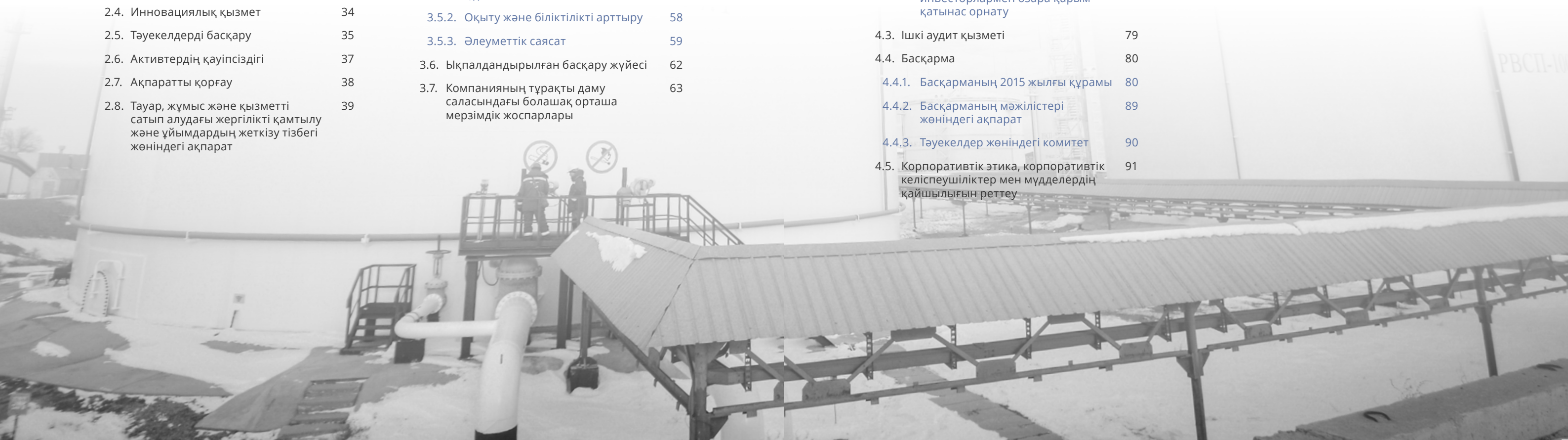
ЖЫЛДЫҚ ЕСЕП

«ҚазТрансОйл» АҚ
2015 жылғы
ЖЫЛДЫҚ ЕСЕБІ

Мазмұны

Есеп жөнінде	4	3. Тұрақты даму	41	4. Корпоративтік басқару	65	5. Қаржылық-шаруашылық қызметінің нәтижелері жөніндегі жетекшіліктің есеп беруі	93
Үндеу	6	3.1. Мүдделі тараптармен өзара ынтымақтастық қызметтестік	43	4.1. Акционерлердің жалпы жиналысы	67		
Негізгі операциялық және қаржылық көрсеткіштер	8	3.2. Компанияның қауымдастықтарға (салалық және халықаралық) және өзге бірлестіктерге мүшелігі жөніндегі ақпарат	47	4.1.1. Акционерлік капитал құрылымы	67		
1. Компания жөнінде	13	3.3. Қоршаған ортаны қорғау	47	4.1.2. Акционерлердің 2015 жылғы жалпы жиналысының өткізілуі жөніндегі ақпарат	67	6. Қосымшалар	103
1.1. 2015 жылғы атаулы оқиғалар	14	3.3.1. Атмосфералық ауаға әсері	48	4.1.3. Дивиденд белгілеу саясаты	68		
1.2. Бизнес үлгісі	16	3.3.2. Су ресурстары	49	4.2. Директорлар кеңесі	68		
1.3. Ұйымдық құрылымы	19	3.3.3. Қалдықтардың түзілуі	50	4.2.1. Директорлар кеңесінің 2015 жылғы құрамы	69		
1.4. Саланы мемлекеттік реттеу және тарифтер	23	3.3.4. Жер ресурстары және топырақ құнарлылығының қайта қалпына келтірілуі	50	4.2.2. Директорлар кеңесінің құрамындағы өзгерістер	75		
1.5. Нарыққа шолу	24	3.3.5. Энергия қуатын пайдалану және үнемдеу	51	4.2.3. Директорлар кеңесінің мәжілістері жөніндегі ақпараттар	75		
1.6. Даму стратегиясы және болашақ орта мерзімдік жоспарлары	26	3.4. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау	53	4.2.4. Директорлар кеңесінің жауапкершілігі	77		
2. Операциялық қызмет	29	3.4.1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік пен өрт қауіпсіздігі	55	4.2.5. Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақылары	77		
2.1. Мұнай тасымалдау және су беру	30	3.5. Қызметкерлер	56	4.2.6. Директорлар кеңесі комитеттерінің жұмысы жөніндегі ақпарат	77		
2.2. Сырт ұйымдарға тиесілі магистральді мұнай құбырларының пайдаланылуы жөніндегі қызметі	31	3.5.1. Қызметкерлердің саны және құрамы	56	4.2.7. Акционерлермен және инвесторлармен өзара қарым-қатынас орнату	79		
2.3. Инвестициялық қызмет	32	3.5.2. Оқыту және біліктілікті арттыру	58	4.3. Ішкі аудит қызметі	79		
2.4. Инновациялық қызмет	34	3.5.3. Әлеуметтік саясат	59	4.4. Басқарма	80		
2.5. Тәуекелдерді басқару	35	3.6. Ықпалдандырылған басқару жүйесі	62	4.4.1. Басқарманың 2015 жылғы құрамы	80		
2.6. Активтердің қауіпсіздігі	37	3.7. Компанияның тұрақты даму саласындағы болашақ орташа мерзімдік жоспарлары	63	4.4.2. Басқарманың мәжілістері жөніндегі ақпарат	89		
2.7. Ақпаратты қорғау	38			4.4.3. Тәуекелдер жөніндегі комитет	90		
2.8. Тауар, жұмыс және қызметті сатып алудағы жергілікті қамтылу және ұйымдардың жеткізу тізбегі жөніндегі ақпарат	39			4.5. Корпоративтік этика, корпоративтік келіспеушіліктер мен мүдделердің қайшылығын реттеу	91		

ЕСЕП ЖӨНІНДЕ

«ҚазТрансОйл» АҚ (бұдан былай – Компания) жыл сайын Компанияның веб-сайтында көпшілікке қолжетімді болуы үшін ұсынылатын жылдық есептерін жариялап отырады, ал 2013 жылдан бастап ықпалдандырылған жылдық есептерін жариялай бастады, ондағы негізгі бөлімдердің бірі – Тұрақты даму саласындағы есеп болып табылады. Осы есеп Компанияның үшінші Ықпалдандырылған жылдық есебі болып табылады және 2015 жылғы 1 қаңтардан бастап 31 желтоқсанға дейінгі есеп беру кезеңдерінің мәліметтерін қамтиды. 2014 жылға арналған осыған дейінгі ықпалдандырылған жылдық есеп 2015 жылғы мамыр айында жарияланған.

Компанияның 2015 жылғы ықпалдандырылған жылдық есебі (бұдан былай – Есеп) мұнай-газ секторындағы компанияларға арналған GRI Салалық қосымшалары мен G4 Тұрақты даму саласындағы есеп беру нұсқаулығы (бұдан былай – GRI G4 нұсқаулығы) секілді халықаралық стандарттарға сәйкес дайындалған. Сонымен бірге, есепті дайындау барысында ықпалдандырылған есеп беру жөніндегі халықаралық кеңес тарапынан әзірленген Халықаралық ықпалдандырылған есеп беру стандартының қағидаттары, листингілік компаниялардың жылдық есебіндегі ақпараттардың ашылуына байланысты Қазақстан қор биржасының қоятын талаптары және Компанияның өзге ішкі құжаттары сақталды. Компанияның қаржылық-шаруашылық қызметі саласындағы көрсеткіштері ҚЕХС «Менеджмент пікірлері» Нұсқаулығының ұсынымдарына сәйкес дайындалған.

Есепті дайындау барысында біз ақпараттардың «Негізгі» (Core) нұсқасына сәйкес ашылуын көздедік, бұл ретте, біз кейбір мән-жайларға байланысты

ақпараттарды қажет етілгеннен гөрі егжей-тегжейлі ашуға талпындық.

Есептің стандарттық элементтерінің толық тізілімін және олардың аталмыш Есепте орналасуын сипаттайтын кесте «Жетекшілікке ұсынылатын есептің GRI G4 нұсқаулығына және салалық қосымшаларына сәйкестігінің кестесі» Қосымшасында келтірілген.

Есепті дайындау үрдісі және елеулі мән-жайларының анықталуы

Есептің мазмұнын анықтауға қатысты Компанияның әдіс-тәсілдері мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу барысындағы елеулі жағдайларды, сондай-ақ, есептік кезеңнің негізгі оқиғаларын анықтау және мониторинг жасау негізінде құрылады.

Есепті дайындау барысында біз ашылатын мән-жайлардың маңыздылығын бағаладық. Компания үшін елеулі мән-жайлардың тізімі, сондай-ақ, олардың басымдылығы Компанияның құрылымдық бөлімшелерінің жетекшілерімен кеңесу және оларға сауалнама жүргізу негізінде анықталды. Сонымен қатар, ақпаратты ашу және мазмұнын анықтау мәселелері бойынша қазақстандық және ресейлік компаниялардың үздік тәжірибелерінің талдаулары назарға алынды.

Талқылаулардың нәтижелері негізінде мүдделі тараптар үшін аса маңызды мәселелер мен тақырыптардың алдын-ала тізімі қалыптастырылды. Елеулі мән-жайлардың түпкілікті тізімі Компанияны дамытудың стратегиялық пайымдауларының ескерілуімен, Компанияның жетекшілігі деңгейінде бекітілді.

Есепті қалыптастыру үшін қажетті ақпараттарды дайындау және жинау – Компанияның құрылымдық бөлімшелерінің қатысуымен жүргізілді. Одан кейін Есептің дайындалуына жауапты департамент алынған деректерді шоғырландырып, тексеріп шықты.

«Компания қызметінің елеулі мән-жайлары» Қосымшасында Есепте ашылатын елеулі жағдайлардың тізімі ұсынылған.

Компания қызметінің елеулі тұстарының басқарылу әдіс-тәсілдері жөніндегі мәліметтер Есептің бүкіл мәтіні бойынша ашылады.

Есеп беру аясы

Осы есеп Компанияның қызметі мен оның еншілес және бірлесе бақыланатын ұйымдарының қызметі жөніндегі ақпараттарын қамтиды. Есепте Компания қызметінің өндірістік-қаржылық көрсеткіштері, корпоративтік басқару мен тәуекелдерді басқарудың маңызды тұстары сипатталған, сондай-ақ, Компанияның тұрақты дамуына баса назар аударылған.

Бұл ретте, «Негізгі операциялық және қаржылық көрсеткіштер» және «Қаржылық-шаруашылық қызмет нәтижелері жөніндегі жетекшіліктің есебі» бөлімдеріндегі өндірістік-қаржылық көрсеткіштері шоғырландырылып сипатталған, олар еншілес және бірлесе бақыланатын ұйымдардың (бұдан былай – ЕББҰ) қаржылық-шаруашылық қызмет нәтижелерін қамтиды. Егер

өзге жағдай қарастырылмаған болса, Есептің өзге бөлімдерінде ақпарат «ҚазТрансОйл» АҚ бойынша бөлек ұсынылған.

Ақпарат пен сандық мәліметтер 2015 жылға арналып ұсынылған. Ақпараттарды көрсеткіштермен салыстыру және талдау мақсатында, 2014 жылғы деректер келтірілген. Бұдан былай, келесі жылдары Есеп дайындау барысында біз ақпараттарды 3 жылғы қарқында сипаттап, ұсынуды жоспарлап отырмыз.

2014 жылғы Ықпалдандырылған жылдық есептен өзгешеліктері

2015 жылғы Есепті дайындау барысында біз ұсынылып отырған ақпараттардың 2014 жылғы есепте сипатталған ақпараттармен салыстырымдылығын қамтамасыз етуге тырыстық. Есепте біз жұмыс орнындағы қауіпсіздік пен денсаулық, тауар, жұмыс және көрсетілетін қызмет түрлерін сатып алу тәжірибесі, экологиялық мәселелер секілді мүдделі тұлғалар үшін аса маңызды мәселелерге барынша назар аударуға талпындық.

Компанияның 2014 жылғы Ықпалдандырылған жылдық есебімен салыстырғанда, аталмыш Есепте жекелеген көрсеткіштерге қатысты өзгертулер орын алды. Толығырақ түсініктемелер есептің мәтінінде келтірілген.

Растаулар

Қаржылық емес ақпараттарға қатысты сенімділік деңгейін арттыру мақсатында, сондай-ақ, Компанияның ақпараттық айқындылығын арттыру мақсатында, «КПМГ Такс энд Эдвайзори» ЖШС компаниясы Есептің тұрақты даму саласындағы көрсеткіштерінің тәуелсіз аудиторлық растауларын өткізді, оның тұжырымы «Тұрақты даму саласы көрсеткіштерінің тәуелсіз расталуы бойынша «КПМГ Такс энд Эдвайзори» ЖШС тұжырымы» Қосымшасында ұсынылған.

Қаржылық есептің көрсеткіштері «Эрнст энд Янг» ЖШС тәуелсіз аудиторларының тұжырымы және аудит жүргізілген шоғырланырылған қаржылық есебі» Қосымшасында ұсынылған Компанияның 2015 жылғы аудит жасалған шоғырландырылған қаржылық есебіне сәйкес ұсынылған.

Есепке қатысты барлық сұрақтар бойынша Компанияның Стратегиялық жоспарлау департаментіне хабарласуыңызға болады:

Мақсұт Қажымханов:
+7 (7172) 555 612,
kazhimhanov@kaztransoil.kz;

Пауза Келдібекова:
+7 (7172) 555 346,
keldibekova@kaztransoil.kz.

Есептемені онлайн
қарау:
www.kaztransoil.kz

Үндеу

МАҚСАТҚА ЖОСПАРЛЫ ЖЫЛЖИ ОТЫРЫП!

Данияр Берлібаев

«ҚазТрансОйл» АҚ
Директорлар кеңесінің
төрағасы

Нұртас Шманов

«ҚазТрансОйл» АҚ
Бас директоры
(Басқарма төрағасы)

Құрметті оқырмандар!

Біз Сіздерге «ҚазТрансОйл» акционерлік қоғамының 2015 жылғы ықпалдандырылған жылдық есебін қуана-қуана ұсынып отырмыз. Өткен жылы біздер Орск қаласындағы мұнай қайта өңдеу зауыты салынғанға дейінгі Баку және Ембі мұнайын тасымалдауға арналған, бұрынғы Кеңес Одағы кеңістігіндегі ең ауқымды және мықты мұнай құбырлары құрылысының бірі болып табылатын, Қазақстан Республикасының мұнай тасымалдау саласының 80 жылдық мерейтойын атап өттік. Сіз, аталмыш есепте Компанияның 2015 жылы атқарған қызмет нәтижелерімен қатар, Қазақстан Республикасының мұнай тасымалдау саласының негізгі қалыптасу кезеңдеріне куә бола аласыз.

2015 жылдың қорытындылары Компанияның бизнес үлгісінің тұрақтылығы мен тиімділігін, сондай-ақ, басқару саласының тіпті аса қиын экономикалық жағдайларда да табысқа қол жеткізу қабілетін баса көрсетіп берді.

Компания жыл сайын акционерлерге дивидендтер төлеудің тұрақтылығын көрсетіп отыр. 2014 жылдың қорытындылары бойынша 2015 жылы төленген дивидендтің мөлшері Компанияның бір жай (қарапайым) акциясына шаққанда 120,71 теңгені құрады, бұл жайғастыру құнына 16,65% мөлшеріндегі дивидендік табыстылықты қамтамасыз етті.

Компания атқаратын қызметіне сәйкес есеп беру кезінде оң өндірістік және қаржылық нәтижелерге қол жеткізді. Компания

нарықтың көшбасшысы болуын жалғастыруда және еліміздегі мұнай өңдеудің жалпы көлемінің шамамен 51% тасымалдауды қамтамасыз етіп отыр. Өткен жылдың қорытындылары бойынша, шоғырландырылған мұнай тасымалдау көлемі 61 миллион тоннаны құрады, бұл жоспардан 3% артық, ал шоғырландырылған жүк айналымы 45,4 миллиард тоннашақырым мөлшерін құрады, бұл жоспарлы көрсеткіштен 4% жоғары артық. «Астрахань-Маңғышлақ» суағыны арқылы Еділ суын жеткізудің көлемі 2015 жылы 25 миллион текше метрді құрады, бұл жоспардан 8% жоғары.

2015 жылдың қорытындысы бойынша «ҚазТрансОйл» АҚ (жеке) 79,6 млрд. теңге көлемінде рекордтық таза пайда тапты, бұл жоспарлы көрсеткіштен 17% жоғары және

2014 жылғы нәтижеден 38% жоғары.

Компанияның шоғырландырылған табысы 44,7 миллиард теңгені құрады, бұл жоспарлы көрсеткіштен 3% жоғары. Бұл ретте, өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда Компанияның шоғырландырылған табысының төмендеуі орын алды. Мұндай төмендеудің негізгі факторы – ұлттық валютаның құнсыздануынан кейін Компанияның бірлесе бақыланатын ұйымдарының доллармен есептелген қарыздары бойынша айырбастау бағамының шығыны болды.

2015 жылғы мамыр айында «Табиғи монополиялар және реттелетін нарықтар» жөніндегі Қазақстан Республикасының Заңына енгізілген түзетулердің қабылдануына орай, Қазақстан Республикасының аумағынан транзитпен өткізу және Қазақстан Республикасынан тыс жерлерге экспортқа шығару мақсатында мұнай тасымалдау жөніндегі қызмет түрлері табиғи монополиялар саласынан алынып тасталды. Мұндай жағдайдың Компанияның тарифтік саясатының икемділігін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретіні сөзсіз.

«Самұрық-Қазына» АҚ және «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ түрлендіру бағдарламасының шеңберінде

Компания бизнес-үрдістерін жетілдіру шараларына белсенді түрде атсалысуда. Бұл ретте, Компанияның құнын және біздің акционерлеріміздің инвестицияларын арттыруға мол мүмкіндік беретін, 5 (бес) жылдық қызмет тиімділігін арттыру және шығыстарын оңтайлыландыру жөніндегі Компанияның дәйектеген іс-шаралары түрлендіру бағдарламасына енгізілетін болады.

Компания тұрақты түрде дамуға бағытталған іс-шараларға үлкен назар аударады, оның барысында қызметкерлердің өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін, айнала қоршаған ортаның қорғалуын, қызметкерлер үшін қажетті ортаның қорғалуын, қызметкерлер үшін улығы көзделген іс-шаралар кешені жүзеге асырылды.

Қорыта келе, Компанияның Директорлар кеңесінің және Басқармасының өз қызметінде барлық мүдделі тараптардың құқықтары мен мақсат-мүдделерін назарға ала отырып, Компанияның атқаратын қызметінің тиімділігін арттыруға, шығындарын оңтайлыландыруға және Компанияның капиталдандырылуының бұдан былай да қарқынды өсуін көздеп, таңдалған Даму стратегиясын ұстанатынын атап өткеніміз дұрыс болар.

Компания Қазақстан Республикасындағы жалпы мұнай өңдеу ауқымының

51%

тасымалдады

Компанияның шоғырландырылған жүк айналымы

45,4

млрд. тонн-шм

Компанияның шоғырландырылған табысы

44,7

млрд. теңге

Негізгі операциялық және қаржылық көрсеткіштер

61 001

МҢАЙ ТОННА

Тасымалдау ауқымы

110 234

МЛН. ТЕҢГЕ

EBITDA*

8 129

АДАМ

Қызметкерлердің саны

Мұнай тасымалдау және су беру

Шоғырландырылған көрсеткіштер	2015 жыл жоспар	2015 жыл іс жүзінде	2014 жыл іс жүзінде	Өзгеріс, %
Тасымалдау көлемі, мың тонна	59 195	61 001	64 005	-4,7
Жүк айналымы, млн. тонна-шақырым	43 737	45 446	44 206	2,8
Су беру көлемі, мың текше метр	23 190	24 998	24 815	0,7

Қаржылық көрсеткіштер

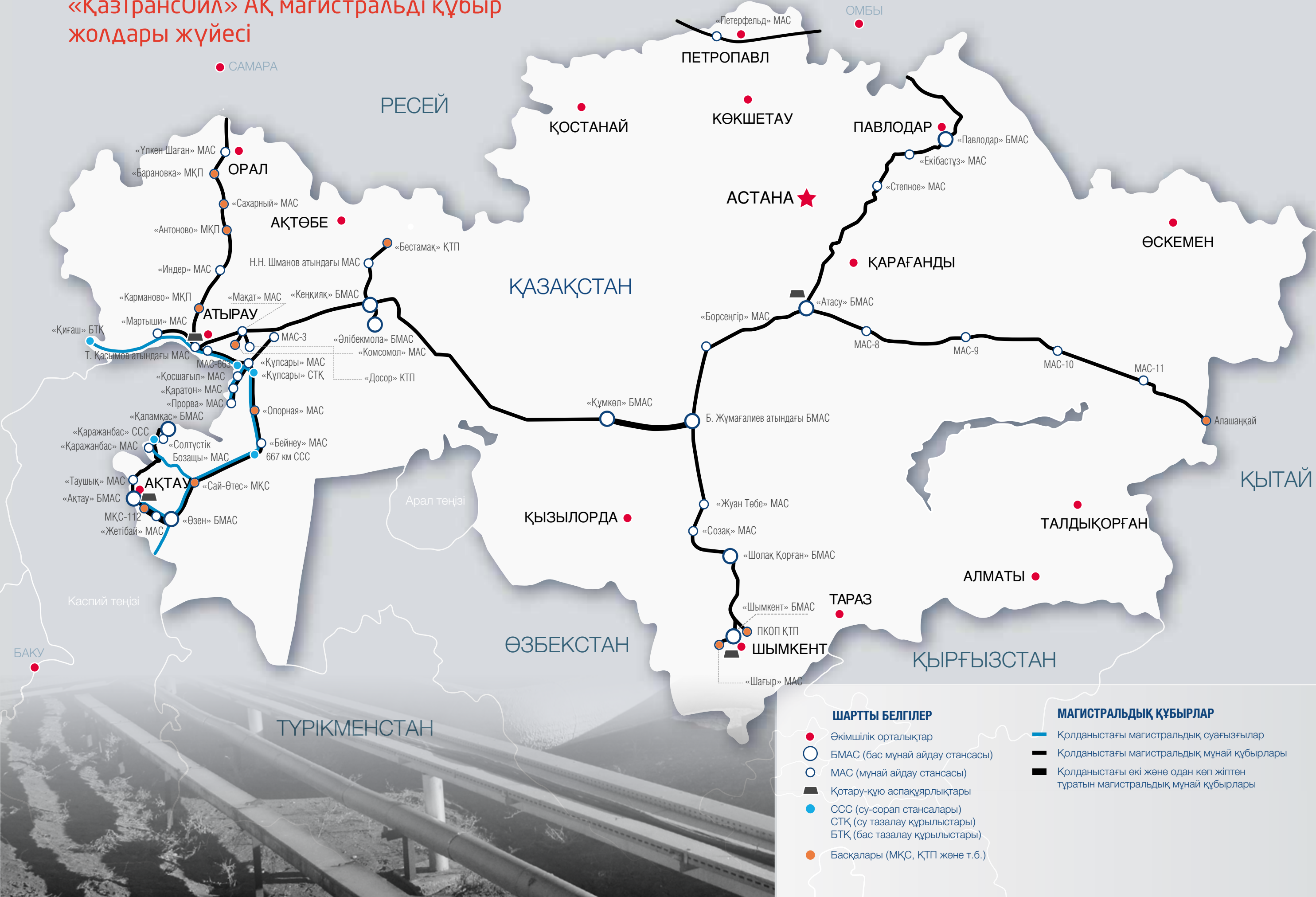
Шоғырландырылған көрсеткіштер	2015 жыл жоспар	2015 жыл іс жүзінде	2014 жыл іс жүзінде	Өзгеріс, %
Ақшалай түсім, млн. теңге	203 635	213 162	206 637	3,2
EBITDA*, млн. теңге	98 643	110 234	105 431	4,6
Сатудың өзіндік құны, млн. теңге	126 316	124 064	121 309	2,3
Есеп берілген жылғы табыс жиынтығы, млн. теңге	43 256	44 713	46 431	-3,7
Жыл соңына қарай ақшалай қаражат және оның баламалары, млн. теңге	15 818	50 420	42 175	19,5

* Бұл көрсеткіш «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының еншілес ұйымдарының Даму жоспарларын әзірлеу, келісу, бекіту, түзету, орындау және мониторинг жасау Ережелеріне сәйкес есептелген.

Қызметінің қаржылық емес көрсеткіштері

Компания бойынша жекелеген көрсеткіштер	2015 жыл жоспар	2015 жыл іс жүзінде	2014 жыл іс жүзінде	Өзгеріс, %
Қызметкерлердің тізімдік саны	8 059	8 129	8 183	-0,7
Өндіріске байланысты жазатайым оқиғалардың жалпы саны	0	5	0	-
Айнала қоршаған ортаны (ауаны) ластағыш заттардың шығарылуы, тонна	-	25 403	25 687	-1,1
Экологиялық төлемдер, мың теңге	-	70 782	63 406	11,6
Тауар, жұмыс, қызмет түрлерінің жалпы ауқымының жергілікті қамтылу үлесі, %	70	60	69	-12,1

«ҚазТрансОйл» АҚ магистральді құбыр жолдары жүйесі

Даму тарихы

1997 жыл

Мұнай тасымалдау, мұнай мен мұнай өнімдерін сыртқа шығару және сырттан әкелу мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының мүдделерін сақтау мақсатында 1997 жылғы 2 сәуірдегі Қазақстан Республикасы Үкіметінің №461 қаулысымен жарғылық капиталына мемлекет 100 пайыз қатысатын «ҚазТрансОйл» мұнай тасымалдау жөніндегі Ұлттық компаниясы» («ҚазТрансОйл» МТ ҰК ЖАҚ) жабық акционерлік қоғамы құрылды. «ҚазТрансОйл» МТ ҰК ЖАҚ құрылған сәтте оның меншігінде және пайдалануында 6400 шақырымнан астам мұнай құбыры мен 2000 шақырымнан астам су ағыны болған.

2001 жыл

- Компания халықаралық қор нарығында еурооблигациялардың алғашқы шығарылымын орналастыруды жүзеге асырды, бұл, сондай-ақ 8,5% тең купонымен бірге жалпы сомасы 150 миллион АҚШ долларын құрайтын қазақстандық компаниялардың корпоративтік еурооблигацияларының алғашқы шығарылымы болды. Компания еурооблигацияларды 2006 жылы толығымен өтеді.
- Мамыр айында «ҚазТрансОйл» МТ ҰК ЖАҚ (атауын «ҚазТрансОйл» ЖАҚ деп өзгерткен) акцияларының Мемлекеттік қалтасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 2 мамырдағы №591 қаулысына сәйкес құрылған «Мұнай және Газ көлігі» ұлттық компаниясы» жабық акционерлік қоғамының жарғылық қорына берілді. Кейіннен «Қазақойл» ұлттық мұнай-газ компа-

ниясы» мен «Мұнай және Газ көлігі» ұлттық компаниясы» жабық акционерлік қоғамдары біріктірілгеннен кейін, жаңадан құрылған «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» жабық акционерлік қоғамы «ҚазТрансОйл» ЖАҚ дара акционері болды.

- Қазан айында Каспий Құбыр Консорциумының (бұдан былай – КҚК) Теңіз-Новороссийск мұнай құбыры пайдалануға берілді. «ҚазТрансОйл» ЖАҚ жүк жөнелтушілердің КҚК мұнай құбырына қол жеткізуді қамтамасыз ету мақсатында, өзінің «Атырау» мұнай айдау станциясында Өзен-Атырау, Кеңкияқ-Атырау, Мартыши-Атырау мұнай құбырлары арқылы және теміржол арқылы келіп түсетін мұнайды КҚК жүйесіне ауыстырып құюға арналған нысандарды сапқа қосты.

2009 – 2011 жылдар

- 2009 жылдың қазан айында «ҚҚК» ЖШС Кеңкияқ – Құмкөл магистральді құбырын пайдалануға енгізді.
- 2011 жылдың маусым айында Компания жалпы сомасы 1 700 млн. теңгені құрайтын Компанияның орналастыратын акцияларының төлемі ретінде «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Тұймазы – Омбы – Новосібір-2 (ТОН-2) мұнай құбырының қазақстандық телімін алды.

2012 жыл

- Маусым айында Компания өзінің жарияланған жай акцияларын бөлшектеу және санын арттыру рәсімін аяқтады, оның жалпы саны 2012 жылғы 30 маусымдағы жағдайы бойынша 384 635 600 дананы құраған.
- Қыркүйек айында сатып алу шартына сәйкес Компания «ҚазМұнайГаз – Сервис» ЖШС пайдасына «ҚазТрансОйл – Сервис» АҚ акцияларының 100% сатты.
- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 8 қазандағы №1273 қаулысына сәйкес, Компания магистральді мұнай

құбыры желісі бойынша ұлттық оператор ретінде анықталды.

- 2012 жылғы 25 желтоқсанда Қазақстан қор биржасының қайта нарығында «ҚазТрансОйл» АҚ жай акцияларының саудалануы басталды және осы компания «Халықтық IPO» Бағдарламасы шеңберінде өз акцияларын орналастырған Қазақстан Республикасындағы алғашқы компания болды. Жазылу барысында Компанияның жай акцияларын 10 жинақтаушы зейнетақы қоры және Қазақстан Республикасының 33 989 азаматы сатып алды. Өтінімдердің көлемі орналастыру көлемінен 2,1 есе асып түсті.

2014 жыл

Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасында 2013 жылғы 24 желтоқсанда жасалған, Ресей мұнайын Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдау саласындағы ынтымақтастық туралы Келісімнің шеңберінде, 2014 жылдың қаңтар айында Компания жылына 7 млн. тоннаға дейінгі көлемде Ресей мұнайын Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдауға кірісті.

2014 жылдың тамыз айында бейінді емес активтерді қайта құрылымдау жөніндегі іс-шараларды орындау аясында Компания «Қазақстан Халық Банкі Жинақтаушы Зейнетақы Қоры» АҚ акциялар қалтасының 0,88% сатты.

1997

1998

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

1998 жыл

Желтоқсан айында магистральді құбырлар арқылы мұнай тасымалдау қызмет түрлері мен магистральді су ағыны жүйелері арқылы су беру қызметін қосқанда, табиғи монополиялар саласына жатқызылған бірқатар ұсынылатын қызмет түрлеріне қатысты табиғи монополия субъектілерінің Мемлекеттік тіркелімінің Республикалық бөліміне қосылды.

2004 жыл

- Мамыр айында «ҚазТрансОйл» ЖАҚ атауы «ҚазТрансОйл» АҚ болып өзгертілді.
- Компания «ҚазМұнайГаз ҰК» акционерлік қоғамынан «Мұнайтас» СБҚК» акционерлік қоғамы акцияларының 51% мөлшеріндегі үлесін алды.
- Компания мен CNODC паритеттік бастамамен «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС (бұдан былай – «ҚҚК») құрды.

2006 жыл

- Шілде айында «ҚҚК» ЖШС Ата-су-Алашанькоу магистральді құбырын пайдалануға енгізді.
- Шілде айында Компания ұзындығы 25 шақырымға созылатын және жобалық өткізу қуаты жылына 3,5 млн. тонна мұнайды құрайтын Солтүстік Бұзашы – Қаражанбас мұнай құбырын пайдалануға енгізді.

2007 – 2008 жылдар

2007 жылдың қаңтар айында Компания «Batumi Capital Partners Limited» компаниясы акцияларының 50% сатып алды. 2008 жылдың ақпан айында Компания «Batumi Industrial Holdings Limited» компаниясының акциялар қалтасының 100% арналған сертификатын алды. Мәміленің нәтижесінде Компания «Батуми мұнай терминалы» ЖШҚ активтерін және «Батуми мұнай терминалы» ЖШҚ 49 жылға басқаруға қатысты айрықша құқығын сатып алды.

2013 жыл

- 2013 жылғы 1 ақпанда Компанияның жай акциялары KASE Индексінің есебіне арналған акциялардың өкілдік тізіміне енгізілді.
- Желтоқсан айында «Batumi Industrial Holdings Limited», «Batumi Capital Partners Limited» және «Batumi Services Limited» компанияларын «Batumi Terminals Limited» компаниясына (бұдан былай – BTL) қосу жолымен оларды қайта ұйымдастыру үрдісі аяқталды.

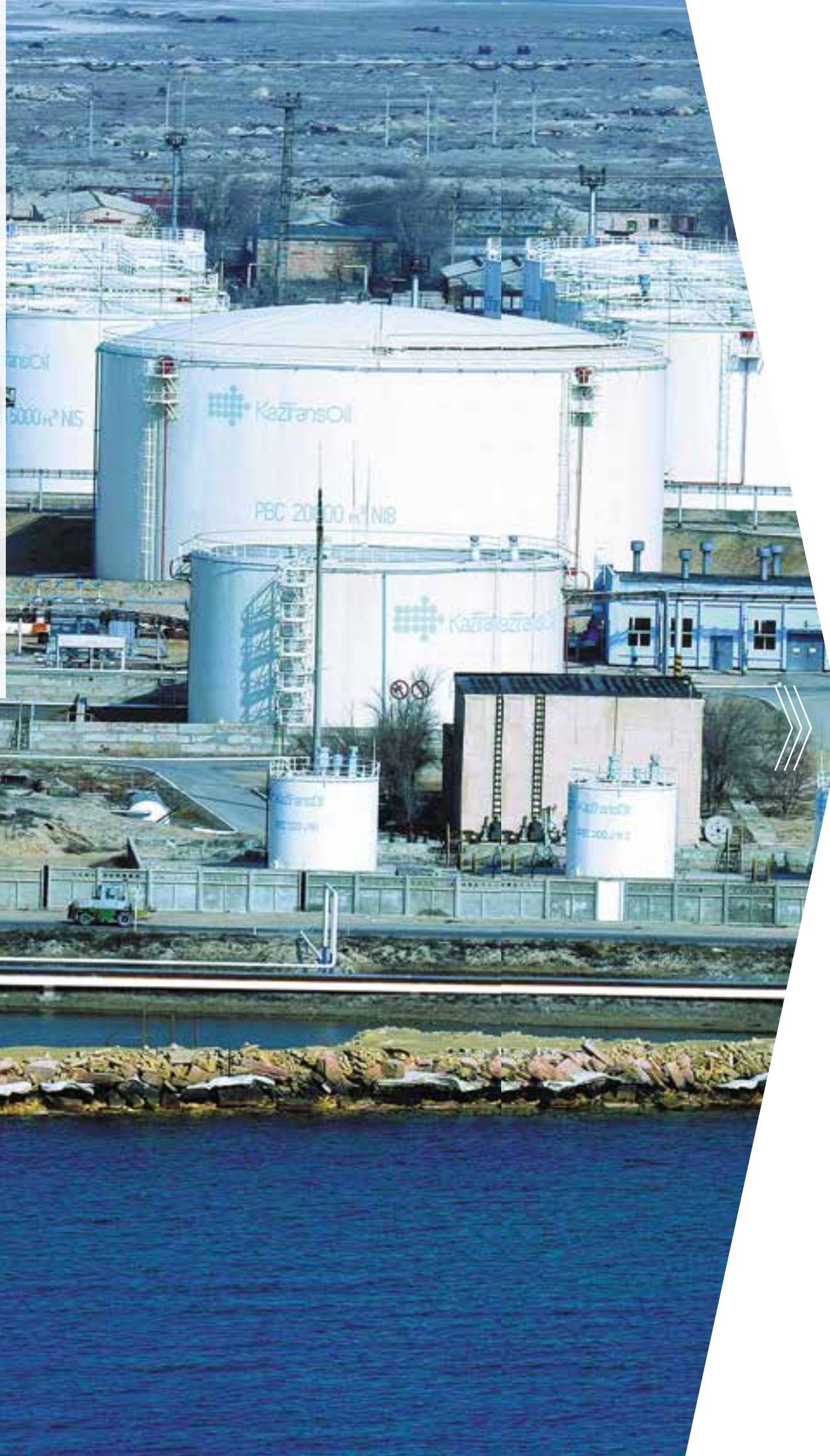
аяқталды. Компания қайта ұйымдастырылу нәтижесінде «Batumi Terminals Limited» компаниясының (Кипр) акцияларының 100% иемденуші болып табылды, осы Компания арқылы Грузиядағы өндірістік активтерді – Батуми мұнай терминалы мен Батуми теңіз портын тікелей иелену және басқару жүзеге асырылады.

- 2013 жылғы 25 желтоқсанда «Батуми мұнай базасы» ЖШҚ және «Батуми мұнай терминалы» ЖШҚ қосу үрдісі аяқталды.

1935

1935 жылы желтоқсан айында Ембі мұнайының Орск қаласындағы мұнайды қайта өңдеу зауытына тасымалдалынуы басталған, Қазақстандағы тұңғыш магистралды «Каспий – Орск» мұнай жолдарының құрылысы аяқталды

Мұнай өткізу құбырлары пайда болғанға дейін мұнай ағаш бөшкелерде тасымалдалынып, мұнай айдау зауыттарына жеткізілетін. 1872 жылы америкалық мұнай өндірушілер қауымдастығы ауқымы 42 галлон (159 литрлік) болатын ағаш бөшкелерін (баррель) мұнай стандарты деп ресми бекітті. Бүгінде әлемдік тәжірибеде кең тараған өңделген мұнайдың өлшем бірлігі – мұнай баррелі сол еңбектің естелігі іспетті.

1. КОМПАНИЯ ЖӨНІНДЕ

- 1.1. 2015 жылғы атаулы оқиғалар
- 1.2. Бизнес үлгісі
- 1.3. Ұйымдық құрылымы
- 1.4. Саланы мемлекеттік реттеу және тарифтер
- 1.5. Нарыққа шолу
- 1.6. Даму стратегиясы және болашақ орта мерзімдік жоспарлары

1.1. 2015 жылғы атаулы оқиғалар

Ақпан

Қуат көзін үнемдеу және қуат көзінің тиімділігі

Компания Қазақстанда алғашқылардың бірі болып өз нысанында қуат көзінің қорларына аудит жүргізу жұмыстарын аяқтады. Энергетикалық қуат көзі қызметіне жүргізілген аудиттің қорытындылары бойынша Компанияның 2015 – 2019 жылдарға арналған энергия үнемдеу және оның тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шаралар жоспары әзірленіп, есеппен бірге Мемлекеттік энергетикалық тізілімге жіберілді.

Энергия қуаты қызметінің аудиті Қазақстан экономикасының энергия тиімділігін дамытуды қамтамасыз ету мақсатындағы энергия үнемдеу саласындағы ұлттық инфрақұрылымды қалыптастыруға және энергия үнемдеу саласындағы тұтас құқықтық базаны құруға бағытталған Қазақстан Республикасы «Энергия үнемдеу және энергия тиімділігі» Заңының талаптарын орындау мақсатында жүргізілген.

Несие рейтингі

Халықаралық Standard & Poor's рейтинг агенттігі Компанияның несие рейтингін «BBB-» деңгейінен «BB+» деңгейіне түсірді, болжамы – «Кері».

Компанияның рейтингін төмендету – Қазақстан Республикасының рейтингін төмендетумен және «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ рейтингілерін төмендетумен байланысты орын алды. Рейтинг деңгейі Компанияның – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ тобының стратегиялық тұрғыда елеулі еншілес компаниясы ретіндегі мәртебесімен, сондай-ақ қажет болған жағдайда мемлекет тарапынан уақтылы және жеткілікті

қолдаудың Компанияға ұсынылуының жоғары деңгейдегі ықтималдығымен анықталған.

Сәуір

Несие рейтингі

Moody's агенттігі болжамды «Тұрақты» деңгейге өзгерте отырып, Компанияның несие рейтингін «Ваа3» деңгейінде растады. Компания болжамының өзгеруі Қазақстан Республикасының тәуелсіз рейтингі болжамының өзгеруіне байланысты орын алды. Агенттіктің мұндай «Тұрақты» деген болжамы – Компанияның қаржылық қиындықтарға тап болған жағдайда, оған қолдау көрсететін Қазақстан Республикасы Үкіметімен тығыз байланысын сақтап қалуы жөніндегі пікіріне негізделген.

Мамыр

Акционерлердің жалпы жылдық жиналысы

Астана қаласында 2014 жылды қорытындылауға арналған Компания акционерлерінің жалпы жылдық жиналысы болып өтті. Жиналыс барысында акционерлер Компанияның 2014 жылғы есебін, шоғырландырылған қаржылық есебін, Компанияның 2014 жылы атқарған қызметі жөніндегі Директорлар кеңесінің жылдық есебін бекітті.

Сондай-ақ, Компанияның акционерлері 2014 жылғы таза табысын бөлу тәртібін бекітіп, жыл қорытындысына сәйкес жай акциялары бойынша 46,4 миллиард теңге көлемінде дивидендтер төлеу туралы шешім қабылдады және 2014 жылғы дивидендінің мөлшерін Компанияның бір жай акциясына шаққанда 120,71 теңге көлемінде бекітті.

Тарифтік реттеу

2015 жылғы мамыр айында «Табиғи монополиялар және реттелетін нарықтар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына түзетулер енгізілді. Аталмыш түзетулерге сәйкес, Қазақстан Республикасының аумағы арқылы транзитпен өткізу және Қазақстан Республикасынан тыс жерлерге экспортқа шығару мақсатында мұнай тасымалдауға байланысты қызмет түрлері табиғи монополиялар саласынан алынып тасталды.

Шілде

«Қазақстан – Қытай» мұнай құбыры

Компания «Павлодар – Шымкент» магистральді мұнай құбырының «Барсеңгір – Атасу» телімінде қайта жаңарту жұмыстарын аяқтады. Бұл жоба аталған мұнай құбырының Б. Жұмағалиев атындағы БМАС – Барсеңгір МАС – Атасу БМАС телімі бойынша реверстік бағытта жылына 20 миллион тоннаға дейінгі көлемде өткізу қабілетін қамтамасыз ету үшін іске асырылған. Аталған жұмыстар «Қазақстан-Қытай мұнай құбыры құрылысының екінші сатысының екінші кезеңі. Мұнай өнімділігін жылына 20 миллион тоннаға дейін арттыру» деп аталатын жобаның шеңберінде іске асырылды.

Тамыз

Тарифтік реттеу

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитетінің (бұдан былай – ТМРК) 2015 – 2019 жылдарға арналған Компанияның магистральді құбырлары жүйесі арқылы Қазақстан Республикасының ішкі нарығына мұнайды қайта айдау бойынша реттелетін қызметке арналған тарифтік смета мен тарифтердің шектік деңгейлерін бекітті.

Қыркүйек

Несие рейтингі

Халықаралық Fitch Ratings рейтинг агенттігі Компанияның несие рейтингін «BBB» деңгейінде растады, болжамы «Тұрақты». Компанияның рейтингтері – Fitch Ratings агенттігінің пікірінше болашақта кемінде орташа мерзімге сақталып қалатын операциялық қызметі мен бәсекелесу қабілетінің мықты көрсеткіштерін сипаттайды, сондай-ақ, Компанияның Қазақстан экономикасы үшін стратегиялық маңыздылығын ескереді.

Халықаралық ынтымақтастық

Компания Халықаралық мұнай тасымалдаушылар қауымдастығының қатысушысы болды. Қауымдастық қатысушы-компаниялардың мұнай тасымалдау жүйелерін тиімді дамыту бойынша күш-жігерін үйлестіруге жәрдемдесу және халықаралық мұнай тасымалының тұрақтылығын нығайту мақсатында құрылған. Келесі компаниялар да Қауымдастықтың мүшелері болып табылады: «АК «Транснефть» ААҚ (Ресей), «Транспетрол» АҚ (Словакия), «Гомельтранснефть Дружба» ААҚ (Белоруссия), «МЕРО ЧР» АҚ (Чехия), «MOL Hungarian Oil&Gas» (Венгрия).

Желтоқсан

Сертификат табыстау

Компанияның ықпалдандырылған менеджмент жүйесінің (бұдан былай – БМЖ) менеджмент жүйелерін сертификаттаудың халықаралық жүйесіндегі ISO 9001:2008, ISO 14001:2004, OHSAS 18001:2007, ISO 50001:2011 халықаралық стандарттарының талаптарына сай келетіндігін дәлелдейтін сәйкестік сертификаттарын табыстау рәсімі болып өтті. Бұл ретте, Компания ISO 50001:2011 халықаралық стандартына сәйкес келетін қуат көзін басқару жүйесінің сертификатын алғаш рет алып отыр.

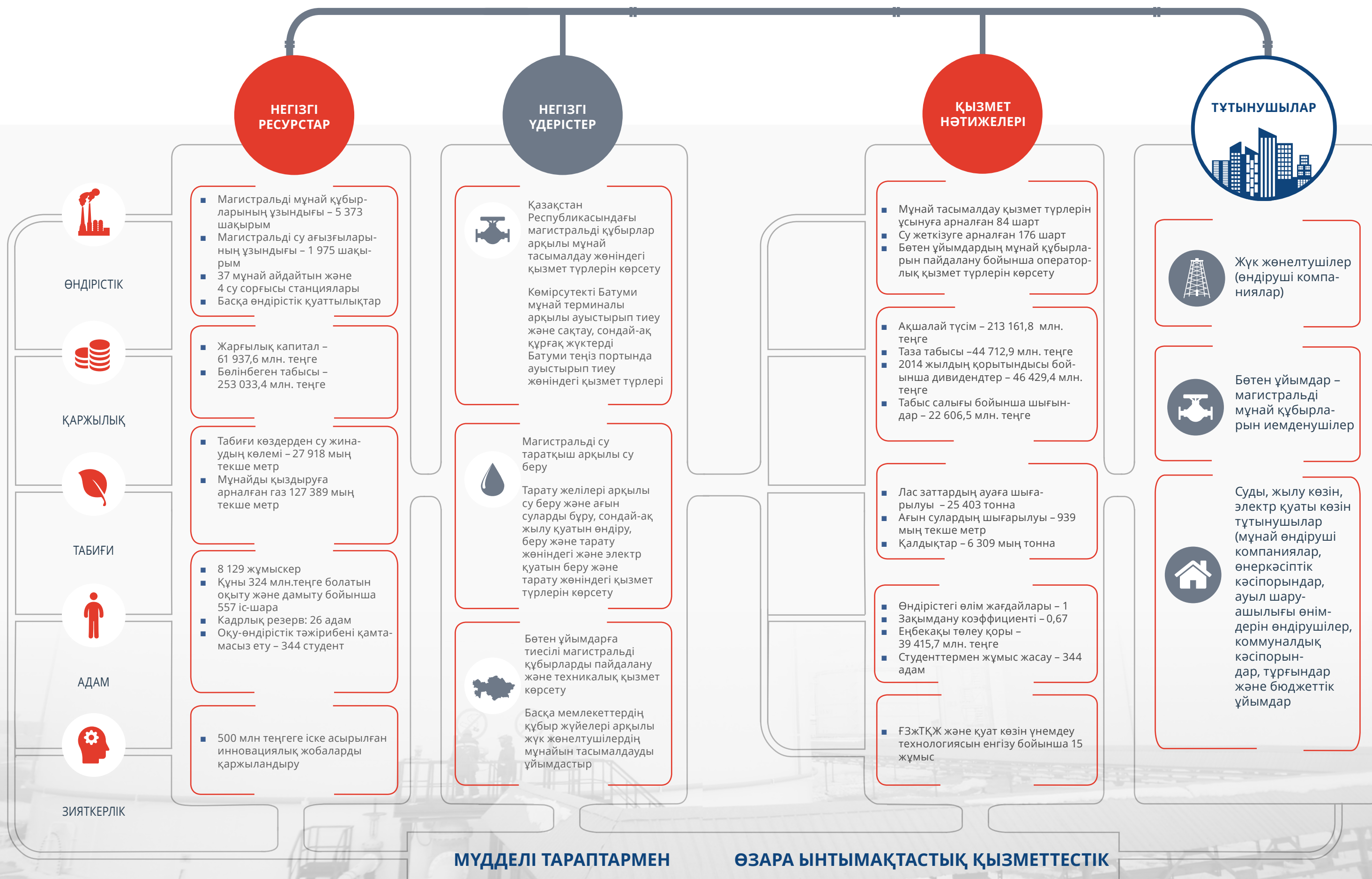
Кадрлық өзгерістер

2015 жылғы 15 желтоқсандағы Компанияның Директорлар кеңесінің шешімімен Компанияның бас директоры (Басқарма төрағасы) Қайыргелді Қабалдиннің өкілеттігі оның берген өтінішіне сәйкес мерзімінен бұрын тоқтатылды.

2015 жылғы 16 желтоқсаннан бастап Компанияның бас директоры (Басқарма төрағасы) болып Нұртас Шманов сайланды.

2015 жылғы 18 желтоқсанда Компанияның Директорлар кеңесінің мүшесі Мұстафа Хабибтің Компанияның Директорлар кеңесінің мүшесі ретіндегі өз өкілеттігінің мерзімінен бұрын тоқтатылуы жөніндегі жазбаша өтінішін беруіне байланысты Компанияның Директорлар кеңесінің құрамында өзгерістер орын алды.

1.2. Бизнес үлгісі

Өндіріс қуаттылығы

152.2 мың м³

СУ САҚТАУҒА
АРНАЛҒАН СҰЙЫҚ
ҚОЙМАЛАР

1 дана

БАСТЫ
ТАЗАРТҚЫШ
ЖАБДЫҚТАУЫ

1 975 км

МАГИСТРАЛЬДІ
СУ АҒЫНЫ

4 дана

СУ СОРҒЫ
СТАНЦИЯЛАРЫ

37 дана

МҰНАЙ АЙДАУ
СТАНЦИЯЛАР

64 дана

МҰНАЙ ҚЫЗДЫРУ ПЕШІ

1 229 мың м³

МҰНАЙ САҚТАУҒА
АРНАЛҒАН СҰЙЫҚ ҚОЙМА
ПАРКІ

1 дана

СУ ТАЗАРТҚЫШ
ЖАБДЫҚТАУЫ

4 дана
АҒЫЗУ-ҚҰЮ ТЕМІРЖОЛ
ЭСТАКАДАЛАРЫ

Мұнай тасымалдау бойынша Компанияның атқаратын қызмет түрлерін тұтынушылар – Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының мұнай компаниялары болып табылады, Компания олармен мұнай тасымалдау жөніндегі қызмет түрлерін көрсетуге арналған 84 шарт жасады.

Магистральді мұнай құбыры арқылы мұнай тасымалдау мен ауыстырып құюды 37 мұнай айдау станциясы, 64 мұнай қыздыру пеші, жалпы көлемі 1 229 мың текше метр болатын мұнай сақтауға арналған сұйық қоймалар паркі қамтамасыз етеді. Мұнайды басқа көлік түрлеріне ауыстырып құю – 4 ағызу-құю теміржол эстакадаларымен, Ақтау кеме-жай теңізі мұнай құю терминалының айлақтарына орнатылған танкерлерге мұнай құюға арналған тиісті жабдықтармен қамтамасыз етіледі.

Сондай-ақ, Компания Атырау және Маңғыстау облыстарындағы ауыл шаруашылық өнімдерін өндірушілерге, сондай-ақ мұнай өндіруші, өнеркәсіптік және коммуналдық кәсіпорындарға су жеткізу жөніндегі қызмет түрлерін көрсетуге байланысты 176 шарт жасалды.

Су беру – 1-ші және 2-ші «Қиғаш» ЖӨДС су көтергіш сорғы станцияларымен, CCC-8 (Құлсары), «Қаражанбас» су-сорғы станцияларымен және «Құлсары» СТИ су тазарту жабдықтауларымен, сондай-ақ, су сақтауға арналған жалпы сыйымдылығы 152,2 мың текше метр сұйық қоймалармен қамтамасыз етіледі.

Сондай-ақ, Компания «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС, «Мұнайтас» СБҚК» АҚ (бұдан былай – МұнайТас), «Қарашығанақ» Петролеум Оперейтинг Б.В.» компаниясы және «Торғай Петролеум» АҚ секілді бөтен ұйымдарға тиесілі мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі қызмет түрлерін көрсетеді.

5 373

шақырым

магистральді мұнай құбырлары

2015 жылдың басында Компанияның магистральді мұнай құбырларының жалпы ұзындығы 5 699 шақырымды құрады, бұл ретте 2015 жылдың соңына қарай магистральді мұнай құбырларының ұзындығы 5 373 шақырымға жетті. Ұзындығының қысқаруы «Кеңқияқ – Орск» (2-тармақ), «Шымкент – Шаржоу» магистральді мұнай құбырларының және «Доскор – Мақат» мұнай құбыры телімдерінің шығынға жазылуына байланысты орын алды. Бұл ретте, жаңадан салынған «Өзен – Жетібай – Ақтау» магистральді мұнай құбыры пайдалануға енгізілді.

1.3. Ұйымдық құрылымы

Компания бизнесінің құрылымы магистральді құбырлар арқылы мұнай тасымалдаудың бүкіл тізбегінде жүзеге асырылатын үрдістерге бақылау жасауға мүмкіндік береді.

Компанияның құрамына төрт филиал кіреді: Батыс және Шығыс филиалдары, Бас ақпараттық-есептеу орталығы және Ғылыми-Техни-

калық Орталық. Сондай-ақ, Компанияның Ресей Федерациясындағы Мәскеу (2016 жылғы 14 наурызда Компанияның Директорлар кеңесі

бұл өкілдікті жабу туралы шешім қабылдады), Самара және Омбы қалаларында үш өкілдігі бар.

Батыс филиалы

Батыс филиалы – 1997 жылы «Оңтүстік мұнай жолдары» өндірістік бірлестігінің негізінде құрылған Компанияның құрылымдық бөлімшесі. Компанияның Батыс филиалының басқару аппараты Атырау қаласында орналасқан.

2 626

шақырым

Батыс филиалының магистральді мұнай құбырлары жүйесі

1 975

шақырым

Батыс филиалының су құбырлары жүйесі

Қазіргі таңда Батыс филиалы:

- 4 959 жұмыскерді;
- ұзындығы 2 626 шақырым болатын магистральді мұнай құбырлары жүйесін;

- ұзындығы 1 975 шақырым болатын су таратқыштар жүйесін;
- Маңғыстау, Атырау, Құлсары, Орал, Ақтөбе мұнай құбыры басқармаларын, «Қиғаш» ЖӨДС, сондай-ақ Компанияның

Батыс филиалының операторлық қызметтері басқармасын; өндірістік-техникалық қамсыздандыру және құрал-жабдықтау базасын қамтиды.

Шығыс филиалы

Шығыс филиалы – Компанияның құрылымдық бөлімшесі болып табылады, ол 1997 жылы «Қазақстан және Орта Азия магистральді мұнай құбырлары» өндірістік бірлестігінің негізінде құрылды. Шығыс филиалының басқару аппараты Павлодар қаласында орналасқан.

Қазіргі таңда Шығыс филиалы:

- 2 710 жұмыскерді;

- 2 711 шақырым болатын магистральді мұнай құбырлары жүйесін;
- Павлодар, Қарағанды, Жезқазған, Шымкент мұнай құбыры басқармаларын, «Петерфельд» ЖӨДС, сондай-ақ Компанияның Шығыс филиалының операторлық қызмет басқармасын;

- өндірістік-техникалық қамсыздандыру және құрал-жабдықтау базасын қамтиды.

Бас ақпараттық-есептеу орталығы

Бас ақпараттық-есептеу орталығы (бұдан былай – БАЕО филиалы) – Компанияның құрылымдық бөлімшесі болып табылады, оның негізгі мақсаты – Компанияның магистральді құбыр жолдары арқылы мұнай тасымалдаумен байланысты ақпараттық жүйелердің, технология үрдістерін басқарудың автоматтандырылған жүйелерінің және

өндірістік-технологиялық байланыстың (бұдан былай – ӨТБ) сенімді және тиімді қызметін қамтамасыз ету болып табылады. БАЕО Астана қаласында орналасқан.

Қазіргі таңда БАЕО филиалы:

- 87 жұмыскер;
- пайдаланушыларға және соның ішінде SAP пайдаланушыла-

2 711

шақырым

Шығыс филиалының магистральді мұнай құбырлары жүйесі

рына қолдау көрсету, технология жүйелерін сүйемелдеу, өндірістік-технология байланысын сүйемелдеу, автоматтандырылған басқару жүйелеріне қолдау көрсету, ақпараттық жүйелерді дамыту және ақпараттық жүйелерді талдау бөлімдерін қамтиды.

Ғылыми-техникалық Орталық

Ғылыми-техникалық Орталық (бұдан былай – ФТО филиалы) – Компанияның құрылымдық бөлімшесі болып табылады, оның негізгі мақсаты – Компанияның магистральді мұнай құбырлары жүйесіне енгізілуімен жаңа технологиялар мен техникалық шешімдерді іздестіру және әзірлеу арқылы, сондай-ақ дамудың ғылыми тұрғыда негізделген бағыттарын қалыптастыру есебінен Компания қызметінің тиімділігін арттыруға бағытталған ғылы-

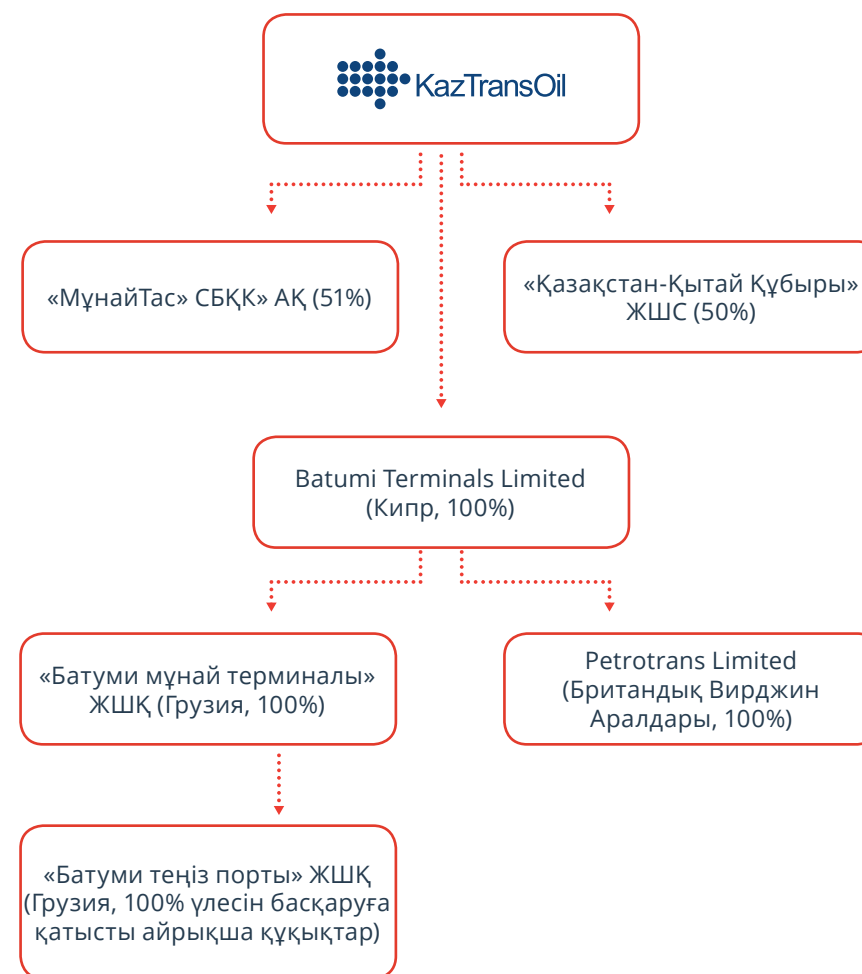
ми-зерттеу, тәжірибелік-құрастыру, жобалық-іздестіру жұмыстары мен инженерингтік жұмысты жүзеге асыру.

Қазіргі таңда ФТО филиалы:

- 88 жұмыскерді;
- құбыр көлігінің мәселелері, физикалық-химиялық талдау және экология, тоттанудан қорғау секілді 3 зертханалық топтан тұратын орталық зертханасын;

- жобалардың бас инженерлері тобы, жобалау-сметалық құжаттаманы дайындау, құрамдау және беру тобы, топографиялық түсірілім тобы;
- тоғыз топтан тұратын кешендік жобалау бөлімін;
- нормативтік технологиялық құжаттама және инновациялық технологиялық даму, экологиялық қауіпсіздік бөлімдерін;
- метрология қызметін қамтиды.

Компанияның еншілес ұйымдары мен бірлескен түрде бақыланатын ұйымдарының қызметі

Компанияның активтерін қайта құрылымдау:

2015 жылы құрылуы үшін тартылған қарыздардың өтелуіне байланысты, «ҚҚК» ЖШС 100% еншілес компаниясы болып табылатын КСР Finance B.V. компаниясы (Нидерланды) таратылды.

2015 жылғы қараша айында Компания дара акционер ретінде BTL компаниясын ерікті түрде тарату туралы шешім қабылдады, ол аяқталғаннан кейін Компания Батуми мұнай терминалы мен «Petrotrans Limited» компаниясын тікелей иемденетін болады.

Сонымен қатар, 2015 жылы шетелдік мемлекеттердегі өкілдіктерді жабуға қатысты 2015 жылғы 18 қарашадағы Елбасының төрағалық етуімен өткен Қазақстан Республикасы Үкіметінің кеңейтілген мәжілісінде берілген тапсырмаларды орындау шеңберінде, Компанияның шетелдік өкілдіктерінің санын оңтайлыландыру жұмысы басталды.

Компанияның еншілес ұйымдары мен бірлескен түрде бақыланатын ұйымдарының қызметі

40 мың текше метрді
ҚҰРАЙТЫН
СҰЙЫҚҚОЙМА
ПАРКТЕРІ

448,9 шақырым
«КЕҢҚИЯҚ - АТЫРАУ»
МАГИСТРАЛЬДІ МҰНАЙ
ҚҰБЫРЫ

	2015 ж.	2014 ж.
Тасымалдау ауқымы, мың тонна	3 744	3 026
Жүк айналымы, млн. тонна-шақырым	1 467	1 159
Таза табыс, млн. теңге	5 364,9	1 442,5

«МұнайТас» СБҚК» АҚ

Компания – 51%,
CNPC Exploration and Development Company Ltd. – 49%

794,1 шақырым
«КЕҢҚИЯҚ - ҚҰМКӨЛ»
МАГИСТРАЛЬДІ МҰНАЙ
ҚҰБЫРЫ

965,1 шақырым
«АТАСУ - АЛАШАНЬКОУ»
МАГИСТРАЛЬДІ МҰНАЙ
ҚҰБЫРЫ

	2015 ж.	2014 ж.
Тасымалдау ауқымы «Кеңқияқ-Құмкөл», мың тонна	6 232	6 112
Тасымалдау ауқымы «Атасу – Алашанькоу», мың тонна	11 782	11 812
Жүк айналымы «Кеңқияқ-Құмкөл», млн. тонн – шақырым	4 293	4 165
Жүк айналымы «Атасу – Алашанькоу», млн. тонна-шақырым	11 731	11 400
Таза шығын, млн. теңге	89 143	13 972

4 дана
МҰНАЙ АЙДАЙТЫН
СТАНЦИЯЛАР

«ҚҚҚ» ЖШС

Компания – 50%,
China National Oil and Gas Exploration and Development Corporation – 50%

БАТУМИ ТЕҢІЗ
ПОРТЫ

БАТУМИ МҰНАЙ
ТЕРМИНАЛЫ

BTI Компания – 100%

	2015 ж.	2014 ж.
Ауыстырып құю көлемі, мың тонна	6 799	7 657
Таза табыс, млн.теңге	2 698	5 916

1.4. Саланы мемлекеттік реттеу және тарифтер

Тариф құрудың негізгі қағидасы: тарифтер немесе олардың шектік деңгейлері реттелетін қызмет түрлерін ұсынуға қажетті шығыстардың құнынан төмен болмауы тиіс және табиғи монополия субъектісінің тиімді жұмыс жасауын қамтамасыз ететін деңгейде табыс табу мүмкіндігін ескеруі тиіс.

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, Компания келесі салаларда табиғи монополиялардың субъектісі болып табылады:

■ мұнай және (немесе) мұнай өнімдерін магистральді құбырлармен тасымалдау қыз-

мет түрлері, бірақ Қазақстан Республикасының аумағы арқылы транзитпен өткізу және Қазақстан Республикасының аумағынан тыс жерлерге экспортқа шығаруды қоспағанда;

■ электр қуатын беру және (немесе) тарату қызметі;
■ жылу қуатын өндіру, беру, бөлу және (немесе) жабдықтау қызметі;
■ су шаруашылығы және (немесе) су арнасы жүйелерінің қызметі.

Магистральді мұнай құбырлары жүйесі арқылы мұнай айдау қызмет түрлерінің тарифтері

Қолданылу мерзімі	ҚҚС қоспағанда, 1000 шақырымға 1 тонна үшін теңгемен есептелген	
	Сыртқы нарыққа/экспортқа	ішкі нарыққа
2015 жылғы 1 қаңтардан бастап	5 817,20	2 931,80
1 шілдеден бастап 7 шілдеге дейін	5 817,20	2 921,94
2015 жылғы 8 шілдеден бастап	5 817,20	2 931,80
2015 жылғы 1 қазаннан бастап	5 817,20	3 225,04

Магистральді су ағыны арқылы су беру жөніндегі қызмет түрлерінің тарифтері

Тұтынушылар тобы	Тариф ҚҚС қоспағанда, текше метр үшін, теңгемен есептелген			
	техникалық		ауыз су	
	телімдер бойынша			
	0–449 шақырым	449 шақырым – түпкілікті тұтынушылар	Құлсары–Сарғамыс	Қиғаш ЖӨДС
Тұрғындар, бюджеттік және коммерциялық емес ұйымдар	18,72	20,92	39,08	39,08
Ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілер	67,38	151,49	95,56	
Өнеркәсіптік кәсіпорындар	247,12	386,5	353,89	
Мұнай өндіру кәсіпорындары	338,54	522,85	495,15	

Тариф белгілеудегі негізгі өзгерістер:

■ 2015 жылғы мамыр айында табысы барлық реттелетін қызмет түрлерінің 5% аспайтын қуаттылығы шағын реттелетін қызмет түрлері ұғымы енгізілді (ішкі нарыққа мұнай айдау, магистральді су ағындылары арқылы су беру, Атасу БМАС мұнайды ауыстырып құю қызметін қоспағанда, Компания-

ның барлық қызметтері). Компания қуаттылығы шағын қызмет түрлерінің тарифтерін ақшаның құнсыздануы шамасына қарай өз бетінше жыл сайын индекс-теп отыруға құқылы.

■ 2015 жылғы мамыр айында «Табиғи монополиялар және реттелетін нарықтар туралы» Қазақстан Республикасы Заңына енгізілген түзетулердің қабылдануына байланысты, Қазақстан Республикасының

аумағы арқылы транзитпен өткізу және Қазақстан Республикасынан тыс жерлерге экспортқа шығару мақсатында мұнай тасымалдау қызметі табиғи монополиялар саласынан алынып тасталды.

■ 2015 жылғы маусым айында Компанияның бас директорының (Басқарма төрағасының) бұйрығымен Компанияның магистральді құбырлары

арқылы мұнай айдау қызметінің келесі тарифтері бекітілді:

- Қазақстан Республикасы аумағынан тыс жерлерге экспортқа шығару мақсатында – 1000 шақырымға 1 тонна үшін, ҚҚС қоспағанда 5 817,2 теңге мөлшерінде, 2015 жылғы 1 маусымнан бастап қолданысқа енгізілген (қолданылған деңгейде сақталған);
- ТОН-2 магистральді құбырының қазақстандық телімімен Қазақстан Республикасының аумағы арқылы транзитпен өткізу мақсатында – 1000 шақырымға 1 тонна үшін, ҚҚС қоспағанда 1 727,1 теңге мөлшерінде, 2015 жылғы 26 маусымнан бастап қолданысқа енгізілуімен (қолданылған деңгейде сақталған).
- 2015 жылғы 1 шілдеден бастап 7 шілдеге дейін 1000 шақы-

рымға 1 тонна үшін, ҚҚС қоспағанда 2 921,94 теңге мөлшерінде ішкі нарыққа мұнай айдауға байланысты реттелетін қызметтің уақытша өтелу тарифі қолданыста болды. Бұл тариф ТМРК Төрағасының 2015 жылғы 19 маусымдағы бұйрығымен бекітілген, оның қолданылуы 2015 жылғы 8 шілдедегі аталмыш бұйрығымен тоқтатылды.

- 2015 жылғы тамыз айында ТМРК Төрағасының бұйрығымен 2015–2019 жылдарға арналған Компанияның магистральді құбырлары арқылы Қазақстан Республикасының ішкі нарығына мұнай айдауға байланысты реттелетін қызмет түрлері бойынша тарифтік смета мен тарифтердің шектік шамалары бекітілді, 2015 жылғы 1 қазаннан бастап қолданысқа (тарифтердің жыл сайын 10% өсуі қарастырылған) енгізілген.

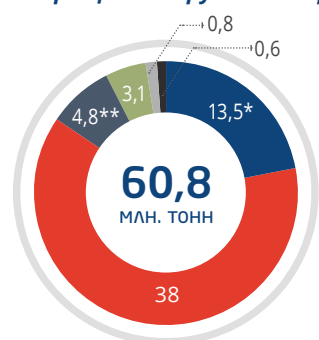
■ 2015 жылғы қазан айында ТМРК төрағасы міндеттерін атқарушы тұлғаның бұйрығымен 2015–2019 жылдарға арналған Компанияның магистральді құбырлары арқылы су беру жөніндегі қызмет тарифтері бекітілді, 2015 жылғы 1 желтоқсаннан бастап қолданысқа (тарифтердің жыл сайын 10% өсуі орын алды) енгізілген.

■ 2015 жылғы қазан айында Компанияның бас директорының (Басқарма төрағасының) бұйрықтарымен мұнай тасымалдау жөніндегі қосымша қызметтер бойынша (ағызу, құю, ауыстырып құю, сақтау, бірыңғай мұнай бағдарлау бойынша операторлық қызмет) тарифтері бекітілді, 2015 жылғы 1 желтоқсаннан бастап қолданысқа енгізілген.

1.5. Нарыққа шолу

2015 жылдың қорытындылары бойынша Қазақстан Республикасында 79,5 млн. тонна мұнай мен газ конденсаты өндірілген, оның 60,8 млн. тоннасы экспортқа шығарылған.

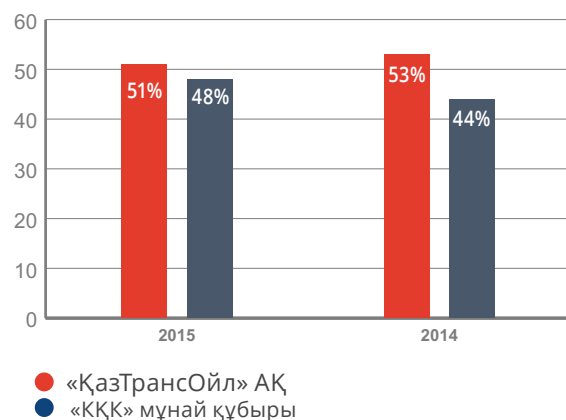
2015 жылғы Қазақстанның мұнайын және газ конденсатын экспортқа шығару көлемдері, млн. тонна

Экспортқа шығару бағыты:

- «Атырау – Самара» мұнай құбыры
- «КҚК» мұнай құбыры
- «Атасу – Алашанькоу» мұнай құбыры
- Ақтау порты
- Темір жол
- Орынбор газ өңдеу зауыты

Компанияның қазақстандық мұнайды тасымалдау үлесі, %

* Мұнай тасымалдау көлемі 15,7 млн. тоннаны құрады, соның ішінде Ресей Федерациясына қарсы жеткізілімдер 2,2 млн. тонна көлемінде және Самара – «ТОН-2» – Ертіс бойы – «Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС (бұдан былай – ПМХЗ) бағыты бойынша Ресей Федерациясының аумағы арқылы транзитпен Павлодар МХЗ 0,05 млн. тонна көлемінде;

** Мұнай тасымалының көлемі 11,8 млн. тоннаны құрады, соның ішінде Қытай Халық Республикасына транзиттік жеткізілімдер 7 млн. тонна көлемінде.

Дереккөз: «Мұнай және газ ақпараттық-талдау орталығы» АҚ

Қазақстан Республикасынан мұнай тасымалдаудың негізгі экспортқа шығару бағыттары КҚК, «Атырау – Самара» және «Атасу – Алашанькоу» мұнай құбырлары болып табылады. Қазақстан мұнайын экспортқа шығарудың қолданыстағы құрылымында еуропалық нарықтар басым болып табылады, олардың үлесіне экспортқа шығарудың жалпы көлемінің 90% тиеді.

2015 жылы «ҚазТрансОйл» АҚ магистральді мұнай құбырлары жүйесі арқылы 47,5 млн. тонна мұнай тасымалданды, соның ішінде Ресей мұнайы транзитінің көлемі 7,0 млн. тонна. Қазақстан мұнайын тасымалдау бойынша Компанияның үлесі (Ресей мұнайының транзиттік көлемдерін қоспағанда) Қазақстан Республикасындағы мұнай өндірудің жалпы көлемінің 51% құрады (2014 жылы – 53%). Компанияның негізгі бәсекелесі болып табылатын КҚК мұнай құбыры арқылы Қазақстан мұнайын тасымалдау үлесі 48% дейін өсті (2014 жылы – 44%).

Бұл ретте, орта мерзімдік болашақта Компанияның нарықтағы үлесінің өзгеруіне әсер етуі мүмкін, төменде көрсетілген үрдістер орын алды.

Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің пайымдаулы жоспарына сәйкес, мұнай өндіру көлемі – негізінен Теңіз және Қашаған кен орындарында мұнай өндірудің өсуі есебінен 2020 жылы 92,0 млн. тоннаға дейін ұлғаяды.

Ішкі тұтынудың көлемі 18,5 млн. тонна деңгейінде болады деп пайымдалуда. Тиісінше, экспорттың көлемі жылына 73,5 млн. тоннаға дейін өседі деген пайымдаулар бар.

Қазіргі таңда КҚК өткізу қабілеті жылына 67 млн. тоннаға дейін,

соның ішінде, Қазақстан мұнайы үшін жылына 52,5 млн. тоннаға дейін арттыру жобасы жүзеге асырылуда (2016 жылы аяқталады деп межеленген).

Сондай-ақ, Қазақстан-Қытай мұнай құбырын кеңейту жобасы сатылы түрде іске асырылуда, бұл – Батыс Қазақстан мұнайын Қытай Халық Республикасына (бұдан былай – ҚХР) экспортқа шығаруға және Павлодар мен Шымкенттегі мұнай өңдеу зауыттарына жеткізуге арналған қуаттылықты қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Нәтижесіне, экспорттық құбыр желісі бағыттарының өткізу қабілеті жылына шамамен 90 млн. тоннаны құрайды.

Осылайша, таяу жылдарда құбырлық экспортқа шығару қарқынының профициті байқалатын болады, бұл Қазақстанның өндіруші компаниялары үшін тасымалдау бағыттарын таңдау мүмкіндігін қамтамасыз етеді. Ал, бұл өз кезегінде, теміржол көлігі мен Каспий арқылы мұнай тасымалдау көлемінің төмендеуіне және олардың барынша тиімді құбыр желісі бағыттарына бет бұруына апарып соқтырады.

Теңіз және Қашаған кен орындарынан өндірілетін мұнайдың қосымша көлемдерінің негізгі бөлігі КҚК мұнай құбыры арқылы экспортталады деген болжамдарды ескеретін болсақ, орта мерзімдік болашақта Компанияның Қазақстан мұнайын тасымалдау шамасындағы үлесі 50% төмендейді деген болжамдарды назардан тыс қалдырмаған дұрыс болар еді.

Мұндай жағдайда Компанияның қызметі өндіріс тиімділігін әрі қарай арттырудың, икемді тарифтік

саясатты енгізудің, қызмет сапасын арттырудың есебінен, мұнай тасымалдау бойынша ұсынылатын қызмет түрлерінің бәсекеге қабілеттілігін қамтуға бағытталады.

Бәсекелі ортаның өзгеруімен қатар, мұнай тасымалдау нарығына сыртқы ортаның өзгеруі де елеулі әсерін тигізеді.

Мысалы, Компанияның 2015 жылғы қызметінің нәтижелеріне елеулі әсерін тигізген негізгі сыртқы фактор – мұнайдың әлемдік бағасының күрт төмендеп кетуі болды. Бұл жағдай өндіруші компаниялардың, соның ішінде, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобына кіретін компаниялардың бюджетін қайта қарауды қажет етті және мұнайды өңдеу және тапсыру пайымдауларының өзгеруіне апарып соқтырды.

Қазақстан Республикасындағы экономикалық жағдайдың өзгеруі ұлттық валюта бағамының АҚШ долларына қатысты тым төмендеп кетуіне апарып соқтырды.

Компанияның мұнайды экспортқа шығаруға арналған тарифтері теңгемен белгіленетіндіктен, тарифі АҚШ долларымен белгіленген КҚК мұнай құбыры арқылы жөнелтілетін жеткізілімдермен салыстырғанда бірқатар жүк жөнелтушілер үшін Атырау–Самара мұнай құбырлары арқылы экспорттық жеткізілімдердің артуы түсінікті, әрине.

Бұл ретте, ұлттық валютаның құнсыздануы валюталық борышкерлік міндеттемелері бар компаниялардың қаржылық тұрақтылығына кері әсерін тигізді. Мысалы, «КҚК» ЖШС 2015 жылы кері бағам айырмасы бойынша елеулі шығынға батты.

1.6. Даму стратегиясы және болашақ орта мерзімдік жоспарлары

Міндеті

Компанияның міндеті – өзінің атқаратын реттелген қызмет түрлерінің тұтынушыларына қолжетімділігін қамти отырып, магистральді мұнай құбырлары жүйесімен мұнай тасымалдау бойынша сапалы, уақтылы, тиімді және бәсекеге қабілетті қызмет түрлерін ұсыну арқылы Қазақстан Республикасын барынша табысты қызметпен қамту.

Пайымдаулары

«ҚазТрансОйл» АҚ – өндірістік қызметтің қауіпсіздігі мен қоршаған ортаның қорғалуын қамтамасыз ету саласындағы үздік тәжірибеге сәйкес келетін заманауи, әртараптандырылған құбыр жүйесі арқылы мұнай тасымалдау қызмет түрлерінің кең ауқымын ұсынатын, бәсекеге қабілетті және қарқынды түрде даму үстіндегі компания.

Мақсат-міндеттері:

Стратегиялық мақсаты – Компанияның нарықтық құнын арттыру (капиталдандыру) және магистральді мұнай құбырлары арқылы мұнай тасымалдау саласындағы мемлекеттің стратегиялық мақсат-мүдделерін көздеу болып табылады.

Компания мынадай стратегиялық даму бағыттарын белгіледі:

- мұнай тасымалдау;
- су беру;
- басқарудың тиімділігін арттыру.

Стратегиялық мақсаттарға қол жеткізу мақсатында, Компания келесі міндеттерді жүзеге асыру үшін бар күш-жігерін салуда:

- бәсекеге қабілетті, сенімді және қауіпсіз қызмет түрлерін көрсету арқылы мұнай тасымалының көлемі мен жүк айналымын ұлғайту;

- Компания мен оның еншілес және бірлескен бақылаудағы ұйымдарының қызмет тиімділігін арттыру және шығындарын оңтайлыландыру;
- тиімді инвестициялық саясат және аса ірі тасымалдау жобаларына қатысу;
- тұрақты ақша ағысын қолдауды көздеп, ойластырылған қаржылық стратегия;
- тиімді және ашық активтер құрылымын құру;
- инновациялық-технологиялық даму;
- корпоративтік басқару және тәуекелдерді басқарудың жоғары стандарттарына қолдау көрсету;
- тұрақты дамуды көздейтін, соның ішінде адам ресурстарын тиімді басқару, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік пен өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау салаларындағы қызмет түрлерін жетілдіру.

Орта мерзімдік болашаққа жоспарлар:

1. Мұнайды батыс өңірлерден ПМХЗ (Қазақстанның солтүстік-шығыс өңірі) және «ПетроКазақстан Ойл Продактс» ЖШС (бұдан былай – ПКОП) (Қазақстанның оңтүстік-шығыс өңірі) жеткізудің техникалық мүмкіндігін қамтамасыз ету.

Бұл мәселе Қазақстан-Қытай мұнай құбырын кеңейту жобасын іске асыру қажеттілігімен байланысты. Осы себепті, аталмыш инвестициялық жобаны әрі қарай дамыту бойынша қытайлық серіктестермен өзара ынтымақтастық қызмет-тестік жалғаса беретін болады;

- 2016 жылы «Кеңқияқ-Атырау» мұнай құбырын кеңейту мен реверс жасауға және «Кеңқияқ-Құмкөл» мұнай құбырының қуаттылығын арттыруға арналған «ҚазТрансОйл» АҚ – МАС 663 шақырым және Кеңқияқ БМАС нысандарының құрылысы мен қайта құрылуын аяқтау жоспарлануда;

- осы бағыттың тартымдылығын арттыру жөніндегі жұмыс жалғасын табуда. Батыс Қазақстаннан әлеуетті жүк жөнелтушілер үшін ҚХР экспортқа шығару жобасын атап айтуға болады.

2. Транзиттік әлеуетті күшейту:

- Қазақстан мен Ресей тараптары 2016 жылғы 3 тоқсанда «ТОН-2» («Туймазы – Омбы – Новоси-

бирск») мұнай құбырын қайта жаңартуды аяқтайды. Бұл Ресей мұнай транзитінің көлемін арттыруға, сондай-ақ, Батыс Қазақстан мұнайын Ресей Федерациясының аумағы арқылы Қазақстан Республикасының мұнай өңдеу зауыттарына жеткізуді қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

3. Қызметті оңтайлыландыру және тиімділігін арттыру:

- Компания, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ іске асырып отырған түрлендіру бағдарламасы шеңберінде бизнес-үрдістерді жетілдіру мәселелерін белсенді түрде тыңғылықты дәйектеп, пысықтауда. Диагностика жасау кезеңі аяқталғаннан кейін, Компания 2016–2017 жылдарға жоспарланған бизнес-үрдістерді өзгерту бойынша жаңа бастамалардың дизайнына және оларды енгізуге белсенді түрде қатысуды жоспарлап отыр;

- Компания қызметінің тиімділігін арттыру бойынша, соның ішінде, «ҚазТрансОйл» АҚ қолданыстағы Шығындарды басқару бағдарламасымен анықталған шығындарды бақылау және оңтайлыландыра түсу шаралары іске асырылуда. Қазіргі таңда Компания тарифтік сметаларға кірмейтін шығындарын қысқарту есебінен, сондай-ақ іске қосылмаған активтерді қысқарту және

өндірістегі ресурстардың үлесті тұтынылуын төмендету есебінен, аталған бесжылдық кезең үшін 23,5 млрд. теңгеден астам сомаға өндірістік шығындарды қысқарту және оңтайлыландыруға бағытталған 2016–2020 жылдарға арналған «Шығындарды басқару бағдарламасын» іске асыруда;

- 2016 жылы Компания «ҚазТрансОйл» АҚ қызметінің тиімділігін арттыру бойынша қосымша бастаманы дәйектеуді және шетелдік балама-ұйымдармен («АК «Транснефть» ЖАҚ және басқалары) салыстырғанда тиімділік көрсеткіштерін елеулі түрде жақсартатын іс-шаралардың орташа мерзімдік жоспарын жасауда.

4. Компанияның еншілес және бірлескен түрде бақыланатын ұйымдардағы қызмет тиімділігін арттыру.

Осы бағытта жоспарланған кезеңге корпоративтік басқару деңгейін арттыру жөніндегі шаралар, сондай-ақ, ұлттық валюта құнсыздануының «ҚҚҚ» ЖШС тигізетін теріс әсерін төмендету мақсатында пайымдалған іс-шараларды талдау көзделуде. Сонымен қатар, 2016 жылы BTL компаниясын ерікті түрде таратуды аяқтау жоспарланған, бұл BTL компаниялар тобының қызметі мен шығындарын қосымша оңтайлыландыруға мүмкіндік береді.

1960–1990

Қазақстанның мұнай тасымалдау тарихының анағұрлым маңызды беттері 1960–1990 жылдардың еншісінде. Осы кезде «Өзен – Жетібай – Ақтау», «Омбы – Павлодар», «Павлодар – Шымкент», «Шымкент – Шаржоу», «Прорва – Құлсары», «Құмкөл – Қарақойын», «Теңіз – Атырау – Астрахань – Грозный» мұнай өткізу жолдары іске қосылды.

Бүгінде мұнайдың мұнай өткізу құбырлары арқылы тасымалдануы тағы да сол 1860 жылы Пенсильваниядан таяу темір жол стансаларына дейін, 8 шақырым қашықтыққа мұнай тасымалдау кәсібінің құрылысын көтерген америкалық мұнай өнеркәсіпшілерінің түйсігінде туған тың ойдың арқасында.

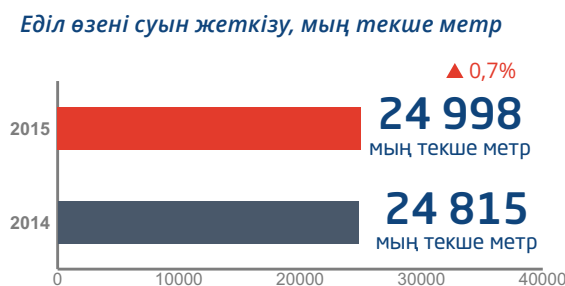
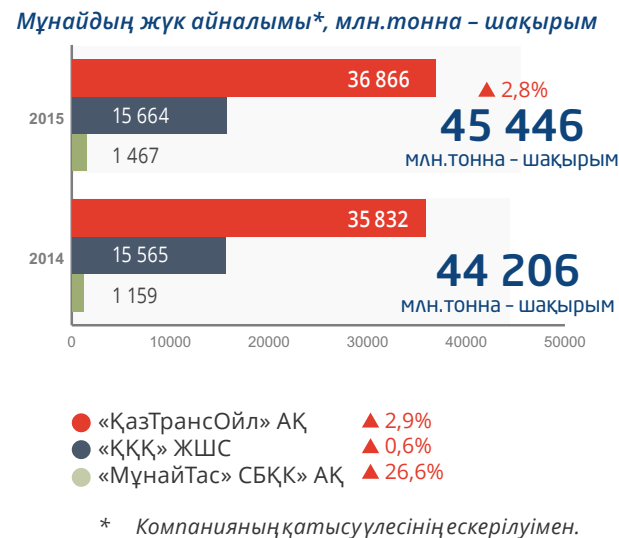
2. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

- 2.1. Мұнай тасымалдау және су беру
- 2.2. Сырт ұйымдарға тиесілі магистральді мұнай құбырларының пайдаланылуы жөніндегі қызметі
- 2.3. Инвестициялық қызмет
- 2.4. Инновациялық қызмет
- 2.5. Тәуекелдерді басқару
- 2.6. Активтердің қауіпсіздігі
- 2.7. Ақпаратты қорғау
- 2.8. Тауар, жұмыс және қызметті сатып алудағы жергілікті қамтылу және ұйымдардың жеткізу тізбегі жөніндегі ақпарат

2.1. Мұнай тасымалдау және су беру

2015 жылы мұнай тасымалдаудың шоғырландырылған көлемі 61 001 мың тоннаны құрады. Мұнай өңдеу компаниялары магистральді мұнай құбырлары жүйесіне мұнай тапсыруды азайтқандықтан, тасымалдау көлемі өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда 4,7% төмен-деді, яғни 64 005 мың тонна.

Бұл ретте, 2015 жылы мұнайдың шоғырландырылған жүк айналымы – өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда 2,8% ұлғайып, 45 446 млн. тонна-шақырымды құрады.

«ҚазТрансОйл» АҚ жүйесі бойынша тұтынушыларға және белгіленген бағыттарға мұнай тасымалдау ауқымы, мың тонна

Бағыт	2015 жыл	2014 жыл	Өзгеріс, %
«Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС	4 767	4 789	-0,50
«ПетроҚазақстан ОйлПродуктс» ЖШС	4 449	4 790	-7,10
«Павлодар мұнай химия зауыты» ЖШС	4 805	4 861	-1,20
Атырау – Самара мұнай құбыры	15 702	14 641	7,20
Ақтау БМАС танкерлерге тиеу	2 881	5 195	-44,50
«Атасу – Алашанькоу» мұнай құбырына ауыстырып құю	11 794 (соның ішінде транзит 6 992)	11 824 (соның ішінде транзит 6 992)	-0,30
КҚК ауыстырып құю	2 779	2 948	-5,73

«Атырау–Самара» мұнай құбыры арқылы мұнай жеткізудің 7,2% ұлғаюы басқа бағыттардағы жүк жөнелтушілердің көлемін қайта бөлуге байланысты болды (мысалы, КҚК, Ақтау порты және т.б.). Сондай-ақ, мұндай ұлғаюға Атырау–Самара–ТОН-2–ПМХ3 бағытымен Ресей Федерациясы-

ның аумағы арқылы транзитпен Қазақстан мұнайын ПМХ3 жеткізудің басталуы әсерін тигізді.

Ақтау қаласында танкерлерге құю көлемінің 44,5% азаюы – мұнай тапсырудың қысқаруымен және көлемінің басқа бағыттарға қайта бөлінуіне байланысты болды.

Су беру көлемі 2015 жылы 24 998 мың текше метрді құрап, өткен жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 0,7% ұлғайды – 24 815 мың текше метр. 2014 жылмен салыстырғанда су берудің ұлғаюының негізгі факторы мұнай-газ өндіру компанияларының суды көбірек алуына байланысты.

2.2. Сырт ұйымдарға тиесілі магистральді мұнай құбырларының пайдаланылуы жөніндегі қызметі

Компания бөтен ұйымдарға тиесілі магистральді мұнай құбырларын пайдалану қызметі шеңберінде, жалпы ұзындығы 2 857,6 шақырымға құрайтын «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС, «МұнайТас» СБҚК» АҚ, «Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В.» компаниясы және «Торғай Петролеум» АҚ мұнай құбырларына қызмет көрсетеді. Қызметтің осындай түрі бойынша Компания 2014 жылы жалпы 951 адамды жұмысқа тартты.

Шығасыларын бөлек есепке алу бойынша Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына байланысты және негізгі қызмет пен операторлық қызмет міндеттерінің айырмашылықтарын айқын ажырату үшін, сондай-ақ, келешекте Компанияның стратегиялық даму жоспарларына сәйкес операторлық қызмет түрлерін одан әрі дамыту мақсатында, операторлық қызмет түрлерін көрсету бойынша құрылымдарды қайта ұйымдастыру және жетілдіру туралы шешім қабылданды.

2015 жылғы желтоқсан айында қолданыстағы құрылымдық бөлім-

шелердің негізінде Компанияның орталық аппаратында операторлық қызмет көрсету департаменті мен Батыс және Шығыс филиалдарының басқару аппараттарында операторлық қызмет түрлері құрылды.

Операторлық қызмет құрылымын қайта ұйымдастыру – бөтен компаниялардың магистральді мұнай құбырларын пайдалану бойынша бюджеттерді оңтайландыруға, қызмет құнын төмендетуге, соның ішінде, үстеме шығындарды төмендетуге, қызмет сапасын арттыруға, сондай-ақ, операторлық қызметтің орталықтандырылған түрде

басқарылуын қамтамасыз етуге және негізгі қызмет пен операторлық қызмет айырмашылықтарын айқын ажыратуды қамтамасыз етуге бағытталған.

Сырт ұйымдарға тиесілі магистральді мұнай жолдарының пайдаланылуы

2 857,6
шақырым

2.3. Инвестициялық қызмет

Компания 2015 жылы болашағы зор инвестициялық жобаларды іске асыруға және ағымдағы өндіріс деңгейін қолдап отыруға бағытталған инвестициялық бағдарламаны орындауды ұсынды.

Компанияның барлық инвестициялық жобалары корпоративтік рәсімдерге сәйкес дайындалады және қолданыстағы заңнамамен көзделген талдаулардан өтеді, соның ішінде құрылыстың құны мен экологиялық және өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігі тексеріледі.

Компанияның инвестициялық жобаларын қаржыландыру – бюджеттік (мемлекеттік) қаражатты пайдаланбастан, өзінің жеке қаражатының есебінен жүзеге асырылады.

«Қазақстан-Қытай» мұнай құбырын кеңейту

Компанияның маңызды инвестициялық жобаларының бірі – «Қазақстан-Қытай» мұнай құбыры құрылысының екінші сатысының екінші кезеңі. Өнімділікті жылына 20 млн. тоннаға дейін арттыру» жобасы болып табылады. Аталған жобаны іске асыру – экспортқа шығарылатын мұнай бағыттарын әртараптандыруға, сондай-ақ, еліміздің энергия қауіпсіздігін қамтамасыз ету шеңберінде Қазақстан Республикасының мұнай өңдеу зауыттарын отандық шикізатпен қамтамасыз етуге көзделген.

Жобаға қатысушылар – «ҚазТрансОйл» АҚ, «Қазақстан-

Қытай Құбыры» ЖШС және «Мұнайтас» СБҚК АҚ болып табылады, олардың әрқайсысы «Қазақстан-Қытай» мұнай құбырының тиісті телімінің меншік иесі болып табылады.

2015 жылы Компания жобаның шеңберінде «Барсеңгір» МАС – «Атасу» БМАС теліміндегі «Павлодар-Шымкент» мұнай құбырының желілік бөлігін қайта жаңарту (19 шақырым мұнай құбырын алмастыру) аяқталды. 663 шақырым МАС қайта жаңарту және кеңейту бойынша, «Кеңқияқ» БМАС қайта жаңарту бойынша жұмыстар жалғастырылды.

2015 жылы жоба бойынша барлығы 16 948,2 млн. теңге игерілді, соның ішінде «ҚазТрансОйл» АҚ нысандары бойынша – 16 914,2 млн. теңге, «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС мен «МұнайТас» СБҚК» АҚ нысандарына жер телімдерін бөлу бойынша «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС шығыны – 34 млн. теңге.

Құбырларының ауыстырылуымен магистральді мұнай құбырларын қайта жаңарту

Өндіріс нысандарының сенімді және қауіпсіз пайдаланылуын

78 142,2

млн. теңге

капитал енгізу сомасы

қамтамасыз ету үшін 2015 жылы Компания келесі іс-шараларды қолға алды:

- жалпы 129,5 шақырымғасозылып жатқан «Қаламқас – Қаражанбас – Ақтау» мұнай құбырының «Қаражанбас-Ақтау» теліміндегі құбырларды алмастыру. 2015 жылы осы жоба бойынша ҚҚС есептемегенде 13 404 млн. теңге игерілді және құны 9 948 млн. теңге болатын 54 шақырым мұнай құбырының телімін пайдалануға енгізу жүзеге асырылды;
- жалпы ұзындығы 145,6 шақырым болатын ТОН-2 магистральді мұнай құбырының желілік бөлігінің алмастырылуымен күрделі жөндеу. 2015 жылы осы жоба бойынша 26 649 млн. теңге игерілді және құны ҚҚС есептемегенде 20 304 млн. теңге болатын 102,6 шақырым мұнай құбырының телімін пайдалануға енгізу жүзеге асырылды. ТОН-2 мұнай құбырын қайта жаңарту жобасын іске асыру – Батыс Қазақстан мұнайын Ресей Федерациясының аумағы арқылы

мұнай өңдеу зауыттарына жеткізуді қамтамасыз етуге, сондай-ақ, Ресей мұнайын Қытай Халық Республикасына транзитпен өткізу көлемін арттыруға мүмкіндік береді.

Шетелдік активтерді дамыту

2012 жылы «Батуми теңіз порты» ЖШҚ басты жүктерді ауыстырып тиеу бойынша өткізу қабілетін жылына 2,5 млн. тоннаға дейін арттыру» жобасын іске асыру басталды.

Аталған жобаны іске асыру – қазіргі таңда порттағы құрғақ жүктерді ауыстырып тиеу бойынша техникалық және операциялық мүмкіндіктерді елеулі түрде жетілдіруге жағдай жасайды, атап айтқанда:

- төгілетін және үйілетін жүктерді қайта тиеу үшін ашық қойма алаңдары 5 мың шаршы метрге ұлғайтылды. Аталған қойма алаңдарын кеңейту үшін, аэродромдық тақталар сатып алумен қатар, 1936 жылы салынған ескі ғимаратты бұзып, жаңа заманауи ғимарат салу қажет болды;

- үздіксіз энергия қуатымен қамту мақсатында, 1974 жылы салынған көнерген энергия жүйелері жаңа жүйелерге ауыстырылды;
- жүк көтергіштігі 18-20-32(36) тонна болатын жаңа порталды крандарды сатып алудың есебінен, толық жүк көтерімділігі 40 мың тоннадан 50 мың тоннаға дейін жететін ауыр тонналы кемелерді өңдеу уақыты 8–9 тәуліктен 5–6 тәулікке дейін қысқартылды;
- диспетчерлік қызмет шапшаңдығы жақсартылды, атап айтқанда, темір жол таразысын сатып алу мен темір жол желілерін қайта жаңартудың есебінен, вагондар бойынша сыйымдылығы (40 вагон) және темір жол құрамын өңдеу жылдамдығы арттырылды;
- жүк көтергіштігі жоғары, жүк тиегіштің 2 данасын сатып алу есебінен, кемелерді өңдеу жылдамдығы 20% (трюмдерді тазарту), ал қойма алаңдарындағы жүк операцияларының жылдамдығы 10% (түптеу және т.б.) артты.

Қазіргі таңда Батуми теңіз портының өткізу қабілеті жылына 1,8 млн.

тонна құрғақ жүкті құрайды*. Жобаның шеңберінде «Batumi Terminals Limited» компаниялар тобының шамамен 2,2 млрд. теңге жеке қаражаты игерілді (14,3 млн. АҚШ доллары, ҚҚС есептемегенде).

Сонымен қатар, 2015 жылы «Темір жол вагон-цистерналарынан мазутты ағызудың тиімділігін артыру мақсатында эстакадаларды қайта жаңарту» жобасын іске асыру мақұлданды. Бұл жобаның мақсаты, әсіресе күз-қыс мезгілінде қошқыл түсті мұнай өнімдерінің жоспарланған көлемдерін ауыстырып құюдың техникалық мүмкіндігін қамтамасыз етудің және ағызу операциялары бойынша техникалық жабдықтарды жаңғыртудың есебінен Батуми мұнай терминалының темір жол эстакадаларын пайдалану тиімділігін арттыру болып табылады.

* Компанияның 2014 жылға біріктірілген жылдық есебінде «Батуми теңіз кемежайы» ЖШҚ басты жүктерді ауыстырып тиеу бойынша өткізу қабілетін жылына 2,3 млн. тонна деңгейіне жеткізгені туралы ақпарат берілген. 2015 жыл ішінде бұл көрсеткіш нақтыланды және түзетілді.

Күрделі қаржылық шығыстарының жалпы сомасы, млн. теңге

Көрсеткіш	2015 жыл	2014 жыл	Өзгеріс, %
«ҚазТрансОйл» АҚ күрделі қаржылық шығыстары, соның ішінде	78 142,2	74 128,7	5,4
– жаңа жобаларға	17 986,6	23 729,6	-24,2
– өндірістің ағымдағы деңгейін қолдауға	60 117,0	50 341,0	19,4
– әкімшілік сипатта	38,6	58,1	-33,6

2.4. Инновациялық қызмет

Компания инновациялық даму және өндірістің технологиялылығын арттыру мәселелеріне баса назар аударады. Қызметтің мұндай бағыты – энергия қорын басқару жүйесін енгізумен және негізгі құралдары қайта жаңарту мен сенімділігін арттыруға инвестициялар салумен қатар, компания қызметінің тиімділігін арттыру құралдарының бірі болып табылады.

Компанияда жекелеген құрылымдық бөлімше – «Ғылыми-Техникалық Орталық» жұмыс жасайды және айтарлықтай табысты қызмет етуде, ол жобалау-іздену, ғылыми-зерттеу және тәжірибелік құрастыру жұмыстарын жүргізуге арналған жеке базамен жабдықталған. Ғылыми-Техникалық Орталықтың негізгі міндеті мұнай айдау және су беру бойынша өндірістік үрдістерді жүзеге асыру барысында сенімділік пен қауіпсіздікті арттыруға, қуат көзі мен ресурстарын үнемдеуге, жаңғыртуға бағытталған техника және технологияның заманауи деңгейін енгізудің есебінен Компания қызметінің тиімділігін арттыру (Компанияның өндірістік филиалдарымен бірлесе отырып) әдістерін іздестіру және іске асыру болып табылады.

2015 жылы инновациялық дамудың шеңберінде ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-құрастыру әзірленімдері бойынша 11 жұмыс, қуат көзін үнемдейтін заманауи технология жүйесін енгізу бойынша 4 ақпараттық-талдау жұмысы атқарылды, соның ішінде келесі жобалар бойынша:

- «Өзен – Атырау – Самара» магистральді мұнай құбырының 1190–1235 шақырым телімінде ØОС 3х70 мм² өздігінен жүретін оқшауланған сым пайдалану;
- «Прииртышск» МАС және «Павлодар» БМАС байланыс тораптарындағы күн сәулесінің фотоэлементтері;
- Мұнай айдауды тоқтатпатсан, мұнай құбырының ақаулы телімін алмастыруға арналған «STOPPLE» технологиясы.

11

ғылыми-зерттеу және
тәжірибелік-құрастыру
жұмыстары

жылына

100

млн. теңге

Аталмыш жобалардың
жинақталған экономикалық
қарқыны

Қаржыландыруға 500 млн. теңге жұмсалған аталмыш жобаларды іске асырудың арқасында келесі мүмкіндіктер ашылды:

- электр беру желілеріне жақын жерлердегі жұмыстардың қауіпсіздігін арттыру, қысқа тұйықталу мүмкіндігін (желінің өрт қауіпсіздігі артады) және өндірістік жабдықтардың істен шығуы мен мұнай айдаудың тоқтап қалуына жол бермеу.
- желідегі кернеудің құлау деңгейін төмендету және үздіксіз электр жабдықтауымен қамту;
- жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында мұнай құбырының тоқтап қалуын болдырмау;
- қайта жаңартылған қуат көзін пайдалану арқылы қуат көздерін үнемдеуді күшейту.

Аталмыш жобалардың жалпы экономикалық тиімділігі жылына шамамен 100 млн. теңгені құрады.

2.5. Тәуекелдерді басқару

Компанияда жолға қойылған тәуекелді басқарудың корпоративтік жүйесі (бұдан былай–ТБКЖ) және ішкі бақылау жүйесі (бұдан былай–ІБЖ) қызмет атқарады, олар Компанияның корпоративтік басқару жүйесінің маңызды элементтері болып табылады және тұрақты негізде жетілдіріліп отырады.

Компанияның тиімді қызмет етуі үшін ТБКЖ мен ІБЖ жүйелерінің маңыздылығы келесідей бірқатар себептермен түсіндіріледі:

- Компания активтерінің сақталуы және шаруашылық қызметі тиімділігінің қамтамасыз етілуі;
- жетекшілікке сенімді ақпараттардың ұсынылуы және осының нәтижесінде, дәйектілігі, тұжырымдалған басқарушылық шешімдерінің қабылдануы;
- ішкі саясат және рәсімдемелердің, сондай-ақ, заңнамалық актілер мен талаптардың белгіленген тәртіпте ойдағыдай орындалуына қатысты сенімділіктің болуы.

Компанияның ішкі құжаттарына сәйкес, тәуекелді басқару саясатын және ішкі рәсімдемелерді бекіту, осындай рәсімдемелердің орындалуын және олардың пәрменділігіне талдаулар жасау және оларды жетілдіру мәселелері Компанияның Директорлар кеңесінің айрықша құзыретіне жатады. Қызметтің осы қырының маңыздылығын назарға ала отырып, Компанияның Директорлар кеңесі әр тоқсан сайын Компанияның негізгі тәуекелдерін басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарының орындалуын және негізгі тәуекелдердің ықпал ету қарқынына талдаулар жүргізіп отырады.

Тәуекелді басқару мәселелерін алдын-ала қарау және оларға байланысты ұсыныстар беру мақсатында, Компанияның Басқармасы жанында Тәуекелді басқару комитеті жұмыс істейді, ол консультативтік орган болып табылады. Комитеттің мәжілістері әр тоқсан сайын кемінде 1 (бір) рет өткізіліп отырады.

Тәуекелді басқару үрдісіне Компанияның қатардағы жұмыскерлерін тарту – бөтен ұйымдардың қатыстырылуымен және Компанияның тәуекел менеджерлерінің күшімен тәуекелді басқару саласындағы корпоративтік семинарларды тұрақты түрде өткізудің есебінен қамтамасыз етіледі. 2015 жылы Компанияның құрылымдық бөлімшелерінің жұмыскерлері мен бірлесе бақыланатын ұйымдардың басқару аппараттарының жұмыскерлері үшін жауапты департамент ұйымдастырған ТБКЖ және ІБЖ бойынша оқыту семинарлары өткізілді.

Жалпы алғанда, ТБКЖ Компанияның стратегиялық және операциялық мақсаттарына қол жеткізуге кері әсерін тигізуі мүмкін әлеуетті тәуекел жағдайларын дер кезінде анықтап, бағалауға, мониторинг жасауға және оларды мүмкіндігінше бәсеңдетуге көзделген.

Компанияда тәуекелдерді басқару бойынша бірегей әдістемелік база құрылды, Компания Тәуекелдерінің жіктеуіші бекітілді.

Компанияда төмендегідей мәселелерді қамтитын Тәуекелдерді басқару бағдарламасы жыл сайын өзектілендірілуде:

- Компанияның тәуекелдер картасы және тәуекелдер тізілімі;
- қаржылық және қаржылық емес көрсеткіштердегі тәуекелдер шамасы;
- тәуекел-тәбеті жөніндегі мәліметтер;
- негізгі тәуекелдерге қатысты негізгі көрсеткіштер және төзімділік деңгейі;
- Тәуекелді басқару іс-шараларының жоспары.

Компанияда банк-контрагенттеріне баланстық және баланстан тыс міндеттемелеріне лимит қою арқылы қаржы тәуекеліне лимит қою тәжірибесі енгізілген.

ІБЖ Компанияның қызметіне тән үрдістік деңгейдегі тәуекелдерді дер кезінде анықтауға және талдауға, сондай-ақ, осындай тәуекелдерді ІБЖ жүйесінің операциялық қызмет, қаржылық есебін дайындау, заңнамалық және нормативтік талаптарды орындау секілді төрт бірдей саласында басқаруға байланысты бақылау рәсімдемелерін анықтап, талдауға бағытталған.

ІБЖ жүйесін одан әрі жетілдіру мақсатында 2015 жылы мынадай жұмыс атқарылды:

- ІБЖ регламентіне өзгертулер енгізілді, олар Компанияның филиалдарында ІБЖ жүйесін енгізуді дамыту қажеттілігімен түсіндіріледі;
- Компанияның орталық аппаратының Бизнес-үрдістерінің жіктеуіші әзірленіп, бекітілді;
- Компанияның орталық аппаратының негізгі бизнес-үрдістері бойынша тәуекел және оларға

бақылау жүргізу қалыптары мен блок-тәсілдері әзірленіп, жетілдірілді;

- Компанияның Батыс және Шығыс филиалдарының, БАЕО және FTO филиалдарының басқару аппараттарының негізгі бизнес-үрдістері бойынша тәуекел және оларға бақылау жүргізу қалыптары мен блок-тәсілдері әзірленіп, жетілдірілді.

Компанияның негізгі тәуекелдері және оларды басқару іс-шаралары

Компанияның қызметі ұдайы, тұрақты түрде атқарылу сипатына ие және оның қызметіне байланысты тәуекелдер жылдан жылға өзгеріссіз сол күйінде қалуда. Алайда, сыртқы және ішкі тәуекел факторларының әсерінен (туындау себептерінен) тәуекелді жағдайлардың орын алу ықтималдылығы және әлеуетті зиян келтіру шамасы өзгеруі әбден мүмкін.

Компанияның тәуекелдерін сыныптау қызметіне сай, мынадай

салалар төменде келтірілген тәуекелдерге тап болуы мүмкін:

- өндіріс үрдісіне байланысты өндірістік тәуекел (технология үрдісінің тәуекелі, Өндірістік бағдарламаны жоспарлау және бекітуді ұйымдастыру тәуекелі);
- өндірістік емес бизнес-үрдістеріне байланысты өндірістік емес тәуекел (стратегиялық және орта мерзімге жоспарлау тәуекелі, қаржы тұрақтылығының тәуекелі, қызметкерлердің тәуекелі, ақпарат технологиясы тәуекелі және т.б.);
- аз басқарылатын немесе басқарылмайтын сыртқы ортаның тәуекелдері (контрагенттердің тәуекелі, нарық тәуекелі және т.б.);
- инвестициялық жобалардың тәуекелі.

Компанияның аса елеулі (негізгі) тәуекелдері – 12 Кестеде келтірілген өлшемдерге сәйкес жоғары ықтималдық баллы (ықтималдық шамасы бойынша 4–5 балл) және/немесе келтірілген зиянның әсері бойынша жоғары баллды (ықпал ету шамасы бойынша 2–5 балл) тәуекел болып табылады.

Компанияның тәуекелдерін баллмен бағалау

Балл	Ықпал ету деңгейі	Тәуекелдің орын алуынан келтірілетін зиян	Жиілігі (ықтималдылығы)
1	Мардымсыз	Жұмыс жасау қабілетінің доғарылуына дейін	Өте сирек (7 (жеті) жылда және одан астам уақыт ішінде 1 (бір) рет) немесе орын алу ықтималдылығы 5% дейін
2	Елеулі	Қабілеттің доғарылуына дейін	Сирек (шамамен 5 (бес) жылда 1 (бір) рет) немесе орын алу ықтималдылығы 25%
3	Ірі	Кемінде: өтімділіктің 25% дейін жоғалуы немесе табыстылықтың 50% дейін жоғалуы	Оқтын-оқтын (3 (үш) жылда бір рет) немесе орын алу ықтималдылығы 40%
4	Сындарлы	Кемінде: табыстылықтан толық айрылғанға дейін немесе меншікті капиталдың 25% дейін жоғалуы	Жиі (жылына 1 (бір) рет) немесе орын алу ықтималдылығы 80%
5	Апаттық	Ең төменгі деңгейден бастап: табыстылықтан мүлдем айрылу немесе меншікті капиталдың 25% айрылу	Өте жиі (жарты жылда 1 (бір) рет және/немесе одан жиі) немесе орын алу ықтималдылығы 95%

Компанияның негізгі тәуекелдері

Тәуекелдің атауы	Тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар
Жабдықтың бүлінуі немесе жабдықтың/ жабдықтаулардың істен шығуы	Техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстары; Жабдықты қайта құру, жаңарту; Жабдықты пайдаланудың барынша оңтайлы тәртіптерін әзірлеу; Жабдыққа уақтылы диагностика жасау; Жұмыскерлердің біліктілігін арттыру.

Тәуекелдің атауы	Тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар
Техногендік сипаттағы апаттар	Өрт-тактикалық жаттығулар мен сабақтар өткізу; Өрт қауіпсіздігі шараларына арналған оқулар өткізу; Өндіріс нысандарын өрттен қорғау жөніндегі қызмет түрлерін сатып алу; Жұмыскерлердің білім деңгейін арттыру; Мүлікті залалдан ерікті түрде сақтандыру.
Өндіріске байланысты туындайтын және еңбекке жарамсыздыққа немесе адам өліміне апарып соқтыратын келеңсіз жағдайлар	Жұмысты қауіпсіз жүргізу жөніндегі ұйымдық және техникалық іс-шаралар; Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласының ішкі бақылауы; Еңбек жағдайын жақсарту және сауықтыру бойынша, өндірістік жарақаттану және кәсіби сырқаттарды алдын-алу бойынша ұйымдық-техникалық, санитарлық-гигиеналық және емдік-сауықтыру іс-шаралары жоспарының іске асырылуы; Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау мәселелері бойынша оқыту және білімді тексеру.
Экологиялық тәуекелдер (кінәраттар және әкімшілік айыппұлдар)	Толық мәлімделген көлемде эмиссияға рұқсат алу; Қоршаған ортаға шығарылатын эмиссия лимитін сақтау; Жабдықтарды пайдалану ережелерін сақтау; Жабдықтар мен нысандардың технологиялық кестесін жетілдіру; Экологиялық сақтандыру.
Мұнай жеткізудің төмендеуі немесе тоқтауы	Жүк жөнелтушілермен ұзақ мерзімді шарттар жасау; Жаңа жүк жөнелтушілерді тарту.
Басқа елдердің мұнай тасымалдау компанияларымен әріптестік қатынастар	Қазақстан мұнайын басқа мемлекеттердің құбыр желісі жүйелері арқылы тасымалдау мен транзитпен өткізуді ұйымдастыру жөніндегі қызмет шеңберінде көлік экспедициясы шарттарын жасау

Жалпы алғанда, 2015 жылы Компанияның негізгі тәуекелдерін басқару бойынша жоспарланған жұмыс толық көлемде орындалды. Компания олардың орын алу мүмкіндігін төмендету мақсатында және пайымдалған қаржылық табысынан айырылып қалу жағдайын барынша төмендету/жол бермеу мақсатында негізгі тәуекелдерге орай әрекет етудің тиісті шараларын қолға алады.

2016 жылы ТБКЖ қызметін одан әрі жетілдіру шеңберінде Компания ISO 55000 сериялы халықаралық стандарттардың талаптарына сәйкес өндірістік активтерді басқару жүйесін енгізудің есебінен өндірістік тәуекелдерді басқару бойынша әдістемелік құралдарды әзірлеу мүмкіндігін қарастырады. Стандарттар – бизнес үшін сындарлы және қымбат тұратын активтерді пайдаланатын компанияларда қажет етілуде. Негізінен бұл – физи-

калық активтерге (технология жүйелері мен жабдықтаулары) қатысты айтылып отыр, өйткені олардың жұмысқа қабілеттілігінің арқасында бизнес мақсаттарына қол жеткізуге болады. Стандарттар қаржы нәтижелерін жақсартуға, инвестициялық шешімдердің қабылдануын оңтайлыландыруға, тәуекелдерді басқару мүмкіндігіне, дамудың тұрақтылығына, Компания қызметінің тиімділігін жақсартуға көзделген.

2.6. Активтердің қауіпсіздігі

2015 жылы Компания магистральді мұнай құбырларынан мұнайдың ұрлануын алдын-алу жұмысын жалғастырды.

2015 жылы Компанияның магистральді мұнай құбырларына рұқсатсыз 14 ойым жасалған, олар бойынша жалпы залал 30,1 миллионнан астам теңгені құрады. Салыстыратын болсақ – 2014 жылы Компанияның магистральді мұнай құбырларына рұқсатсыз жасалған ойымдардың 12 дерегі тіркелген, олардың жалпы залалы 21,8 млн. теңгені құраған.

Компанияның «KMG-Security» ЖШС жасаған шартына сәйкес, күзет

ұйымы құбырға қосылған рұқсатсыз ойымдардың, оларды жасау әрекеттерінің, сондай-ақ, құбырға өзге де заңсыз қосылулардың салдарынан келтірілген зиян-залалдардың оларды жоюға байланысты жөндеу жұмыстарына іс жүзінде жұмсалған шығыстар бойынша өтелетінін атап өткен жөн. Сондай-ақ, әкімшілік айыппұлмен өтелетін шығындар қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның Компанияға салған мөлшерінде өтеледі. Осыған байланысты, 2015

жылы «KMG-Security» ЖШС Компанияға 20,2 млн. теңге, ал 2014 жылы – 7,5 млн. теңге өтеп берді.

Осыған орай, Компанияның магистральді мұнай құбырларының желілік бөлігінің қауіпсіздігін қамту мақсатында, мұнай құбырларын қорғау жүйесі, жылыстауларды анықтау жүйесі, күзеттік-периметрлік дабыл және бейнебақылау жүйесі секілді жаңа және озық техникалық күзет жүйелерін енгізу және пайдалану жұмыстары жалғасуда.

Қазіргі таңда Компанияның магистральді мұнай құбырларының 50% астам ұзындығы мұнай құбырларын қорғау жүйелерімен және жылыстауларды анықтау жүйелерімен қамтылған.

Құбырдың күзету аймағына рұқсатсыз басып кіру және әсер етуді жедел түрде анықтау мақсатында жылыстауларды анықтау және мұнай құбырын күзету жүйелері арқылы Компанияның орталық аппараты деңгейінде (Астана қаласы) орталықтандырылған тәуліктік мониторинг жүргізіліп отырады.

Барлық кірістірілген ресурстар мен күзет жүйелерінің қызметін үйлестіру үшін және мұнай құбырларының тұтастығына заңсыз қол сұғуды тоқтату үшін, Компанияда мұнай құбырларына мониторинг жасау қызметінің, бас диспетчерлік басқарманың, Компания филиалдарының орталық диспетчерлік бекеттерінің және күзет фирмасы «KMG-Security» ЖШС кезекші операторының өзара әрекеттесуі ұйымдастырылған. Жергілікті жерлерде бұл тәсіл аудандардың құқық қорғау және қарулы күштерін, шұғыл күзет және Компанияның апатта қызмет көрсету топтарын қамтиды.

2.7. Ақпаратты қорғау

Компания ақпаратты қорғау мәселелеріне жоғары талаптар қояды. Ақпаратты қорғаудың тиісті деңгейін қолдап отыру мақсатында Компания Қазақстан Республикасы заңнамасының ақпарат қауіпсіздігі мәселелерін реттейтін талаптарын, сондай-ақ, ISO/IEC 27001 халықаралық стандарттарын басшылыққа алады.

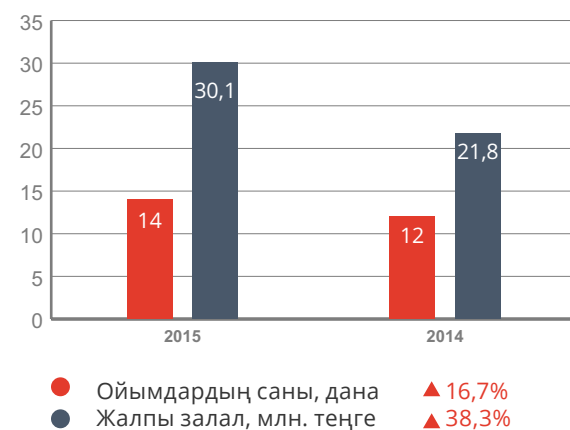
2015 жылдың тамыз айында Компания халықаралық сертификаттау органы – Британдық стандарттар институты (BSI Management Systems) өткізген қадағалау аудитінен сәтті өтті, оның шеңберінде стандарттың

ISO/IEC 27001:2005 нұсқасынан ISO/IEC 27001:2013 нұсқасына өту жүзеге асырылды.

Компанияны ақпарат технологиясымен жабдықтаудың дамуы және ақпаратты қорғау қызметінің

жетілдірілуі тұрақты операциялық қызметті қамтиды, осыған байланысты Компания өзінің ақпараттық ресурстарын қорғаудың қажетті деңгейін қолдап отыру жұмысын жалғастыра беруді жоспарлап отыр.

Ойымдардың саны және шығынның көлемі

Компания мұнай құбырларын күзету іс-шараларын одан әрі дамытуды көздеп отыр.

2016 жылы Компанияның мұнай құбырларының желілік бөлігінің қауіпсіздік деңгейін арттыру мақсатында, Компанияның өз күшімен және қаражатымен қауіпсіздікті күшейту жұмыстары жалғасуда. Мысалы, Компанияның 2016–2020 жылдарға арналған бизнес-жоспарының жобасына 25 нысанда күзеттік-периметрлік дабылдама және бейнебақылау жүйелерін енгізу жобасы енгізілген. Сонымен қатар, 2016 жылы рұқсатсыз ойымдардың жасалуына көбірек ұшырайтын магистральді құбыр-

лардың телімдеріндегі шұғыл топтардың санын 5 (бес) бірлікке дейін арттыру жоспарлануда (Батыс филиалда 2 (екі) шұғыл топ және Шығыс филиалда 3 (үш) шұғыл топ). Мұнай құбырларын күзету жөніндегі шұғыл топтардың қимылын бақылау мақсатында, Компанияның Батыс және Шығыс филиалдарының магистральді мұнай құбырларының желілік бөлігінде «Ход-тест» жүйесі, сондай-ақ, GPS жүйесі енгізілген және пайдаланылуда.

2.8. Тауар, жұмыс және қызметті сатып алудағы жергілікті қамтылу және ұйымдардың жеткізу тізбегі жөніндегі ақпарат

Компанияның атқаратын қызмет ауқымын, сондай-ақ, оның қажетті тауар, жұмыс және қызмет түрлерімен уақтылы және сапалы қамтылу қажеттілігін назарға ала отырып, дұрыс жолға қойылған жеткізу жүйесінің Компанияның тұрақты түрде дамуына айтарлықтай ықпал ететінін көреміз. Жеткізушілерді таңдау барысында, Компания «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының, сондай-ақ, дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайызы және одан артық мөлшері тікелей немесе жанама түрде «Самұрық-Қазына» акционерлік қоғамына меншік құқығымен немесе сенімгерлікпен басқару құқығымен тиесілі ұйымдардың Тауар, жұмыс және қызмет түрлерін сатып алу ережелері (бұдан былай – Сатып алу ережелері) басшылыққа алынады.

Компанияның сатып алу үрдісі мынадай:

- сатып алу жоспарларын жасау және бекіту;
- жеткізушіні таңдау;
- сатып алу шартын жасау және орындау.

Бұл ретте, Компанияның жеткізушілерді таңдауы:

- ашық тендер өткізу;
- баға ұсыныстарын сұрату;
- бір көзден сатып алу тәсілі арқылы жүзеге асырылады.

Ашық тендер өткізу әдісімен, сондай-ақ, баға ұсыныстарын сұрату әдісімен сатып алу – электрондық сатып алу арқылы, соның ішінде, Сатып алу ережелері негізінде және Электрондық сатып алу нұсқаулықтарына сәйкес төмендетілген сауда-саттық үрдісінің қолданылуымен өткізіледі.

Егер де Компанияның тиісті қаржы жылына арналған сатып алу жоспарымен көзделген сатып алу сомасы

тиісті қаржы жылына арналған Қазақстан Республикасының бюджетін бекіту жөніндегі Заңмен белгіленген айлық есептік көрсеткіштің (АЕК) 4000 еселік мөлшерінен аспайтын тауар, жұмыс және қызмет түрлерін сатып алу жүзеге асырылған жағдайда, баға ұсыныстарын сұрату әдісі арқылы (төмендетілген сауда-саттық үрдісінің қолданылуымен) сатып алуға жол беріледі.

Сатып алу ережелері келісілген жағдайда бір көзден, соның ішінде тікелей шарт жасау арқылы сатып алуға жол беріледі, өзге жағдайларда сатып алу ашық тендер өткізу арқылы жүзеге асырылады.

2015 жылы Компания 68 233 млн. теңге сомасына шарттар жасады, соның ішінде:

- Орталық аппарат (ұзақ мерзімдік шарттардың ескерілуінсіз);
- Батыс филиалы 12 625 млн. теңге сомаға;

60,03%

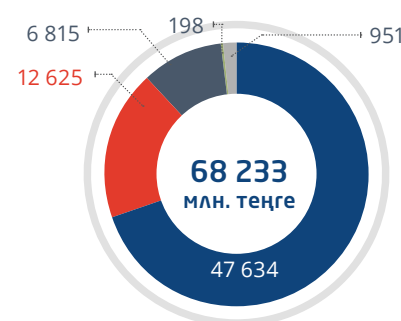
Жасалған шарттар бойынша жергілікті қамтылу үлесі

- Шығыс филиалы 6 815 млн. теңге сомаға;
- FTO филиалы 198 млн. теңге сомаға;
- БАЕО филиалы 951 млн. теңге сомаға жасады.

2015 жылы өткізілген сатып алу жөніндегі толығырақ ақпараттар «2015 жылы өткізілген сатып алу есебі» Қосымшасында келтірілген.

Мемлекеттің отандық өндірушілерге қолдау көрсету саясатын іске асыру мақсатында 2015 жылдың қорытындылары бойынша қазақстандық тауар өндірушілермен 3,4 млрд. теңге сомаға шарттар жасалды. 2015 жылы шарттары бойынша жергілікті қамтылу үлесі 60,03% құрады.

Филиалдар бойынша сатып алу құрылымы, млн теңге

- Орталық аппарат (ұзақ мерзімдік шарттардың ескерілуінсіз);
- Батыс филиалы
- Шығыс филиалы
- FTO филиалы
- БАЕО филиалы

Қазақстандық тауар өндірушілермен жасалған шарттардың сомасы

3,4

млрд. теңге

1970

1970 жылы әлемде тұңғыш тамаша «ыстық» «Өзен – Атырау – Самара» мұнай өткізу жолдары салынды. Мұндай құбыр жолдары арқылы жоғары қоймалжың парафинді, 30°C астам температурада қатып қалатын, Маңғышлақ мұнайы алыс қашықтықтарға тасымалдалына бастады. Арнайы жылыту пештерінің әрбір 80–100 шақырымға орналастырылуы мұнайды ең аязды күндері тасымалдауға бар мүмкіншілік берді.

Азия -Тынық мұхит аймағына Батыс және Шығыс Сібір мұнай кен орындарынан мұнай тасымалдалынатын Шығыс Сібір – Тынық мұхит (ШСТМ) жолдары бүкіл әлемдегі ең ұзын магистралды мұнай жолдары болып табылады. Мұнай құбырларының ұзындығы 4,7 мың шақырымнан асады.

3.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

- 3.1. Мүдделі тараптармен өзара ынтымақтастық қызметтестік
- 3.2. Компанияның қауымдастықтарға (салалық және халықаралық) және өзге бірлестіктерге мүшелігі жөніндегі ақпарат
- 3.3. Қоршаған ортаны қорғау
- 3.4. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау
- 3.5. Қызметкерлер
- 3.6. Ықпалдандырылған басқару жүйесі
- 3.7. Компанияның тұрақты даму саласындағы болашақ орташа мерзімдік жоспарлары

Компания қызметінің басым мақсаты – тұрақты түрде даму. Компанияның тұрақты даму мақсаты бизнесті дамытумен қатар, қоршаған ортаны сақтау және қорғау, қолайлы еңбек жағдайларын жасау, жұмыс орындарының қауіпсіздігін қамту және қызметіміз жүзеге асырылып жатқан жергілікті қоғамдастықтардың дамуына өз үлесімізді қосу болып табылады.

Компания мүдделі тұлғалардың құқықтары мен мүдделерінің сақталуына ерекше назар аударады және мүдделі тұлғалардың пікірлері мен үміттерінің жүйелі түрде барынша толығымен ескерілуіне талпынады.

Компания тұрақты даму қызметін жүзеге асыруы барысында Біріккен Ұлттар Ұйымының Ғаламдық Шартында бекітілген қағидаларын, тұрақты даму және мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу саласының аса елеулі мәселелерінің анықталуына қатысты AA1000 сериялық стандарттарын және Компанияның корпоративтік веб-сайтында көпшілікке қолжетімді етіп берілген бірқатар ішкі құжаттарын басшылыққа алады.

Компанияның органдары тұрақты даму саласындағы, оның жұмысының негізгі нәтижелерін, соның ішінде қызметкерлерді басқару, табиғатты қорғау қызметі, ықпалдандырылған менеджмент жүйесінің қызмет істеуі саласын жүйелі түрде қарастырып, талдаудан өткізіп отырады. Сондай-ақ, Компанияның тұрақты даму саласындағы жекелеген бағыттағы қызметтерін реттеп отыратын ішкі құжаттарын бекітеді.

Одан бөлек, Компанияның тұрақты даму мәселелерін басқаруға мынадай мүдделі құрылымдық бөлімшелері атсалысады:

- өндіріс және өрт қауіпсіздігі, қоршаған орта мен еңбекті қорғау мәселелеріне басшылық жасайтын өндіріс қауіпсіздігі және еңбекті қорғау департаменті;
- қуат көзін тұтыну және үнемдеу мәселелерімен айналысатын ЫМЖ және энергоменеджмент тәуекелін басқару департаменті;
- кадрларды есепке алу, еңбек және жалақы төлеуді ұйымда-

стыру, сондай-ақ, адами ресурстарын дамыту және әлеуметтік қолдау көрсету мәселелеріне басшылық ететін адами ресурстарын басқару департаменті;

Компанияның өндірістік филиалдары және мұнай құбырлары басқармасы деңгейінде, тұрақты даму саласы қызметінің жекелеген бағыттарына жауапты қызмет және бөлімдері жұмыс істейді. Олардың жұмысы Компанияның орталық аппаратымен үйлестіріліп, келісіліп отырады.

Компанияның тұрақты даму саласындағы қызметінің негізгі бағыттары мынадай:

- заңнама талаптарын бұлжытпай орындау;
- Компанияның және қоғамның мүдделеріне сәйкес Компанияның бәсекелесу қабілетін арттыруға бағытталған, өндірісті дамытуға арналған тиімді инвестициялар;
- мүдделі тараптардың пікірлерін ескеру, олармен адал ниетті және өзара тиімді қарым-қатынас орнатудың жүйелі әдіс-тәсілдері;
- еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғауды қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау;
- қызметкерлердің қажеттіліктерін қанағаттандыруға жағдай жасау;
- қызметкерлердің денсаулығын сақтауға және жақсартуға жағдай жасау;
- кадрлық әлеуетті дамыту.

2015 жылғы сәуірде Компанияның директорлар кеңесінің шешімімен мақсаты корпоративтік әлеуметтік жауапкершілікті дамыту және бірегей қағидаларының белгілеу болып табылатын корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік стратегиясы (КӘЖС) қабылданды. Аталмыш стратегия қоғаммен өзара әрекеттесу, адам құқықтарын сақтау, әле-

уметтік қолдау көрсету, мемлекет алдындағы жауапкершілікті мойындау, мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу, еңбек қатынастары және қоршаған ортаны реттеу

арқылы БҰҰ жаһандық шартында бекітілген қағидаларын Компанияның барынша жетекшілікке алуын көздейді.

3.1. Мүдделі тараптармен өзара ынтымақтастық қызметтестік

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тұрақты даму саласының негізгі қыры бірі болып табылады және корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жүйесін құрудың негізгі факторы.

Компания өз қызметінің мүдделі тұлғаларға тигізетін әсерінің деңгейін түсінеді, және олардың алдындағы өз жауапкершілігін ұғынады. Компания мүдделі тараптармен арадағы қатынастардың әріптестікке, сенімділікке, өзара тиімділікке, тұрақты және сындарлы сұхбатқа жетелеуіне талпынады.

Компанияның барлық мүдделі тараптарымен өзара қатынастары Қазақстан Республикасының заңнамасына, Жарғыға және Компанияның ішкі құжаттарына сәйкес құрылады.

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесудің негізгі қағидалары мен басымдықтары – Даму стратегиясы, Корпоративтік басқару кодексі

және Корпоративтік этика кодексі секілді Компанияның корпоративтік құжаттарында көрініс тапқан.

Компания мүдделі тараптарды анықтау және іріктеу мақсатында атқаратын қызметінің шеңберінде мүдделері тоғысатын тұлғалар (тұлғалар тобы), сондай-ақ, Компания қызметінің кейбір қырларына қатысты заңды талаптар қоюға құзыретті немесе өздерін солай санайтын тұлғаларды (тұлғалар тобын) зерделеуді көздейтін талдаулар жасады. Өткізілген талдаулар нәтижесінде белгілі бір сипаттамалары бойынша Компанияның негізгі біртекті стейкхолдерлер (мүдделі тұлғаларының) тобы анықталды.

Мүдделі тараптармен өзара ынтымақтаса қызметтесу

Мүдделі тарап-тар	Мүдделі тараптардың әрбір тобының маңыздылығы	Мүдделі тараптармен өзара ынтымақтаса қызметтесудің негізгі нысандары	2015 жылғы өзара ынтымақтаса қызметтестік шеңберінде қарастырылған мәселелер
Акционерлер және ықпалды ұйымдар	«ҚазТрансОйл» АҚ акционерлердің, ықпалды ұйымдардың және Компанияның арасындағы өзара тиімді әрекеттесу жүйесі, Компания құнының өсуін қамтамасыз ететін маңызды элемент және инвесторлық қаражаттың тиімді қолданылу кепілі екенін түсінеді.	- Акционерлердің Жалпы жиналысын өткізу; - Жылдық есепті жариялау; - Компанияның қызметі туралы және қаржылық есеп депозитарийі туралы ақпаратты Компанияның және Қазақстан қор биржасының веб-сайтарында ашып көрсету. - Акционерлердің өтініштерін қабылдауға арналған «Жедел желіс».	- Компанияның өндірістік-қаржылық көрсеткіштері жөніндегі ақпараттарды сұрату; - Дивиденттерді төлеу және олардың мөлшері мен төлеу тәртібі жөніндегі шешімдерді қабылдау мерзімдері туралы ақпарат. Барлық ақпараттар уақытылы және ойдағыдай ұсынылды.
Мемлекеттік органдар	«ҚазТрансОйл» АҚ Қазақстан Республикасының аса ірі мұнай құбыр компаниясы және магистральді мұнай құбыры бойынша ұлттық операторы ретінде мемлекет алдындағы жауапкершілігін толықтай сезінеді және өзінің құқықтық, этикалық міндеттемелерін орындауға, сондай-ақ, заңнама нормаларын ұстануға талпынады.	- Компанияның қызметіне ықпалы бар заңды тұлғаларға, мемлекеттік органдарға ақпараттар ұсыну және есеп беру; - Және мемлекеттік органдардың берген сауалдарына жауап қайтару.	- Қазақстан Республикасының заңнама талаптарына сәйкестігін қамту; - Компанияның мүддесіне қатысты нормативтік-құқықтық акт жобаларының жұмысына қатысу; - Мемлекеттік органдармен мұнай тасымалдау мәселелері бойынша хат алмасу. Компания ақпаратты уақытылы ұсынып отырады және оның өкілдері мемлекеттік органдар ұйымдастыратын мәжілістер мен түрлі жұмыс топтарында жұмыс істейді.
Қызметкерлер (менеджмент, жұмыскерлер және кәсіподақтар)	Жұмыскерлер Компанияның басты құндылығы және табысты дамудың негізгі факторы болып табылады. Әр жұмыскердің жетістігі мен қосқан үлесін бағалауда әділеттілік пен шынайылық; Компания ішінде және қызметкерлермен қарым-қатынаста әділдік пен ашықтық; жоғары этикалық құндылықтар, сенім мен өзара көмек көрсету мәдениетін ұстану, алға қойылған міндеттер мен мақсаттарға жету үшін ынтымақтаса қызметтесу Компанияның Кадр саясатындағы корпоративтік құндылықтары.	- Қызметкерлерден сауалнама алу; - Жұмыскерлер мен олардың отбасы мүшелеріне әлеуметтік қолдауды қамтамасыз етуге арналған ұжымдық шарттар жасасу; - Қызметкерлердің өтініштерін қабылдауға арналған «Жедел желіс»; - Қызметкерлердің біліктілігін арттыру курстарын оқытуды ұйымдастыру; - Компания жұмыскерлері мен басшылығының жиналыстарын өткізу; - Материалдарды БАҚ беттерінде жариялау; - Компания Басқармасының мәжілістерін өткізу.	- Жұмыскерлерді оқыту, іссапарлар, еңбек демалысы, Компаниядағы ішкі ауысымдар, кадр резервіне тіркелген үміткерлермен сауалнама жүргізу ; - Әлеуметтік-еңбек мәселелеріне қатысты келіспеушіліктер бойынша жұмыскерлерден түскен арыз, өтініштер. Түрлі мәселелерге қатысты, соның ішінде қызметкерлердің әкімшілік-шаруашылық жағдайға көңілі толуы, қызметкерлердің тартылу индексі есептеу және т.б. мәселелерге қатысты жұмыскерлермен жыл сайын сауалнама өткізіледі. Кадр мәселелері бойынша тиісті шаралар жүзеге асырылуда және сауалнама нәтижелеріне орай іс-шаралар дайындалуда. Даулы мәселелер бойынша тексерулер өткізіліп, ресми түрде жауап қайтарылды.

Мүдделі тарап-тар	Мүдделі тараптардың әрбір тобының маңыздылығы	Мүдделі тараптармен өзара ынтымақтаса қызметтесудің негізгі нысандары	2015 жылғы өзара ынтымақтаса қызметтестік шеңберінде қарастырылған мәселелер
Қызмет түрлерін тұтынушылар, серіктестер және ЕББҰ	Компания қызмет сапасын тұрақты түрде дамыту арқылы тұтынушылардың талап, ниеттерін толықтай қанағаттандыруға тырысады.	- Компания қызметінің мәселелеріне орай заңды тұлғалармен хат алмасу; - Тұтынушылардан сауалнама алу; - Сыртқы ұйымдармен өзара әрекет ету мақсатында кездесулер, қоғамдық тыңдаулар және басқа да қызметтестік нысандарын өткізу; - Еншілес және бірлесе бақыланатын ұйымдардың басқару органдарына қатысу, қызметін тексеру және өкілдерімен мәжіліс өткізу; - Компанияның қаржылық емес есебін, материалдарды БАҚ беттерінде және Компанияның корпоративтік веб-сайттарында жариялау.	- Мұнай тасымалдау және тарифті белгілеу мәселелері; - Инвестициялық жобаларды іске асыру мәселелері; - Еншілес және бірлесе бақыланатын ұйымдардың басқару органдарында Компанияның қатысу мәселелері. 2015 жылы көрсетілген қызмет түрлеріне тұтынушылардың қанағаттану дәрежесі 99 % құрады (соның ішінде, мұнай тасымалдау қызметіне -100%; операторлық қызметке – 99,3%; су беру қызметіне қызметтер – 99%), бұл көрсеткіштер Компанияның атқаратын қызмет түрлерін тұтынушылардың талап, ниеттерін толық қанағаттандыруға талпынатынына куәләндырады.
Қоғам және БАҚ (жергілікті халық, қоғамдық ұйымдар және БАҚ)	Компания бизнестің әлеуметтік жауапкершілігін түсінеді және Компания жұмыскерлері еңбек ететін өңірлерде және жалпы қоғамдық леуметтік өмір деңгейінің жақсаруына ерікті түрде араласуға міндеттеледі. Сонымен қатар, Компания, өз қызметі туралы ақиқи ақпараттарды жүйелі түрде таратып, жариялап отыру арқылы корпоративтік абыройының ойдағыдай қалыптасуына, оған нұқсан келмеуіне мүдделі.	- Компанияның қызметі туралы ақпаратты Компанияның және Қазақстан қор биржасының веб-сайтарында ашып көрсету; - Материалдарды БАҚ беттерінде жариялау, баспасөз-релиздерін тарату, баспасөз-мәслихаты және брифингтер өткізу; - Қоғам өкілдерімен келіссөздер, мәжіліс, кездесулер өткізу; - Қоғамдық бірлестіктер мен салалық комиссиялар жұмысына қатысу; - Қоғамдық іс-шаралар ұйымдастыру және оларға қатысу.	- Компания қызметінің мәселелері, даму жоспарлары және шешілуі қиын мәселелер; - Компанияның аса ірі инвестициялық жобаларға қатысу мәселелері және т.б. 2015 жылы ақпараттандыру және абыройын дұрыс қалыптастыру мақсатында ресейлік, шетелдік, республикалық және аймақтық ақпарат құралдарында 130 имидждік материалдар жарияланды. Компания қызметінің қорытындылары, іске асырылып жатқан және жоспарланған жобалар, келешектегі жоспарлар және т.б. толық баяндалды. Компания KAZENERGY, KIOGE-2015 сынды халықаралық конференциялар мен көрмелерге белсенді қатысты.
Бәсекелестер	«ҚазТрансОйл» АҚ бәсекелестерінің Компания құнының артуына, қаржылық және операциялық көрсеткіштерінің өсуіне, ресурстық базасының өзгеруіне ықпал ету ықтималдылығын түсінеді.	- Салалық ұйымдар арқылы өзара ынтымақтаса қызметтестік; - конференциялар мен форумдарға бірлесе қатысу; - Қоғамдық бірлестіктер мен салалық комиссиялардың жұмысына ат салысу.	Компанияның негізгі қызметі жөніндегі мәселелер. Компания табиғи монополия субъектісі болып табылады. КҚК Компанияның құбыр көлігі саласындағы бәсекелесі болып табылады, сондай-ақ, «МұнайТас» СБҚК» АҚ пен «ҚҚК» ЖШС Компанияның бірлесе бақыланатын ұйымдары болып табылады.

Мүдделі тарап-тар	Мүдделі тараптардың әрбір тобының маңыздылығы	Мүдделі тараптармен өзара ынтымақтаса қызметтесудің негізгі нысандары	2015 жылғы өзара ынтымақтаса қызметтестік шеңберінде қарастырылған мәселелер
Қаржылық ұйымдар	Компания өзінің қаржылық міндеттемелерін уақытылы және ойдағыдай орындауда, Компанияның қаржылық есебі ҚЕХС талаптарына сәйкес дайындалады. Компанияға жетекші рейтинг агенттіктерінің несиелік рейтингтері үлестірілген.	- Қаржылық есебін жариялау. - Сауалдарға жауап қайтару; - Компанияның корпоративтік веб-сайтында ақпараттар жариялау; - Рейтингтік агенттіктердің өкілдерімен кездесу және тұсаукерлер өткізу.	- Қаржылық ұйымдарға арналған міндетті есептерді дайындау; - Қызмет көрсету тарифтері мен сыйақы мөлшерлемелері бойынша 2 деңгейлі банктермен келіссөздер жүргізу; - Екінші деңгейлі банктерде Компанияның ағымдағы есеп шоттарын ашу. 2015 жылы барлық 3 (үш) рейтинг агенттіктерімен (Fitch конференцтік қоңырау шалу көмегімен) кездесулер өткізілді. Компанияның қаржылық есебі уақытылы дайындалып, жарияланды және қаржылық ұйымдармен тұрақты түрде ынтымақтаса қызметтестік жүзеге асырылуда.
Жеткізушілер	Компания тауар, жұмыс және қызмет түрлерін сатып алғанда келесі қағидаларды ұстанады: 1) Сапалы тауар, жұмыс, қызмет түрлерін сатып алу; 2) Компания сатып алатын тауар, жұмыс және қызмет түрлерінің жергілікті қамтылу үлесін назарға алу; 3) Сатып алуға қолданылатын қаражатты оңтайлы әрі тиімді жұмсау; 4) Сатып алу үрдісіне делдалдардың араласуын барынша азайту.	- Сатып алу және шарттар жасасу; - Шарттардың жүзеге асуы және өзара әрекеттесудің басқа да нысандарына мониторинг жасау.	- Әлеуетті жеткізушілер және мердігерлердің коммерциялық ұсыныстары; - Компанияның жоспарлы тендерлеріне байланысты сауалдар; - Сатып алу рәсімдеріне қатысушылардың өтініштері; - Жеткізушілермен серіктестік меморандумын жасау.

Компанияда лауазымды тұлғаларынан, жұмыскерлерінен және Компанияның басқа да мүдделі тараптарынан өтініштер қабылдайтын «Жедел арна» жұмыс атқарады. 2015 жылы Компания органдарына мүдделі тараптарынан өз құқықтары мен заңды мүдделерінің қорғалуын көздейтін өтініштер түскен жоқ.

3.2. Компанияның қауымдастықтарға (салалық және халықаралық) және өзге бірлестіктерге мүшелігі жөніндегі ақпарат

Компания халықаралық, республикалық, салалық деңгейде өзінің бастамаларын ілгерілету және мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету мақсатында:

- «KAZENERGY» мұнай-газ және энергетика кешені ұйымдары қауымдастығы шеңберінде Компания магистральді мұнай құбыры бойынша ұлттық операторы ретінде танылады. Компанияның өкілдері аталмыш қауымдастық жанындағы Қазақстан Республикасының мұнай-газ саласын дамыту жөніндегі Үйлестіруші кеңестің мүшесі болып табылады;
- Негізгі міндеті салық төлеушілерді салық заңнамасындағы өзгертулер туралы уақытылы ақпараттандыру, салық төлеушілердің мүдделері мен заңды құқықтарын қорғауға қолғабыс жасау болып табылатын, Қазақстан салық төлеушілер қауымдастығының мүшесі. Компанияның өкілдері аталмыш қауымдастықтың жұмыс топтарына қатысады және жоғарыда аталған салық

заңнамасына өзгертулер мен толықтырулардың әзірленуіне Компанияның қатысуын қамтамасыз етеді;

- 2015 жылғы 4 қыркүйектен бастап, мүше-компаниялардың мұнай-көлік жүйелерінің нәтижелі дамуы үшін ортақ күш-жігерін үйлестіру мен халықаралық мұнай тасымалдаудың тұрақтылығын нығайту мақсатында құрылған мұнай тасымалдаушылардың халықаралық қауымдастығының мүшесі болып табылады. Компания, оның жоғарғы басқару органы болып табылатын Қауымдастық мүшелерінің жиналысына мүше ретінде кіреді. Сонымен қатар, Қауымдастық мүшелері өкілдерінен энергия тиімділігін арттыру және қандай-да бір апаттың орын алуына жол бермеуді көздейтін бенчмаркинг мәселелері бойынша ақпарат алмасуды ұйымдастыруға арналған, қуат көзінің тиімділігі жөніндегі жұмыс тобы құрылды;
- 2014 жылдан бастап, іскерлік, инвестициялық климатты

жақсартуға, тұрақтылыққа, елімізде ұлттық және шетелдік инвесторлар үшін бизнес жүргізу жағдайын дамыту үшін құрылған «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық іскерлер палатасының мүшесі болып табылады. Аталмыш ұйымға мүше болу іскерліктің мақсат-мүдделерін және құқықтарын қорғауды, іскерліктің табыстылығы үшін заңнамалық және өзге де нормативтік ережелердің қалыптасу үрдісіне барлық кәсіпкерлердің кеңінен қатысуын қамтамасыз етеді.

Бұдан басқа, Компания өз қызметінде адам құқықтары, еңбек қатынастары, қоршаған ортаны қорғау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы БҰҰ Жаһандық шарт қағидаларына жүгінеді.

Компанияның БҰҰ Жаһандық шарт қағидаларын өз қызметінде пайдаланғаны туралы ақпарат «БҰҰ Жаһандық шарт қағидалары» қосымшасында ұсынылған.

3.3. Қоршаған ортаны қорғау

Қызметтің ерекшелігі мен ауқымын назарға ала отырып, Компания өзінің өндірістік қызметінің қоршаған ортаға елеулі түрде әсерін тигізетінін түсінеді. Осыған орай, Компания қоршаған ортаға тигізетін жағымсыз әсерін барынша төмендетуге және өз қызметінде табиғи ресурстарды орынды пайдалану қағидаларын енгізу шараларын қолға алуда.

Компанияның айнала қоршаған табиғи ортаны қорғау қызметі Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі талаптарына, қоршаған ортаны қорғау саласындағы озық халықаралық стандарттарға және Компанияның жоспарлары мен ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

Компания, 2004 жылдан бастап айнала қоршаған табиғи ортаны қорғау қызметін ISO 14001 халықаралық стандарты талаптарына сәйкес жүргізеді. 2015 жылы Компанияның атқаратын қызметінің аталмыш стандарттық талаптарға сай келетіні расталды.

Компанияның құрылымдық бөлімшелерінде аталған стандарттың талаптарына сәйкес, экологиялық жағдайларды сәйкестендіру, олардың маңыздылығын анықтау, елеулі экологиялық жағдайлар тізілімін қалыптастыру және олардың ықпалын төмендетуге бағытталған іс-шараларды қамтитын, экологиялық жағдайларға баға берілді.

Қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған шығындар, мың теңге

Сондай-ақ, 2015 жылы негізгі мақсаты қоршаған ортаны жақсарту және Компанияның тұрақты дамуы үшін қоршаған ортаның экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету болып табылатын, Компанияның 2015–2019 жылдарға арналған Кешенді экологиялық бағдарламасы қабылданды.

Компанияда, аталмыш бағдарлама шеңберінде және өткізілген іс-шаралардың нәтижесі бойынша экологиялық менеджмент саласында орта мерзімдік мақсат, міндеттер әзірленді.

Компания, 2015 жылы қоршаған ортаны қорғауға 478,1 млн. теңге инвестиция енгізді және бюджетке 70,8 млн. теңге көлемінде Экологиялық төлемдер жасады.

Экологиялық төлемдердің артуы жергілікті мәслихаттардың экологиялық төлем мөлшерлемесін артыруына, АЕК өсуіне байланысты.

Компания, 2015 жылы табиғатты қорғау іс-шараларына жұмсалған шығындар шеңберінде, нысанда экологиялық бақылау жүргізу (ауа, су және топырақ мониторингі), өндіріс және тұтыну

қалдықтарын шығару және пайдаға жарату, ағын суларды сорып алу және тазалау, эмиссияларды қалыпқа келтіру, ластанудың тарихи көздерін жою және өзге де жұмыс, қызмет түрлеріне байланысты шарттар жасасты. 2015 жылғы шығынның 2014 жылмен салыстырғанда елеулі түрде төмендеуі, 2015 жылдың бюджетін құру шеңберінде шығындарды барынша оңтайлыландыру іс-шараларының арқасында.

Бұдан басқа, 2015 жылы магистральді мұнай құбырларына рұқсатсыз қосылу нәтижесінде топырақтың ластанғаны үшін 2,0 млн. теңге, сондай-ақ, қоршаған ортаға тигізген зияны үшін 1,2 млн. теңге көлемінде 2 (екі) рет айыппұл төленді.

Дегенмен, 2015 жылы апаттық жағдай салдарынан өндірістің тоқтауы немесе мұнай тасымалдау кезінде экологиялық зиян тигізу деректері тіркелмеді.

ішінде, 2015 жылы қазандықтарға SCADA автоматты түрде бақылау жүйесі бар интерфейсін енгізу жүзеге асырылды.

Зиянның атмосфераға тарауы, тонна

Көрсеткіштер	2015 жыл	2014 жыл	Өзгеріс, %
Ауаны ластайтын зиянды заттардың шығарылу, тарау көлемі, соның ішінде:	25 403	25 687	-1,1
NOx	709	682	4,0
SOx	452	488	-7,4
Ауаға ұшып тарайтын органикалық қосындылар (ҰОҚ)	23 217	23 469	-1,1
Ауаға тарайтын зиянды заттардың басқа да санаттары	1 025	1 048	-2,2

Парникті газдардың шығарылуы, тонна

Көрсеткіштер	2015 жыл	2014 жыл	Өзгеріс, %
CO ₂ баламалы парникті газдардың метр тоннаға тікелей шығарылу шамасы, соның ішінде:	228 464	239 669	-4,7
CO ₂	226 866	236 711	-4,2
CH ₄	157	175	-10,3
N ₂ O	1 441	2 783	-48,2

Шығарылатын қалдықтардың төмендетілуі

1%

Филиалдарға бөлгенде ауаға тарайтын зиянды заттардың басым көпшілігі Батыс филиалына (19 073 тонна немесе 75,1%) тиесілі, ал Шығыс филиалына 6 330 тонна немесе 24,9% тиесілі.

Ауаны ластайтын заттардың ауаға тарауын төмендетуге мынадай іс-шаралардың арқасында қол жеткізіліп отыр:

- 2014 жылы су жылыту және бу қазандықтарында 38 дана мөлшерінде кестелік-баптау жұмыстары жүргізілді;
- 2015 жылы су жылыту және бу қазандықтарында 24 дана мөлшерінде кестелік-баптау жұмыстары жүргізілді, қазандықтарға SCADA автоматты түрде бақылау жүйесі бар интерфейстер енгізілді.

Жоғарыда аталған жұмыстардың барлығы қазандықтардағы жанармай шығынын төмендетуді көздейді. Бұдан басқа, қазандықтардың жұмысы кестелік карталарға сәйкес, жылу энергиясын өндіру кезінде температуралық кестеге сай оңтайлы тәртіпте жүргізілді. 2015 жылы сыртқы ауаның температурасы 2014 жылғы сол мезгілмен салыстырғанда жылырақ болғанын айта кеткен жөн.

Осылайша, 2015 жылы Компанияның атмосфераға шығарған ауаны ластағыш заттарының жалпы көлемі өткен жылғы сол мезгілмен салыстырғанда 1% төмендеді.

Компания, Қазақстан Республикасында қабылданған парникті газдың шығарылуын есепке алу

нормаларын ұстанады. 2015 жылы Компания парникті газ шығару көздерін түгендеді. Түгендеу негізінде парниктік газ шығару есебі дайындалып, есеп верификаторлардың (тәуелсіз аккредиттелген ұйым) оң қорытындысын алып, Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігінің тарабынан бекітілді.

Филиалдарға бөлгенде парниктік газдың басым көпшілігі Батыс филиалында (207 733 тонна немесе 90,9%) шығарылған. Ал, Шығыс филиалына (20 472 тонна немесе 9,0%) тиесілі. БАЕО және ФТО филиалдарын қоса алғанда, 0,1% шығарылған.

3.3.2. Су ресурстары

Компания су ресурстарын сақтау және ұқыпты пайдалану мәселелеріне ерекше мән береді.

Компания негізгі су жинауды – Астрахань-Маңғышлақ магистральді су ағындысы арқылы одан әрі беру үшін, Еділ өзенінің сағасындағы Қиғаш өзенінен жүзеге

асырады. Өзге су қорлары мардымсыз және Компанияның құрылымдық бөлімшелерінің жеке қажеттіліктеріне арналған.

Табиғи су көзінен алынатын жалпы су мөлшері, мың текше метр

Көрсеткіштің атауы	2015 жыл	2014 жыл	Өзгеріс, %
Су тоғанының көлемі, соның ішінде:	28 023	28 183	-0,6
жер үсті суы (Қиғаш өзені)	27 695	27 849	-0,6
жер асты суы (артезиан ұңғымалары)	223	215	3,7
сумен қамтудың муниципалдық және өзге де жүйелері (сырт ұйымдардан сатып алу)	105	119	-11,8

Компанияның негізгі су тоғаны ретіндегі Қиғаш өзенінің сипаттамасы

Табиғи су көзінің атауы	Табиғи су көзінің өлшемі	Аталмыш табиғи су көзінің қорғалатын аумаққа тарауы (ұлттық немесе халықаралық деңгейде)	Жергілікті тұрғындар мен қоғам үшін табиғи су көзінің маңыздылығы және құндылығы	Қолданыстағы стандарттар, әдіскерліктер және пайымдалулар
Қиғаш өзені, Еділ өзенінің тармағы	Жыл мезгілі мен өзен сағасына қарай тереңдігі 4,3–8,4 м	Қазақстан Республикасы және Ресей Федерациясы арасындағы шекараға шектес су көзі	Өнеркәсіптік кәсіпорындар және Атырау, Маңғыстау облыстарындағы су таратқыштың жанында орналасқан ауыл шаруашылығын өндірушілер мен жергілікті тұрғындардың сумен қамтылуы	Қазақстан Республикасының Сумен қамту кодексі, ішкі ережелер мен стандарттар

Компанияның ағын сулары тоғандарға және сүзгілеу алқаптарына жіберіледі. Жер асты, жер үсті суы және ағын суына зертханалық зерттеулер арқылы тұрақты түрде мониторингтер жүргізіледі, сондай-ақ, сыртқа шығарылатын заттарды тазарту деңгейіне мониторинг жасалады.

2015 жылғы шығарылған ағын су мөлшері Компанияға рұқсат етілген шамадан асқан жоқ.

3.3.3. Қалдықтардың түзілуі

Компания қалдықтарды қауіпсіз ұстау және пайдаға асыру саласындағы бекітілген экологиялық және санитарлы-эпидемиологиялық талаптарды орындайды.

Өндіріс және тұрмыс қалдықтарды түзілу шамасына қарай пайдаға асыру үшін мамандандырылған мердігерлік ұйымдар шығарады.

Сыртқа шығарылған ағын су мөлшері, мың текше метр

Көрсеткіштің атауы	2015 жыл	2014 жыл	Өзгеріс, %
Сыртқа шығарылған ағын су мөлшері	939	944	0,5

Сонымен бірге, Батыс филиалы 2015 жылы 780 мың текше метр (жалпы 83,1%) ағын су шығарған, Шығыс филиалы 159 мың текше метр немесе жалпы 16,9% шығарды. «Қиғаш» ЖӨДС су жинайтын ыдыстардың тазартылуының

арқасында ағын судың шығарылу мөлшері төмендеді.

Түзілген қалдықтардың жалпы көлемі, мың тонна

Көрсеткіштің атауы	2015 жыл	2014 жыл	Өзгеріс, %
Қалдықтардың түзілуі	6 309	10 422	39,5

Филиалдарға бөлгенде қалдықтардың 68,1% Батыс филиалына (4 299 мың тонна), ал, Шығыс филиалына 31,9% (2 010 мың тонна) тиесілі.

2015 жылы түзілген қалдықтардың 2014 жылы түзілген қалдықтармен

салыстырғанда төмендеу себебі Компания сұйыққоймаларының түбінде жиналған қыртыстарды тазалау және тазалау құрылғыларын (қырғыш) орнату нәтижесінде мұнай шламының азаюына байланысты.

3.3.4. Жер ресурстары және топырақ құнарлылығының қайта қалпына келтірілуі

Компания жер ресурстарының табиғи күйінде сақталуына жауапкершілікті екендігін түсінеді және ластанған топырақты тазарту, топыраққа мониторинг жасау қызметін тәуелсіз аккредиттелген ұйымдардың тартылуымен жүзеге асырады.

Компания жер қорларын пайдалануды Қазақстан Республикасының заңнамасына сай бұлжытпай орындайды.

Компания, 2010 жылдан бастап «Өзен-Атырау-Самара» мұнай құбыры бойындағы ластанған жерлердің зиянды залалын жою жұмыстарын жалғастыруда. 2010 жылдан бастап 2014 жылға дейін

13 гектар жер қалпына келтірілді. 2015 жылы 1,2 гектар жер қалпына келтіріліп, 3 750 текше метр мазутталған топырақ пайдаға асырылды.

Сонымен қатар, Компанияның өндірістік қызметі шеңберінде магистральді мұнай құбырларына заңсыз қосылуы нәтижесінде, мұнайдың төгілу жағдайлары орын алады. Компания ондай жағдай-

ларға жол бермеу үшін қажетті шараларды қолға алуда және мұндай жағдайлардың орын алуына жауапкершілікті екендігін түсінеді.

Есеп беру кезінде құбыр желісіне заңсыз қосылу салдарынан Компанияның келесі нысандарында мұнай төгілді:

- «Мартыши-Атырау» магистральдік мұнай құбырының

81,6 шақырымындағы телімде. Ластану ауданы 0,1 га құрады;
■ «Павлодар-Шымкент» магистральдік мұнай құбырының 1 590,0 шақырымындағы телімде. Ластану ауданы 0,0272 га құрады;
■ «Павлодар-Шымкент» магистральдік мұнай құбырының 1 575,2 шақырымындағы телімде. Ластану ауданы 0,010 га құрады.

Жоғарыда аталған барлық деректер бойынша тиісті аумақтық органдар жоспардан тыс тексерулер өткізді. Тексеру нәтижесінде, Компания қоршаған ортаға тигізген зияны үшін 1,2 млн. теңге төлем төлеумен қатар, 2,0 млн. теңгені құраған 2 (екі) әкімшілік айыппұлын төледі.

3.3.5. Энергия қуатын пайдалану және үнемдеу

«ҚазТрансОйл» АҚ энергия қорын қолдануды оңтайландыру және оның тиімділігін арттыру мақсатында қыруар жұмыс атқарылуда және осы салада жүйелі әдіс-тәсілдер әзірленіп, енгізілуде.

Компания 2015 жылы энергия қорын тұтыну деңгейін төмендету мақсатында өзінің барлық нысандарында энергоменеджмент жүйесін енгізу жұмысын жалғастырды. Бұл жұмыстың қорытындысы Компанияның энергоменеджмент жүйесін ISO 50001 халықаралық стандарттардың талаптарына сәйкес сертификаттау болды. Қазіргі таңда, Компанияның энергоменеджмент жүйесі энергетикалық сараптама мен энергетикалық жоспарлау қызметтерін қамтып отыр. Аталмыш жүйенің сертификатталуы Компанияның энергия ресурстарын тиімді жоспарлауы мен тұтынуына қосымша кепілдік береді.

Сонымен бірге, 2015 жылы Компанияның энергоменеджмент жүйесін енгізуі барысында, энергоменеджмент жүйесі бойынша ішкі

басқару және әдістемелік құжаттар әзірленіп, бекітілді.

2014 жылы Компанияның нысандарында жүргізілген энергетикалық аудиттің нәтижелері бойынша «ҚазТрансОйл» АҚ 2015–2019 жылдарға арналған энергия үнемдеу және оның тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шаралар жоспарына кірген энергия үнемдеу іс-шаралары әзірленді.

Аталған құжаттарға сәйкес Компанияның 2015–2016 жылдарға арналған энергетикалық мақсаттары мен міндеттері және энергия тиімділігі көрсеткіштерінің тізілімі есептеліп, бекітілді. Компанияның орталық аппаратынан бастап құрылымдық бөлімшелері, мұнай құбыр басқармалары және мұнай айдау станцияларына дейін энергоменеджмент жүйесінің шекаралары мен әрекет ету салалары анықталды. Әр тоқсан сайын энергетикалық мақсат, міндеттердің барлық деңгейде орындалу мониторинг жүргізіледі.

Сондай-ақ, 2015 жылы төмендегідей іс-шаралар іске асырылды:

- реактивті қуатты, автоматты өтеу құрылғысын қолдану енгізілді;
- жоспарлы түрде қызу шамдарын қуат көзін үнемдейтін жарық диодты шамдарға ауыстыру;
- филиалдардың әкімшілік-тұрмыстық корпустарындағы жылыту радиаторларына термореттегіштер орнатылды;
- фотоэлектрлік станцияның жеткізілуі және дәнекерленуі жүзеге асырылды, сондай-ақ, БАЕО филиалында фрикулингті салқындатқыш орнатылды.

Компания өзінің өндірістік қызметінде табиғи газ және электр энергиясынан басқа, әртүрлі энергия қуатын пайдаланады.

2015 жылы Компанияның табиғи газды тұтыну үлесі жалпы қуат көзін тұтынудың 68,0% құрады, электр қуаты – 22,6%.

Газ және электр қуатын тұтыну үлесінің жоғары болуы Компанияның экологиялық барынша таза қуат көздерін пайдалануға деген талпынысымен түсіндіріледі.

Компанияның бірінші реттік қуат көзі түрлерін тұтынуы, м.о.т

	2015 жыл		2014 жыл	
Табиғи газ	154 591	68%	163 775	69,5%
Электр қуаты	51 486	22,6%	49 860	21,1%
Дизель отыны	9 371	4,1%	8 818	3,7%
Шикі мұнай	5 671	2,5%	6 910	2,9%
Жылу қуаты	3 982	1,8%	4 204	1,8%
Оталдырғыш жанармай	2 268	1%	2 247	1%
Жиынтығы	227 369	100%	235 814	100%

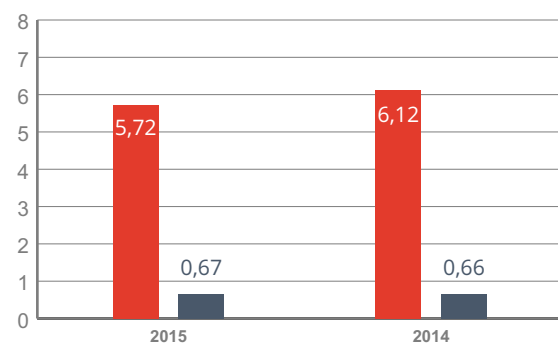
* Анықтама: м.о.т. – меншікті отын тоннасы

2015 жылы қуат көзін тұтынудың 17,9% немесе 1 239 м.о.т. төмен- сыйымдылығы көрсеткіштерінің 3,6% немесе 8 445 м.о.т. қысқаруы деуіне байланысты. Қуат көзін төмендеуіне себеп болды. табиғи газдың 5,6% немесе 9 184 тұтынудың төмендеуі тиісінше м.о.т., сондай-ақ, шикі мұнайдың Компанияның энергия қуатының

Қуат көзі ықшамдылығының Компания бойынша жекелеген көрсеткіштері

	2015 жылы	2014 жылы	Өзгеріс, %
Мұнай айдау үшін тұтынылған жалпы энергия қуаты, м.о.т.	210 707	219 394	-4,0
Су айдау үшін тұтынылған жалпы энергия ресурстары, м.о.т.	16 661	16 420	1,5
Мұнайдың жүк айналымы, млн. тонн-шақырым	36 866	35 832	2,9
Су айдау мөлшері, мың текше метр	24 998	24 815	0,7

Мұнай мен су қуаты сыйымдылығы

● Мұнай қуаты сыйымдылығы, м.о.т./млн. тонн-шақырым ▼ -6,5%
● Су қуаты сыйымдылығы, м.о.т./мың текше метр ▲ 1,5%

▼ 3,6% **8 445**
М.О.Т

2015 жылы қуат көзін тұтыну шамасының қысқартылуы

Қуат сыйымдылығын есептеу үшін базалық көрсеткіш ретінде мұнайдың жүк айналымы және «ҚазТрансОйл» АҚ су жеткізу мөлшері алынды. Есептеу кезінде Компанияда тұтынылған барлық қуат көздері, соның ішінде, табиғи газ, электр қуаты және басқалары да ескерілді.

Қосымша айта кететін жәйт Компанияда тиісті құрылымдық бөлімшелердің басшылықтарына арналған негізгі ынталандырушылық қызмет көрсеткіштерінің коэффициенті (бұдан былай – НҚК) «магистральдік құбыр желісі бойынша мұнай айдауға жұмсалатын меншікті электр қуатының шығыны» енгізілді. Аталмыш НҚК 2015 жылғы мәні

2014 жылғы 4,70 кВт.сағ./мың тонна-шақырыммен салыстырғанда 4,65 кВт.сағ./мың тонна-шақырымды құрады.

3.4. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау

Өндіріс нысандарының ойдағыдай (апатсыз) жұмыс істеуін қамту, Компания жұмыскерлерінің еңбек қауіпсіздігін арттыру, өндірістік зақымдану және кәсіби сырқаттану деңгейін төмендету Компанияның еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы басым міндеттері болып табылады.

Компанияда Қазақстан Республикасы заңнамасының, халықаралық және ұлттық стандарттардың талаптарына және Компанияның осы саладағы ішкі құжаттарының талаптарына қатаң сәйкестікпен еңбек қауіпсіздігі және еңбектің қорғалуын қамту жөніндегі кешендік іс-шаралары жүзеге асырылуда.

Компания 2013 жылдан бастап Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына, халықаралық стандарттарға және «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Еңбекті қорғауды басқарудың бірегей жүйелік талаптарына сәйкес әзірленген, «ҚазТрансОйл» АҚ «Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғауды басқарудың бірегей жүйесі» стандарттарына сай жұмыс істейді.

Сонымен қатар, Компанияда еңбек қауіпсіздігі, еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау саласының саясаты қолданылады.

2015 жылғы ақпанда Компанияның бас директорымен (Басқарма төрағасы) еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы тәуекелдерді бағалау кестесі бекітілді және осыған сәйкес 2015 жылғы наурыз-сәуір айларында Компанияның барлық құрылымдық бөлімшелерінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласының тәуекелдерін кешенді түрде бағалау өткізілді. Тәуекелдерді бағалау тәртібі «ҚазТрансОйл» АҚ еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы тәуекелдерді басқару ережелерімен анықталды. Тәуекелдерді бағалау нәтижесінде Компанияның еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы

айтарлықтай жоғары тәуекелдерін төмендету іс-шараларының бағдарламасы әзірленіп, бекітілді.

Компанияда, 5 (бес) бақылау деңгейін қамтитын Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғауды басқарудың бірегей жүйесі әрекет етеді:

- 1) бірінші бақылау деңгейі, шеберлермен, механиктермен, телім бастықтарымен және басқа да тікелей жұмыс басшыларымен жүргізіледі;
- 2) бақылаудың екінші деңгейі, филиалдардың құрылымдық бөлімшелері, өндіріс нысанындағы еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау қызметінің жұмысшыларымен бірлесе отырып жүргізіледі;
- 3) үшінші бақылау деңгейі, басшылық жасайтын жұмыскерлермен, бөлімдердің, филиалдардың құрылымдық бөлімше қызметінің мамандарымен жүргізіледі;
- 4) бақылаудың төртінші деңгейі, басшылық жасайтын жұмыскерлермен және бөлімдермен, Компания филиалдарының әкімшілік-басқару мамандарымен жүргізіледі;
- 5) бақылаудың бесінші деңгейі, басшылық жасайтын жұмыскерлермен және Компанияның орталық аппаратының құрылымдық бөлімше мамандарымен жүргізіледі.

Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы 3–5 деңгейлердің ішкі бақылауының нәтижесі тиісті актілермен рәсімделеді және олардың нәтижелері бойынша: себептерін анықтап, жою мерзімдерін және жоюға жауапты тұлғаларды көрсететін ескерту және түзету әрекеттерінің жоспары құрылады.

2015 жылы SGS халықаралық сертификаттау органы өткізген ЫМЖ сертификациялық аудитінен сәтті өткеннен кейін, Компанияға OHSAS 18001 халықаралық стандарттарының талаптарына сәйкес келетін ЫМЖ сәйкестік сертификаты тапсырылды.

Жалпы алғанда, Компанияда тұрақты түрде еңбекті қорғау нұсқаулықтарының барлық түрлері өткізіледі, Компанияның жұмыскерлері қажетті мамандандырылған киімдермен, аяқ киімдермен және басқа да, дербес қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етілген.

Ішкі бақылау жүйесі шеңберінде, өндіріске байланысты барлық келеңсіз оқиғалардың есебі жүргізіледі, келеңсіз оқиғалардың деректері бойынша тергеулер жүргізіледі, сондай-ақ, мұндай жағдайлардың орын алуына ықпал ететін факторларды төмендету шаралары қолданылады.

2015 жылы Компанияда өндіріске байланысты жұмыскерлердің арасында 5 (бес) келеңсіз жағдай тіркелді.

Өндіріске байланысты келеңсіз жағдайлардың жалпы саны, дана

Көрсеткіштер*	2015 жыл	2014 жыл
Өндіріске байланысты келеңсіз жағдайлардың жалпы саны	5	0
Жеңіл-желпі зақымдану саны	2	0
Ауыр зақым алу саны	2	0
Өндірістік зақымданудың адам өліміне апарып соқтыру саны	1	0
1000 адамға шаққандағы келеңсіз жағдайлардың жиілік коэффициенті	0,67	0

* Анықтама: Әйелдердің жеңіл зақымдану санатына жататын 1 өндірістік оқиға тіркелді.

Компанияның еңбек қауіпсіздігін қамту үшін қолға алып отырған шараларына қарамастан, 2015 жылы өндіріске байланысты соңы адам өліміне апарып соқтырған бір оқиға орын алды.

2015 жылғы 29 қаңтарда жоғары вольтті желіні жөндеу барысында келеңсіз жағдай орын алып, нәтижесінде Компанияның жұмыскері техникалық электр тоғына түсіп қайтыс болды. Осыған орай, орын алған жағдайдың себептері мен мән-жайларын анықтау мақсатында арнайы тергеу жұмыстары жүргізілді. Аталмыш жағдай бойынша Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, жұмыскердің өндірістегі өліміне байланысты жәбірленушінің заңды өкілінің пайдасына зиянды өндіріп алу құқығы берілетін аннуитеттік сақтандыру шарты жасалды.

Келеңсіз оқиғаны тергеу материалдары бойынша Компанияның барлық филиалдарына ақпараттық хабарлама жөнелтілді, ол өз кезегінде барлық жұмыскерлердің назарына жеткізілді.

2015 жылы 1000 адамға шаққандағы келеңсіз оқиғалардың жиілік коэффициенті 0,67 құрады. Сондай-ақ, «аналогты-компаниялармен» салыстыру мақсатында, Компанияда бірінші рет өндірістегі уақытша еңбек қабілетінен айырылумен (LTIFR) қатар, келеңсіз оқиғалардың коэффициенті есептелді және ол 0,06 құрады.

Жалпы алғанда, есеп берген жылғы келеңсіз оқиғаларға әкеліп соқтырған негізгі себептер мынадай:

- Жұмыс өндірісі қауіпсіздігінің ұйымдастырылу деңгейінің төмендігі және жауапты тұлғалардың жүріп жатқан жұмысқа жеткіліксіз бақылау жүргізеуі;
- Жәбірленушілердің сақтық шараларын орындамауы.

Компания келешекте өндірістік зақымдану жағдайларына жол бермеу мақсатында, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жүйесін жақсарту бойынша ұйымдастырушылық-техникалық іс-шаралар кешенін жүзеге асыруда, өндірісте бар тәуекелдерді қайта бағалау, жаңаларын анықтау бойынша сараптамалық жұмыстар өткізу, сондай-ақ, оларды төмендету әрекеттерін белсенді әзірлеуде.

Компания бөлімшелерінің тиісті басшыларының жауапкершілігін арттыру мақсатында, қызметті ынталандырудың негізгі көрсеткіштер жүйесіне «ҚазТрансОйл» АҚ өндірістік зақымдану деңгейі» көрсеткіші енгізілді.

0,67

келеңсіз жағдайлардың
жиілік коэффициенті

0,06

LTIFR

Сонымен қатар, 2015 жылы «ҚазМұнайГаз» ҰАҚ Компаниясының құрылымдық бөлімшелерінде «Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау саласындағы есептің айқын-

дығы» корпоративтік ПӘК орындау бойынша тексерулер жүргізілді, олардың нәтижелері бойынша осы ПӘК тиісті деңгейде орындалғаны анықталды.

3.4.1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік пен өрт қауіпсіздігі

Компанияның өнеркәсіптік қауіпсіздік пен өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы жұмысы қауіпті өндіріс нысандарындағы өнеркәсіптік қауіпсіздік пен өрт қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қойылатын талаптарды реттейтін нормативтік-техникалық құжаттар мен Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

2015 жылы Компанияның магистральдік мұнай құбырларында техногенді сипаттағы апаттар, Компанияның жазығынан орын алған оқиға мен өрттер орын алмаған.

Қауіпсіздік саласындағы іс-шаралардың тұтас кешенін тұрақты түрде өткізу арқасында апатсыз жұмыс тәртібімен қамту мүмкін болды.

Компанияда өндірістің апатсыз жұмыс істеуін қамтамасыз етуге бағытталған іс-шаралар іске асырылуда, соның ішінде жүйелі түрде ғимараттарды, құрылыстарды және жабдықтарды диагностикалау нәтижесінде жөндеу жұмыстары мен қайта құрылымдау іске асырылуда. Өндірістің ағымдағы деңгейін сақтап тұру үшін, өртке қарсы жабдықтарды және өрт дабылы құрылғыларын жетілдіруге енгізілген инвестициялар капитал салымдарының елеулі бөлігін құрайды.

Қауіпті өндірістік нысанын жариялы нысанға жатқызу өлшемін анықтайтын, 2015 жылы енгізілген қайта енгізілген Ережелерге және қауіпті өндірістік нысанның өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясын әзірлеу Ережелеріне сәйкес Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі индустриялық даму және өнеркәсіптік қауіпсіздік комитетінде тіркелген

«ҚазТрансОйл» АҚ магистральдік мұнай құбырларының қауіпсіздік декларациясы әзірленді.

Қауіпті өндірістік нысандарын пайдаланып жұмыс істейтін жұмыскерлер Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес, оқудан, қайта даярлықтан және аттестациядан өтеді.

Өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында 2015 жылы Компанияның 3 771 жұмыскері өрт-техникалық минимумы бойынша оқудан өтті, өрт қауіпсіздігінің шаралары туралы 8 776 нұсқаулықтар өткізіліп, өртке қарсы ерікті құрамның 731 мүшесі оқытылды, өрт қауіпсіздігі шаралары бойынша 226 нұсқаулық қайта өңделді.

Стационарлық көбікпен өрт сөндіру қондырғыларының жұмысқа қабілеттілігін және өрт дабылдарының техникалық жағдайын тексеру жұмыстары, сондай-ақ, сыртқы өртке қарсы сумен жабдықтауды, ішкі өрт крандарының жұмысқа қабілеттілігін және нысандағы өрт қалқандарының, өрт құрал-саймандарының, өрт-техникалық жарақтардың жағдайын тексеру жұмысы тұрақты түрде жүргізіліп отырады.

Компания өрт шыға қалған жағдайда, тәжірибелік және теориялық тұрғыда әрекет етуге машықталу мақсатында, 2015 жылы 17 өрт-тактикалық жаттығулар мен 102 өрт-тактикалық сабақтар өткізді.

0

техногендік сипаттағы және
өрт шығу жағдайы

3.5. Қызметкерлер

Жұмыскерлер – Компанияның басты құндылығы және табысты дамудың негізгі факторы. «ҚазТрансОйл» АҚ өз жұмыскерлеріне бәсекелі еңбек ақысы мен тиімді әлеуметтік қалтасын ұсынады және қауіпсіз еңбек жағдайын жасау үшін бар күш-жігерін салады.

Компания адами капиталдың – бәсекелесу қабілетін арттыру және ұзақ мерзімдік даму негізі болып табылатындығын түсінеді және ұжымдағы тұрақтылыққа, қызметкерлердің әлеуметтік қорғалуына жағдай жасауға, жұмыс тиімділігін арттыруға бағытталған әлеуметтік жауапкершілікті арттыруға талпынады.

Компанияның директорлар кеңесінің 2015 жылғы 13 ақпандағы шешімімен бекітілген, Компанияның 2015–2019 жылдарға арналған Кадр саясатының мақсаты сапалы адами ресурстарын қалыптастыру, Компанияның адами капиталын нығайту және дамыту болып табылады.

Кадр саясатының негізгі міндеттері мынадай:

- кәсіби жоғары білікті жұмыскерлерді тарту, дамыту және ұстай білу;
- Компанияның жұмыскерлерін басқарудың озық әдістерін енгізу;

- Компания жұмыскерлерінің арасынан кадр резервін дамыту;
- Компания жұмыскерінің әдебін реттейтін ортақ ұстанымдарын, әлеуметтік нормаларын, құндылықтарын қалыптастыру.

Компания жыл сайын жұмыскерлерінің Компанияға адалдығын анықтау, корпоративтік мақсат, міндеттерден хабардар болуын, басшылыққа сенуін, әлеуметтік тұрғыда ерекше әсер ететін материалдық және психологиялық ынталандырылуын анықтау мақсатында олардың жұмысқа тартылу дәрежесін зерттеп шықты.

Жұмыскерлердің Компанияға жұмысқа тартылу индексі 2015 жылы 67 % құрады, ол 2014 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 16 % кем. Дегенмен, 2015 жылы зерттеу жүргізу тәсілдері өзгергенін айта кеткен жөн, жұмыскерлерге сауалнама кезінде барынша шынайы ақпарат беру қажеттілігі туралы алдын-ала ақпарат берілді.

Осыған орай, көрсеткіштер елеулі түрде өзгеріп, жұмыскерлер сауалнаманы толығырақ әрі сапалы толтырды.

Жұмыскерлердің жұмысқа тартылуының «Самұрық-Қазына» АҚ қабылданған индексіне сәйкес аталмыш зерттеулердің нәтижелері оң бағаланған. Демек, бұл жұмыскерлердің Компанияның даму мақсаттарын дұрыс түсінетіндіктерінің бірден-бір айғағы.

Сонымен бірге, Компанияның индекс құраушыларының барлық төмендеуін назарға алып отырғанын және болашақта осы бағытта жұмыс істеуді жоспарлап отырғанын айта кеткен жөн.

67 %

2015 жылы Компания қызметкерлерінің қызметке тартылу индексі

3.5.1. Қызметкерлердің саны және құрамы

Компания Қазақстан Республикасы аумағындағы аса ірі жұмыс берушілердің қатарына кіреді.

Компания жұмыскерлерінің тізімдік саны 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша 8 129 адамды құрады.

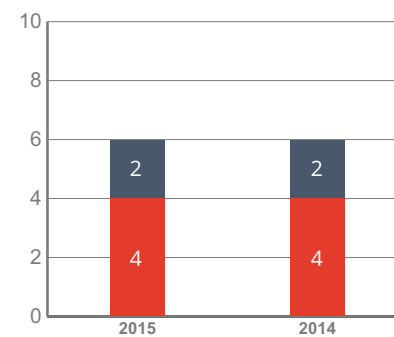
Компания барлық жұмыскерлермен еңбек шарттарын жасасқан, сонымен бірге толық жұмыспен қамтылған жұмыскерлердің үлесі 98% және ішінара жұмыспен қамтылғандардың үлесі 2%.

Жұмыскерлердің құрылымдық бөлімшелер бойынша саны, адам

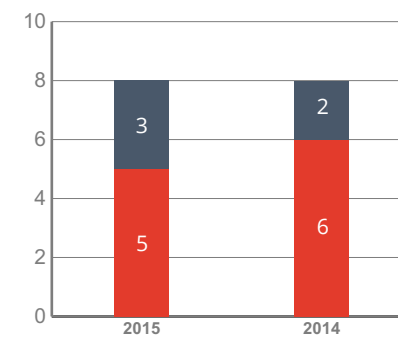

Компанияның жетекшілік етуші органдарының құрамы, адам

Директорлар кеңесі

Басқарма

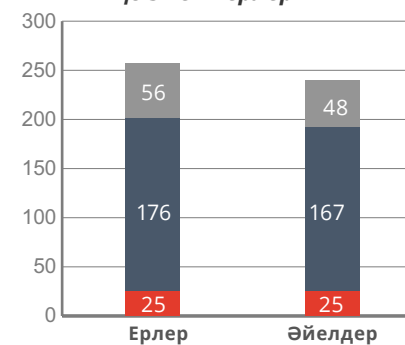
● 30-дан 50 жасқа дейін

● 50 жоғары

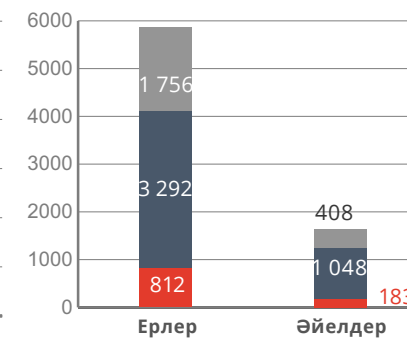
▲ 2,8% **1,81%**
жалпы Компания бойынша
мамандардың жұмыстан
шығу көрсеткіші

Компания жұмыскерлерінің негізгі санаттық құрамы, адам

**Әкімшілік-басқару
қызметкерлері**

Өндіріс жұмыскерлері

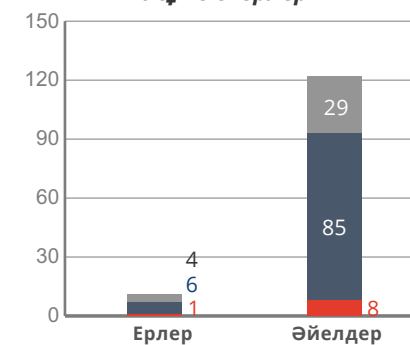

● 30 жасқа дейін

● 30-дан 50 жасқа дейін

● 50 жоғары

**Әлеуметтік салаға тартылған
жұмыскерлер**

Осылайша, Компанияда кәсіби білімді және жоғары тәжірибелі аға ұрпақ пен бастамашыл, жігерлі жастар ортақ мақсатта ынтымақтаса, бірге еңбек етеді.

2015 жылы мамандардың тұрақтамауы 1,81% құрады, бұл 2014 жылғы көрсеткіштерден сәл ғана жоғары.

Компанияның мамандарды жалдау рәсімі Компанияның бос жұмыс орындарына байқаулық іріктеу ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады. Байқау рәсімдерінің әділдігін қамтамасыз ету үшін, үміткерлердің білім деңгейін тексеру мақсатында тестілеу элементтерін қоса есептегенде, үміткерлерді бос жұмыс орындарына іріктеу барысында деректік база жүргізу, білікті мамандарды іздестіру және іріктеу үрдісі жүзеге асырылады. 2015

жылы Компанияға 488 жұмыскер қабылданды.

Еңбекақы төлеу жүйесі

Компаниядағы еңбекақы төлеу жүйесі, Компания жұмыскерлеріне сыйақы тағайындау және еңбекақы төлеуді ұйымдастыру мәселелерін реттейтін ішкі құжаттар негізінде қалыптасқан.

Компания жұмыскерлерінің жалақы деңгейі Қазақстандағы салалық еңбек нарығындағы орташа нарықтық деңгейге сәйкес келеді. Есептік кезеңде Компаниядағы орташа айлық жалақы, қызмет ететін аймақтардағы орташа жалақыдан жоғары болды.

Компанияда жұмыскерлердің ынталануы мен жұмыскерлерді

қорғаудың оңтайлы үйлесуіне мүмкіндік жасайтын еңбекақы төлеудің екі сипаттық жүйесі әрекет етеді.

Компания жұмыскерлерінің еңбекақысын төлеу, бекітілген (зиянды еңбек шарты үшін қосымша төлемдер, аудандық коэффициент, жалақы) және құбылмалы (сыйақы) бөліктерден тұрады.

Компания білікті өндірістік қызметкерлерді қолдау және сақтау мақсатында өндірістік бөлім жұмыскерлерінің жалақысын Қазақстандағы ақша құнсыздануын ескере отырып, жыл сайын индекстейді.

Компания жұмыс шарттарының толық немесе ішінара болуына қарамастан, барлық жұмыскерлерге жалақы және жеңілдіктердің

Компания қызметкерлерінің бастапқы деңгейлік еңбекақыларының аймақтарда белгіленген ең төменгі еңбекақы деңгейіне қатынастылығы, мың теңге

* Компанияның 2014 жылға біріктірілген жылдық есебінде бұл көрсеткіш 43,1 мың теңге мөлшерінде көрсетілген және бастапқы деңгейдегі қызметкердің негіздік айлықақысы ғана ескерілді. Жоғарыда келтірілген көрсеткіштер негіздік деңгейдегі қызметкердің айлықақысын, айнымалы бөлікті, өңірлік коэффициентті және басқа да есептеулерді қамтиды.

3.5.2. Оқыту және біліктілікті арттыру

Компания жұмыскерлерінің жоғары кәсіби дайындық деңгейін Компанияның негізгі тұрақтылық факторы деп қарайды, сол себепті қызметкерлердің біліктілік дәрежесін көтеруге және оқытуға үлкен мән береді.

«ҚазТрансОйл» АҚ жұмыскерлерді дамыту және оқыту жүйесі Компанияның стратегиялық даму талаптарын ескере отырып жұмыскерлердің қажетті біліктілік деңгейін қалыптастыруға және қолдауға бағытталған.

Жұмыскерлерді кәсіптік оқыту, өндірістік міндеттерді шешу үшін қажетті біліктілік дәрежесін қамтамасыз етіп қана қоймай, жұмыскерлердің Компанияға деген адалдықтарының дамуына және корпоративтік мәдениеттің дамуына тікелей ықпалын тигізеді.

Компанияның кәсіптік оқыту саласындағы негізгі бағыттары ретінде:

- біліктілік пен кәсіби тәжірибесін дамытуға бағытталған, оқыту;
- Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес

бірдей әлеуметтік қалтасын ұсынады.

Компания жұмыскерлерінің біліктілік талабына сәйкестігі, оқу қажеттілігі, еңбекақысының біліктілік деңгейіне сәйкестігі, сондай-ақ, болашақта жоғары лауазымдық қызметке ауысу мүмкіндігі анықталуы мақсатында 3 (үш) жылда бір рет жүйелі түрде аттестациядан өтіп тұрады. Компания жұмыскерлерін соңғы аттестаттау 2013 жылы жүргізілді.

өткізілетін еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі мәселелері бойынша оқыту.

2015 жылы қызметкерлерді оқыту және дамыту бағдарламалары бойынша 557 іс-шара өткізілді. Оқытудың жалпы бағасы 324 млн. теңгені құрады.

Компанияның Батыс филиалы Оқу-курстық комбинатының базасында 4 785 өндірістік жұмыскер (соның ішінде 3 719 жұмысшы) қайта даярлықтан өтті.

2015 жылы Компанияның бір жұмыскерін оқытуға кеткен орташа уақыт 43 сағатты құрады, ол 2014 жылмен салыстырғанда 16,2% жоғары.

Кадр резервін қалыптастыру

Компания жұмыскерлерінің мансабын көтеру және кәсіби қабілетін барынша ашу үшін мол мүмкіндіктер ұсынады.

Ұрпақтар сабақтастығы мен өзіміздің кадрларды тәрбиелеу

және Компанияның жоғары даму қарқынын қамтамасыз ету үшін, «ҚазТрансОйл» АҚ үнемі жаңартылып отыратын кадр резерві қалыптасқан. Кадр резервіне жұмыс тәжірибесі мол және біліктілігі жоғары, сондай-ақ, нәтижелі жұмыскерлер ғана алынады.

2015 жылы байқаулық іріктеу нәтижесінде 83 үміткердің ішінен кадр резервіне барлық бағалау кезеңдерінен сәтті өткен 26 жұмыскер алынды.

Кадр резервіне алынған жұмыскерлерді кәсіби тұрғыда дамыту және нәтижелі дайындау мақсатында, оқыту іс-шараларын өткізумен қатар «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма төрағасымен кездесулер өткізіледі.

Компания ішкі ауысым және жұмыскерлерді басшылық лауазымдарға сатылай тағайындау саясатын ұстанады. Компания жұмысын, тәжірибелік нәтижелерін бағалаумен қатар, іскерлік және тұлғалық қасиеттерінің негізінде барлық жұмыскерлерге тең жағдай жасай отырып, жұмыскерлердің Компания ішінде ауысып, тәжірибе

жинақтауына қолдау көрсетеді. Басшылық лауазымдарға бос орын болған жағдайда кадр резервіне алынған жұмыскерлерге басымдық беріледі.

Компанияның жастар саясаты

«ҚазТрансОйл» АҚ жас мамандармен жұмыс істеуде және Компания жұмысы үшін жас мамандарды тартатын кешенді бағдарлама жұмыс жасайды. Жұмыстың негізгі қағидалары мен бағыттары «ҚазТрансОйл» АҚ Жастар саясатында баяндалған.

Компания үздік студенттерді Қазақстанның кәсіби жоғарғы оқу орындарында оқытуды қолдайды. Студенттерге Компанияның құрылымдық бөлімшелерінің өндірістік нысандарында төленетін тәжірибеден өту мүмкіндігі беріліп отыр. Студентке өндірістік тәжірибе кезінде таңдап алған саласы бойынша жұмыс орны беріледі, тәуліктік шығындары төленеді, тұрғылықты мекен-жайынан тәжірибе өту орнына дейінгі және қайтар бағыттағы жолақысы

төленеді және екінші топтағы жұмысшының мөлшерлемесі бойынша жалақы төленеді. Әр студентке Компанияның тәжірибелі жұмыскерлері арасынан жетекшілер тағайындалады.

Компания аталмыш бағдарлама шеңберінде Қазақ-Британ техникалық университеті, Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық университеті және басқа да отандық жетекші жоғары оқу орындарымен бірлесе жұмыс істеуде. Серіктестіктің негізгі бағыттары студенттердің өндірістік және диплом алды тәжірибелерін ұйымдастыру болып табылады. **Есептік кезеңде Компанияның бөлімшелерінде 344 студент өндірістік тәжірибеден өтті.**

Компанияның өндірістік филиалдарында еңбек ететін жоғары дәрежелі мамандарының кәсіби шеберліктерін паш ететін жыл сайынғы «Өз мамандығының үздігі» байқауы үздік мамандарды анықтау, марапаттау және Компания бөлімшелерінің арасында тәжірибе алмасуды ұйымдастырудың пәрменді әдісі болып табылады.

3.5.3. Әлеуметтік саясат

Компанияның әлеуметтік саясаты, ыңғайлы әрі қауіпсіз еңбек жағдайын қамтамасыз етуге, салауатты өмір салтын қолдауға, жұмыскерлер мен олардың отбасы мүшелерінің өмір сапасын және тұрғын үй-жайларын жақсартуға, ардагерлер мен зейнеткерлерге материалдық қолдау көрсетуге бағытталған.

Компанияның әлеуметтік жауапкершілік кодексі шеңберінде, Қазақстан Республикасының халқын барынша жоғары игілікпен қамту мақсатында «ҚазТрансОйл» АҚ өз жұмыскерлерінің, өзі қызмет атқаратын аймақ тұрғындардың және жалпы қоғамның өміріне әлеуметтік жауапкершілікпен қарауға міндеттелген.

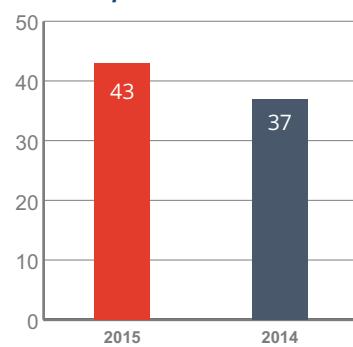
Компанияның әлеуметтік жауапкершілігі ішкі және сыртқы саналуан әлеуметтік бағдарламалар арқылы танылады.

Компанияда жұмыс беруші, яғни Компания және жұмыскерлер арасында мерзімі үш жылды құрайтын бес (біреуі Компанияның орталық аппаратында және төртеуі филиалдарында) ұжымдық шарттар жасалған. Компанияның барлық жұмыскерлері ұжымдық шартпен қамтылған. Ұжымдық шарт жұмыскерлер мен олардың отбасы мүшелерінің өмір сүру деңгейін жақсартуға бағытталған, кеңейтілген әлеуметтік жеңілдіктер қалтасын қамтиды.

Ұжымдық шартқа сәйкес, жұмыскерлерге жалақының сақтау

луынсыз демалыс, оқу демалысы, балаға (балаларға) жүктілік және босану, бала (балаларды) асырап алуға арналған демалыстар секілді әлеуметтік демалыстар, сондай-ақ, жұмыскердің некеге тұруына, баласының туылуына байланысты, жұмыскердің жақын туыстарының (ата-анасының, жұбайының, балаларының, туған аға-інілерінің, апа-қарындастарының, жұбайының, ата-анасының) қайтыс болуына байланысты жағдайларды қоса есептегенде, қысқа мерзімді ақы төленетін демалыстар ұсынылады. Бала үш жасқа толғанға дейін оған күтім жасауға байланысты демалыстағы қызметкерлерге Компанияда ай сайынғы жәрдемақы төлеу қарастырылған.

Жылына бір жұмыскерді оқытуға жұмсалатын орташа сағат саны

▲ 16,2%

324

млн. теңге

оқытудың жалпы құны

Баланы үш жасқа дейін күту демалысы аяқталып, жұмысқа шыққан жұмыскерлердің 2015 жылғы үлесі, адам

Құрылымдық бөлім- шенің атауы	Бала күту демалысын алған жұмыскерлердің жалпы саны		Бала күту демалысы аяқта- лып, жұмысқа шыққан жұ- мыскерлердің саны		Бала күту дема- лысы аяқталып, жұмысқа шыққан жұмыскерлердің үлесі
	Ер	Әйел	Ер	Әйел	
Орталық аппарат	1	14	0	3	20
Батыс филиалы	2	87	1	27	31,5
Шығыс филиалы	1	55	0	7	12,5
БАЕО филиалы	0	4	0	2	50
FTO филиалы	0	4	0	0	0
Мәскеу, Самара, Омбы қалаларындағы өкілдіктер	0	0	0	0	0
ЖИЫНТЫҒЫ	4	164	1	39	
Жалпы саны	168		40		23,8

Компания жұмыскерлерінің балаларын бала-бақшада тәрбиелеу құнын 30 еселік АЕК мөлшерден аспайтын көлемде төлейді.

Компания жұмыскерлерінің тұрғын үй мәселелерін шешу мақсатында 2014 жылғы ақпан айында «ҚазТрансОйл» АҚ жұмыскерлерінің тұрғын үйді сатып алуын немесе құрылысын салуын қаржыландыруды ұйымдастыру ережелерін бекітті. Аталған Ережелер Компанияның баспанасы жоқ және баспана салғысы келетін немесе қолда бар баспана жағдайын жақ-

сартқысы келетін жұмыскерлеріне банкпен жеңілдік шарттары бар шарт жасау жолымен тұрғын үйді жеңілдікпен алуға мүмкіндік береді. Ал, банк «ҚазТрансОйл» АҚ ынтымақтастық келісімі негізінде ақшалай қаражат бөледі. 2015 жылы Компанияның 172 жұмыскері жеңілдікпен несие алды.

Компания жұмыскерлерінің балалары үшін жыл сайын балаларға арналған жазғы демалыс бағдарламаларын ұйымдастырады. 2015 жылы Компания өз жұмыскерлерінің 1500 балаларының Түрік Республикасына демалысқа

баруын ұйымдастырды, бұл ретте ол жолдамаларды сатып алу, балаларды демалыс орнына дейін және кері үйлеріне жеткізілуінің барлық шығынын көтерді.

Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне сәйкес Компанияның бастамасымен жұмыстан босату туралы, Компанияны тарату немесе жұмыскерлердің санын немесе штатын қысқарту салдарынан жұмыстан босату жөніндегі жазбаша нысандағы мағлұматы ең кем дегенде бір айдан кешіктірілмей берілуі тиіс.

Зейнетақымен қамсыздандыру

Компания уақытында Компанияның табысты қызметі мен дамуына білімі мен күш жігерін салып, бүгінде құрметті еңбек демалысын-дағы жұмыскерлерге де қамқорлық көрсетеді. Жұмыс істемейтін зейнеткерлер мен мүгедектерді әлеуметтік қолдау Ережелері шеңберінде зейнетке шыққанда көрсетілетін міндетті материалдық көмектен бөлек, Компания өзінің бұрынғы жұмыскерлерін естен шығармай олар үшін бір реттік ақшалай төлемдер немесе ұлттық, мемлекеттік және кәсіби мерекелерге орай есте қаларлық сыйлықтар үлестіреді.

Марапаттау саясаты

Қазақстан Республикасының құбыр өткізіп тасымалдау қызметіне елеулі үлес қосқаны үшін Компания жұмыскерлері мемлекеттік марапаттарға, Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі, «Самұрық-Қазына» АҚ, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ, «KAZENERGY» Қазақстан мұнай және энергетика кешенді ұйымдарының қауымдастығы және Компания марапаттарына ұсынылады.

2015 жылы Компанияның және ЕББҰ 162 қызметкері марапатталды.

Салауатты өмір салты

Компания жұмыскерлерінің салауатты өмір салты мен спортты қолдау біздің әлеуметтік саясатымыздың маңызды шарты болып табылады.

Спорт шаралары дене күш-қуатын сақтауға және жақсартатүсуге жағдай жасап қана қоймай, ұжымның ауызбіршілігін арттырумен қатар, Компанияның корпоративтік мәдениетін нығайта түседі және командада жұмыс істеу машықтарына қол жеткізугі жәрдемдеседі.

Компания 2015 жылы маусымда Қарағанды қаласында Қазақстан Республикасы құбыр көлігінің 80 жылдығына орай ұйымдастырылған спартакиада өткізді. Спорттың алты түрі бойынша өткізілген жарыстарға Батыс, Шығыс филиалдарының, бірлесе бақыланатын ұйымдары «Қазақстан-Қытай құбыры» ЖШС, «МұнайТас» СБҚК», «Batumi Terminals Limited» компаниясының командаларымен қатар, Орталық аппарат пен БАЕО филиалының біріккен командалары қатысты.

Компанияның футбол командасы «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ тобының басқа ұйымдарының командаларымен жарыстарға тұрақты түрде қатысады.

Қызмет атқару өңірлеріндегі жергілікті қоғам

«ҚазТрансОйл» АҚ, Компанияның қызмет атқаратын өңірлеріндегі жергілікті қоғаммен өзара белсенді ынтымақтастықта. Компанияның бұл қыры тиімді дамуы үшін қолайлы әлеуметтік климат құруға және қоғамның әлеуметтік жауапкершілікті корпоративтік мүшесі мәртебесін сақтауға көзделген.

Компания өңірлердегі инфрақұрылым, білім және спорттың дамуына өз үлесін қосуы арқылы өңірлердің әлеуметтік және экономикалық дамуына атсалысуда.

Компания 2015 жылы өзі қызмет атқаратын өңірлерге демеушілік (қайырымдылық) көмек көрсету шеңберінде Компания құрылыстарын қаржыландырған Қинаш ауылындағы (Атырау облысы, Құрманғазы ауданы) балалар мен ересектерге арналған әмбебап спорт алаңқайын, Құлсары қаласындағы (Атырау облысы, Жылыой ауданы) жаңа №21 жалпы білім беретін орта мектеп және Павлодар қаласындағы бала-бақшасының ашылу салтанатын аудан әкімшіліктерімен бірлесе отырып өткізді.

2015 жылы Компанияның және ЕББҰ

162

қызметкері

марапатталды

3.6. Ықпалдандырылған басқару жүйесі

Ұзақ мерзімдік болашақта тұрақты дамуды қамтамасыз ететін ықпалдандырылған менеджмент жүйесі Компанияның корпоративтік басқару жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады.

2015 жылы Компанияның ЫМЖ ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001 және ISO 50001 халықаралық стандарттар талаптарына сәйкестік сертификациялық аудитінен сәтті өтті.

SGS халықаралық сертификаттау органы аталмыш аудиттің қорытындысы бойынша Компанияның ЫМЖ аталған халықаралық стандарттардың талаптарына сәйкестігін растап, халықаралық үлгідегі сәйкестік сертификатын табыстады.

Компанияның ЫМЖ осы деңгейден төмендемей, одан әрі дами беру мақсатында, есеп беру кезеңінде мынадай іс-шараларды өткізді:

- Компания бөлімшелерінің ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 50001 халықаралық стандарттарына сәйкестігін тексеру мақсатында ішкі аудит өткізілді, нәтижесінде түзету және ескерту әрекеттерінің жоспары, сондай-ақ, ЫМЖ жақсарту іс-шаралары әзірленді;
- Компанияның 2015 жылы көрсеткен қызметінің сапасына тұтынушылардың қанағаттану дәрежесін анықтау мақсатында, Компания қызметін тұтынушыларының арасында жоспарлы сауалнама жүргізілді, нәтиже-

сінде тұтынушылардың мұнай тасымалдау қызметіне 100%, су беру қызметіне 99 %, операторлық қызметке 99,3 % қанағаттанатындығы анықталды.

- Компанияның бизнес-үрдістерін оңтайлыландыру бойынша жұмыскерлер оқытылды;
- Компания үрдістерінің тәртібін жақсарту мақсатында, 35 ЫМЖ құжаттары қайта жаңартылып, әзірленді.

Сонымен қатар, Компания орташа мерзімдік кезеңге ЫМЖ жақсарту бойынша келесі іс-шараларды іске асырады:

- Компанияның корпоративтік порталында барлық анықталған сәйкессіздіктер, бақылаулар мен оқиғаларды және олар бойынша қабылданған ескерту, түзету әрекеттерін есепке алып деректер базасын енгізу;
- ЫМЖ ішкі аудиторларына ISO 9001:2015 және ISO 14001:2015 халықаралық стандарттарының жаңа нұсқаларын оқыту;
- Іштей оқыту және нұсқаулықтар беру арқылы Компания жұмыскерлерінің ЫМЖ тереңірек мағлұматтандыру;
- ЫМЖ ішкі аудитін өткізу, түзету және ескерту әрекеттерінің жоспарын әзірлеу;

- ЫМЖ құжаттамасын басқару үрдісін оңтайлыландыру;
- Орталық аппарат бөлімшелерінің тиісті басшылары, филиал және филиалдың құрылымдық бөлімшелерінің басшылары үшін ЫМЖ жетілдіру мәселелері бойынша қызметтеріне ПӘК бекіту мүмкіндіктері қарастырылады;
- еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы тәуекелдерді жүйелі түрде қайта бағалау;
- экологиялық жағдайлардың елеулілігін жүйелі түрде қайта бағалау;
- энергетикалық талдау нәтижесі бойынша энергоменеджмент жүйесінің шекараларын қайта қарау және бекіту;
- орталық аппарат бөлімшелерінің тиісті басшылары, филиал және филиалдың құрылымдық бөлімшелері басшыларының ПӘК бағалау жүйесінің құрамына энергия тиімділігі көрсеткіштерін қосу.

Осылайша, Компанияның ЫМЖ тұрақты даму жүйесінің маңызды шарттарын қамтиды және оның одан әрі жетілдірілуін көздейді.

3.7. Компанияның тұрақты даму саласындағы болашақ орташа мерзімдік жоспарлары

Компания мүдделі тараптарға елеулі ықпал ететін, Қазақстан Республикасындағы аса ірі жұмыс беруші, өзі қызмет атқаратын өңірлердің қоғамдық ортасы мен экологиясына, әлеуметтік әл-ауқатына елеулі түрде әлеуетті ықпал ете алатын, әлеуметтік-жауапкершілікті ұйым, сонымен қатар, Қазақстан Республикасындағы аса ірі магистральді мұнай құбыр желісінің иесі ретінде, өзінің тұрақты даму саласының қызметін жалғастыра беруді жоспарлап отыр.

ЫМЖ жетілдіру шеңберіндегі іс-шаралардан бөлек, 2016 жылғы және болашақ орташа мерзімдік негізгі қызмет бағыттары мынадай болмақ:

Қоршаған ортаға тигізетін зиянды әсерін төмендету саласында:

- Компанияның өндірістік нысандарының қоршаған ортаға тигізетін зиянды әсерін төмендету мақсатында инвестициялар енгізу;
- Компания қызмет ететін өңірлердегі магистральді мұнай құбырларының жағасындағы тарихи ластанған жерлердің залалын жою жұмысын жалғастыру.

Қуат көзін үнемдеу саласында:

- «ҚазТрансОйл» АҚ 2015–2019 жылдарға арналған қуат көзін

- үнемдеу және оның тиімділігін арттыру іс-шараларының Жоспарын жүзеге асыру;
- Энергоменеджменттің корпоративтік жүйесін реттейтін ішкі құжаттарды жаңарту.

Еңбекті қорғау, өрт және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы:

- «ҚазТрансОйл» АҚ еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғауды басқарудың бірегей жүйесін одан әрі жетілдіру;
- Компания жұмыскерлері қатарынан қалыптасқан ерікті өрт сөндіру құрамдары мен қызметкерлерді оқыту, өрт дабылы және өрт сөндіру жүйесін тексеруден өткізу;
- еңбекті қорғау жүйесіне мониторингті күшейту, соның ішінде, Компанияның өндірістік нысан-

дарын тексерудің жоспарын жүзеге асыру;

- Компанияның жауапты тұлғаларының тиімді қызмет етуін бағалау кезінде еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі саласындағы негізгі қызмет көрсеткіштерінің маңыздылығын арттыру.

Қызметкерлерді басқару саласында:

- Мамандардың тұрақтамауын төмендету, Компания жұмыскерлерін оқыту және кадр резервін қалыптастыру іс-шараларының жоспарын жүзеге асыру;
- 2016 жылы Компанияның жұмыскерлерін аттестациядан өткізу.

2001

Каспийдің жеңіл мұнайын қара теңіз нарығына тасымалдауға тағайындалып, салынған «Теңіз – Новороссийск» Каспий Мұнай Консорциумының 2001 жылы пайдаланылуға тапсырылуы Қазақстан мұнай өнеркәсібі тарихының аса маңызды оқиғаларының бірі. Аталмыш мұнай құбырының ұзындығы 1 511 шақырымды құрайды

Халықаралық мұнай тасымалдаудың негізгі ауқымы танкерлік флотпен жүзеге асырылады. Тұңғыш танкер 1878 жылы салынған болатын. Шамамен 240 тонна дедвейтке ие, жағар майын (керосинді) Бакуден Волгоградқа және Астраханьге жеткізетін. Сол кездегі танкерлердің флоты және олардың дедвейті бүгінде орасан зор ауқымға жетіп отыр. Мысалы, ірі танкерлердің дедвейті тұңғыш танкерлердің дедвейтінен 2 000 есе артық.

4.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

- 4.1. Акционерлердің жалпы жиналысы
- 4.2. Директорлар кеңесі
- 4.3. Ішкі аудит қызметі
- 4.4. Басқарма
- 4.5. Корпоративтік этика, корпоративтік келіспеушілікті және мүдделердің қайшылығын реттеу

Компанияның корпоративтік басқару жүйесі акционерлердің құқықтары мен мүдделерін қорғауға, Компанияның қаржылық нәтижелерінің айқындығын қамтамасыз етуге және оның құнын арттыруға бағытталған.

«ҚазТрансОйл» АҚ ұжымы корпоративтік басқарудың пәрменді жүйесі Компанияның құнын, бәсекеге қабілеттілігін және инвестициялық тартымдылығын арттырудың негізгі факторы болып табылатынын түсінеді. Корпоративтік басқарудың ойдағыдай жетілдірілуі мүдделі тұлғалардың кең ауқымдық мүдделерінің Компанияның тарапынан ескерілуін қамтамасыз етуге және инвесторлардың корпоративтік құнды қағаздарға деген сенімін арттыруға ықпал етеді.

Корпоративтік басқару Қазақстан Республикасының заңнамасына, «ҚазТрансОйл» АҚ Жарғысына және Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес жүзеге асырылады.

Компанияның Корпоративтік басқару кодексінің негізгі қағидалары мынадай:

- акционерлердің құқықтары мен мүдделерін қорғау қағидасы;

- Директорлар кеңесі мен Басқарманың Компанияны тиімді басқару қағидасы;
- Компанияның өз бетінше қызмет ету қағидасы;
- Компанияның қызметі жөніндегі ақпараттардың ақиқаттылығы және оның әділ ашылу қағидалары;
- заңнама және этика қағидасы;
- тиімді дивиденд саясаты қағидасы;
- тиімді кадрлық және әлеуметтік саясат қағидасы;
- қоршаған ортаны қорғау қағидасы;
- корпоративтік келіспеушіліктер мен мүдделердің қайшылығын реттеу саясаты;
- жауапкершілік қағидасы.

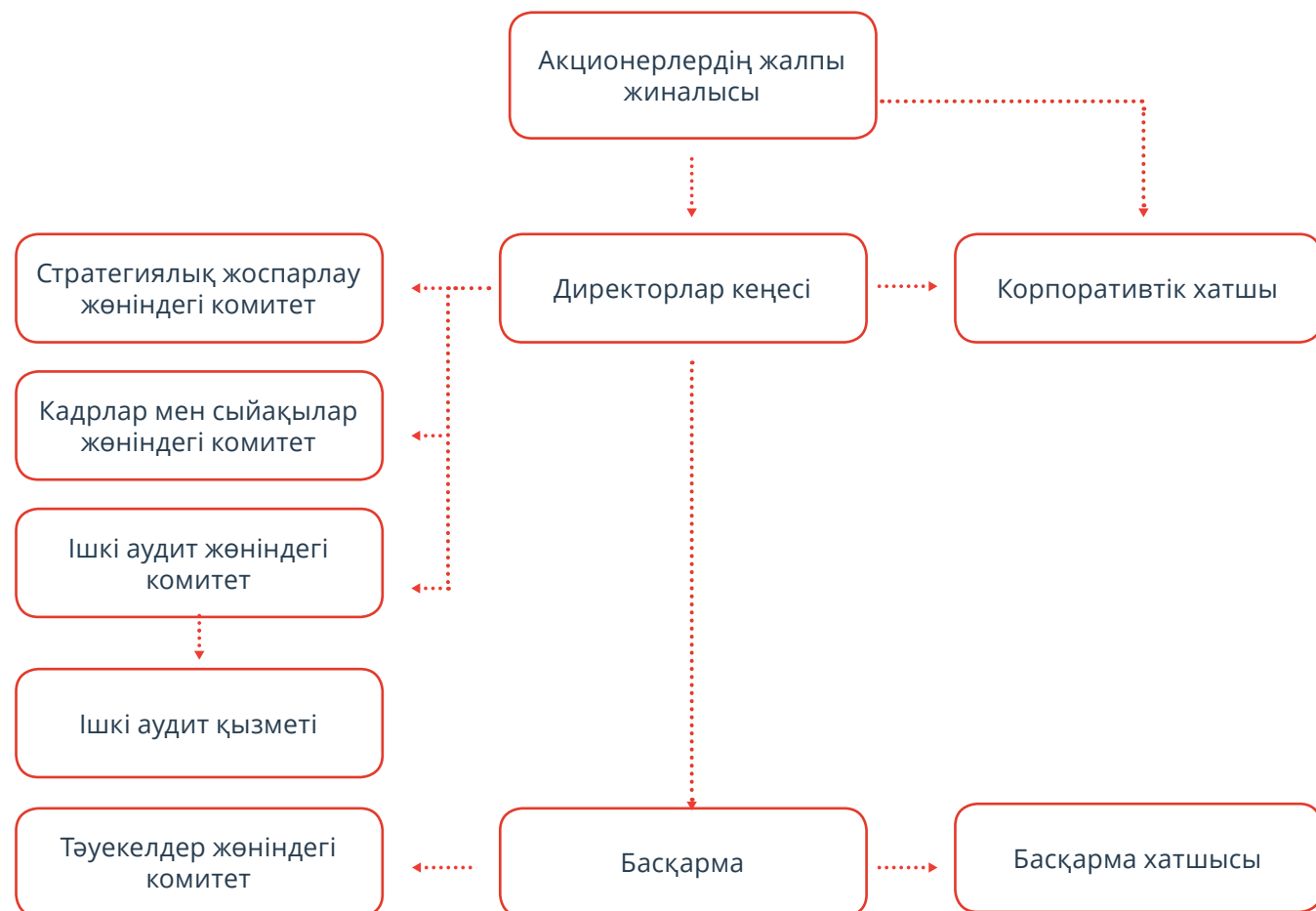
Компанияның корпоративтік басқару кодексінде бекітілген қағидаларды ұстануы туралы 2015 жылғы есеп Компанияның веб-сайтының «Корпоративтік басқару» бөлімінде жарияланған.

Корпоративтік басқару органдарының қызметін реттейтін және олардың құзыреттерін шектейтін құжаттар Компанияның корпоративтік веб-сайтының «Корпоративтік басқару» бөлімінде орналастырылған.

Орта мерзімдік жоспарлар

2013 жылы Компанияда келесі негізгі үш міндетке: құрылым, үрдіс және әділеттілікке негізделген корпоративтік басқару диагностикасы жасалды. Оның нәтижелері бойынша, Компанияның корпоративтік басқару рейтингі 2013 жылы 63,7% құрады.

Диагностиканың нәтижелері негізінде 2013–2016 жылдарға арналған Компанияның корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі жоспар әзірленді. Қазіргі сәтте жоспармен көзделген шаралардың 80% астамы іске асырылды, бұл үздік

әлемдік тәжірибеге сәйкестік деңгейінің артқанын көрсетеді.

2016 жылы корпоративтік басқару жүйесіне қайта диагностика жасау жоспарлануда.

Сондай-ақ, 2016 жылдың екінші тоқсанында Компанияда – дауыс беретін акциялардың елу пайызынан астамы тікелей немесе жанама түрде «Самұрық-Қазына» АҚ тиесілі заңды тұлғаларға қатысты міндетті түрде корпоративтік

стандарттарға сәйкес қолданылуы тиіс «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес дайындалған жаңа Корпоративтік басқару кодексін бекіту жоспарлануда.

«Самұрық-Қазына» АҚ тобына кіретін компаниялар құнының болашақта ұзақ мерзімде өсуі көзделген тұрақты дамуы жаңа Корпоративтік басқару кодексінің негізгі элементі болып табылады.

Алайда, қазірдің өзінде Директорлар кеңесінің мүшелері және Басқарма мүшелері болып табылатын басқару органдары Компанияның тұрақты даму қызметіне белсенді түрде атсалысуда.

Компанияның 2013 жылғы корпоративтік басқару рейтингі

63,7

4.1. Акционерлердің жалпы жиналысы

Акционерлердің жалпы жиналысы Компанияның жоғарғы органы болып табылады. Ол Компания қызметінің аса маңызды мәселелерін қарастыруға құзыретті.

Акционерлердің жалпы жиналысы өз қызметін Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар жөніндегі» Заңына, Компания

акционерлерінің жалпы жиналысы жөніндегі қағидаларға және Жарғыға сәйкес жүзеге асырады.

Акционерлердің жалпы жиналысының айрықша құзыреті Компания Жарғысының 10 бабының 1 тармағымен анықталған.

4.1.1. Акционерлік капитал құрылымы

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша Компанияның 384 635 599 (үш жүз сексен төрт миллион алты жүз отыз бес мың бес жүз тоқсан тоғыз) жай (қарапайым) акциялары жайғастырылды және төленді, соның ішінде:

- 346 172 040 (үш жүз қырық алты миллион бір жүз жетпіс екі мың

қырық) жай акциясы немесе барлық шығарылған және жайғастырылған акцияларының 90% «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ тиесілі;

- 38 463 559 (отыз сегіз миллион төрт жүз алпыс үш мың бес жүз елу тоғыз) жай акциясы немесе 10% кеміткендегі бір акциясын

жазу әдісімен Қазақстан қор биржасында жайғастырылған.

Компания 1 (бір) жай акциясын жайғастырмаған.

4.1.2. Акционерлердің 2015 жылғы жалпы жиналысының өткізілуі жөніндегі ақпарат

2015 жылғы 20 мамырда Компания Акционерлерінің жалпы жылдық жиналысын өткізді, онда мынадай мәселелер бойынша шешімдер қабылданды:

- Компанияның 2014 жылғы қаржылық есебін және шоғырландырылған қаржылық есебін бекіту туралы;
- 2014 жылғы таза табысты бөлу тәртібін бекіту, жай акциялар бойынша дивидендтер төлеу туралы шешім қабылдау және

Компанияның бір жай акциясына есептелген дивидендтің мөлшерін бекіту туралы;

- Компанияның 2014 жылғы есебін бекіту туралы;
- Компанияның Директорлар кеңесінің 2014 жылы атқарылған жұмысы жөніндегі жылдық есебін бекіту туралы.
- Компанияның және оның лауазымды тұлғаларының әрекеттеріне қатысты акционерлердің өтінімдерін қарау және олар-

дың 2015 жылғы қорытындылары туралы.

Сондай-ақ, Компанияның есеп комиссиясының сандық құрамы мен өкілеттіктерінің мерзімі анықталды, олардың мүшелері сайланды.

Компания 2015 жылы Акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналыстарын өткізген жоқ.

4.1.3. Дивиденд белгілеу саясаты

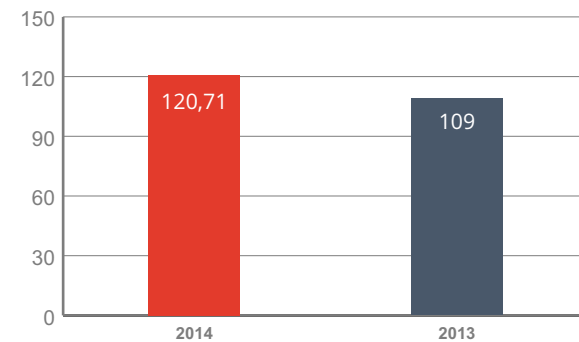
2012 жылғы шілде айында «ҚазТрансОйл» АҚ дивиденд белгілеу саясаты бекітілді. Компанияның және оның акционерлерінің мүдделерін тең қарау, сондай-ақ, Компания дивидендтерінің акционерлерге арналған мөлшерін анықтау барысында әдіскерліктің әділ қолданылуы оның басты мақсаты болып табылады.

Дивидендтердің мөлшерін анықтау тәртібін, сондай-ақ, дивидендтерді төлеу тәртібін қамтитын Компанияның дивидендтік саясаты Компанияның корпоративтік веб-сайтының «Акционерлер мен инвесторларға» бөлімінде орналастырылған.

■ http://kaztransoil.kz/kz/akcionerler_men_investorlarga/akcioner_men_investor_ushin_akparat/dividenttik_saiaasat/

2013 жылғы дивиденд мөлшері «ҚазТрансОйл» АҚ бір жай акциясымен есептегенде 109 теңгені құрады, бұл орналастыру баға-

Бір жай акцияға белгіленген дивиденд мөлшері, теңгемен

сына қатысты 15% дивидендтік табыстылықты қамтамасыз етті. Дивидендтерді төлеуге барлығы 41 925 280 291 (қырық бір миллиард тоғыз жүз жиырма бес миллион екі жүз сексен мың екі жүз тоқсан бір) теңге жұмсалды немесе Компанияның 2013 жылғы шоғырландырылған таза табысының 66%. Дивиденд төлеу 2014 жылғы шілдеде жүзеге асырылды.

2014 жылғы дивиденд мөлшері Компанияның бір жай акциясымен

есептегенде 120,71 теңгені құрады, бұл орналастыру бағасына қатысты 16,65% дивиденд табыстылығын қамтамасыз етті. Дивиденд төлеуге барлығы 46 429 363 155 (қырық алты миллиард төрт жүз жиырма тоғыз миллион үш жүз алпыс үш мың бір жүз елу бес) теңге жұмсалды немесе Компанияның 2014 жылғы шоғырландырылған таза табысының 99,9%. Дивиденд төлеу 2015 жылғы маусым айында жүзеге асырылды.

4.2. Директорлар кеңесі

Директорлар кеңесі – Компанияның стратегиялық мақсаттарын, дамуының басым бағыттарын анықтайтын, оның қызметінің болашақ ұзақ мерзімге арналған негізгі бағдарларын белгілейтін, алға қойылған мақсаттарды жүзеге асыруға қажетті қаржы және адами ресурстарының болуын қамтитын және өзге де маңызды мәселелерді қарайтын басқару органы.

Директорлар кеңесі шешімдер қабылдаудың қолданыстағы жүйесіне сәйкес Компанияның қызметін тиімді басқару мен тиісінше бақылау бойынша Акционерлердің жалпы жиналысының алдында жауап береді.

Компанияның Жарғысына сәйкес, Директорлар кеңесі мүшелерінің саны кемінде үш адамды құрауы тиіс. Компанияның Директорлар кеңесі құрамының кемінде отыз пайызы тәуелсіз директорлар болуы тиіс.

Компанияның директорлар кеңесінің құрамына алты адам кіреді. Акционерлік капиталдың құрылымына сәйкес (жай акцияларының жалпы санының 90% «ҚазМұнайГаз» ҰҚАҚ-тіесілі) Компанияның Директорлар кеңесінің екі мүшесі – ірі акционер «ҚазМұнайГаз» ҰҚАҚ өкілдері болып табылады. Компанияның Директорлар кеңесінің үш мүшесі тәуелсіз директорлар, бұл корпоративтік басқарудың үздік әлемдік тәжірибесіне сәйкес миноритарлық акционерлердің құқықтары мен мүд-

делерінің қорғалуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Сондай-ақ, Компанияның бас директоры (Басқарма төрағасы) Директорлар кеңесінің мүшесі болып табылады.

Компанияның Директорлар кеңесінің барлық мүшелері тәжірибелері мол, жоғары кәсіби білікті тұлғалар.

4.2.1. Директорлар кеңесінің 2015 жылғы құрамы

«ҚазМұнайГаз» ҰҚАҚ өкілі Ардақ Қасымбек - Компанияның Директорлар кеңесінің төрағасы. Сонымен қатар, Ардақ Мұқышев ірі акционердің өкілі болып табылады.

Қайыргелді Қабылдин 2015 жылғы 15 желтоқсанға дейін Директорлар кеңесіндегі Компанияның атқарушы органының жалғыз өкілі болып табылады.

Ардақ Қасымбек

«ҚазТрансОйл» АҚ
Директорлар кеңесінің
төрағасы

«ҚазМұнайГаз» ҰҚАҚ өкілі

1977 жылдың 29 қыркүйегінде дүниеге келген. 1998 жылы әл-Фараби атындағы Қазақ Мемлекеттік Ұлттық Университетінің (бакалавриат және магистратура) «Халықаралық экономикалық қатынастар» мамандығын бойынша экономист біліктілігін алды. 2001 жылы Business School of City University of London (Лондон, Ұлыбритания) оқу орнының «Банк ісі және халықаралық қаржы» мамандығы бойынша, қаржыгер біліктілігін алды.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1998–2007 ж.** – Еңбек жолын «Қазақстан Халық Банкі» ААҚ құрылымдық қаржыландыру департаментінің жетекші банкирі ретінде бастады. «Қазақойл» ҰМК» ЖАҚ, «ҚазМұнайГаз» ҰҚАҚ, «Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС және «ҚазМұнайТеңіз» Теңіз мұнай компаниясы» АҚ еңбек етті.
- **2007–2008 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰҚАҚ атқарушы директоры.
- **2008–2009 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰҚАҚ басқарушы директоры.
- **2009–2010 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰҚАҚ корпоративтік даму және активтерді басқару жөніндегі бас менеджері.
- **2010–2012 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰҚАҚ корпоративтік қаржыландыру және активтерді басқару жөніндегі бас менеджері.
- **2012–2013 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰҚАҚ корпоративтік қаржыландыру және активтерді басқару жөніндегі директоры.
- **2013 жылғы қараша айынан бастап** – «ҚазМұнайГаз» ҰҚАҚ экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директоры қызметін атқарады.
- **2012 жылғы 19 қазаннан бастап** «ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі, «ҚазМұнайГаз» ҰҚАҚ өкілі болып табылады.
- **2014 жылғы 28 мамырдан бастап, 2016 жылғы 29 қаңтарға дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы болып табылады.

«ҚазТрансГаз» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі, «ҚазРосГаз» ЖШС Бақылау кеңесінің мүшесі, Cooperative KazMunaiGaz U.A., Mangistau Investment B.V. Басқарушы директорлар кеңесінің мүшесі, ККО «Қазақстан Пайплайн Венчурс» басқару комитетінің мүшесі, «ҚМГ өндіру және бұрғылау технологиялары ҒЗИ» ЖШС Бақылау кеңесінің мүшесі (2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша).

Қазақстан Республикасының азаматы.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

Ардақ Мұқышев

«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өкілі

1978 жылғы 4 наурызда дүниеге келген. 1998 жылы Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің «Құқық және құқықтық білім беру әдіскерлігі» мамандығы бойынша -заңгер біліктілігін иеленді. 2007 жылы Т.Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университетінің «Экономика» мамандығы бойынша – экономист біліктілігіне ие.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **2000–2003 ж.** – Еңбек жолын Астана қаласы ҚІБ (қалалық ішкі істер басқармасы) органында бастады.
- **2003–2010 ж.** – Қазақстан Республикасы Энергетика және минералды ресурстар министрлігінің Заң қызметі департаментінің бас маманы, бөлім бастығы, басқарма бастығы, директордың орынбасары лауазымдарын атқарды.
- **2010–2013 ж.** – Қазақстан Республикасы Мұнай және газ министрлігінің Заң қызметі департаментінің директоры.
- **2013–2014 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма Төрағасының кеңесшісі.
- **2014 жылғы 12 тамыздан бастап қазіргі кезге дейін** – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ халықаралық бітім-шарттар департаментінің директоры.
- **2014 жылғы 28 мамырдан бастап қазіргі кезге дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өкілі.

Қазақстан Республикасының азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

Қайыргелді

Қабылдин

«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі

1953 жылғы 1 қаңтарда дүниеге келген. 1975 жылы В.И. Ленин атындағы Қазақ политехникалық институтының «Электрондық есептеу машиналары» мамандығы бойынша инженер-электрик біліктілігін алған.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1977–2002 ж.** – Еңбек жолын КСРО Мұнай өнеркәсібі министрлігінде инженер-баптаушы ретінде бастады. Қазақстан Республикасының Энергетика және отын ресурстары министрлігінде, Мұнай және газ өнеркәсібі министрлігінде, «Қазақстан және Орта Азия магистральді мұнай құбырлары» ӨБ, «ҚазТрансОйл» МТҰК» ЖАҚ, «Мұнай және Газ Тасымалы» ҰК ЖАҚ жауапты лауазымдарды атқарған.
- **2002 –2007 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Көлік инфрақұрылымы және сервистік жобалар жөніндегі басқарушы директоры, одан кейін вице-президенті лауазымын атқарған.
- **2007–2008 ж.** – «Самұрық» Қазақстанның мемлекеттік активтерін басқару жөніндегі холдингі» АҚ Басқарма төрағасының орынбасары.
- **2008–2011 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма төрағасы.
- **2011 жылғы қазан айынан бастап 2015 жылғы 15 желтоқсанға дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ бас директоры (Басқарма төрағасы), «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма төрағасының мұнай тасымалдау қызметі жөніндегі орынбасары.
- **2011 жылғы 12 қазанынан бастап, 2016 жылғы 12 қаңтарға дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі болып табылады.

Қазақстан Республикасының азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның акцияларын 32 176 дана мөлшерінде немесе жайғастырылған акциялардың жалпы санының 0,00837% ие.

ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

Тәуелсіз директорлар

Компанияның Директорлар кеңесінің құрамындағы тәуелсіз директорлар үлесінің 50% мөлшерде болуы Компанияның Директорлар кеңесі мүшелерінің тәжірибелілігінің, біліктілігінің үздік теңгеріміне ұмтылуын білдіреді.

Компанияның тәуелсіз директорларының халықаралық басқару, стратегиялық пайымдау, Компанияның операциялары жүзеге асырылатын саланың ерекшеліктерін, қыр-сырларын игеру, корпоративтік басқару, тәуекел менеджменті салаларындағы тәжірибелері мол.

Сонымен қатар, барлық директорлар қаржылық есеп және аудит, бизнес-жоспарлау және жобаларды басқару саласының білікті мамандары.

Тәуелсіз директорларды қосалғандағы, Директорлар кеңесі мүшелерін іріктеу шарттары Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар жөніндегі» Заңымен, Жарғымен, Корпоративтік басқару кодексімен және Компанияның Директорлар кеңесі туралы қағидалармен анықталған, олар Компанияның веб-сайтының «Корпоративтік басқару» бөлімінде төмендегідей атаумен жарияланған:

Директорлар кеңесі корпоративтік басқару кодексіне сәйкес, тәуелсіз директорлар Дэниел Михаликтің, Серік Пірімбетовтың және Мұстафа Хабибтың тәуелсіздігін белгіледі, сондай-ақ, аталған директорлардың тәуелсіз шешімдер қабылдауына ықпал ететін немесе ықпал етуі мүмкін қандай-да бір қарым-қатынастың және мән-жайлардың жоқ екенін анықтады.

■ http://www.kaztransoil.kz/ru/akcioneram_i_investoram/korporativnoe_upravlenie/korporativnie_dokumenty/

Дэниел Михалик

«ҚазТрансОйл» АҚ тәуелсіз директоры

1953 жылғы 30 шілдеде дүниеге келген. 1976 жылы Мичиган Университетінің мұнай-химия технологиясы ғылымдарының магистрі біліктілігін алды. 1982 жылы Хьюстон Университетінің іскерлік әкімшілеу магистрі біліктілігін иеленді. 1991 жылы Оңтүстік Техас заңгерлер колледжінің заң ғылымдарының докторы дәрежесін иеленді.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1976–1997 ж.** – Еңбек жолын биохимия өнеркәсібінде инженер-құрастырушы ретінде бастады, «FLUOR» компаниясының (Хьюстон, АҚШ) инженер-құрастырушысы, «Getty» және «Texaco Research and Engineering» компанияларының (Хьюстон, АҚШ) аға инженер-зерттеушісі, «Gaviota Terminal Co.» компаниясының (Санта-Барбара, АҚШ) менеджері.
- **1982–2001 ж.** – «Texaco Pipeline International» компаниясының (Лондон, Ұлыбритания) аймақтық вице-президенті.
- **2001–2006 ж.** – «Kazakhstan North Caspian Partners» (Лондон, Великобритания) компаниясының (Лондон, Ұлыбритания) кеңесшісі.
- **2006–2008 ж.** – Мұнай Құбыры Қауымдастығының (Вашингтон, АҚШ) бас кеңесшісі.
- **2008 жылдан бастап қазіргі кезге дейін** – Мұнай және газ саласының тәуелсіз кеңесшісі.
- **2008 жылғы 19 тамыздан 2016 жылғы 28 қаңтарға дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ тәуелсіз директоры.

АҚШ азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

Мұстафа Хабиб

«ҚазТрансОйл» АҚ тәуелсіз директоры

(2015 жылғы 18 желтоқсаннан бастап оның жазбаша мәліметіне сәйкес «ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі ретіндегі өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылған)

1944 жылғы 10 желтоқсанда дүниеге келген. 1966 жылы Каен қаласындағы (Франция) Университетті инженер-электротехник және мұнай химигі мамандығын игерген, физика ғылымының магистрі.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1970 -1983 ж.** – Еңбек жолын «Shell Manufacturing» компаниясында бастады, жетілдіру және зерттеулер жөніндегі бөлімшелерде, жаңа мұнай кен орындарын жабдықтау және сатып алу саласында түрлі лауазымдарды атқарды.
- **1983–2002 ж.** – «Chevron» компаниясында жұмыс істеді; Африка, Еуропа, АҚШ, Қазақстан аумақтарында орналасқан бөлімшелерде түрлі лауазымдарды атқарды және Теңіздегі демеркапанизация зауытын Қазақстанда жетілдіруге және оның құрылысын салуға, теміржол арқылы мұнай тасымалдаудың балама бағдарларының маркетингіне және оларды дамытуға қатысты. Мұнай тасымалдау бойынша Лондондағы Еуразиялық бөлімшенің Бас менеджері болды.
- **2002–2005 ж.** – «Nelson Resources» компаниясының (Қазақстан) кеңесшісі.
- **2005–2007 ж.** – «Nobel Oil Azerbaijan» компаниясының кеңесшісі.
- **2007–2008 ж.** – «AGIP KCO» компаниясында Қашаған жобасының кеңесшісі.
- **2008 жылғы 24 қарашадан 2015 жылғы 18 желтоқсанға дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ тәуелсіз директоры.

Франция азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

Серік Пірімбетов

«ҚазТрансОйл» АҚ тәуелсіз директоры

1948 жылғы 17 қыркүйекте дүниеге келген. 1971 жылы Алматы Халық шаруашылығы институтының «экономика» мамандығын алған. 1975 жылы М.В. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінің аспирантурасын аяқтаған. Экономика ғылымдарының кандидаты.

Ғылыми дәрежесі және атағы: экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Еуразия» Халықаралық Экономикалық Академиясының академигі. Бизнес және әкімшілік басшылары халықаралық академиясының (АҚШ) құрметті мүшесі.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1992–1994 ж.** – Қазақстан Республикасы Президентінің Аппараты және Министрлер кабинетінің ТМД істері жөніндегі бөлімі жетекшісінің орынбасары.
- **1994–1997 ж.** – Қазақстан, Қырғызстан және Өзбекстан Мемлекетаралық Кеңесі Атқарушы комитетінің төрағасы (Министр дәрежесінде).
- **1997–2002 ж.** – Орталық Азия экономикалық қауымдастығының (ОАЭҚ) Мемлекетаралық Кеңесінің Атқарушы комитеті Төрағасының Орынбасары (бірінші вице-министр дәрежесінде).
- **2002 жылғы ақпан айынан қыркүйек айына дейін** – Қазақстан Республикасы Президентінің кеңесшісі, «Орталық Азия ынтымақтастығы» Ұйымының Ұлттық Үйлестірушісі.
- **2002–2008 ж.** – ЕурАзЭО Бас хатшысының орынбасары.
- **2008–2013 ж.** – Қазақстан Республикасының Әзірбайжан Республикасындағы төтенше және өкілетті елшісі.
- **2013 жылдан 2015 жылғы 31 желтоқсанға дейін** – Еуразиялық Даму Банкі Басқарма Төрағасының кеңесшісі.
- **2015 жылғы желтоқсан айынан бастап** – Еуразия Даму Банкінің Бішкек қаласындағы (Қырғыз Республикасы) Өкілдігінің директоры.
- **2014 жылғы 28 мамырдан бастап қазіргі кезге дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ тәуелсіз директоры.

Қазақстан Республикасының азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

4.2.2. Директорлар кеңесінің құрамындағы өзгерістер

2015 жылғы 18 желтоқсанда Директорлар кеңесінің мүшесі ретіндегі өз өкілеттілігінің мерзімінен бұрын

тоқтатылуы туралы жазбаша нысанда мәлімдеуіне байланысты Мұстафа Хабиб Компанияның

Директорлар кеңесі құрамынан шықты.

4.2.3. Директорлар кеңесінің мәжілістері жөніндегі ақпараттар

2015 жылы сырттай өткізілген 1 (бір) мәжілісті қоса алғанда, төмендегідей маңызды мәселелер қарастырылып, шешімдер қабылданған, Директорлар кеңесінің 12 мәжілісі өткізілді:

- **Стратегиялық даму:** 2012–2022 жылға даму Стратегиясын жүзеге асыру жөніндегі 2014 жылғы Есебін қарастыру; 2014 жылғы Бизнес-жоспарды жүзеге асыру жөніндегі Есепті қарастыру; «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Трансформациялау бағдарламасының Жол картасы шеңберінде Компанияның бизнес-міндеттерін түрлендіру; негізгі қаражаттардың қайта бағаланған және тарихи бағалары бойынша 2016–2020 жылғы түзетілген бизнес-жоспарларын бекіту;

- **Корпоративтік басқару:** 2016 жылға арналған Компания қызметінің корпоративтік негізгі көрсеткіштерін және олардың мақсаттық мәндерін бекіту; Ішкі аудит қызметінің басшысы мен корпоративтік хатшысының басқарушы қызметкерлерінің 2015 жылғы негізгі ынталандырылған көрсеткіштерін бекіту; «ҚазТрансОйл» АҚ Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік стратегиясын, «ҚазТрансОйл» АҚ Корпоративтік хатшысы қағидасын, «ҚазТрансОйл» АҚ омбудсмені туралы қағидасын; «ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының сандық құрамын, өкілеттіктерінің мерзімін анықтау жөніндегі; Бас директорды (Басқарма төрағасын) және Басқарма

мүшелерін сайлау қағидаларын бекіту;

- **Қаржылық-шаруашылық қызметі:** жылдық қаржылық есебі мен Компанияның 2014 жылғы шоғырландырылған жылдық қаржылық есебін алдын-ала бекіту; Компанияның бір қарапайым акциясына шаққандағы 2014 жылғы дивиденд көлемі және 2014 жылғы Компанияның таза табысын бөлу тәртібі туралы Акционерлердің жалпы жиналысындағы Директорлар кеңесінің ұсыныстары; Компанияның мүдделері көзделген мәмілелер жасау;
- **Компанияның еншілес және бірлесе бақыланатын ұйымдарының қатысушылары/акционерлерінің жалпы жиналы-**

сының құзыретіне жатататын мәселелер;

- **Тұрақты даму саласының мәселелері:** Компанияның кадр саясатын қарастырып, бекіту;
- **Ішкі аудит:** Ішкі аудит қызметінің есептерін қарау; Ішкі аудит қызметінің кейбір қызметкерлерін тағайындау және олардың еңбекақылары мен сыйақыларын төлеу мөлшерін және шарттарын жасау;
- **Тәуекелді басқару және ішкі бақылау:** тәуекелді басқарудың корпоративтік жүйесін жетілдіру және ішкі бақылау жүйесін жетілдіру жоспарларын орын-

дау туралы 2014 жылғы есептерді қарау; «ҚазТрансОйл» АҚ 2015–2017 жылдарға арналған Тәуекелді басқару бағдарламасын бекіту; «ҚазТрансОйл» АҚ Ішкі бақылау жүйесінің тәртібін бекіту;

- **Компанияның ішкі құжаттарын бекіту:** «ҚазТрансОйл» АҚ жұмыскерлері мен лауазымды тұлғаларының мүдделік келіспеушіліктерін реттеу саясаты; «ҚазТрансОйл» АҚ компаниялар тобының есепке алу саясатының жаңа мәтіні; «ҚазТрансОйл» АҚ жаңа мәтіндегі Бизнес-жоспарлау ережелері; «ҚазТрансОйл» АҚ жетекші

және басқарушы жұмыскерлерінің, корпоративтік хатшылары қызметінің тиімділігін бағалау ережелері және өзге де мәселелер.

2015 жылы қабылданған Директорлар кеңесінің шешімдері туралы қосымша ақпарат Компанияның веб-сайтының «Корпоративтік басқару» бөлімінде төмендегідей қолжетімді:

■ http://kaztransoil.kz/kz/akcionerler_men_investorlarga/toptik_baskaru/direktorlar_kenesi/

Директорлар Кеңесі мәжілістеріне қатысу

Директор	Мәжілістерге қатысу (11 тікелей мәжіліс және 1 сырттай мәжіліс)	%	Есептік кезеңдегі Директорлар кеңесі құрамында болу уақыты
Ардақ Қасымбек	12-12	100	01.01.2015 – 31.12.2015
Қайыргелді Қабылдин	12-12	100	01.01.2015 – 31.12.2015
Дәниел Михалик	12-12	100	01.01.2015 – 31.12.2015
Ардақ Мұқышев	12-12	100	01.01.2015 – 31.12.2015
Мұстафа Хабиб	12-12	100	01.01.2015 – 18.12.2015
Серік Пірімбетов	12-12	100	01.01.2015 – 31.12.2015

4.2.4. Директорлар кеңесінің жауапкершілігі

Директорлар кеңесінің құзыреті Компания Жарғысының 11 бабымен белгіленген.

Директорлар кеңесінің шешім қабылдау жүйесіне сәйкес Акцио-

нерлердің жалпы жиналысының алдында Компанияның қызметін тиімді басқару және ойдағыдай бақылау ісіне жауапты.

Директорлар кеңесі өз құзыретінің шегінде Басқарманың қызметіне бақылау жасауды жүзеге асырады.

4.2.5. Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақылары

Тәуелсіз директорлардың сыйақыларын төлеу және шығындарын өтеу тәртібі «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ тәуелсіз директорларының сыйақыларын төлеу және шығындарын өтеу Ережелерімен белгіленген.

Директорлар кеңесінің мүшелері болып табылатын «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өкілдері, сондай-ақ, Компа-

нияның атқарушы органдарының басшысы осы органда жұмыс істегені үшін сыйақы алмайды.

Тәуелсіз директорларға олармен жасалған шарттардың негізінде:

- жылына 80 000 (сексен мың) АҚШ доллары көлемінде тиянақталған сыйақы;
- жылына 1000 (бір мың) АҚШ доллары көлемінде Директорлар кеңесінің жанындағы коми-

теттердің тікелей мәжілістерге қатысқаны үшін қосымша сыйақы.

2015 жылғы жұмысының нәтижелері бойынша Компанияның тәуелсіз директорларына есептелген сыйақының жалпы мөлшері алым-салықтарды қосқанда 93 526 мың теңгені құрады.

Компанияның тәуелсіз директорларының сыйақылары, мың теңге

Тәуелсіз директор	Жылдық сыйақы	Комитеттердің тікелей мәжілістеріне қатысу сыйақысы	Жиынтығы, салықтың шегерілуімен	Жиынтығы, салықты қосқанда
Мұстафа Хабиб	21 031	5 235	26 266	29 185
Дәниел Михалик	24 608	5 235	29 843	33 159
Серік Пірімбетов	22 828	5 235	28 063	31 181
Жиынтығы:	68 468	15 705	84 173	93 526

Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақыларын төлеу шарттары бойынша қосымша ақпарат Компанияның веб-сайтының «Корпоративтік басқару» бөлімінде төмендегідей қолжетімді:

■ http://kaztransoil.kz/kz/akcionerler_men_investorlarga/toptik_baskaru/direktorlar_kenesi/?646212369

4.2.6. Директорлар кеңесі комитеттерінің жұмысы жөніндегі ақпарат

Директорлар кеңесінің комитеттері Компанияның Директорлар кеңесінің консультативтік органы болып табылады және Директорлар кеңесі міндеттерінің тиімді орындалуы, аса маңызды

мәселелердің қарастырылуы және өз құзыретінің шегінде Директорлар кеңесіне ұсыныстар дайындалуы мақсатында құрылады.

Директорлар кеңесі жанында үш Комитет құрылған:

- Стратегиялық жоспарлау комитеті;
- Ішкі аудит комитеті;
- Кадр және сыйақы есептеу комитеті.

Директорлар кеңесіне қарасты комитеттер

Стратегиялық жоспарлау комитеті	Кадр және сыйақы есептеу комитеті	Ішкі аудит комитеті
Комитет Компанияның стратегиялық даму мәселелері бойынша, атап айтқанда, қызметінің басым бағыттарын белгілеу мәселелері бойынша ұсынымдарды Директорлар кеңесіне алдын-ала қарастыру және дайындау арқылы Компанияның Директорлар кеңесі жұмысының тиімділігі мен сапасын арттыру мақсатында құрылды.	Комитеттің негізгі мақсаты Директорлар кеңесінің мүшелерін, Бас директорды (Басқарма төрағасын) және Басқарма мүшелерін, корпоративтік хатшыны іріктеумен, тағайындаумен (сайлаумен), бағалаумен және оларға сыйақы беруге байланысты құзыреттерін жүзеге асыруда көмек көрсету.	Ішкі аудит Комитетінің қызметі Компанияның Директорлар кеңесіне сыртқы және ішкі аудит, қаржылық есеп, ішкі бақылау және тәуекелді басқару, активтерді бағалау, Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтау мәселелері бойынша, сондай-ақ, Компанияның директорлар Кеңесінің тапсыруымен басқа да мәселелерге қолдау көрсету.
2015 жылы аталмыш Комитеттің құрамына: Мұстафа Хабиб (төраға), Қайыргелді Кабылдин, Дэниел Михалик және Серік Пірімбетов кіреді.	2015 жылы Комитеттің құрамына тек тәуелсіз директорлар кірді, атап айтқанда: Дэниел Михалик (төраға), Серік Пірімбетов және Мұстафа Хабиб.	2015 жылы Ішкі аудит комитетінің құрамына: Серік Пірімбетов (төраға), Ардақ Қасымбек, Дэниел Михалик және Мұстафа Хабиб кірді.
Есептік кезеңде Комитет 7 тікелей мәжіліс өткізді, олардың барысында келесі негізгі мәселелер бойынша ұсыныстар берілді: - Компанияның түзетілген Бизнес-жоспарын бекіту; - Компанияның 2014 жылғы таза табысын бөлу тәртібі туралы және Компанияның бір жай акциясына шаққанда 2014 жылғы дивиденд мөлшері туралы Компания акционерлерінің жалпы жиналысына Директорлардың берген ұсынысы; «ҚазТрансОйл» АҚ Даму стратегиясын іске асыру жөніндегі 2014 жылғы Есебін қарау; «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Түрлендіру бағдарламасының Жол картасы шеңберінде Компанияның бизнес-міндеттерін түрлендіру; «Batumi Terminals Limited» компаниясының ерікті түрде таратылуының нәтижесінде «Батуми мұнай терминалы» ЖШҚ жарғылық капиталының 100% үлесін және «Petrotrans Limited» компаниясының 100% акциялар қалтасын Компанияның сатып алуы және т.б.	Есептік кезеңде Комитет 7 тікелей мәжіліс өткізді, олардың барысында келесі негізгі мәселелер бойынша ұсыныстар берілді: - Компания басқармасының сандық құрамын, өкілеттіктерінің мерзімін анықтау, Бас директорды (Басқарма төрағасын) және Басқарма мүшелерін сайлау және олардың лауазымдық жалақыларының көлемін, еңбекақы төлеу және сыйақы төлеу шарттарын анықтау; - Компанияның 2015 жылғы қызметінің корпоративтік, ынталандырушылықнегізгі көрсеткіштерін және олардың мақсат-мәнін бекіту; - Компанияның омбудсменін тағайындау; 2014 жылғы жұмыс қорытындылары бойынша Компанияның жетекші жұмысшыларына сыйақы төлеу және өзге де мәселелер.	Есептік кезеңде Ішкі аудит комитетінің 8 тікелей мәжіліс өткізілді және 1 мәжіліс сырттай дауыс беру арқылы өткізілді, олардың барысында келесі негізгі мәселелер бойынша ұсыныстар берілді: - Компанияның 2014 жылғы жылдық қаржылық есебі мен шоғырландырылған қаржылық есебін алдын-ала бекіту; - Компанияның мүдделері көзделген мәмілелерді жасау; - ішкі аудит есептерін қарау; - Компанияның Ішкі аудит қызметінің кейбір жұмыскерлерін тағайындау, оларға еңбекақы, сыйақы төлеу шарттары, олардың мөлшерін белгілеу және өзге мәселелер.

Директорлар кеңесіне қарасты Комитеттердің құрамына қойылатын талаптар және Комитеттердің мәжілістерін өткізу тәртібі туралы қосымша ақпараттар Компанияның веб-сайтының «Корпоративтік басқару» бөлімінде қолжетімді:

http://kaztransoil.kz/kz/akcionerler_men_investorlarga/toptik_baskaru/direktorlar_kenesin_komitetter/

4.2.7. Акционерлермен және инвесторлармен өзара қарым-қатынас орнату

Компанияның қызмет етуінің маңызды қағидаларының бірі акционерлермен барынша ашық және тиімді түрде өзара ынтымақтаса қызмет ету.

Акционерлердің негізгі құқықтарын іске асыру Қазақстан Республикасының заңнамасына және Компанияның Жарғысына сәйкес жүзеге асырылады.

Компания акцияларының Қазақстан қор биржасында бастапқы жайғастырылуына байланысты, Компания және оның ірі акционері – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ арасында 2012 жылғы 30 қазанда өзара ынтымақтастық қызметестіктің айқын нарықтық қағидаларын бекітетін және Компанияның барлық акционерлерінің мүдде-

леріне сай әрекет етуіне мүмкіндік берілетін өзара қарым-қатынас орнату Келісімі жасалды.

Компанияның Директорлар кеңесі барлық акционерлерге бірдей қатынас жасалатынына кепілдік береді, оларға Акционерлердің жалпы жиналысы арқылы Компанияны басқаруға қатысуға, Компанияның қызметі туралы ақпараттарды алуға және дивиденд алу бойынша өз құқықтарын іске асыруға мүмкіндік беріледі.

Акционерлердің мүдделерін қорғайтын ақпарат Компанияның, «Қазақстан қор биржасы» АҚ және қаржы есебі депозитариінің веб-сайттарында уақтылы орналастырылады.

Компанияда Инвесторлармен байланыс қызметі құрылған, оның негізгі міндеті «ҚазТрансОйл» АҚ инвестициялық тұрғыда тартымды компания ретіндегі беделін қолдау және нығайту мақсатында Компания басшылығы мен инвестициялық қоғамдастықтың (әлеуетті инвесторлар, миноритарлық акционерлер және құнды қағаздар нарығының кәсіби қатысушылары) арасында тиімді коммуникациялар ұйымдастыру болып табылады.

2015 жылы Компания мен оның лауазымды тұлғаларының әрекеттеріне қатысты Компания акционерлерінің арыз-шағымдары берілген жоқ.

4.3. Ішкі аудит қызметі

Ішкі аудит қызметі Компанияның қызметін жетілдіру мақсатында корпоративтік басқару және кеңес беру саласындағы құжаттарды орындауды, тәуекелді басқаруды, ішкі бақылау саласындағы бағалауды, Компанияның қаржылық-шаруашылық қызметіне бақылау жасауды жүзеге асыратын, Компанияның Директорлар кеңесіне тікелей бағынатын және есеп беретін Компанияның органы болып табылады. Қызметтің жұмысына Компанияның Директорлар кеңесінің Ішкі аудит комитеті жетекшілік етеді.

Компанияның Ішкі аудит қызметі Компанияның Директорлар кеңесінің шешімімен 2013 жылғы 8 тамызда құрылды.

Қызмет өз жұмысын Компанияның Директорлар кеңесі бекітетін Жылдық аудиторлық жоспарға сәйкес жүзеге асырады.

Есептік кезеңде Қызметтің 2015 жылғы Жылдық аудиторлық жоспарына сәйкес Компанияның жекелеген бизнес-үрдістеріне 8 тамызында аудит жасалынды, Компанияның ақпарат технологиясының аудиті жүргізілді («Самұрық-Қазына» АҚ синергиялық жұмыс тобымен бірлескен

түрде), сондай-ақ, «Батуми мұнай терминалы» ЖШҚ мен «Батуми теңіз порты» ЖШҚ өндірістік, операциялық және қаржылық үрдістеріне бөлек аудит жүргізілді.

2015 жылғы аудит барысында Қызмет 76 мән-жайларды анықтап, 122 нұсқаулықтар берді. Қызметтің 2015 жылы берген барлық нұсқаулықтарына сәйкес анықталған сәйкессіздіктер бойынша Түзетулер енгізу жоспарланып, бекітілді.

Компанияның Ішкі аудит қызметінің 2016 жылғы аудиторлық жоспары Компанияның Директор-

лар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімімен бекітілген.

2016 жылғы жоспарлар:

- Компания қызметінің негізгі бағыттары бойынша бизнес-үрдістердің, саясаттың, рәсімдердің тиімділігін бағалау;
- корпоративтік басқаруды бағалау әдістемесіне сәйкес, корпоративтік басқару жүйесіне диагностика жасау;
- Компанияның сыртқы аудитору мен «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ, Компанияның Ішкі аудит қызметі берген ұсыныстардың орындалуына мониторинг жүргізу.

4.4. Басқарма

«ҚазТрансОйл» АҚ басқармасы алқалық атқарушы орган болып табылады. Компанияның ағымдағы қызметіне жетекшілік етеді. Өз міндеттерін Компанияның Жарғысы, Басқарма жөніндегі қағидалары және өзге ішкі құжаттарының негізінде жүзеге асырады.

Басқарма қызметінің негізгі қағидалары әділдік, адалдық, парасаттылық, жүйелілік, сондай-ақ, Компания акционерлерінің құқықтары мен мүдделерін барынша ескеру және Акционерлердің жалпы жиналысы мен Директорлар кеңесінің шешімдеріне есеп беру болып табылады.

Компания Басқармасының сандық құрамын, өкілеттіліктерінің мерзімін белгілеу, Бас директорын (Басқарма төрағасын) және Басқарма мүшелерін сайлау мәселелері, сондай-ақ, олардың өкілеттіліктерінің мерзімінен бұрын доғарылу мәселелері Директорлар кеңесінің айрықша құзыретіне жатады.

Компания Басқармасына Бас директор (Басқарма төрағасы) басшылық етеді. Басқарманың құзыреті және Компанияның бас директорының (Басқарма төрағасының)

сының) өкілеттіктері Жарғының 12 бабымен анықталады.

Басқарма құзыретіне жататын негізгі мәселелердің ішінен төмендегілерін айрықша атап өтетін болсақ:

- Компанияның Даму стратегиясы мен бизнес-жоспарын жүзеге асыру және Директорлар кеңесіне Компанияның Даму стратегиясын және бизнес-жоспарын жүзеге асыру жөнінде жыл сайын Есеп беру;
- Компанияның Директорлар кеңесі бекіткен орталық аппаратының құрылымы мен жұмыскерлерінің штат кестесін, корпоративтік хатшы қызметінің штаттық санын ескере отырып, Компанияның құрылымы мен орталық аппаратының штат кестесін бекіту, сондай-ақ, Компанияның филиалдары мен өкілдіктерінің құрылымын, штат кестесін және жұмыскерлерінің штат санын бекіту;

- Компанияның филиалдарының, өкілдіктерінің және ЕББҰ жұмысын үйлестіру және бағыттау.

Басқарма Акционерлердің жалпы жиналысы және Директорлар кеңесі қойған мақсаттарды жүзеге асыру үшін қажетті қаржы және адам ресурстарының бөлінуіне жауапты. Басқарма Директорлар кеңесінің алдында Компанияның мақсаттарына қол жеткізу мақсатында атқарған жұмысына есеп беріп отырады.

Компания Басқармасының қызметі туралы қосымша ақпарат Компанияның веб-сайтының «Корпоративтік басқару» бөлімінде төмендегідей қолжетімді:

■ http://kaztransoil.kz/kz/akcionerler_men_investorlarga/toptik_baskaru/baskarma/

Нұртас Шманов
«ҚазТрансОйл» АҚ
Бас директоры
(Басқарма төрағасы)

1956 жылы 24 желтоқсанда дүниеге келген. 1979 жылы Уфа Мұнай Институтын «Мұнай құбырларын, газ қоймаларын және мұнай базаларын жобалау және пайдалану» мамандығы бойынша инженер-механик біліктілігін алған. 1994 жылы АҚШ, Бостон, Массачусетс университетінің іскер әкімгерлік шебері дәрежесін иеленген. 1998 жылы ҚазМАУ қарасты нарық институтының «қаржы және несие» мамандағын игерген.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1979–1992 ж.** – Еңбек жолын негізгі технологиялық жабдықтарды жөндеу слесарі жұмысынан бастады, кейін өндірістік-диспетчерлік қызметтің аға диспетчері, мұнай құбырын пайдалану бөлімінің бастығы, Компанияның Атырау және Ақтөбе мұнай құбырлары басқармаларының бас инженері, салынып жатқан «Теңіз-Грозный» мұнай құбырының (КҚК) телім бастығы болып жұмыс істеді.
- **1992–1994 ж.** – Массачусетс университетінде (Бостон, АҚШ) оқыды, «Шеврон» компаниясында тәжірибеден өтті.
- **1994–2006 ж.** – «ШевронМұнайГаз» және «ШевронНефтеГаз» компанияларының (Мәскеу) тасымалдау және логистика менеджері, техникалық менеджері, тасымалдау бойынша аймақтық менеджері, коммерциялық менеджері жұмысын атқарды.
- **2006–2007 ж.** – «КҚК-Р» компаниясы бас директорының жалпы мәселелер жөніндегі орынбасары.
- **2007–2009 ж.** – Компанияның бас директоры (Басқарма төрағасы).
- **2009–2012 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ мұнай тасымалдау бойынша басқарушы директоры (Басқарма мүшесі).
- **2012–2013 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма төрағасының көлік инфрақұрылымы жөніндегі орынбасары (Басқарма мүшесі).
- **2013 жылдан 2015 жылғы 15 желтоқсанға дейін** – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма төрағасының сервистік жобалар жөніндегі орынбасары (Басқарма мүшесі).
- **2015 жылғы 16 желтоқсаннан бастап қазіргі кезге дейін** – Компанияның Бас директоры (Басқарма төрағасы). «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма төрағасының мұнай тасымалдау жөніндегі орынбасары қызметін қоса атқарады.
- **2011 жылғы 8 қыркүйектен 2014 жылғы 17 ақпанға дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өкілі.
- «Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКҚ» ЖШС, «KMG Systems & Services» ЖШС Бақылау кеңестерінің төрағасы (2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша).

Қазақстан Республикасының азаматы.

Компанияның акцияларының 9655 данасына немесе жайғастырылған акциялардың жалпы санының 0,00251% ие.

ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

4.4.1. Басқарманың 2015 жылғы құрамы

2015 жылы Басқарманың құрамына сегіз мүше кірді.

Компания Басқармасының құрамы

Аты-жөні, тегі	Лауазымдық қызметі
Қайыргелді Қабылдин 2015 ж. 15.12.дейін Нұртас Шманов 2015 ж. 16.12. бастап	Бас директор (Басқарма төрағасы)
Сейсенғали Өтеғалиев	Бас директордың өндіріс жөніндегі бірінші орынбасары
Әсем Нүсіпова	Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары
Руслан Местоев	Бас директордың бизнесті қолдау жөніндегі орынбасары
Болат Отаров	Бас директордың тасымалдау жөніндегі орынбасары
Болат Зәкіров	Бас директордың даму жөніндегі орынбасары
Алмас Оңғарсынов	Аппарат жетекшісі
Жайдарман Исақов	Құқықтық қамту жөніндегі басқарушы директор

Сейсенғали Өтеғалиев

«ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының өндіріс жөніндегі бірінші орынбасары

1950 жылғы 9 маусымда дүниеге келген. 1972 жылы Тюмень индустриалды институтының геологиялық барлау факультетінің «Геология және мұнай және газ кен орындарын барлау» мамандығы бойынша тау-кен инженер-геологы кәсібін игерген.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1972–1984 ж.** – Мұнай мен газды шығару операторы; «Маңғышлақмұнай» ӨБ Маңғышлақ газ өндіру басқармасында түрлі жетекшілік инженерлік-техникалық лауазымдарын атқарған.
- **1984–1995 ж.** – Мұнай кәсіпшілігінің бастығы, «Маңғышлақмұнай» ӨБ «Жетібаймұнай» МГШБ бас инженері-бірінші орынбасары.
- **1995–1997 ж.** – Қазақстан Республикасының Мұнай және газ өнеркәсібі министрлігінде өндірісті дамыту бас басқармасының бастығы.
- **1997–2002 ж.** – «Қазақойл» ТМК ЖАҚ техникалық саясат департаментінің бас маманынан бастап жобалар өндірісін басқару департаментінің директоры қызметін атқарды.
- **2002–2004 ж.** – Мұнай шығару және өндіру департаментінің директоры, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ мұнай және газ өндіру департаментінің директоры.
- **2004–2007 ж.** – «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ бас директорының өндіріс орынбасары.
- **2007–2009 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ басқарушы директоры.
- **2009–2012 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өндірістік жобаларының бас менеджері.
- **2012 жылғы наурыз айынан бастап қазіргі кезге дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының өндіріс жөніндегі бірінші орынбасары.
- **2012 жылғы 16 наурыздан бастап 2016 жылғы 14 қаңтарға дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі.

Қазақстан Республикасының азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компания акцияларының 4 650 данасын немесе жайғастырылған акциялардың жалпы санының 0,00121% ие.

ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

Әсем Нүсіпова

«ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының экономика және қаржы орынбасары

1975 жылғы 1 мамырда дүниеге келген. 1996 жылы әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университетінің «Экономика және менеджмент» мамандығы бойынша экономист, менеджмент саласының маманы білімін алған. 1998 жылы дәл осы университетте «Экономика» мамандығының «Экономика және менеджмент» магистратурасын аяқтады, экономика магистрі дәрежесіне ие.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1998–2008 ж.** – Еңбек жолын әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университетінің «Менеджмент» кафедрасының оқытушысы болып бастап, «NPV» консалтинг фирмасының сараптамалық-талдаушысы, Қазақстан Республикасының Қауіпсіздік Кеңесінде бас сарапшы, Қазақстан Республикасының Президенті Әкімшілігі секторының меңгерушісі, Қазақстан Республикасының Қаржы министрінің кеңесшісі, Премьер-министрдің кеңесшісі, Қазақстан Республикасының Премьер-министрі кеңсесінің құрама талдау бөлімінің меңгерушісі, Қазақстан Республикасы денсаулық сақтау вице-министрі қызметтерін атқарған.
- **2008 жылғы желтоқсан айынан бастап** – «ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының экономика және қаржы орынбасары лауазымында қызмет етеді.
- **2009 жылғы 12 ақпаннан бастап қазіргі кезге дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі.

Қазақстан Республикасының азаматшасы.

«МұнайТас» СБҚК» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі (2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша).

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

Руслан Местоев

«ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының бизнесті қолдау жөніндегі орынбасары

1973 жылғы 21 тамызда дүниеге келген. 2002 жылы Абай атындағы Алматы мемлекеттік университетінің «Информатика және компьютерлендіру менеджері» мамандығын алған.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1990–2011 ж.** – Еңбек жолын Қазақстан Республикасының сыртқы экономикалық байланыстар министрлігі «Казахинторг» мемлекеттік сыртқы сауда компаниясының ЭЕМ операторы болып бастады.
- GlencoreInternational AG компаниясында, «Внешинвест» корпорациясында, «Ұлар» Ашық Жинақтаушы Зейнетақы Қоры ЖАҚ жауапты лауазымдарда қызмет етті, Атырау облысы Әкімінің кеңесшісі, «Қазақстан Халық Банкі» ААҚ Атырау облыстық бөлімшесінің басшысы, Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникациялар Министрлігінің көлік қызметтері нарығы мен автоэлектр көлігін дамыту бөлімінің бастығы болды.
- «Мұнай және Газ көлігі» АҚ бас директорының кеңесшісі, келісімшарт бөлімінің директоры, Мәскеу қаласындағы «ҚазТрансОйл» АҚ Өкілдігінің басшысы, «Қазақстан Темір Жолы» ҰК АҚ мемлекеттік сатып алу бойынша басқарушы директоры қызметтерін атқарды.
- Солтүстік Каспий Операциялық Компаниясында және Shell Development Kashagan (Нидерланды) қызмет атқарды.
- **2011–2012 ж.** – «ҚазТрансОйл» АҚ бизнесті қолдау жөніндегі басқарушы директоры, «ҚазТрансОйл» АҚ аппаратының жетекшісі, «ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының тасымалдау жөніндегі орынбасары қызметін атқарды.
- **2012 жылғы 20 қырақүйектен бастап** – «ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының бизнесті қолдау жөніндегі орынбасары.
- **2011 жылғы 9 желтоқсаннан бастап 2016 жылғы 5 ақпанға дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі.

Қазақстан Республикасының азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

Болат Отаров

«ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының тасымалдау жөніндегі орынбасар

1966 жылғы 23 ақпанда дүниеге келген. 1988 жылы В.И.Ленин атындағы Қазақ политехникалық институтының «Машина құрастыру технологиясы, металл кесуші станоктар мен құрылғылар» мамандығы бойынша инженер-механик жоғары білімін алған.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1988–1998 ж.** – «Қаражанбастерммұнай» МГШБ, «Комсомольскнефть» МГШБ, «ҚаламқасМұнайГаз» МГШБ, «Южнефтепровод» ӨБ сынақ-сараптама бөлімдерінде жұмыс істеді.
- **1998–1999 ж.** – «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс бөлімшесінің тасымалдау бойынша директордың орынбасары, тауар-көліктік бөлімінің бастығы.
- **1999–2003 ж.** – «ҚазТрансОйл» АҚ тасымалдау бөлімінің директоры.
- **2003–2006 ж.** – «ҚазТрансОйл» АҚ тауар-көліктік операцияларын атқарушы директор.
- **2006–2007 ж.** – «ҚазТрансОйл» АҚ тасымалдау бойынша атқарушы директор.
- **2007 жылғы мамырдан қазіргі кезге дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының тасымалдау жөніндегі орынбасары болып табылады
- **2008 жылғы 20 ақпаннан бастап қазіргі кезге дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі.

Қазақстан Республикасының азаматы.

2015 жылғы сәуір айына дейін «Batumi Terminals Limited» компаниясының директоры болды (2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша).

Компания акцияларының 135 данасына немесе жайғастырылған акциялардың жалпы санының 0,00004% ие.

ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

Болат Зәкіров

«ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының даму жөніндегі орынбасары

1976 жылғы 16 шілдеде дүниеге келген. 1997 жылы Қазақ Мемлекеттік Басқару Академиясының «Халықаралық экономикалық қарым-қатынас» мамандығы бойынша экономикалық-халықаралық саясаттанушы жоғары білімін алған. Данди қаласының (Ұлыбритания) Университетінде (MSc in Energy Studies) энергетика саласының ғылыми магистрі дәрежесіне ие, мұнай және газ экономикасы маманы.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1999–2001 ж.** – «ҚазТрансОйл» АҚ стратегиялық жоспарлау бөлімінің маманы, бас маманы, жоба үйлестірушісі, «ҚазТрансОйл» АҚ жобаларын басқару бөлімінің менеджері қызметтерін атқарды.
- **2001–2006 ж.** – «ҚазТрансОйл» АҚ көлік логистикасы бөлімінің директоры, бас менеджері. «ҚазТрансОйл» АҚ келешек даму бөлімінің директоры.
- **2006–2009 ж.** – «ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының даму жөніндегі орынбасары.
- **2009–2011 ж.** – «КМГ-Транскаспий» ЖШС бас директорының орынбасары, Бас директоры.
- **2012 жылғы қаңтар айынан бастап сәуір айына дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының кеңесшісі, «ҚазТрансОйл» АҚ басқарушы директоры.
- **2012 жылғы мамыр айынан бастап** – «ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының даму жөніндегі орынбасары болып табылады.
- **2012 жылғы 16 наурыздан бастап қазіргі кезге дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі.

Қазақстан Республикасының азаматы.

«ҚҚК-Р» ЖАҚ Директорлар кеңесінің мүшесі; 2015 жылғы қараша айына дейін «Batumi Terminals Limited» компаниясының директоры болды.

Қараша айынан бастап қазіргі кезге дейін «Батуми мұнай терминалы» ЖШҚ Бақылау кеңесінің төрағасы болып табылады (2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша).

Компания акцияларының 1 520 данасына немесе жайғастырылған акциялардың жалпы санының 0,00040% ие.

ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

Жайдарман Исақов

«ҚазТрансОйл» АҚ құқықтық қамтамасыз ету жөніндегі басқарушы директоры

1965 жылғы 29 қазанда дүниеге келген. 1989 жылы С.М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетінің «Құқықтану» мамандығы бойынша – заңгер жоғары білімін иеленген. 2003 жылы Ресей Федерациясы Үкіметінің жанындағы Халық шаруашылығы академиясында «Мұнай-газ саласындағы заңгер» тақырыбына маманданған.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1989–2000 ж.** – Еңбек жолын КСРО Қорғаныс министрлігі Сауда басқармасының №456 сауда-дайындау базасының заң кеңесшісі ретінде бастады, кейін заңгерлік компанияларда, «Богас» Корпорациясында – заң бөлімінің бастығы, «Тұранбанк» Қазақ акционерлік банкінің Мәскеу бөлімшесінде – жетекші заң кеңесшісі, бас маман-заң кеңесшісі, Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінде бас маманнан бастап, заң қызметі департаменті директорының орынбасарына дейін көтерілді.
- **2000–2001 ж.** – «ҚазТрансГаз» ЖАҚ заң департаменті директорының орынбасары.
- **2001–2002 ж.** – «Мұнай және Газ Тасымалдау» ҰК АҚ заң департаментінің бас кеңесшісі.
- **2002 ж.** – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ құқықтық қамту департаментінің бас заңгері.
- **2002–2014 ж.** – «ҚазТрансОйл» АҚ заң департаментінің директоры болды.
- **2014 жылғы 4 мамырдан бастап** – «ҚазТрансОйл» АҚ заңгерлік қамту жөніндегі басқарушы директоры.
- **2003 жылғы 12 мамырдан бастап қазіргі кезге дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі.

Қазақстан Республикасының азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

Алмас Оңғарсынов

«ҚазТрансОйл» АҚ аппаратының жетекшісі

1976 жылғы 10 қазанда дүниеге келген. 1998 жылы Қазақ Мемлекеттік Академиясының «Қаржы және несие» мамандығы бойынша экономист жоғары білімін алған. 2005 жылы Ш.Есенов атындағы Ақтау мемлекеттік университетінің «Мұнай және газ кен орындарын шығару» мамандығы бойынша – тау-кен инженері біліктілігін иеленген.

ЕҢБЕК ӨТІЛІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

- **1998–1999 ж.** – Алматы қаласы Әуезов ауданының Салық комитетінде, Алматы қаласы Салық полициясының Бас басқармасының салық инспекторы, салық полициясының лейтенанты
- **2000–2002 ж.** – «Қазақойл» Ұлттық мұнай газ компаниясында Теңіз жобасы басқармасының бас талдаушысы, қызметтік жобалар басқармасы секторының меңгерушісі, қызметтік жобалар басқармасының менеджері.
- **2002 жыл** – «ӨзенМұнайГаз» ААҚ вице-президенті.
- **2002–2004 ж.** – Қазақстан Республикасының Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау агенттігі. Маңғыстау облысының табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау департаментінің директоры.
- **2004 жыл** – «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ ҚазМұнайГаз» АҚ бас директорының кеңесшісі, аппарат жетекшісі.
- **2009–2011 ж.** – «МемФӨОжер» РМК бас директорының кеңесшісі, коммерциялық директоры, бас директорының орынбасары.
- **2012 жылғы 9 шілдеден бастап** – «ҚазТрансОйл» АҚ аппаратының жетекшісі.
- **2014 жылғы 27 мамырдан бастап 2016 жылғы 12 қаңтарға дейін** – «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі болып табылады.

Қазақстан Республикасының азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компания акцияларының 5338 данасына немесе жайғастырылған акциялардың жалпы санының 0,00139% ие.

ЕББҰ акцияларын иеленбейді.

Компанияның жеткізушілерінің және бәсекелестерінің акцияларын иеленбейді.

4.4.2. Басқарманың мәжілістері жөніндегі ақпарат

2015 жылы Компанияның Басқармасы сырттай мәжілістер өткізген жоқ, 29 тікелей мәжіліс өткізді, олардың барысында өзге мәселелермен қатар мынадай негізгі бағыттық шешімдер қаралып, қабылданды:

- **Стратегиялық даму:** 2012–2022 жылдар арналған Компанияның Даму стратегиясын іске асыру жөніндегі 2014 жылғы Есепін құптау; 2012–2022 жылдарға арналған Даму стратегиясын іске асыру бойынша 2015 жылға арналған Іс-шаралар жоспарын бекіту;
- **Корпоративтік басқару:** Компанияның 2015 жылғы басқарушы қызметкерлерінің негізгі ынталандырылу көрсеткіштері мен олардың мәнін бекіту; Компанияның Корпоративтік әлеуметтік стратегиясын құптау;
- **Қаржылық-шаруашылық қызметі:** Компанияның 2014 жылғы жылдық қаржылық есебі мен шоғырландырылған қаржылық есебін құптау; 2014 жылғы BTL компаниясының, «МұнайТас» СБҚК» АҚ және «ҚҚК» ЖШС жылдық қаржылық есебін құптау; Компанияның 2016–2020 жылдарға арналған бизнес-жоспарын құптау; Компанияның, «Самұрық-Қазына» АҚ тобына кіретін ұйымдардың мүдделерін көздейтін мәмілелер жасау;
- **Тәуекелді басқару және ішкі бақылау:** Компанияның орталық аппаратының бизнес-үрдістерінің жіктеуішін, негізгі бизнес-үрдістерінің өзекті бақылауы мен тәуекелдерін және блок-сұлбаларын бекіту; Компанияның тәуекелді басқару комитетінің 2014 жылғы есебін қарау; Компанияның 2014 жылғы ішкі бақылау жүйесін жетілдіру жөніндегі жоспарының орындалу есебін және 2013–2014 жылдарға арналған тәуекелді басқарудың корпоративтік жүйесін жетілдіру жөніндегі жоспардың орындалуы есебін құптау; 2015–2017 жылдарға арналған тәуекелді басқару бағдарламасын және Компанияның негізгі тәуекелдерін басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарының орындалу барысы мен негізгі тәуекелдерінің ықпал ету қарқыны

жайлы тоқсан сайын берілетін есебін құптау.

- **Компанияның еншілес және бірігіп бақыланатын ұйымдарына қатысушы/акционерлерінің жалпы жиналыстарының құзыретіне жататын мәселелер;**
- **Компанияның мынадай ішкі құжаттарын бекіту:** Жастар саясаты; Кадр резервімен жүргізілетін жұмысты қалыптастыру және ұйымдастыру ережелері; Компания жұмыскерлері мен жұмыс берушінің арасындағы ішкі коммуникация ережелері; ЫМЖ құжаттарын басқару ережелері; Шарттарды, бітім-шарттарды, келісімдерді және т.б. дайындау, әзірлеу, орындау ережелері.

Компанияның Басқармасы қарастырылған 183 мәселе бойынша шешім қабылдады. Бұл ретте, Басқарма қараған 3 мәселе Компания акционерлерінің жалпы жиналысының қарауына, ал 77 мәселе – Директорлар кеңесінің қарауына шығарылды.

Басқарманың 2015 жылғы мәжілістеріне қатысу

Басқарма мүшесі	Мәжілістерге қатысу	%	Есептік кезеңде Басқарма құрамының болуы
Қайыргелді Қабылдин	27–27	100	01.01.2015 – 15.12.2015
Нұртас Шманов	2–2	100	16.12.2015 – 31.12.2015
Сейсенғали Өтеғалиев	29–21	72	01.01.2015 – 31.12.2015
Әсем Нүсіпова	29–26	90	01.01.2015 – 31.12.2015
Руслан Местоев	29–19	65	01.01.2015 – 31.12.2015
Болат Отаров	29–26	90	01.01.2015 – 31.12.2015
Болат Зәкіров	29–24	83	01.01.2015 – 31.12.2015
Алмас Оңғарсынов	29–24	83	01.01.2015 – 31.12.2015
Жайдарман Исақов	29–26	90	01.01.2015 – 31.12.2015

4.4.3. Тәуекелдер жөніндегі комитет

Тәуекелді басқару мәселелерін алдын-ала қарау және ұсыныстар дайындау мақсатында Компания Басқармасының жанынан Тәуекелді басқару комитеті құрылған.

Комитет кеңесші орган болып табылады және қызметін «ҚазТрансОйл» АҚ тәуекелді басқару комитетінің қағидаларына, Компанияның тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласындағы өзге де ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырады.

Комитет есептік кезеңде Компанияның ішкі бақылау жүйесін және тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін одан әрі жетілдіруге бағытталған мәселелер бойынша 6 мәжіліс өткізді, олардың 5-еуі тікелей және 1-еуі сырттай өткізілді.

Тәуекелді басқару комитеті ТБКЖ жүйесін одан әрі жетілдіру мақсатында, есептік кезеңде келесідей құжаттар қарастырылып, келісіліп, құпталды:

- «ҚазТрансОйл» АҚ 2015–2017 жылдарға арналған Тәуекелді басқару бағдарламасының жобасы;

- «ҚазТрансОйл» АҚ ішкі бақылау жүйесінің Регламентіне енгізілетін өзгертулер мен толықтырулардың жобасы;
- 2015 жылға арналған Компанияның Бизнес-үрдістерін жіктеу жобасы;
- 2015 жылға арналған Компанияның бақылау және тәуекел жағдайын дәйектеу/өзектілендіру бойынша күнтізбелік жоспар-кестенің жобасы;
- Компанияның орталық аппаратының 15 бизнес-үрдісі бойынша блок-тәсімдер мен бақылаулар және тәуекел жағдайларының жобалары;
- «ҚазТрансОйл» АҚ еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы жоғары деңгейдегі тәуекелдерді төмендету жөніндегі іс-шаралар жоспарының жобасы;
- «ҚазТрансОйл» АҚ 2013–2014 жылдарға арналған тәуекелдерін басқарудың корпоративтік жүйесін жетілдіру жоспарының орындалуы жөніндегі есеп;
- «ҚазТрансОйл» АҚ 2014 жылға арналған ішкі бақылау жүйесін жетілдіру жоспарының орындалуы жөніндегі есеп;

- Негізгі тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарының орындалу барысы және негізгі тәуекелдердің ықпал ету қарқыны жөнінде тоқсан сайын берілетін есеп.

2016 жылы Тәуекелді басқару комитеті:

- «ҚазТрансОйл» АҚ 2016 жылға арналған бизнес-үрдіс жіктегішінің жобасын;
- Компания тәуекелдерін басқару іс-шаралары жоспарының орындалу барысын және тәуекелдің ықпал ету қарқыны жайлы тоқсан сайын берілетін есебін;
- Компанияның еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы жоғары деңгейдегі тәуекелдерді төмендету іс-шаралар бағдарламасының жобасын;
- Компанияның орталық аппаратының негізгі бизнес-үрдістері бойынша өзекті бақылау және тәуекелдік жағдайларының сұлбасын;
- «ҚазТрансОйл» АҚ 2016–2018 жылдарға арналған тәуекелді басқару бағдарламасының жобасын егжей-тегжейлі қарастыруды жоспарлауда.

4.5. Корпоративтік этика, корпоративтік келіспеушіліктер мен мүдделердің қайшылығын реттеу

Компания қызметкерлерінің адалдығы, сенімділігі, кәсіби жоғары біліктілігі, пәрменді еңбек етуі, өзара ынтымақтастық қызметтестікке бейімділігі, бір-біріне, мүдделі тараптарға және жалпы қоғамға деген сыйластығы Компания қызметінің қалыптасуына негіз болатын басты корпоративтік құндылықтары болып табылады.

Компанияда Корпоративтік этика кодексі қолданылады, оның мақсаты корпоративтік мәдениетті дамыту және іскерлік тәжірибесін қолдану арқылы мүдделі тараптармен тиімді түрде ынтымақтастық қызметтестікке қолдау көрсету. Корпоративтік этика кодексінің нормаларын сақтау Компанияның барлық лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлері үшін міндетті болып табылады.

Мүдделердің қайшылығының алдын-алу рәсімдемелері «ҚазТрансОйл» АҚ заң бұзушылық, олқылықтардың орын алу тәуекелдерін басқару саясаты мен «ҚазТрансОйл» АҚ лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлерінің көздейтін мүдделерінің қайшылығын реттеу саясаты сынды құжаттармен реттелген. Аталған құжаттар заң бұзу, олқылықтарға жол беру деректеріне қарсы әрекет етуге және Компанияда олардың орын алуына жол бермеуге, бақылау жасауға, сондай-ақ, Компанияның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлерінің мүдделеріне сай әділ, объективті және тәуелсіз шешімдердің қабылдануын қамтамасыз етуге бағытталған. Компанияның жұмыскерлері жұмыс барысында аталмыш саясатпен белгіленген қағидалар мен рәсімдемелерді ұстанады.

Директорлар кеңесі мүдделердің қайшылығын реттеу мақсатында

орынды шешім қабылдау үшін Компанияның лауазымды тұлғасы мүдделердің қайшылығының болуы немесе орын алуы жайлы Компанияның корпоративтік хатшысы арқылы Директорлар кеңесінің төрағасына жазбаша нысандағы мәліметін жеткізеді.

Мұндай қайшылықты реттеу мақсатында Компанияның жұмыскері мүдделер қайшылығының болуы немесе орын алуы жайлы өзінің тікелей басшысына дереу мәлімдеуге міндетті.

Бас директор (Басқарма төрағасы) Директорлар кеңесінің құзыретіне жатпайтын барлық мәселелер бойынша корпоративтік келіспеушіліктерге байланысты Компанияның атынан шешім қабылдайды, сондай-ақ, корпоративтік келіспеушілікті реттеу жұмысының тәртібін өз бетінше анықтайды.

Директорлар кеңесі өзінің құзыретіндегі барлық мәселелерге орай корпоративтік жанжалдарды реттейді. Корпоративтік хатшы корпоративтік келіспеушіліктің мәнісі туралы Директорлар кеңесінің хабардар болуын барынша қамтиды.

Компанияның лауазымды тұлғаларының, жұмыскерлерінің және басқа стейкхолдерлерінің арызшағымдары жиналуы үшін Компанияда «Жедел арна» енгізілген.

2015 жылы Компанияда омбудсмен лауазымы енгізілді және Компанияның омбудсменінің қағидасы бекітілді. Омбудсменнің негізгі міндеттері – Компанияның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлеріне мүдделік келіспеушіліктердің алдын-алу және реттеуге жәрдемдесу, Компаниямен арадағы өзара әрекеттесу барысында орын алған этикалық мәселелер бойынша стейкхолдерлерге жәрдемдесу, сондай-ақ, Компания жұмыскерлерінің Корпоративтік этика кодексін және Компаниядағы заң бұзушылықтың орын алу тәуекелін басқару саясатының орындалуын қамтамасыз етуге қол ұшын беру. 2015 жылғы 1 маусымда А.М.Шманов Компанияның омбудсмені болып тағайындалды.

Сондай-ақ, Компанияда комплаенс-бақылау қызметі жұмыс істейді, оның міндеті – листингтік компания ретінде Компания қызметінің қолданылатын талаптардың бұзылуымен жүзеге асырылу әлеуеттік қаупін анықтау мақсатында, Компанияның қызмет атқару барысында Қазақстан Республикасының құнды қағаздар нарығы және акционерлік қоғамдар жөніндегі заңнамасының, сондай-ақ, «Қазақстан қор биржасы» АҚ мен Компанияның ішкі құжат талаптарының орындалуына ішкі бақылау жасау болып табылады.

2003

2003 жылғы наурыз айында 448,8 шақырымды алып жататын «Кеңқияқ – Атырау» мұнай құбыры пайдаланылуға берілді. Мұндай маңызды нысанның құрылысы жеті ай ішінде салынды.

2006 жылғы шілдеде 1 768 шақырымды құрайтын «Баку – Тбилиси-Жейхан» мұнай құбыры пайдаланылуға тапсырылды. Ол Каспий теңізінің жағалауындағы азербайжанның Сангачал терминалын Жерорта теңізінің жағалауындағы Жейхан түрік портына жалғады. Мұнай жолдары Кавказ тауларын басып өтіп, теңіз бетін 2 800 метрден биік ашық аспан әлеміне асқақтатады.

5.

ҚАРЖЫЛЫҚ-
ШАРУАШЫЛЫҚ
ҚЫЗМЕТІНІҢ
НӘТИЖЕЛЕРІ
ЖӨНІНДЕГІ
ЖЕТЕКШІЛІКТІҢ
ЕСЕП БЕРУІ

Аталмыш бөлім Компания менеджментінің талдаулары мен талқылауларының нәтижесін қамтиды және Компанияның ағымдағы қаржылық жағдайы туралы, Компанияның қаржы көрсеткіштеріне сыртқы ортаның өзгеруі мен өндірістік қызмет нәтижелерінің әсері туралы ақпараттың ашылуын көздейді.

Осы шолу Халықаралық қаржылық есеп стандарттарына сәйкес дайындалған Компанияның аудиттен өткен жылдық шоғырландырылған қаржылық есебіне негізделген және ол жылдық шоғырландырылған қаржылық есебімен бірге, сондай-ақ, Есептің басқа бөлімдерінде ұсынылған ақпараттарымен бірге оқылуы керек.

Компанияның табысы мен шығыны жөніндегі шоғырландырылған қаржылық есебі «ҚазТрансОйл» АҚ және Batumi Terminals Limited компаниясының табысы мен шығындарын қамтиды. Бірлескен түрде бақыланатын ұйымдар – «ҚҚҚ» ЖШС мен «МұнайТас» СБҚК» АҚ қаржылық нәтижелері «Бірлескен түрде бақыланатын кәсіпорындардың табыс/шығын үлесі» бөлімінде үлескерлікпен қатысу әдісімен көрсетіледі.

Негізгі шоғырландырылған қаржылық нәтижелері

2015 жылы Компания қаржылық жағдайының тұрақтылығын сақтай отырып, мұнай өндіру қарқынының төмендеуіне қарамастан, операциялық қызметтен түсетін шоғырландырылған табысын 17% өсіре алды, 44 713 млн. теңге мөлшерінде таза табысқа қол жеткізді,

2014 жылдың қорытындылары бойынша 46 429 млн. теңге мөлшерінде дивиденд төледі.

Компанияның шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштері, млн. теңге

Шоғырландырылған көрсеткіштер	Іс жүзінде	Іс жүзінде	Өзгеруі, %
	2015 жыл	2014 жыл	
Ақшалай түсім	213 162	206 637	3,2
Сатудың өзіндік құны	-124 064	-121 309	2,3
Жалпы табыс	89 098	85 328	4,4
Жалпы және әкімшілік шығындар	-12 092	-13 593	-11,0
Өзге операциялық табыс	1 659	1 461	13,6
Өзге операциялық шығындар	-1 734	-650	166,8
Негізгі құралдардың құнсыздануынан орын алған шығындар	-1 331	-8 119	-83,6
Операциялық қызметтен түскен табыс	75 600	64 427	17,3
Айырбастау бағамының айырмашылығынан түскен табыс, нетто	25 544	1 056	2318,9
Қаржылық табыс	3 027	4 517	-33,0
Қаржылық шығасылары	-2 177	-1 616	34,7
Бірлесе бақыланатын кәсіпорындар зиянының үлесі	-34 674	-6 255	454,3
Табыс салығының шығыны	-22 607	-15 699	44,0
Сол кезеңдегі таза табысы	44 713	46 431	-3,7

Компанияның шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштері, млн. теңге

2014 жылмен салыстырғанда 2015 жылы Компанияның шоғырландырылған қаржылық нәтижелерінің өзгеруіне келесі факторлар әсерін тигізді:

- 2015 жылғы 20 тамызда Қазақстан Республикасы әлемдік валюталарға қатысты теңгенің еркін құбылмалы айырбасталу бағамына өтті. АҚШ долларының күрт өсуінің нәтижесінде «ҚҚҚ» ЖШС валюталық қарыздар бойынша айырбастау

- бағамының айтарлықтай айырмашылығы орын алды. Бірлесе бақыланатын кәсіпорындардың 34 674 мың теңге болған шығын үлесі «ҚазТрансОйл» АҚ шетелдік валютадағы депозиттік және ағымдағы шоттары бойынша қалыптасқан айырбастау бағамының оңалуымен едәуір өтелді;
- 2015 жылғы 1 қазаннан бастап «ҚазТрансОйл» АҚ ішкі нарыққа мұнай айдау жөніндегі қызметі тарифінің 1000 шақырымға 1

тоннамен есептегенде, ҚҚС қоспағанда 2 931,8 теңгеден 3 225,0 теңгеге дейін көтерілді;

- экспортқа шығарылатын мұнайдың жүк айналымының өсуі. 2014 жылмен салыстырғанда жүк айналымының негізгі ұлғаюы мұнай ауқымын басқа бағыттардан Атырау–Самара бағытына қайта бөлінуіне байланысты болды.

Сондай-ақ, 2014 жылы Batumi Terminals Limited компаниялар

тобының мұнай мен мұнай өнімдерін ауыстырып құю ауқымына орай болашаққа жасалған пайымдауларының төмендеуіне байланысты, табыс пен шығын есебінен негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің 8 млрд. теңгені құрайтын сомаға құнсызданды деп танылуына байланысты, активтердің құнсыздану шығындарының кемігенін атап өткен жөн.

Кірісі

Есептік кезеңде жалпы шоғырландырылған кірісі 243 392 млн. теңгені құрады, бұл 2014 жылғы жалпы кірісінің (213 672 млн. теңге) 14% артық.

2015 жылы жалпы кірісінің ақшалай түсімдік үлесі 87,6% құрап, 213 162 млн. теңгеге жетті.

Кіріс құрылымы, %

Шоғырландырылған көрсеткіштер	Іс жүзінде 2015 жыл	Іс жүзінде 2014 жыл
Ақшалай түсім	87,6	96,7
Қаржылай кірісі	1,2	2,1
Өзге де кіріс көздері	11,2	1,2

Ақшалай түсім құрылымы, млн. теңге

Шоғырландырылған көрсеткіштер	Іс жүзінде 2015 жыл	Іс жүзінде 2014 жыл	Өзгеруі, %
Ақшалай түсім	213 162	206 637	3,2
Шикі мұнай тасымалдау*	176 037	164 394	7,1
Мұнай мен мұнай өнімдерін ауыстырып тиеу және теміржол арқылы тасымалдау	14 562	15 516	-6,1
Құбырларды пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметтер	8 919	8 231	8,4
Толық жеткізілмеген мұнай ауқымының төлемі	1 295	6 715	-80,7
Су тасымалдау	6 604	6 860	-3,7
Мұнай тасымалдау экспедициясы және теңіз порты қызметі	4 244	3 788	12,0
Өзгелері	1 502	1 133	32,6

* «Шикі мұнай тасымалдау» бөлімі «ҚазТрансОйл» АҚ магистральді мұнай құбырлары арқылы жүзеге асырылатын мұнай айдау, ағызу, құю және ауыстырып құю қызметін қамтиды

Компанияның 2015 жылғы шоғырландырылған ақшалай түсімі 2014 жылғы осындай көрсеткіштен 3% асады. Сатудан түскен табыстың өсуіне негізінен мұнай тасымалдаудан түскен табыстың 11 643 млн. теңгеге ұлғаюы әсер етті.

Ақшалай түсімнің артуына, сондай-ақ, сырт ұйымдарға тиесілі магистральді мұнай құбырларын пайдалану қызметінің жүзеге асырылуынан түскен табыстың артуы әсер етті, бұл негізінен жалақыны индекстеудің салдарынан қызмет құнының өсуіне байланысты болды.

2015 жылы «ҚазТрансОйл» АҚ Қашаған мұнайын тасымалдауға «тарт-немесе-төле» талабымен жасалған бұрынғы шарттары 2014 жылдың соңына дейін қолданыста болғанына байланысты, мұнайдың жеткізілмей қалған ауқымына төленген табыстың төмендеуі байқалуда.

2015 жылғы шоғырландырылған қаржылық табысы 3 027 млн. теңгені құрады, бұл 2014 жылғы көрсеткіштен 33% төмен. Мұндай төмендеу:

- 2015 жылғы маусым айында 2014 жылдың қорытындылары бойынша Компанияның дивиденд төлеуіне байланысты, сондай-ақ, бос ақшалай қара-

жаттың күрделі шығасыларға көзделуіне байланысты банк салымдарының азаюына;

- АҚШ долларымен және теңгемен салынған депозиттердің сыйақы мөлшерлемелерінің айырмашылығымен.
- 2015 жылы банк салымдарының негізгі сомасы АҚШ долларымен есептелген, олардың

сыйақы мөлшерлемелері теңгемен енгізілген салымдардың сыйақы мөлшерлемелерінен едәуір төмен болды. Сонымен қатар, мұндай шешім теңгенің құнсыздануына байланысты жинақ ақшаның құнсыздануынан сақтануға, сондай-ақ, бағам айырмасы бойынша елеулі табыс табуға мүмкіндік берді.

Шығыны

2015 жылғы жалпы шығындар (бірлескен түрде басқарылатын кәсіпорындардың шығын үлесінің ескерілуінсіз) 141 398 млн. теңгені құрады, бұл 2014 жылғы көрсеткіштен 2,7% төмен.

Компанияның жалпы шығындарының негізгі үлесін Сатудың өзіндік құны құрайды. 2015 жылы өзіндік құнының үлесі 87,7% құрады, ал 2014 жылы 83,5% құраған болатын. Бұл ретте, 2014 жылы шығындардың 5,6% мөлшеріндегі едәуір үлесі негізгі құралдардың құнсыздану шығынына тиесілі болған. 2015 жылы өзіндік құны іс жүзінде 2% өсті.

2014 жылмен салыстырғанда 2015 жылы іске асырылуының өзіндік құнының өсуіне мынадай баптар әсерін тигізді:

- жалақының ақшаның құнсыздану коэффициентіне байланысты «ҚазТрансОйл» АҚ өндірістік қызметкерлеріне жұмсалатын шығынның артуы;
- жылу және материалдарына арналған шығынның артуы, бұл соның ішінде композиттік муфталар орнату әдісімен магистральді мұнай құбырларының ақаулы телімдерін жөндеуді қамтуға арналған материалдардың қосымша пайдаланылуына байланысты;

- мұнай мен су жеткізу жүгі айналымының ұлғаюына және электр энергиясы тарифінің көтерілуіне байланысты «ҚазТрансОйл» АҚ электр энергиясына жұмсайтын шығындарының артуы.

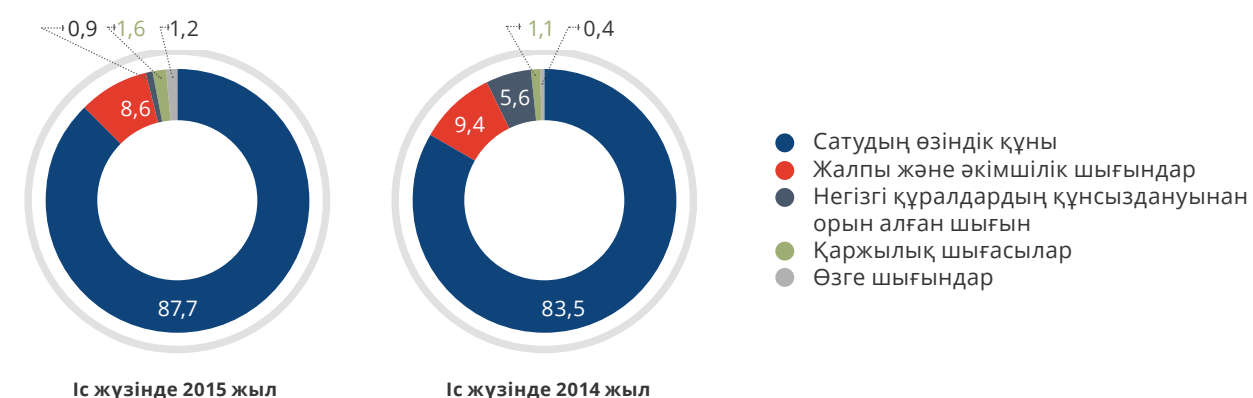
Шоғырландырылған жалпы және әкімшілік шығындар 2015 жылы 12 092 млн. теңгені құрады, бұл 2014 жылғы көрсеткіштен 11% төмен.

Жалпы 2015 жылғы шығындардағы жалпы және әкімшілік шығындардың үлесі 8,6% құрайды.

Компанияның шығындары, млн. теңге

Шоғырландырылған көрсеткіштер	Іс жүзінде 2015 жыл	Іс жүзінде 2014 жыл	Өзгеруі, %
Шығындар, барлығы	141 398	145 287	-2,7
Сатудың өзіндік құны	124 064	121 309	2,3
Жалпы және әкімшілік шығындар	12 092	13 593	-11,0
Негізгі құралдардың құнсыздануынан орын алған шығын	1 331	8 119	-83,6
Қаржылық шығасылар	2 177	1 616	34,7
Өзге шығындар	1 734	650	166,8

Шығындарының құрылымы, %

Іске асырылған өзіндік құнының құрылымы, %

Шоғырландырылған көрсеткіштер	Іс жүзінде 2015 жыл	Іс жүзінде 2014 жыл
Қызметкерлерге арналған шығасылар	35,2	33,1
Көнеріп, тозу	26,1	27,1
Темір жол қызметі	6,5	7,8
Отын және материалдар	6,2	5,6
Электр қуаты	5,6	5,2
Салықтар, корпоративтік табыс салығымен бірге	4,4	4,1
Негізгі құралдарды ұстауға, жөндеуге және қызмет көрсетуге арналған шығындар	3,8	4,5
Күзет қызметі	3,4	3,7
Газға арналған шығасылар	2,1	2,0
Әуе патрулі қызметі	1,3	1,2
Өзгелері	5,4	5,7

Жалпы және әкімшілік шығындардың құрылымы, %

Шоғырландырылған көрсеткіштер	Іс жүзінде 2015 жыл	Іс жүзінде 2014 жыл
Қызметкерлерге арналған шығасылар	62,7	50,6
Көнеріп, тозу	7,0	6,0
Консультация қызметі	5,3	4,5
Кеңсеге қызмет көрсету	4,0	2,9
Іссапарлық шығындар	2,3	2,1
ҚҚС өтемдік шығынға жазылу шығыны	2,0	2,5
Салықтар, корпоративтік табыс салығын және ҚҚС қоса алғанда	1,9	1,8
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	1,6	1,1
Оқыту	1,2	1,0
Қайырымдылыққа жұмсалатын шығындар	0,1	14,9
Өзгелері	11,9	12,7

2014 жылғы осындай көрсеткіштермен салыстырғанда 2015 жылы шоғырландырылған жалпы және әкімшілік шығындарының азаюы 2014 жылы Атырау облысындағы орта мектептің, Оңтүстік Қазақстан және Павлодар облыстарындағы бала-бақшалардың құрылысына 2 021 млн. теңге сомасында Компанияның демеушілік етуіне байланысты болды. Мұндай төмендеу еңбекақының

ақшаның құнсыздану коэффициентіне индексделуіне байланысты «ҚазТрансОйл» АҚ филиалдары мен өкілдіктерінің әкімшілік жұмыскерлеріне жұмсалатын шығындардың 701 млн. теңгеге (2014 жылмен салыстырғанда) ұлғаюымен ішінара өтелді.

Шоғырландырылған қаржылық шығасылары 2 177 млн. теңгені құрады, бұл 2014 жылғы осындай

көрсеткіштен (1 616 млн. теңге) 35% артық немесе 561 млн. теңгеге көп. Мұндай өсу 2014 жылдың соңына қарай құнының өсуі салдарынан ұзақ мерзімдік резервтер бойынша дисконттың көнеруінің (активтерді пайдаланудан шығарып тастау міндеттемелері мен жұмыскерлерге сыйақы төлеу міндеттемелері) ұлғаюына байланысты орын алды.

Операциялық табысы

2015 жылғы шоғырландырылған операциялық табысы 75 600 млн. теңгені құрады, бұл 2014 жылғы

көрсеткішпен салыстырғанда 17% жоғары. Мұндай ұлғаю ақшалай түсімнің өсуінен және негізгі

құралдардың құнсыздануынан түзілетін шығынның төмендеуімен түсіндіріледі.

Бірлесе бақыланатын ұйымдардан түскен табыстың үлесі

Бірлескен түрде бақыланатын ұйымдардың қаржы нәтижелеріндегі (шығындарындағы) «ҚазТрансОйл» АҚ танылған үлесі 2015 жылы 34 674 млн. теңгені құрады, бұл 2014 жылғы шығыннан 5,5 есе көп. Мұндай өзгерістің орын алуына көбінесе 89 143 млн. теңгені құраған «ҚҚҚ» ЖШС қорытынды шығыны әсерін тигізді, бұл негізінен валюталық қарыздар бойынша айырбастау бағамының кері айырмашылығымен сипатталады.

Бұл ретте, «ҚҚҚ» ЖШС жалпы шығындарындағы «ҚазТрансОйл» АҚ

Табыс салығы

Табыс салығы бойынша шығындар 2015 жылы 22 607 млн. теңгені құрады, бұл 2014 жылғы қорытындылардың көрсеткішінен 44% жоғары және бұл салық салынатын табыс түрінің өсуімен түсіндіріледі.

Активтер, капитал және міндеттемелер

2015 жылы Компанияның активтері 6%, 585 млрд. теңгеден 619 млрд. теңгеге ұлғайды. Мұндай ұлғаю инвестициялық жобаларды іске асырудың нәтижесінде, соның ішінде ТОН-2 желістік бөлігін алмастыру мен Қазақстан-Қытай мұнай құбырын кеңейту жобасының нысандарын салу нәтижесінде, сондай-ақ, шетелдік компаниялардың есептік валютасын қайта есептеу ықпалының нәтижесінде 63 млрд. теңгеге өсуіне байланысты болды.

Сонымен қатар, «ҚазТрансОйл» АҚ 2015 жылы инвестициялардың теңгерімдік құнының шегінде «ҚҚҚ» ЖШС шығынындағы үлесін тануының нәтижесінде бірлесе бақыланатын кәсіпорындар құнының төмендеуі есебінен активтері төмендеді.

Бірлескен түрде бақыланатын ұйымдардың қаржылық нәтижелері, млн. теңге

Көрсеткіштер	Іс жүзінде 2015 жыл	Іс жүзінде 2014 жыл
«ҚҚҚ» ЖШС	-37 410	-6 991
«МұнайТас» СБҚК» АҚ	2 736	736
Үлескерлік қатысу шығыны	-34 674	-6 255

үлесі 2015 жылы 44,6 млрд. теңгені құрады. Жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есепте «ҚҚҚ» ЖШС қатысу үлесінің шығыны 37,4 млрд. теңгеге тең инвестициялардың теңгерімдік құны мөлшерінде танылды. 7,2 млрд. теңгені құрайтын қалған айырмашылығы тең-

герімнен тыс шығын ретінде есепке алынды және 2016 жылы немесе кейінгі кезеңдерде «ҚҚҚ» ЖШС осы шығындарды жабу үшін жеткілікті табыс тапқан жағдайда танылатын болады.

Корпоративтік табыс салығының шығыны, млн. теңге

Шоғырландырылған көрсеткіштер	Іс жүзінде 2015 жыл	Іс жүзінде 2014 жыл
Ағымдағы табыс салығының шығыны	23 844	13 410
Мерзімі ұзартылған табыс салығының шығыны (+) / үнемдеу (-)	-1 237	2 289
Табыс салығы	22 607	15 699

Активтер, капитал және міндеттемелер, млн. теңге

Шоғырландырылған көрсеткіштер	31 желтоқсанда аяқталған жылға		Өзгеруі, %
	2015	2014	
Активтер	619 263	585 407	5,8
Ұзақ мерзімдік активтер	512 071	485 767	5,4
Ағымдағы активтер	107 192	99 638	7,6
Капитал және міндеттемелер	619 263	585 407	5,8
Капитал	472 932	457 644	3,3
Ұзақ мерзімдік міндеттемелер	85 863	77 427	10,9
Ағымдағы міндеттемелер	60 468	50 336	20,1

Шоғырландырылған капитал негізінен шетел компанияларының есеп валютасын қайта есептеу бойынша резервтің өсуіне байланысты 458 млрд. теңгеден 473 млрд. теңгеге дейін өсті.

Ұзақ мерзімдік міндеттемелердің ұлғаюы келесі себептерге байланысты:

- негізінен 2014 жылғы 31 желтоқсанмен салыстырғанда есептік кезеңдегі шетел валюталарының теңгеге қатысты айырбастау бағамдарының

өзгеруіне байланысты, BTL компаниясы бойынша келешектегі табысының өсуі;

- есептеу үшін пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесінің өзгеруі салдарынан, жұмыскерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелердің артуы;

- міндеттемелерді орындау мерзімін қайта қарау нәтижесінде активтерді пайдаланудан шығару міндеттемелері резервінің өсуі.

Ағымдағы міндеттемелердің деңгейі, негізінен теңгенің Ресей рублі мен АҚШ долларына қатысты айырбастау бағамының өзгеруі себебінен, көлік жорықтарының шарттары бойынша көрсетілетін қызмет құнының өсуіне байланысты артты.

Тиімділік көрсеткіштері

Компания тиімділігінің негізгі көрсеткіштерінің есебі төменде шоғырландырылған негізде келтірілген.

Компанияның тиімділігінің негізгі көрсеткіштері

ҚЕХС көзделмеген көрсеткіштері	Іс жүзінде 2015 жыл	Іс жүзінде 2014 жыл
EBITDA (млн. теңге)	110 234	105 431
EBITDA (EBITDA ақшалай түсімге қатынасы, %)	51,7	51,0
Жалпы табыс шамасы (жалпы табысының ақшалай түсімге қатынасы, %)	41,8	41,3
Таза табыс шамасы (таза табысының ақшалай түсімге қатынасы, %)	21	22,5
Ақша және оның баламалары (млн. теңге)	50 420	42 175

Төменде көрсетілген кестеде есептік жылғы табысы жөніндегі деректердің негізінде EBITDA операциялық көрсеткішінің құрамдас бөліктері туралы ақпараттар ұсынылған.

EBITDA көрсеткішінің есебі, млн. теңге

Көрсеткіштер	Іс жүзінде 2015 жыл	Іс жүзінде 2014 жыл
Есептік жылғы табысы	44 713	46 431
табыс салығы бойынша шығындарын қосқанда	22 607	15 699
Салық салынғанға дейінгі табысы	67 319	62 130
айырбастау бағамынан түскен табысын шегергенде	-25 544	-1 056
қаржылық шығасыларын қосқанда	2 177	1 616
қаржылық табысын шегергенде	-3 027	-4 517
бірлескен түрде бақыланатын кәсіпорындардың табысы/ (шығыны) үлесінің шегерілуімен	34 674	6 255
Операциялық табысы	75 600	64 427
көнеріп, тозуын қосқанда	33 228	33 696
өзге операциялық шығындарын қосқанда	1 734	650
өзге операциялық табысын шегергенде	-1 659	-1 461
негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздануын қосқанда	1 331	8 119
EBITDA*	110 234	105 431

* «Самұрық-Қазына» Ұлттық әлауқат қоры» акционерлік қоғамының еншілес ұйымдарын Дамыту жоспарларын әзірлеу, келісу, бекіту, түзету, орындау және орындалуына мониторинг жасау ережелеріне сәйкес.

Табыстылығының көрсеткіштері, %

Атауы	2015 жыл	2014 жыл
ROA (таза табыс/активтердің жылдық орташа сомасы)	7,4	7,9
ROE (таза табыс/меншікті капиталдың жылдық орташа сомасы)	9,6	10,0

ROA (Return on assets) көрсеткішінің 0,5 базистік тармаққа төмендеуі таза табысының 4% кемуіне және активтердің жылдық орташа сома-

сының 2% ұлғаюына байланысты. ROE (Return on Equity) деңгейі, сондай-ақ, таза табыстың төмендеуі мен меншікті капиталдың жылдық

орташа сомасының 1% өсуі себебінен 0,4 базистік тармаққа төмендеген.

Қаржылық тұрақтылығы және өтімділік көрсеткіштері

Компанияның өтімділігі мен қаржы тұрақтылығының негізгі көздері – негізгі қызметтің нәтижесінде алынатын ақшалай қаражаты болып табылады.

Өтімділік көрсеткіші Компанияның ағымдық активтерінің негізінде өзінің қысқа мерзімдік міндеттемелерін орындау қабілетін сипаттайды. Жалпы (ағымдағы) өтімділік коэффициенті ағымдық міндетте-

мелердің ағымдағы активтерімен қандай деңгейде жабылып отырғандығын көрсетеді. Ағымдық міндеттемелердің 1 теңгесі орташа есеппен ағымдық активтердің 1,77 теңгесімен жабылады.

Өтімділік коэффициенттері

Шоғырландырылған көрсеткіштер	Нормативтік талаптары	Іс жүзінде 2015 жыл	Іс жүзінде 2014 жыл
Жалпы өтімділік коэффициенті (Ағымдағы активтер / Ағымдағы міндеттемелер)	1,5–2,5	1,77	1,98
Жылдам өтімділік коэффициенті (Ағымдағы активтер – ТМҚ)/ Ағымдағы міндеттемелер)	1,5–2,5	1,71	1,92

Жылдам өтімділік коэффициенті тек Компанияның қолында бар ақшалай қаражаттарының есебінен ғана емес, сонымен қатар көрсетілген қызмет үшін пайымдаулы ақшалай түсімдерінің есебінен де жабылуы мүмкін ағымдық міндеттемелерінің бөлігін сипаттайды (ақшалай қаражат және олардың

баламалары және қысқа мерзімдік дебиторлық борышкерліктері). Осылайша, есептік кезеңде жылдам өтімділіктің бұл коэффициенті ағымдағы міндеттемелердің 1 теңгесінің сатылуы оңай активтердің 1,71 теңгесімен жабылатындығын көрсетеді.

2015 жылғы өтімділік көрсеткіштерінің 2014 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда төмендеуінің негізгі себептері жоғарыда көрсетілген ағымдық міндеттемелерінің артуына байланысты.

Ақшалай қаражаттары және олардың баламалары

«ҚазТрансОйл» АҚ компаниялар тобының ақшалай қаражаттары және олардың баламалары 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша 50 420 млн. теңгені құрады.

Ақшалай қаражаттарының айналымы, млн. теңге

Шоғырландырылған көрсеткіштер	31 желтоқсанда аяқталған жылға		Өзгеруі, %
	2015	2014	
Операциялық қызметтен түскен таза ақша ағысы	122 002	93 908	29,9
Инвестициялық қызметтен түскен таза ақша ағысы	–58 586	–35 343	65,8
Қаржылық қызметінен түскен таза ақша ағысы	–46 429	–41 925	10,7
Айырбастау бағамының ықпалы	–8 741	–111	7774,8
Ақшалай қаражаттары және олардың баламаларындағы таза өзгеріс	8 246	16 529	–50,1
Кезең басындағы ақшалай қаражаттары және олардың баламалары	42 175	25 645	64,5
Кезең соңындағы ақшалай қаражаттары және олардың баламалары	50 420	42 175	19,5

2015 жылғы операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттарының таза оң ағысы 122 002 млн.теңгені құрады, бұл 2014 жылғы көрсеткіштен 30% жоғары. Мұндай өзгерістер, әсіресе «ҚазТрансОйл» АҚ ағымдағы және депозиттік шоттары бойынша айырбастау бағамының оң әсері мен ақшалай түсімнің ұлғаюына байланысты.

2015 жылғы инвестициялық қызметінен түскен ақшалай қаражаттың таза кері ағысы 58 586 млн.теңгені құрады, бұл 2014 жылғы көрсеткіштен 66 % жоғары. Мұндай өзгерістер негізінен «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ қаржылай қолдау көрсетуіне байланысты.

2015 жылғы қаржылық қызметінен түскен ақшалай қаражаттарының таза ағыны 46 429 млн. теңгені құрады, бұл 2014 жылғы 41 925 млн. теңгеге тең көрсеткіштен 11% жоғары. Мұндай өзгерістер 2014 жылы төленген 2013 жылғы дивидендтермен салыстырғанда, 2015 жылы төленген 2014 жылғы дивидендтердің артуына байланысты болып отыр.

2006-2013

«Қазақстан – Қытай» мұнай құбыры жүйесінің шеңберінде 2006 жылы тұңғыш «Атасу – Алашанькоу» мұнай құбырын қосу жолдары пайдаланылуға берілсе, ал, 2009 жылы – «Кеңқияқ – Құмкөл» және 2013 жылы «Құмкөл – Қарақойын» мұнай жолдарының 3 тармақты құрылысы аяқталды. Аталмыш мұнай жолдары 2 834 шақырымдық («Атырау – Кеңқияқ – Құмкөл – Қарақойын – Атасу – Алашанькоу») «Қазақстан – Қытай» бірегей мұнай жолдарының салалары болып табылады.

Мұнай байлығын Алясканың солтүстігіндегі «Прудо-Бей» кен орынының жарты аралдағы оңтүстігінен еш тоңбайтын Валдиз портына айдауға арналған, 1288 шақырымға созылып жатқан, 1977 жылы іске қосылған Трансаляскалық мұнай жолдары тіпті бір керемет дүние. Бұл мұнай тасымалдау жолдары арктикалық қатаң аязға, ірі зілзала, тіпті жер сілкінісіне төтеп беретін, ең үздік қорғалған мұнай құбырларының бірі болып табылады.

6.

ҚОСЫМШАЛАР

«Жетекшілікке берілген GRI G4 есебіне және салалық қосымшаларына сәйкестілік кестесі»

№	Кер-сеткіш индексі	Көрсеткіш атауы	Түсініктемелер	Есептегі бөлімі және беті
ЕСЕПТІҢ ЖАЛПЫ СТАНДАРТТЫҚ ЭЛЕМЕНТТЕРІ				
Стратегия және талдау				
1.	G4-1	Ұйымның тұрақты даму стратегиясының маңыздылығы және стратегиясына байланысты шешім қабылдайтын жоғары басшының мәлімдемесі		Үндеу, 6 б.
Ұйымның кәсібі				
2.	G4-3	Ұйымның атауы		Даму тарихы, 10–11 б.
3.	G4-4	Негізгі брендтері, өнімі және/немесе көрсететін қызмет түрлері		1.2 Бизнес үлгісі, 16–17 б.
4.	G4-5	Ұйымның штаб-пәтерінің орналасқан мекен-жайы		1.3 Ұйымдық құрылымы, 19 б.
5.	G4-6	Ұйымның қызмет көрсететін елдер саны, негізгі қызметі жүзеге асырылатын немесе есеппен қамтылған тұрақты даму мәселелері тұрғысында аса маңызды болып табылатын елдердің саны		1.3 Ұйымдық құрылымы, 19 б. «ҚазТрансОйл» АҚ магистральді құбыр жолдары жүйесі, 9 б.
6.	G4-7	Меншік сипаты және ұйымдық құқықтық нысаны		Даму тарихы, 10 б.
7.	G4-8	Ұйым жұмыс істейтін нарықтар		1.5 Нарыққа шолу, 24–25 б.
8.	G4-9	Ұйымның ауқымы		Негізгі операциялық және қаржылық көрсеткіштер, 8 б.
9.	G4-10	Жұмыскерлердің жұмыспен қамтылуы, жұмысқа жалдану шарты, аймағы және жыныстық сипатына қарай жіктелген жалпы саны		3.5.1 Қызметкерлердің саны және құрамы, 56–57 б.
10.	G4-11	Ұжымдық шарттармен қамтылған барлық жұмыскерлердің пайызы		3.5.3 Әлеуметтік саясат, 59 б.
11.	G4-12	Ұйымдардың жеткізу тізбегі		2.8 Тауар, жұмыс және қызметті сатып алудағы жергілікті қамтылу және ұйымдардың жеткізу тізбегі жөніндегі ақпарат, 39 б.
12.	G4-13	Ұйымдардың ауқымдық, құрылымдық немесе меншіктік айтулы өзгерістері немесе есептік кезеңде орын алған айтулы өзгерістер	Есептік кезеңде Компанияда ауқымдық және құрылымдық айтулы өзгерістер болған жоқ	–
13.	G4-14	Сақтандыру қағидасының қолданылуы	Компания негізгі сақтандыру қағидаларына қосылады (БҰҰ қоршаған ортаны қорғау және даму жөніндегі Рио-де Жанейро Декларациясының 15 қағидасы, 1992 жыл)	–
14.	G4-15	Ұйымның қосылған немесе қолдайтын, сырт тараптары әзірлеген экономикалық, экологиялық және әлеуметтік хартиялар, қағидлар немесе өзге де бастамалар		3.2 Компанияның қауымдастықтарға (салалық және халықаралық) және өзге бірлестіктерге мүше болу ақпараты, 47 б.

№	Кер-сеткіш индексі	Көрсеткіш атауы	Түсініктемелер	Есептегі бөлімі және беті
15.	G4-16	Мүдделерді қорғау бойынша қауымдастықтарға және/немесе ұлттық және халықаралық ұйымдарға мүшелік		3.2 Компанияның қауымдастықтарға (салалық және халықаралық) және өзге бірлестіктерге мүше болу ақпараты, 47 б.
Анықталған елеулі мән-жағдайлар мен шекаралар				
16.	G4-17	Есебі шоғырландырылған қаржылық есебіне немесе осындай құжаттарға енгізілген заңды тұлғалардың тізімі		Есеп жөнінде, 4–5 б.
17.	G4-18	Мән-жағдайлардың аясы мен есеп мазмұнын анықтау әдісі		Есеп жөнінде, 4–5 б.
18.	G4-19	Есеп мазмұнын анықтау барысында анықталған барлық елеулі мән-жағдайлардың тізімі		«Компанияның айтарлықтай аспектілері» қосымшасы, 110 б.
19.	G4-20	Ұйымдағы әрбір елеулі мән-жағдайлар аясы		«Компанияның айтарлықтай аспектілері» қосымшасы, 110 б.
20.	G4-21	Әрбір елеулі мән-жағдайлардың ұйымнан тыс аясы		«Компанияның айтарлықтай аспектілері» қосымшасы, 110 б.
21.	G4-22	Алдыңғы есептерде жарияланған барлық қайта тұжырымдаулардың салдарлары және осындай қайта тұжырымдаулардың себептері		Есеп жөнінде, 4–5 б.
22.	G4-23	Алдыңғы есептік кезеңдермен салыстырғанда мән-жағдайлардың аясы және елеулі қамтылу өзгерістері		Есеп жөнінде, 4–5 б.
Мүдделі тараптармен өзара ынтымақтастық қызметтестік				
23.	G4-24	Ұйымның өзара ынтымақтаса қызметтесетін мүдделі тарап топтарының тізімі		3.1 Мүдделі тараптармен ынтымақтастық қызметтестік, 44–46 б.
24.	G4-25	Өзара ынтымақтастық қызметтестікке мүдделі тараптарды анықтау және іріктеу қағидалары		3.1 Мүдделі тараптармен ынтымақтастық қызметтестік, 43 б.
25.	G4-26	Есепті дайындау үрдісінің бір бөлігі ретінде арнайы қолға алынған ынтымақтастық қызметтестік элементтері, сондай-ақ мүдделі топтар мен нысандармен ынтымақтастық қызметтестікті қосқанда, мүдделі тараптармен ынтымақтаса қызметтесу әдіскерлігі		3.1 Мүдделі тараптармен ынтымақтастық қызметтестік, 43–46 б.
26.	G4-27	Ұйымдармен ынтымақтастық қызметтестік шеңберінде мүдделі тараптар көтерген негізгі тақырыптар мен алаңдаушылықтар, сондай-ақ, ұйымның есеп дайындау көмегімен осындай негізгі тақырыптар мен алаңдаушылықтарға жауап қатуы		3.1 Мүдделі тараптармен ынтымақтастық қызметтестік, 44–46 б.
Есеп жөніндегі жалпы мәліметтер				
27.	G4-28	Ақпарат ұсынылатын есептік кезең		Есеп жөнінде, 4–5 б.
28.	G4-29	Тұрақты даму саласындағы алдыңғы есептің жарияланған күні		Есеп жөнінде, 4–5 б.
29.	G4-30	Есеп беру циклы		Есеп жөнінде, 4–5 б.
30.	G4-31	Осы есепке немесе оның мазмұнына қатысты жүгінуге болатын тұлға		Есеп жөнінде, 4–5 б.

№	Көр-сеткіш индексі	Көрсеткіш атауы	Түсініктемелер	Есептегі бөлімі және беті
31.	G4-32	GRI G4 нұсқаулығына «сәйкес» есепті дайындаудың ұйымның таңдап алған нұсқасы және есепті дайындаудың таңдап алынған нұсқасы үшін GRI мазмұндық көрсеткіші		Есеп жөнінде, 4–5 б.
32.	G4-33	Тұрақты даму есебінің сыртқы куәландырылуын қамтамасыз етуге қатысты ұйымның ұстанатын саясаты және қолданатын тәжірибесі		Есеп жөнінде, 4–5 б.
Корпоративтік басқару				
33.	G4-34	Корпоративтік басқарудың жоғарғы органының комитеттерін қосқанда, ұйымның корпоративтік басқарылу құрылымы		4. Корпоративтік басқару, 66 б.
Мүдделі тараптармен ынтымақтастық қызметтестік				
34.	G4-56	Ұйымның Әдеп кодексі және этикалық кодекстері секілді құндылықтары, қағидалары, стандарттары және нормалары		4.5 Корпоративтік этика, корпоративтік келіспеушіліктер мен мүдделердің қайшылығын реттеу, 91 б.
35	G4-57	Этика және заң талаптарына сай әдептілікті сақтау мәселелері, сондай-ақ, ұйымның телефоны арқылы консультация алу немесе сенімді телефон номеріне қоңырау шалу секілді мәселелерге байланысты орынсыз әрекеттерге орай ішкі және сыртқы консультация алу механизмдері		3.1. Мүдделі тараптармен өзара қызметтестік, 46 б.
ЕСЕПТІҢ ҚОЛДАНЫЛАТЫН АЙРЫҚША СТАНДАРТТЫҚ ЭЛЕМЕНТТЕРІ				
ЭКОНОМИКАЛЫҚ САНАТ				
Экономикалық нәтижелілік				
36	G4-DMA			5. Қаржылық-шаруашылық қызметінің нәтижелері жөнінде жетекшіліктің есеп беруі, 94–101 б. «Шоғырландырылған қаржылық есептілік» қосымшасы, 120–194 б.
37	G4-EC1	Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құны		5. Қаржылық-шаруашылық қызметінің нәтижелері жөнінде жетекшіліктің есеп беруі, 94–101 б. «Шоғырландырылған қаржылық есептілік» қосымшасы, 120–194 б.
Нарықтарға қатысуы				
38	G4-DMA			3.5.1 Қызметкерлердің саны және құрамы, 56–58 б.
39	G4-EC5	Ұйым қызметінің елеулі аймақтарында белгіленген ең төмен жалақыға түрлі жыныстық жұмыскерлердің бастапқы деңгейінің стандарттық жалақыға қатынасы		3.5.1 Қызметкерлердің саны және құрамы, 58 б.
Сатып алу тәжірибесі				
40	G4-DMA			2.8 Тауар, жұмыс және қызмет түрлерін сатып алудың жергілікті қамтылуы және ұйымдардан жеткізу тізбегі жөніндегі ақпарат, 39 б.

№	Көр-сеткіш индексі	Көрсеткіш атауы	Түсініктемелер	Есептегі бөлімі және беті
41	G4-EC9*	Қызметін жүзеге асыратын елеулі аймақтардағы жергілікті жеткізушілердің шығындық үлесі		2.8 Тауар, жұмыс және қызмет түрлерін сатып алудың жергілікті қамтылуы және ұйымдардан жеткізу тізбегі жөніндегі ақпарат, 39 б.
ЭКОЛОГИЯЛЫҚ САНАТ				
Энергия				
42	G4-DMA			3.3.5 Энергия тұтыну және үнемдеу, 51–52 б.
43	G4-EN3	Ұйымның энергия тұтынуы		3.3.5 Энергия тұтыну және үнемдеу, 52 б.
44	G4-EN5	Энергия сыйымдылығы		3.3.5 Энергия тұтыну және үнемдеу, 52 б.
45	G4-EN6	Энергия тұтынудың төмендеуі		3.3.5 Энергия тұтыну және үнемдеу, 52 б.
Су				
46	G4-DMA			3.3.2 Су ресурстары, 49–50 б.
47	G4-EN8	Табиғи су көзінен алынатын жалпы су мөлшері		3.3.2 Су ресурстары, 49 б.
48	G4-EN9	Компанияның су тосқауылы ықпалын тигізіп, алынатын жалпы су мөлшері		3.3.2 Су ресурстары, 50 б.
Қоқыстың шығарылуы				
49	G4-DMA			3.3.1 Атмосфералық ауаға әсер етуі, 48–49 б.
50	G4-EN15	Парник газының тікелей шығарылуы		3.3.1 Атмосфералық ауаға әсер етуі, 49 б.
51	G4-EN20	Озон ауа қабатын бұзатын заттардың шығарылуы (ОБЗ)	Жүзеге асырылмаған	-
52	G4-EN21*	Атмосфераға NOx, SOx және басқа да маңызды ластағыш заттардың шығарылуы		3.3.1 Атмосфералық ауаға әсер етуі, 48 б.
Қоқыстар мен қалдықтар				
53	G4-DMA			3.3.2 Су ресурстары, 49–50 б. 3.3.3 Қалдықтардың түзілуі, 50 б.
54	G4-EN22*	Қабылдап алушы нысан мен ағын су мөлшерінің көрсетілуімен шығарылған қалдықтардың жалпы көлемі		3.3.2 Су ресурстары, 50 б.
55	G4-EN23*	Түрлері және жұмыс жасау әдістері жіктеліп шығарылған қалдықтардың жалпы салмағы		3.3.3 Қалдықтардың түзілуі, 50 б.
56	G4-EN24	Төгіліп, шашылу жағдайының жалпы саны және көлемі		3.3.4 Жер ресурстары және топырақ құнарлылығын қайта қалпына келтіру, 50–51 б.
57	G4-EN29	Экологиялық заңнаманың және нормативтік талаптардың бұзылуы үшін салынған ақшалай емес ықпал-шаралардың жалпы саны және айыппұлдық мәні		3.3 Қоршаған ортаны қорғау, 48 б.
58	G4-EN31	Түрі бойынша қоршаған ортаны қорғау үшін жалпы шығындар мен инвестициялар		3.3 Қоршаған ортаны қорғау, 48 б.

* Есептің аталмыш бөлшегі сыртқы куәландырудан өткізілді, 116-119 б.

№	Көр-сеткіш индексі	Көрсеткіш атауы	Түсініктемелер	Есептегі бөлімі және беті
ӘЛЕУМЕТТІК САНАТ				
ҰЖЫМДЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС ЖӘНЕ ЛАЙЫҚТЫ ДЕҢГЕЙДЕ ЕҢБЕК ЕТУ				
Жұмыспен қамтылу				
59	G4-DMA			3.5.1 Қызметкерлердің саны және құрамы, 56–58 б. 3.5.3 Әлеуметтік саясат, 59–60 б.
60	G4-LA1	Жұмысқа жаңа қабылданған жұмыскерлердің жалпы саны және пайызы, сондай-ақ, жас ерекшеліктеріне, жынысына, аймағына қарай кадрлардың жұмыста тұрақтамауы	Есептік жылы халықаралық практика мен нұсқаулар GRI G4 Балқу индексі бойынша 6,6%тең	3.5.1 Қызметкерлердің саны және құрамы, 56–57 б.
61	G4-LA2	Ұйымның қызметінің басым бөлігі атқарылатын елеулі аймақтар бойынша жіктелген, уақытша және ішінара жұмыспен қамтылу шарттарымен жұмыс істейтін жұмыскерлерге ұсынылмайтын, жұмыспен толық қамтылу шарттарымен жұмыс істейтін жұмыскерлерге ұсынылатын жеңілдіктер		3.5.1 Қызметкерлердің саны және құрамы, 56 б.
62	G4-LA3	Аналық/әкелік демалыстан келген жұмыскерлердің үлесі, сондай-ақ, аналық/әкелік демалыстан кейін ұйымда қалу үлесі		3.5.3 Әлеуметтік саясат, 59 б.
63	G4-LA4	Ұйымның қызметіндегі айтарлықтай өзгерістерге қатысты мағлұматтандырудың ең қысқа мерзімі, сондай-ақ, оның ұжымдық келісімде айтылуы		3.5.3 Әлеуметтік саясат, 59 б.
Жұмыс орнындағы денсаулық және қауіпсіздік				
64	G4-DMA			3.4 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, 53–55 б.
65	G4-LA6*	Өндірістік зақымдану түрлері және деңгейі, кәсіби сырқаттану деңгейі, жоғалған күндер және жұмыс орнында болмау коэффициенті, сондай-ақ, өндіріске байланысты орын алған адам өлімі жағдайының жалпы саны, аймақтық және жыныстық жіктелуіне қарай	1000 адамға шаққандағы оқыс оқиғалардың жиілік коэффициенті= (өндіріске байланысты оқыс оқиғалардың саны) / (өндірістік жұмыскерлердің орташа тізімдік саны) * 1000 LTIFR = (зақымдану нәтижесінде жұмыс уақытын жалпы жоғалту) *200 000 / (жалпы жұмыс жасалған уақыт)	3.4 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, 54 б.
66	G4-OG13	Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы іс-шаралардың саны		3.4.1 Өнеркәсіптік қауіпсіздік пен өрт қауіпсіздігі, 55 б. 2.3 Инвестициялық қызмет, 32 б.
Даярлау және білім беру				
67	G4-DMA			3.5.2 Оқыту және біліктілік арттыру, 58–59 б.
68	G4-LA9	Оқыту сағатының бір жұмыскерге шаққандағы жылдық орташа саны, жұмыскерлердің жынысы мен санаттары бойынша		3.5.2 Оқыту және біліктілік арттыру, 58 б.

* Есептің аталмыш бөлшегі сыртқы куәландырудан өткізілді, 116-119 б.

№	Көр-сеткіш индексі	Көрсеткіш атауы	Түсініктемелер	Есептегі бөлімі және беті
69	G4-LA10	Жұмыскерлердің жұмыспен қамтылуын қолдауға, сондай-ақ, мансап соңында қолдау көрсетуге бағытталған, өмір бойы білім беру және тәжірибелерін дамыту бағдарламалары		3.5.2 Оқыту және біліктілікті арттыру, 59 б. 3.5.3. Әлуметтік саясат, 60 б.
Саналуандылық және теңдей мүмкіншіліктер				
70	G4-DMA			3.5.1 Қызметкерлердің саны және құрамы, 56–58 б.
71	G4-LA12	Ұйым қызметкерлерінің негізгі санаттары және басқарушы органдардың құрамы, жынысы мен жас ерекшеліктері бойынша, шағын топқа жатуына және өзге де саналуан сипаттарына қарай	Компанияда еңбек ететін ер адамдардың әйедерден гөрі басым үлесі ауыр және қауіпті еңбек жағдайларында жұмыс істеу қажеттілігін талап ететін дәстүрлі түрдегі салалық өзгешелігімен сипатталады.	3.5.1 Қызметкерлердің саны және құрамы, 56–57 б.
АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫ				
Адам құқықтарының кемсітілуіне, нұқсан келтірілуіне жол бермеу				
72	G4-DMA			3.5 Қызметкерлер, 56–61 б. «БҰҰ жаһандық шарт қағидалары» қосымшасы, 111 б.
73	G4-HR3	Адам құқықтарының кемсітілу, нұқсан келтірілу жағдайларының жалпы саны және қолға алынған түзету әрекеттері	2015 жылы мұндай жағдайлар анықталмады	–
Балалардың еңбегі				
74	G4-DMA			3.5 Қызметкерлер, 56–61 б. «БҰҰ жаһандық шарт қағидалары» қосымшасы, 111 б.
75	G4-HR5	Балалардың еңбегін пайдаланудың айтулы тәуекелі анықталған бөлімшелер мен жеткізушілердің және балалардың еңбегін пайдалану әрекеттерін жоюды мақсат тұтатын іс-шаралар	2015 жылы жеткізушілердің мұндай тәуекелге барғаны мәлім болған келеңсіз жағдайлар анықталмады	–

«Компанияның айтарлықтай аспектілері» қосымшасы

Санаты	Беті	Маңызды жағдайдары	Ішкі мүдделі тараптардың қамтылуы	Сыртқы мүдделі тараптардың қамтылуы
Экономикалық	94-101	Экономикалық нәтижелілік	✓	✓
	24-25	Нарыққа қатысу	✓	✓
	39	Сатып алу тәжірибелері	✓	✓
Экологиялық	51-52	Энергия	✓	✓
	49-50	Су	✓	✓
	48-49	Қоқыс, қалдықтардың шығарылуы	✓	✓
	50	Қоқыс, қалдықтар	✓	✓
Әлеуметтік				
Ұжымдық қарым-қатынас тәжірибесі және лайықты деңгейде еңбек ету	56-57	Жұмыспен қамту	✓	✓
	53-54	Жұмыс орнындағы денсаулық және қауіпсіздік	✓	-
	58-59	Даярлау және білім беру	✓	-
	56-57	Саналуан және тең мүмкіншіліктер	✓	-
Адам құқықтары	56, 111	Адам құқықтарының кемсітілуіне, нұқсан келтірілуіне жол бермеу	✓	✓
	56, 111	Балалардың еңбегі	✓	✓

«БҰҰ жаһандық шарт қағидалары» қосымшасы

БҰҰ Жаһандық шарт қағидалары	«ҚазТрансОйл» АҚ қызметінің қағидаларға сәйкестігі	Жылдық есептің бөлімдері
Адам құқықтары саласындағы қағидалар		
1 қағида. Іскерлік топтары халықаралық деңгейде жарияланған адам құқықтарын қолдап, құрметтеуі тиіс.	«ҚазТрансОйл» АҚ өз қызметін жүзеге асыру барысында халықаралық деңгейде жарияланған және Қазақстан Республикасының Конституциясымен көзделген адам құқықтарының сақталуын және құрметтелуін қамтамасыз етеді. Компанияда қабылданған Корпоративтік этика кодексіне сәйкес, адам құқықтарына нұқсан келтірілуін жетелейтін кез-келген жағдай Қазақстан Республикасы заңнамасының нормаларымен және Компанияның ішкі құжаттарымен қаралуы тиіс.	4.5. Корпоративтік этика, корпоративтік келіспе-ушіліктер мен мүдделердің қайшылығын реттеу, 91 б.
2 қағида. Іскерлік топтардың адам құқықтарының нұқсан келтірілуіне қатысы болмауы тиіс.		
Ұжымдық қарым-қатынас саласының қағидалары		
3 қағида. Іскерлік топтар бірігу еркіндігін және ұжымдық шарттарды жасауға қатысты құқықтардың нақты танылуын қолдауы тиіс.	«ҚазТрансОйл» АҚ Қызметкерлерге өз таңдауы бойынша қоғамдық бірлестіктерді ұйымдастыру және оларға қатысу құқығын және ұжымдық шарттарды жасау құқығын ұсынады. Жұмысқа қабылдау, сыйақы төлеу, қызмет мансабын көтеру және оқу барысында Компания нәсілдік, ұлттық, жас ерекшелігі, гендерлік, әлеуметтік белгілері, азаматтығы бойынша, діни және қоғамдық бірлестіктерге қатысты көзқарасы бойынша, сондай-ақ жұмыскердің іскерлік қасиеттері мен оның еңбек нәтижелеріне байланысы жоқ басқа да жағдайлар бойынша кемсітушілікке жол бермейді. Компания өз қызметінде мәжбүрлі еңбек пен балалардың еңбегін пайдаланбайды.	3.5. Қызметкерлер, 56-61 б.
4 қағида. Іскерлік топтар мәжбүрлі және міндетті еңбектің барлық нысандарының жойылуын қолдап, әрекет етуі тиіс.		
5 қағида. Іскерлік топтар балалардың еңбегін пайдалану жағдайларына жол бермеу мақсатында әрекет етуі тиіс.		
6 қағида. Іскерлік топтар еңбек пен жұмыспен қамтылу саласында кемсіту әрекеттеріне жол бермеуі тиіс.		
Қоршаған ортаны қорғау саласының қағидалары		
7 қағида. Іскерлік топтар сақтандыру қағидасына негізделген экологиялық мәселелерге қатысты әдіскерлікті қолдауы тиіс.	«ҚазТрансОйл» АҚ қоршаған ортаға құрмет көрсетеді және оған ұқыпты қарайды. 2015 жылы Компанияда 2015-2019 жылдарға арналған Кешенді экологиялық бағдарлама жетілдірілді. Осы экологиялық бағдарламаның пайымдалған түпкілікті нәтижесі: қоршаған ортаға барынша ұқыпты және оңтайлы қарау қағидаларын ұстану, қалдықтардың шығарылу көлемін, ластағыш заттардың тасталуын өндіріс пен тұтыну қалдықтарының көлемдерін, парник газының шығарылуын төмендету. Есептік жылда Компания қоршаған ортаны қорғауға 478,1 миллион теңге инвестициялады. Бұл қаражат нысандарда экологиялық бақылау жасауға (ауаға, суға және топыраққа мониторинг жасау), өндіріс пен тұтыну қалдықтарын шығару мен пайдаға асыруға, ағын суларды тартып шығару мен тазартуға, эмиссияларды нормалауға, тарихи ластануларды жоюға және басқа іс-шараларды іске асыруға бағытталған.	3.3. Қоршаған ортаны қорғау, 47-52 б.
8 қағида. Іскерлік топтар қоршаған ортаның жағдайы үшін жауапкершілікті арттыруға бағытталған бастамаларды қолға алуы тиіс.		
9 қағида. Іскерлік топтар экологиялық тұрғыда қауіпсіз технологияны дамытуға және таратуға жәрдемдесуі тиіс.		
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет ету қағидалары		
10 қағида. Іскерлік топтар бопсалаушылық пен парақорлықты қосқанда, сыбайлас жемқорлықтың барлық түрлеріне қарсы тұруы тиіс.	«ҚазТрансОйл» АҚ өз қызметі барысында адал еңбек етеді, іскерлік тәжірибеде қабылданған әдептілікті айтпағанда, парақорлық және өзге де теріс іскерлік тәжірибесін, сондай-ақ, сыйлықтар сыйлау және алу әрекеттерін құптамайды. Сыбайлас жемқорлық және басқа да құқыққа қайшы әрекеттердің деректері бойынша тиісті шараларды қолға алу үшін Компанияның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлері 555-210 телефоны арқылы, Компанияның электрондық ақпараттық doverie@kaztransoil.kz сенім жүйесі арқылы жүгіне алады. 2015 жылы Компанияда Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының бұзылу деректері тіркелмеген.	3.2. Компанияның қауымдастықтарға (салалық және халықаралық) және өзге бірлестіктерге мүше болу ақпараты, 47 б.

«2015 жылы өткізілген сатып алу есебі»

Құрылымдық бөлімше	Ашық тендер			Бір көзден сатып алу тәсілі			Баға ұсыныстарын сұрату арқылы сатып алу			Сатып алу нәтижелері бойынша жасалған шарттар		
	Саны	Бюджеті (млн. теңге)	Сатып алу нәтижелері бойынша жасалған шарттардың сомасы (млн. теңге)	Саны	Бюджеті (млн. теңге)	Сатып алу нәтижелері бойынша жасалған шарттардың сомасы (млн. теңге)	Саны	Бюджеті (млн. теңге)	Сатып алу нәтижелері бойынша жасалған шарттардың сомасы (млн. теңге)	Бюджет жиынтығы (млн. теңге)	Сатып алу нәтижелері бойынша жасалған шарттардың сомасы (млн. теңге)	Сатып алу нәтижелері бойынша үнемдеу (млн. теңге)
Компанияның Орталық аппараты	139 (1365 лот)	17 911	15 646	1789	32 187	31 958	13 (273 лот)	37	30	50 135	47 634	2 502
Компанияның Батыс филиалы	327 (995 лот)	3 593	3 085	44 (640 лот)	9 346	9 288	213 (926 лот)	396	252	13 335	12 625	710
Компанияның Шығыс филиалы	233 (1799 лот)	2 798	2 337	377	4 481	4 441	84 (916 лот)	45	37	7 324	6 815	509
FTO филиалы	21 (58 лот)	76	69	103	79	78	43 (53 лот)	60	50	216	198	18
БАЕО филиалы	20	339,16	330,16	49	620,94	613,63	148	9,09	7,76	969	951	17
Жиынтығы	4 237	24 717,16	21 467,16	2 958	46 713,94	46 378,63	2 316	547,09	376,76	71 979	68 223	3 756

«2015 жылы «ҚазТрансОйл» АҚ мүдделері көзделіп жасалған мәмілелердің тізімі» қосымшасы

№	Мәміленің атауы	«ҚазТрансОйл» АҚ органының шешімі
«КМК М» АҚ		
1.	Көлік экспедициясы шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
2.	Мұнай тасымалдау қызметін ұсыну шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ		
3.	2014 жылғы 15 желтоқсандағы № EX 05/2015//№ 1715-19 көлік экспедициясы шартының № 1 қосымша келісімі	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
4.	Мұнай тасымалдау қызметін ұсыну шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
5.	Көлік экспедициясы шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
6.	«ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалы Маңғыстау мұнай құбыры басқармасының «Қаражанбас» МАС қажеттіліктері үшін табиғи газды жіберу және қабылдау шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 14 желтоқсандағы шешімі (№ 12/2015 хаттама)
7.	«ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалы Маңғыстау мұнай құбыры басқармасының «Қаламқас» БМАС үшін ыстық су жылу энергиясын жіберу (тұтыну) шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 14 желтоқсандағы шешімі (№ 12/2015 хаттама)
8.	«ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалы Маңғыстау мұнай құбыры басқармасының «Қаражанбас» МАС және «Қаламқас» БМАС қажеттіліктері үшін су жіберу шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 14 желтоқсандағы шешімі (№ 12/2015 хаттама)
«СНПС-Ай Дан Мұнай» АҚ		
9.	Мұнай тасымалдау қызметін ұсыну шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
«СНПС-Ақтөбемұнайгаз» АҚ		
10.	Мұнай тасымалдау қызметін ұсыну шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
11.	2014 жылғы 18 желтоқсандағы № EX 09/2015 көлік экспедициясы шартының № 1 қосымша келісімі	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
«ТОРҒАЙ-ПЕТРОЛЕУМ» АҚ		
12.	Мұнай тасымалдау қызметін ұсыну шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
«Демеу Фуд» ЖШС		
13.	Мәдени-бұқаралық, корпоративтік іс-шараларды өткізу қызметін көрсету шарты (Компанияның Орталық аппараты мен БАЕО филиалының жұмыскерлері үшін мерекелік іс-шаралар ұйымдастыру және өткізу)	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 29 сәуірдегі шешімі (№ 5/2015 хаттама)
«Қазақойл -Ақтөбе» ЖШС		
14.	Мұнай тасымалдау қызметін ұсыну шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
15.	Көлік экспедициясы шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
«Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС		
16.	2015 жылға арналған «Атасу-Алашанькоу» магистральді мұнай құбырын пайдалану шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 26 ақпандағы шешімі (№ 2/2015 хаттама)

№	Мәміленің атауы	«ҚазТрансОйл» АҚ органының шешімі
17.	2015 жылға арналған «Кеңқияқ-Құмкөл» магистральді мұнай құбырын пайдалану шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 26 ақпандағы шешімі (№ 2/2015 хаттама)
«КАМАЗ-Инжиниринг» ЖШС		
18.	Жеткізу шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 28 тамыздағы шешімі (№ 8/2015 хаттама)
«КИ Дистрибьюшн» ЖШС		
19.	2014 жылғы 30 желтоқсандағы № DM 17/2015 жеткізу шартының № 1 қосымша келісімі.	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 24-25 маусымдағы шешімі (№ 7/2015 хаттама)
«Петро Қазақстан Құмкөл Ресорсиз» ЖШС		
20.	«ҚазТрансОйл» АҚ Шығыс филиалы Жезқазған мұнай құбыры басқармасының «Құмкөл» БМАС қазандығы үшін ілеспе мұнай газын жеткізу шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 19 мамырдағы шешімі (№ 6/2015 хаттама)
21.	Мұнай тасымалдау қызметін ұсыну шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
22.	«ҚазТрансОйл» АҚ Шығыс филиалы Жезқазған мұнай құбыры басқармасының «Құмкөл» БМАС қазандығы үшін ілеспе мұнай газын жеткізу шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 14 желтоқсандағы шешімі (№ 12/2015 хаттама)
«Петро Қазақстан Ойл Продактс» ЖШС		
23.	«ҚазТрансОйл» АҚ Шығыс филиалының Шымкент мұнай құбыры басқармасының «Шымкент» АЖП сумен қамтамасыз ету (су беру) және пайдаланылған суды бұру (қабылдау) қызметін көрсету шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 14 желтоқсандағы шешімі (№ 12/2015 хаттама)
«ҚазТурбоЖөндеу» Сервис орталығы» ЖШС		
24.	2014 жылғы 4 мамырдағы № СС 284/2014 Мердігерлік шартының № 1 қосымша келісімі	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 5/2015 хаттама)
«Қазгермұнай БК» ЖШС		
25.	Мұнай тасымалдау қызметін ұсыну шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
«Теңізшевройл» ЖШС		
26.	Көлік экспедициясы шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 26 ақпандағы шешімі (№ 2/2015 хаттама)
27.	Мұнай тасымалдау қызметін ұсыну шарты және 2015 жылғы 27 ақпандағы № EX62/2015 шарттың № 1 қосымша келісімі	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 14 желтоқсандағы шешімі (№ 12/2015 хаттама)
28.	«ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының «Қиғаш» ЖӨДС, «Индер» МАС, Т. Қасымов атындағы МАС, 663 шақырым МАС өнім (табиғи газ) сату-сатып алу шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 14 желтоқсандағы шешімі (№ 12/2015 хаттама).
«Самұрық сервис» басқарушы компаниясы» ЖШС		
29.	2015 жылғы 30 сәуірдегі № US 191/2015 шарттың № 1 қосымша келісімі	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 14 желтоқсандағы шешімі (№ 12/2015 хаттама)
«ПетроҚазақстан Венчерс Инк.»		
30.	Мұнай тасымалдау қызметін ұсыну шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 16 қарашадағы шешімі (№ 10/2015 хаттама)
«CNPC Kazakhstan B.V.»		
31.	Мұнай тасымалдау қызметін ұсыну шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 14 желтоқсандағы шешімі (№ 12/2015 хаттама)
32.	Көлік экспедициясы шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 14 желтоқсандағы шешімі (№ 12/2015 хаттама)
«МұнайТас» СБҚК» АҚ		
33.	«Өзен–Атырау–Самара» магистральді мұнай құбырының Т. Қасымов атындағы мұнай айдау станциясына қызмет көрсетуге және оны пайдалануға арналған, аумағы 0,217245 га. болатын жер телімінің бір бөлігін сатып алу-сату шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 4 маусымдағы шешімі (№ 13 хаттама)

№	Мәміленің атауы	«ҚазТрансОйл» АҚ органының шешімі
34.	«Доссор-Мақат» магистральді мұнай құбырының «Мақат» мұнай айдау станциясын орналастыруға арналған, аумағы 0,04175 га. болатын жер телімінің бір бөлігін сатып алу-сату шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 4 маусымдағы шешімі (№ 13 хаттама)
35.	«Кеңқияқ-Орск» (2-тармақ) магистральді мұнай құбырының «Кеңқияқ» желілік-өндірістік диспетчерлік станциясын орналастыруға арналған, аумағы 2,198 га. болатын жер телімінің бір бөлігін сатып алу-сату шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 4 маусымдағы шешімі (№ 13 хаттама)
«KMG-Security» ЖШС		
36.	Тұрғылықты мекендеу қызметінің көрсетілу шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 17 маусымдағы шешімі (№ 14 хаттама)
«Қазақ мұнай және газ институты» АҚ		
37.	Мердігерлік шарттың қолданылу мерзімінің тоқтатылуына байланысты өзара қатынастың аяқталуы жөніндегі 2014 жылғы 16 қыркүйектегі US503/2014//196-23/2014 шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 22 маусымдағы шешімі (№ 15 хаттама)
«Семсер-Өрт сөндіруші» ЖШС		
38.	Компанияның Шығыс филиалында «Семсер-Өрт сөндіруші» ЖШС жұмыскерлерінің жатақханаларда тұруын ұсыну қызметінің шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 27 тамыздағы шешімі (№ 18 хаттама)
39.	Компанияның Шығыс филиалы нысандарында «Семсер-Өрт сөндіруші» ЖШС өртке қарсы бекеттерінің жеке құрамының кезекшілік ауысымын үш рет тамақтандыруды ұйымдастыру жөніндегі қызмет көрсету шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 27 тамыздағы шешімі (№ 18 хаттама)
«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ		
40.	Қаржылай көмек көрсету шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 26 қазандағы шешімі (№ 22 хаттама)
«KMG-Security» ЖШС		
41.	Компанияның Батыс филалы нысандарында вахталық жұмыс істейтін және күзетуді қамтамасыз ететін «KMG-Security» ЖШС жұмыскерлерінің тұрғын модульдерде (вагондарда) тұруын ұсыну қызметінің шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 29 қазандағы шешімі (№ 23 хаттама)
42.	Компанияның Шығыс филалы нысандарында вахталық жұмыс істейтін және күзетуді қамтамасыз ететін «KMG-Security» ЖШС жұмыскерлерінің тұрғын модульдерде (вагондарда) тұруын ұсыну қызметінің шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 29 қазандағы шешімі (№ 23 хаттама)
«Өзенмұнайгаз» АҚ		
43.	2014 жылғы 18 желтоқсандағы № EX 06/2015//№ 2768-206 көлік экспедициясы шартының № 1 қосымша келісімі	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 29 қазандағы шешімі (№ 23 хаттама)
«Эмбамұнайгаз» АҚ		
44.	2014 жылғы 18 желтоқсандағы № EX 07/2015//№ 2029-117 көлік экспедициясы шартының № 1 қосымша келісімі	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 29 қазандағы шешімі (№ 23 хаттама)
«Өзенмұнайгаз» АҚ, «Эмбамұнайгаз» АҚ, «ҚазМұнайТеңіз» ТМК ЖШС, «Өріктау Оперейтинг» ЖШС		
45.	Мұнай тасымалдау қызметін көрсету және көлік экспедициясы шарттары	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 26 қарашадағы шешімі (№ 25 хаттама)
«ҚАЗАҚ ТҮРІК МҰНАЙ» ЖШС		
46.	Мұнай тасымалдау қызметін көрсету шарты және 2014 жылғы 15 желтоқсандағы № EX11/2015 көлік экспедициясы шартының қосымша келісімі	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 26 қарашадағы шешімі (№ 25 хаттама)
«ҚМГ Қашаған Б.В.» ЖШЖК		
47.	2014 жылғы 30 желтоқсандағы № EX 13/2015 көлік экспедициясы шартының № 1 қосымша келісімі	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 26 қарашадағы шешімі (№ 25 хаттама)
«ҚазМұнайГаз -өңдеу және маркетинг» АҚ		
48.	Мұнай тасымалдау қызметін ұсыну шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 25 желтоқсандағы шешімі (№ 28 хаттама)

«КПМГ Такс энд Эдвайзори»
жауапкершілігі шектеулі серіктестік
050051 Алматы, Достық д-лы 180,
Тел./факс 8 (727) 298-08-98, 298-
07-08

Товарищество с ограниченной
ответственностью
«КПМГ Такс энд Эдвайзори»
050051 Алматы, пр. Достык 180,
E-mail: company@kpmg.kz

«ҚазТрансОйл» АҚ 2015 жылғы есебіне қоса енгізілген, тұрақты даму саласы ақпараттарына қатысты шектеулі сенімділікпен қамтитын міндеттердің орындалу нәтижелері жөніндегі тәуелсіз есеп

«ҚазТрансОйл»
АҚ жетекшілігіне

Кіріспе

«ҚазТрансОйл» АҚ жетекшілігі (бұдан былай – «Жетекшілік») бізді «ҚазТрансОйл» АҚ 2015 жылғы есебіне, соның ішінде 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайына сәйкес төмендегідей көрсеткіштеріне қоса енгізілген, тұрақты даму саласындағы ақпараттарына қатысты есебі соңына қарай ұсынылатын, міндеттерді орындауға тартқан болатын:

- Сатып алу шарттары бойынша жергілікті қамтылу үлесі;
- Ауаны ластайтын зиянды заттардың таралу ауқымы;
- Тұнба судың таралу ауқымы;
- Есептік кезеңдегі қалдық, қоқыстардың түзілуі;
- Өндіріске байланысты орын алған келеңсіз оқиғалардың жалпы саны;
- Келеңсіз оқиғалардың 1000 адамға шаққандағы жиілік коэффициенті.

Біз міндеттеріміздің орындалу нәтижелеріне қарай, жұмыс жасау барысында тұрақты даму саласындағы жоғарыда көрсетілген Ақпараттардың (бұдан былай – «Тұрақты даму саласындағы ақпарат») «ҚазТрансОйл» АҚ (бұдан былай – «Компания») 2015 жылғы есебіне қоса енгізілген «негізгі» G4 нұсқалық есебі бойынша Жаһандық бастамамен «Қаржылық емес есепті дайындау жетекшілігінің» барлық маңызды нұсқаулықтарына сай айтарлықтай бұрмалаушылықтарсыз даярланғандығы жөнінде Жетекшіліктің растап, бекітуін жалған деп пайымдауға негіз болатындай ешқандай жағдайлардың біздің назарымызға ілікпегендігі жөнінде шектеулі деңгейдегі сенімділікпен қамтитын, тәуелсіз тұжырымдауларымызды ұсынамыз.

Жетекшіліктің жауапкершілігі

Жетекшілік тұрақты даму саласына қатысты ақпараттардың Компанияның 2015 жылғы (бұдан былай – «Жылдық есеп») есебінің «Есеп жөнінде» тарауында көрсетілген, есептің «негізгі» G4 нұсқасының Жаһандық бастамамен «Қаржылық

«ҚазТрансОйл» АҚ

2015 жылғы есебіне қоса енгізілген, тұрақты даму саласы ақпараттарына қатысты шектеулі сенімділікпен қамтитын міндеттердің орындалу нәтижелері жөніндегі тәуелсіз есеп

есепті даярлау жөніндегі жетекшілік» нұсқаулықтарына, сондай-ақ, аталған есептің ақпараттары мен бекітулеріне сәйкес толтырылып, ұсынылуына жауапты.

Жетекшіліктің жоғарыда аталған жауапкершілігі тұрақты даму саласы ақпараттарының қателіктердің немесе олқылықтардың салдарынан орын алатын айтырлықтай бұрмалаушылықтарсыз даярлануына қажетті деп тапқан ішкі бақылау қызметінің ұйымдастырылуын және қолдау көрсетілуін қамтиды. Сондай-ақ, аталмыш жауапкершілік, мүдделі тараптардың негізгі топтары мен олар үшін маңызды мәселелердің анықталуын қоса алғандағы тұрақты даму саласының мақсаттарын; тұрақты даму саласының ақпараттарын даярлау мақсатындағы G4 нұсқалық есеп бойынша Жаһандық бастамамен «Қаржылық емес есептің даярлану жетекшілігі» нұсқаулықтарының қолданылуын; теріс әрекеттердің алдын-алу және ондай жағдайлардың анықталуын; Компанияның қызметіне қатысты қолданылатын заңнамалық және нормативтік құқықтық актілердің белгіленіп, орындалуын; тұрақты даму саласының ақпараттарын даярлау мақсатында қажетті бақылау құралдарының өзірленуін, енгізілуін және міндеттерінің қарқынды атқарылуын; тиісті саяси шаралардың таңдалуын және қолданылуын; бар мән-жағдайларда орынды деп танылатын талқылаулар мен бағалық мөндердің қалыптастырылуын; тұрақты даму саласының ақпараттарына қатысты жеткілікті құжаттамалардың енгізілуін көздейді.

Біздің жауапкершілігіміз және қолданылатын стандарттар

Біздің жауапкершілігіміз - өзіміздің алған дәлелдердің негізінде шектеулі деңгейдегі сенімділікпен қамтитын, Жетекшіліктің даярлаған тұрақты даму саласының Ақпараттарына қатысты дәлелдер алу мақсатында ресімдемелер өткізу және тәуелсіз тұжырымдаулар сипатында есеп ұсыну. Біз өз міндеттерімізді аудиттің халықаралық стандарттары мен міндеттеріне байланысты стандарттары жөніндегі Кеңесі жариялаған «Аудиттен және тарихи қаржылық ақпараттарды шолып, тексерулерден бөлек, сенімділікпен қамтушы міндеттер» деп аталған сенімділікпен қамтитын ISAE 3000 халықаралық стандарттарына сай орындадық. Аталмыш стандарт бізден этикалық нормаларды сақтауымызды, соның ішінде, тәуелсіздік талаптарын сақтауымызды, сондай-ақ, ресімдемелерімізді тұрақты даму саласы ақпараттарының барлық елеулі тұстарына қатысты «негізгі» G4 нұсқалық есептің Жаһандық бастамамен «Қаржылық емес есепті даярлау жетекшілігінің» нұсқаулықтарына сәйкес орындалғандығы жөнінде Жетекшіліктің растап, бекітуіне орай айтарлықтай сенімділік деңгейіне қол жеткізетіндей жоспарланып, жүргізілуін талап етеді.

Біз тәуелсіздік талаптарын, сондай-ақ, адалдық, әділеттілік, кәсіби құзыреттілік және ойдағыдай дәрежедегі тиянақтылық, құпиялылық, кәсіби әдептілік қағидаларына негізделген бухгалтерлердің халықаралық этика стандарттары кеңесінің (IESBA) кәсіби бухгалтерлердің этикасы (Code of Ethics for Professional Accountants) Кодексімен белгіленген өзге де кәсіби этика талаптарын орындадық.

Ресімдемелер

Ресімдемелердің және олардың сипаттарының, уақыт шеңберінің, ауқымының таңдалуы біздің кәсіби талқылауларымызға байланысты, оған қоса, біздің түсінуіміз бойынша Компанияның қызмет атқаруына орай тұрақты даму саласының ақпараттарын даярлау барысында қателіктердің немесе заңсыз әрекеттердің орын алуының салдарынан келтірілетін бұрмалаушылық тәуекелінің бағалануына, сондай-ақ, міндеттердің өзге де мән-жайларына байланысты болмақ.

Біз аталған тәуекелдерге баға беру барысында Компанияның тұрақты даму саласының ақпараттарын даярлау тұрғысында оның ішкі бақылау жүйесінің қызметін сол қызметінің пәрменділігі жөнінде ұйғарымдар жасау мақсатында емес,

«ҚазТрансОйл» АҚ

2015 жылғы есебіне қоса енгізілген, тұрақты даму саласы ақпараттарына қатысты шектеулі сенімділікпен қамтитын міндеттердің орындалу нәтижелері жөніндегі тәуелсіз есеп

барлық мән-жайларға орай танылатын ресімдемелерді өзірлеу мақсатында мұқият қарастырып шықтық.

Тәуекелге баға беру негізінде дәйектелген біздің ресімдемелеріміз мынадай шарттармен шектеліп қалмастан, атаулы шарттарды қамтыды:

- Компанияның мүдделі тұлғаларының негізгі тобы үшін маңызды тақырыптар мен мәселелерді анықтау үрдісі жөнінде мәлімет алу мақсатында Жетекшілікке ақпараттық сұратулар жіберу;
- Тұрақты даму саласының ақпараттарын жинау ресімдемелерін, аталмыш сала саясатының негізгі мәселелерін реттейтін тұрақты даму стратегиясының игерілуіне, осы саясаттың жүзеге асырылу деңгейіне, мүдделі тараптармен өзара қызметтестік үрдісіне, сондай-ақ, тұрақты даму саласының ақпараттарын жинау ресімдемелеріне қол жеткізу мақсатында Компанияның жауапты қызметкерлерімен және Жетекшілік өкілдерімен сұхбаттар өткізу;
- Ақпараттардың толықтығын тексеру және қайшылықтардың жоқтығын тексеру мақсатында өзге ақпарат көздерімен салыстыру;
- «Негізгі» G4 нұсқалық есебінің Жаһандық бастамамен «Қаржылық емес есепті даярлау жетекшілігінің» нұсқаулықтарына сәйкестігі тұрғысында тұрақты даму саласы ақпараттарының сапалық және сандық сипаттарын бағалау;
- Компанияның тұрақты даму саласындағы қызметі жөнінде біздің ұғымымызға және білімімізге сай келетіндігіне көз жеткізу мақсатында жылдық есепте ұсынылған ақпараттардың зерттеулерін және талдауларын жүргізу;
- Өткен кезеңдердегі ақпараттармен салыстырғандағы қаржылық және өзге де ақпараттардың талдауларын қоса алғандағы Компанияның атқаратын қызметі жөніндегі біздің мәліметтерімізге негізделген заңдылықтарға қатынастылығына жүргізілген талдаулар негізіндегі талдау ресімдемелері;
- Сандық көрсеткіштердің қайта есептелуі және бірінші реттік растаушы құжаттамалардың инспекциясы.

Шектеулі сенімділік деңгейі саналы сенімділік деңгейінен төмен. Шектеулі сенімділік деңгейін қамтитын міндеттерді орындау шеңберінде айғақ, дәлелдер жинау ресімдемелері саналы сенімділік деңгейін қамтитын міндеттердің шеңберімен салыстырғанда анағұрлым шектеулі сипатқа ие. Осының салдарынан аталмыш міндеттердің орындалу нәтижесінде қол жеткізілетін сенімділік деңгейі саналы сенімділік деңгейімен қамтитын міндеттердің орындалу нәтижесінен гөрі төменірек болады.

Қолданылған шарттар

Тұрақты даму саласының ақпараттарына баға беру талаптары ретінде төмендегі сілтемеде көрсетілген G4 нұсқалық есептің Жаһандық бастамамен «Қаржылық емес есепті даярлау жетекшілігінің» нұсқаулықтары қолданылады:

<https://www.globalreporting.org/reporting/g4/Pages/default.aspx>

Жетекшіліктің мәлімдемесі

Жетекшілік тұрақты даму жөніндегі ақпараттардың барлық елеулі сипатта «негізгі» G4 нұсқалық есептің Жаһандық бастамамен «Қаржылық емес есепті даярлау жетекшілігінің» нұсқаулықтарына сәйкес, бұрмаланбастан даярланды деп бекітеді.

«ҚазТрансОйл» АҚ

2015 жылғы есебіне қоса енгізілген, тұрақты даму саласы ақпараттарына қатысты шектеулі сенімділікпен қамтитын міндеттердің орындалу нәтижелері жөніндегі тәуелсіз есеп

Тұжырымдау

Біз аталмыш есепте сипатталған мән-жайлардың негізінде және олардың ескерілуімен тұжырымдамалар жасадық. Біздің алған дәлелдеріміз тұжырымдауларымызға негіз болатындай тиісті дәрежеде және жеткілікті деген ойдамыз.

Біздің осы есепте сипаттап жүргізген ресімдемелердің нәтижелері бойынша Жетекшіліктің тұрақты даму саласы ақпараттарының барлық сипатта «негізгі» G4 нұсқалық есептің Жаһандық бастамамен «Қаржылық емес есепті даярлау жетекшілігінің» нұсқаулықтарына сәйкес айтарлықтай бұрмалаушылықтарсыз даярланғандығы жөніндегі Жетекшіліктің растап, бекітулерін жалған деп пайымдауға негіз болатындай ешқандай жағдайлар біздің назарымызға ілікпеді.

Жұмашев С.Н.

Сенімделген тұлға, 29.01.2016 жылдың № Т-125 сенімхат бойынша

«КПМГ Такс энд Эдвайзори» ЖШС

2016 жылғы 11 мамыр

Астана, Қазақстан Республикасы

«ҚазТрансОйл» АҚ

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,

тәуелсіз аудиторлар есебімен

Тәуелсіз аудиторлар есебі

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп	124-125
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	126-127
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	128-129
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	130
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер	131-194

Қорытынды

Біздің ойымызша шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық маңызды аспектілерде «ҚазТрансОйл» АҚ-ның және оның еншілес кәсіпорындарының 2015 жылдың 31 желтоқсанына қаржылық жағдайын, сондай-ақ оның қаржы нәтижелері мен көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін ақша қаражатының қозғалысын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес шынайы түрде көрсетеді.

Ernst & Young LLP

Гульмира Турмагамбетова
Аудитор

Аудитордың 1998 жылғы 21 ақпандағы
№ 0000374 біліктілік куәлігі

2016 жылғы 23 ақпан

Евгений Жемалетдинов
Бас директор
«Эрнст энд Янг» ЖШС

Қазақстан Республикасында аудиторлық
қызметпен айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия сериясы МФЮ - 2, № 0000003,
Қазақстан Республикасы Қаржы
Министрлігімен 2005 жылғы 15 шілдеде
берілген

Тәуелсіз аудиторлардың қорытындысы

«ҚазТрансОйл» АҚ-ның акционерлеріне

Біз «ҚазТрансОйл» АҚ-ның және оның еншілес кәсіпорындарының (бұдан әрі – «Топ») қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, өрі оған 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп және көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есеп саясатының маңызды аспектілері туралы ақпарат пен басқа да түсіндірме ақпараты жатады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке қатысты басшылықтың жауапкершілігі

Компания басшылығы көрсетілген шоғырландырылған қаржылық есептіліктің Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес жасалуы мен шынайылығы үшін және басшылықтың пікірінше шынайы емес өрекеттердің немесе қателердің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ қаржылық есептілікті жасауға қажет болатын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің міндетіміз жүргізілген аудиттің негізінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы өз ойымызды білдіру болып табылады. Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Осы стандарттар біздің әдеп нормаларын сақтауымызды, аудитті қоса берілген шоғырландырылған қаржылық есептілікте маңызды бұрмаланулардың жоқтығына жеткілікті түрде сенімді болатындай етіп жоспарлауымызды және жүргізуімізді талап етеді.

Аудит қаржылық есептілікте ұсынылған сомалар мен ақпаратқа қатысты аудиторлық дәлелдерді алуға бағытталған рәсімдердің орындалуын қамтиды. Шынайы емес өрекеттердің немесе қатенің салдарынан қаржылық есептіліктің едәуір бұрмалану тәуекелін бағалауды қоса алғанда, рәсімдерді таңдау аудиторлар тұжырымдарына негізделеді. Бұл тәуекелді бағалау кезінде аудитор қаржылық есептілікті дайындау мен дұрыс беруге қатысты ішкі бақылау аспектілерін ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірін білдіру үшін емес, нақты жағдайларда қажетті аудит рәсімдерін анықтау үшін қарастырады. Сондай-ақ аудитке пайдаланылған есеп саясатының дұрыстығын және басшылық жасаған бухгалтерлік бағалаудың негізділігін бағалау және жалпы қаржылық есептіліктің ұсынылуын бағалау жатады.

Біз алған аудиторлық дәлелдер аудиторлық қорытындымызды білдіруге негіздемені ұсыну үшін жеткілікті өрі лайықты болып табылады деп санаймыз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Мың теңгемен	Ескертпе	2015 жылғы 31 желтоқсанға	2014 жылғы 31 желтоқсанға
Активтер			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар	6	478.504.930	415.390.661
Материалдық емес активтер	7	7.399.731	5.479.443
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға инвестициялар	8	13.918.006	49.843.334
Негізгі құралдар үшін жеткізушілерге берілген алғытөлемдер	9	7.733.267	11.307.451
Банк салымдары	15	4.487.436	3.729.880
Өзге де ұзақ мерзімді активтер		27.156	16.723
		512.070.526	485.767.492
Ағымдағы активтер			
Тауарлы-материалдық қорлар	10	3.599.697	3.044.558
Пайызсыз қарыздар	17	18.735.079	–
Сауда және өзге де дебиторлық берешек	11	4.224.126	5.803.874
Жеткізушілерге берілген алғытөлемдер	12	3.062.072	1.111.935
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем		2.376	5.814.807
Өтелуге жататын ҚҚС және өзге де салықтар бойынша алдын ала төлем	13	8.639.068	6.196.069
Өзге де ағымдағы активтер	14	6.062.455	3.380.259
Банк салымдары	15	12.446.837	32.112.242
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	16	50.420.288	42.174.720
		107.191.998	99.638.464
Сатуға арналған деп жіктелген активтер			
		–	1.261
		107.191.998	99.639.725
Активтер жиыны		619.262.524	585.407.217

Меншікті капитал және міндеттемелер			
Меншікті капитал			
Жарғылық капитал	17	61.937.567	61.937.567
Активтерді қайта бағалау бойынша резерв	17	125.563.376	138.237.679
Капиталдың өзге де резервтері	17	(3.813.701)	(1.810.575)
Есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резерв	17	36.210.843	14.860.910
Үлестірілмеген пайда		253.033.425	244.418.740
Меншікті капитал жиыны		472.931.510	457.644.321

Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер	18	15.098.686	11.204.603
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер	32	40.682.643	41.167.915
Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге резервтер	23	21.999.701	20.631.009
Болашақ кезеңдер кірістері	19	8.081.762	4.423.082

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескертпе	2015 жылғы 31 желтоқсанға	2014 жылғы 31 желтоқсанға
		85.862.792	77.426.609
Ағымдағы міндеттемелер			
Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер	18	435.024	408.757
Төленуге жататын корпоративтік табыс салығы		2.112.015	910.109
Сауда және өзге де кредиторлық берешек	20	16.654.897	15.773.741
Алынған алғытөлемдер	21	17.825.174	16.746.436
Төлемге өзге де салықтар	22	4.558.010	3.226.928
Резервтер	23	63.191	316.065
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	24	18.819.911	12.954.251
		60.468.222	50.336.287
Міндеттемелер жиыны		146.331.014	127.762.896
Меншікті капитал мен міндеттемелер жиыны		619.262.524	585.407.217

Бір жай акцияның теңгерімдік құны (теңгемен)	17	1.210	1.176
---	----	-------	-------

2016 жылғы 23 ақпанда қол қойылды және шығаруға рұқсат етілді.

Бас директор

Бас бухгалтер

Н.Н. Шманов

М.Қ. Сармағамбетова

Есеп саясаты және 131–194 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Мың теңгемен	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
	Ескертпе	2015 жылғы	2014 жылғы
Түсім	25	213.161.762	206.637.113
Өткізімнің өзіндік құны	26	(124.063.989)	(121.309.073)
Жалпы пайда		89.097.773	85.328.040
Жалпы және әкімшілік шығыстар	27	(12.092.220)	(13.592.935)
Өзге де операциялық кірістер	28	1.659.141	1.461.472
Өзге де операциялық шығыстар	29	(1.733.969)	(650.029)
Негізгі құралдардың құнсыздануынан болған залал	6	(1.330.882)	(8.119.432)
Операциялық пайда		75.599.843	64.427.116
Бағамдық айырмадан болған кіріс, нетто	16	25.544.225	1.055.964
Қаржылық кірістер	30	3.026.897	4.517.047
Қаржылық шығындар	31	(2.177.430)	(1.615.566)
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың залалындағы үлесі	8	(34.674.141)	(6.255.050)
Салық салғанға дейінгі пайда		67.319.394	62.129.511
Табыс салығы бойынша шығыстар	32	(22.606.458)	(15.698.946)
Есепті жылдағы таза пайда		44.712.936	46.430.565
Акцияға пайда (теңгемен)	17	116	121
Өзге де жиынтық кіріс			
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктеуге жататын өзге де жиынтық кіріс			
Шетел бөлімшелерінің есептілігін қайта есептеу кезіндегі бағамдық айырмашылық		19.956.164	4.742.851
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың шетел бөлімшелерінің есептілігін қайта есептеу кезіндегі бағамдық айырмашылық	8	(77.410)	49.057
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктеуге жататын таза өзге де жиынтық кіріс		19.878.754	4.791.908
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктеуге жатпайтын өзге де жиынтық залал			
Топтың негізгі құралдарының қайта бағалануы және құнсыздануы	6	(893.921)	(24.595.646)
Табыс салығының әсері	32	178.784	4.676.756
		(715.137)	(19.918.890)
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың негізгі құралдарының қайта бағалануы және құнсыздануы		69.176	3.576.974
Табыс салығының әсері		(13.835)	(715.395)
	8	55.341	2.861.579

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
	Ескертпе	2015 жылғы	2014 жылғы
Топтың активтерін пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша резерв	23	1.157.829	(1.678.425)
Табыс салығының әсері	32	(231.565)	335.685
		926.264	(1.342.740)
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындар бойынша активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша резерв		632.377	334.774
Табыс салығының әсері		(126.475)	(63.433)
	8	505.902	271.341
Топ қызметкерлеріне сыйақылар бойынша актуарлық залалдар	18	(2.503.907)	(992.599)
Табыс салығының әсері	32	500.781	198.520
		(2.003.126)	(794.079)
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктеуге жатпайтын таза өзге де жиынтық залал		(1.230.756)	(18.922.789)
Салықты шегергендегі өзге де жиынтық кіріс/(залал)		18.647.998	(14.130.881)
Есепті жылға салықты шегергенде өзге де жиынтық кіріс жиыны		63.360.934	32.299.684

2016 жылғы 23 ақпанда қол қойылды және шығаруға рұқсат етілді.

Бас директор

Н.Н. Шманов

Бас бухгалтер

М.Қ. Сармағамбетова

Есеп саясаты және 131–194 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Мың теңгемен	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
	Ескертпе	2015 жылғы	2014 жылғы
Операциялық қызметтен түскен ақша ағындары			
Салық салынғанға дейінгі пайда		67.319.394	62.129.511
Салық салынғанға дейінгі таза ақша ағындары мен салыстыруға арналған ақшалай емес түзетулер			
Тозу және өтелім	26, 27	33.228.121	33.696.049
Күмәнді берешек бойынша резервті есептеу, нетто	27	107.656	18.661
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың шығындарындағы үлесі	8	34.674.141	6.255.050
Қаржы шығындары	31	2.177.430	1.615.566
Қаржы кірістері	30	(3.026.897)	(4.517.047)
Еңбек қызметі аяқталуына байланысты қызметкерлерге сыйақылар, ағымдағы жылдың қызметтер құны	18	1.070.515	802.461
Резервтерді (қайтару)/есептеу, нетто	23	(243.689)	53.560
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің шығуынан болған залал, нетто	29	1.376.960	208.654
Қорларды сатудан түскен кіріс, нетто	28, 29	(44.193)	(248.512)
Сатуға арналған деп жіктелген активтерді сатудан түскен залал/(кіріс), нетто	28, 29	6.915	(61.090)
Материалдық емес активтердің құнсыздануы	7	–	302.114
Негізгі құралдардың құнсыздануы	6	1.330.882	8.119.432
Кредиторлық берешекті есептен шығарудан түскен кіріс	28	(42.363)	(75.689)
Болашақ кезеңдер кірістерінің өтелімі		(260.305)	(428.123)
Активтерді пайдаланудан шығару және жерлерді қалпына келтіру міндеттемелері бойынша болжауларын қайта қараудан болған (кірістер)/шығыстар	28, 29	(443.410)	275.965
Әрекетсіз тұрған өндірістік нысандарды жою бойынша шығыстар	29	26.538	89.126
Ескірген тауар-материалдық қорлар бойынша резервтерді есептеу/(қайтару), нетто	27	6.644	(5.342)
Айналым капиталының өзгерісіне дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша ағыны		137.264.339	108.230.346
Операциялық активтердегі (ұлғаю)/азаю			
Тауар-материалдық қорлар		(296.689)	3.537.525
Сауда және өзге де дебиторлық берешек		2.103.548	(1.274.316)
Жеткізушілерге берілген алғытөлемдер		(1.483.881)	(268.324)
Өтеуге жататын ҚҚС және өзге де салықтар бойынша алғытөлемдер		(309.496)	(3.950.262)
Өзге де қысқа мерзімді активтер		(2.529.789)	603.319
Операциялық міндеттемелердегі ұлғаю/(азаю)			
Сауда және өзге де кредиторлық берешек		(3.311.765)	2.884.424
Алынған алғытөлемдер		792.292	(435.287)
Төлемге өзге де салықтар		(388.809)	639.577

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

(жалғасы)

Мың теңгемен	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
	Ескертпе	2015 жылғы	2014 жылғы
Өзге де ағымдағы және ұзақ мерзімді міндеттемелер және қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер		4.260.012	(2.972.212)
Операциялық қызметтен түскен ақша ағыны		136.099.762	106.994.790
Төленген табыс салығы		(16.850.829)	(18.965.585)
Алынған пайыздар		2.753.028	5.878.926
Операциялық қызметтен түскен таза ақша ағыны		122.001.961	93.908.131
Инвестициялық қызметтен түскен ақша ағыны			
Банк салымдарын алу		71.739.062	128.562.356
Банк салымдарын орналастыру		(41.427.048)	(81.978.050)
Негізгі құралдарды сатып алу		(70.523.460)	(82.725.157)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(154.116)	(228.913)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан және сатуға арналған деп жіктелген активтерден түскен түсім		44.138	309.264
Пайыссыз қарыз беру		(20.000.000)	–
Алынған дивидендтер		1.735.020	717.898
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағыны		(58.586.404)	(35.342.602)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағыны			
Төленген дивидендтер	17	(46.429.363)	(41.925.280)
Қаржы қызметінде пайдаланылған таза ақша ағыны		(46.429.363)	(41.925.280)
Бағамдық айырманың әсері		(8.740.626)	(110.877)
Ақша қаражаттарындағы және олардың баламаларындағы таза өзгерістер		8.245.568	16.529.372
Жылдың басына ақша қаражаттары және олардың баламалары		42.174.720	25.645.348
Жылдың аяғына ақша қаражаттары және олардың баламалары	16	50.420.288	42.174.720

2016 жылғы 23 ақпанда қол қойылды және шығаруға рұқсат етілді.

Бас директор

Н.Н. Шманов

Бас бухгалтер

М.Қ. Сармағамбетова

Есеп саясаты және 131–194 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Мың теңгемен	Жарғылық капитал	Активтерді қайта бағалау бойынша резерв	Есептілік валюта-сын қайта есептеу бойынша резерв	Капитал-дың өзге де резерв-тері	Үлестіріл-меген пайда	Жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсанға	61.937.567	138.237.679	14.860.910	(1.810.575)	244.418.740	457.644.321
Есепті жылдағы таза пайда	-	-	-	-	44.712.936	44.712.936
Өзге де жиынтық кіріс	-	772.370	19.878.754	(2.003.126)	-	18.647.998
Бір жылға жиынтық кіріс жиыны	-	772.370	19.878.754	(2.003.126)	44.712.936	63.360.934
Қайта бағаланған негізгі құралдардың өтелімі	-	(11.975.494)	-	-	11.975.494	-
Дивидендтер (17-ескертпе)	-	-	-	-	(46.429.363)	(46.429.363)
Реклассификация	-	(1.471.179)	1.471.179	-	-	-
Өзге де (17-ескертпе)	-	-	-	-	(1.644.382)	(1.644.382)
2015 жылғы 31 желтоқсанға	61.937.567	125.563.376	36.210.843	(3.813.701)	253.033.425	472.931.510
2013 жылғы 31 желтоқсанға	61.937.567	171.902.104	10.069.002	(1.016.496)	224.377.740	467.269.917
Есепті жылдағы таза пайда	-	-	-	-	46.430.565	46.430.565
Өзге де жиынтық (залал)/кіріс	-	(18.128.710)	4.791.908	(794.079)	-	(14.130.881)
Бір жылға жиынтық кіріс жиыны	-	(18.128.710)	4.791.908	(794.079)	46.430.565	32.299.684
Қайта бағаланған негізгі құралдардың өтелімі	-	(15.535.715)	-	-	15.535.715	-
Дивидендтер (17-ескертпе)	-	-	-	-	(41.925.280)	(41.925.280)
2014 жылғы 31 желтоқсанға	61.937.567	138.237.679	14.860.910	(1.810.575)	244.418.740	457.644.321

2016 жылғы 23 ақпанда қол қойылды және шығаруға рұқсат етілді.

Бас директор

Бас бухгалтер

Н.Н. Шманов

М.Қ. Сармағамбетова

Есеп саясаты және 131–194 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Мұнай және Газ Көлігі» ұлттық компаниясы» ЖАҚ (бұдан әрі – «МГК») Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 2 мамырдағы қаулысына сәйкес құрылды. Осы қаулының негізінде Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті «ҚазТрансОйл» ҰМТК» ЖАҚ акцияларына меншік құқығын МГК-ға берді, осының нәтижесінде «ҚазТрансОйл» ҰМТК» ЖАҚ «ҚазТрансОйл» ЖАҚ болып қайта тіркелді және қайта аталды.

2004 жылғы 31 мамырда Қазақстан заңнамасының талаптарына сай «ҚазТрансОйл» ЖАҚ «ҚазТрансОйл» АҚ (бұдан әрі – «Компания») болып қайта тіркелді.

2015 жылдың 31 желтоқсанына Компания акцияларының 10%-ы «Халықтық IPO» бағдарламасы аясында сатып алған миноритарлық акционерлерге тиесілі. «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «ҚМГ» немесе «Бас компания») Компанияның ірі акционері болып табылады, оған Компанияда қатысудың бақылау үлесі (90%) тиесілі. ҚМГ акцияларының 90%-ы «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына») тұлғасында Үкіметке тиесілі. ҚМГ акцияларының 10%-ы Қазақстан Республикасының Ұлттық банкіне тиесілі.

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның келесі ұйымдарда қатысу үлесі болды:

			Қатысу үлесі	
	Тіркелген жері	Негізгі қызметі	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
«МұнайТас» СБҚК» АҚ (бұдан әрі – «МұнайТас»)	Қазақстан	Мұнай тасымалдау	51%	51%
«Қазақстан – Қытай Құбыры» ЖШС (бұдан әрі – «ҚҚҚ»)	Қазақстан	Мұнай тасымалдау	50%	50%
«Batumi Terminals Limited» (бұдан әрі – «BTL»)	Кипр	Мұнайды және мұнай өнімдерін экспедициялау, ауыстырып құю және сақтау, Батуми қ. Теңіз кемежайын және мұнай құю терминалын пайдалану	100%	100%

Компания және оның еншілес ұйымы бұдан әрі мәтін бойынша «Топ» ретінде қаралады.

Компанияның бас кеңсесі Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қабанбай батыр даңғылы, 19 мекенжайы бойынша орналасқан. Компанияның Атырау (Батыс филиал), Павлодар (Шығыс филиал), Алматы (Ғылыми-техникалық орталық), Астана (Ұжымдық пайдалану есептеу орталығы) қалаларында орналасқан 4 филиалы және Ресей Федерациясында (Мәскеу, Омбы және Самара қалалары) өкілдік кеңселері бар.

Топ Қазақстан Республикасы аумағында ұзындығы 5.373 км магистральды мұнай құбырлары және ұзындығы 1.975 км суағызғылар желісі бар. Мұнымен қатар, Топ басқа аралас құбыр желілерінде мұнайды сақтауды, ауыстырып құюды және оның көлік экспедициясын жүзеге асырады. Топтың МұнайТас және ҚҚҚ бірлескен бақылаудағы кәсіпорындары Қазақстан мұнайын Қытайға тасымалдау үшін пайдаланылатын Кеңқияқ – Атырау, Кеңқияқ – Құмкөл және Атасу – Алашаңқай құбырларына иелік етеді.

Компанияның BTL еншілес кәсіпорны шикі мұнай және мұнай өнімдерін, сұйытылған мұнай газын құю және сақтау, сондай-ақ Батуми теңіз кемежайы және Батуми мұнай терминалы арқылы Грузияға құрғақ жүктерді ауыстырып тиеу бойынша қызметтер көрсетеді. BTL «Батуми мұнай терминалы» ЖШҚ (бұдан әрі – «БМТ») және Petrotrans Limited компаниясына иелік етеді. БМТ-ға «Батуми теңіз кемежайы» ЖШҚ-ның (бұдан әрі – «БТК») 100% үлесіне айрықша басқару құқығы тиесілі.

Компания табиғи монополист болып табылады және тиісінше Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитетінің (бұдан әрі – «ТМРЖБҚК») реттеу нысаны болады. ТМРЖБҚК тариф есеп-қисабының әдіснамасын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының ішінде мұнай тасымалдау тарифтік ставкаларын бекіту үшін жауапты.

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

«Табиғи монополиялар және реттелетін нарықтар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына 2015 жылғы 18 мамырда өзгерістер мен толықтырулар қолданысқа енгізілді, осыған сәйкес Қазақстан Республикасының аумағы арқылы транзиттеу мақсатында магистральдық құбырлармен мұнай тасымылдау қызметі және Қазақстан Республикасы төңірегiнен шет аймаққа экспорттау табиғи монополиялық реттеу саласынан шығарылды.

ТМРЖБKK-ның 2015 жылғы 21 тамыздағы 2015-2019 жылдарға ішкі нарыққа мұнай айдау бойынша шекті тарифтерді мынадай мөлшерде бекіту туралы бұйрығы 2015 жылғы 1 қазаннан бастап күшіне енді:

- 2015 жылы – 1.000 км-ге тоннасына 3.225,04 теңге, ҚҚС-сыз;
- 2016 жылы – 1.000 км-ге тоннасына 3.547,46 теңге, ҚҚС-сыз;
- 2017 жылы – 1.000 км-ге тоннасына 3.902,13 теңге, ҚҚС-сыз;
- 2018 жылы – 1.000 км-ге тоннасына 4.292,40 теңге, ҚҚС-сыз;
- 2019 жылы – 1.000 км-ге тоннасына 4.721,72 теңге, ҚҚС-сыз.

Негізінде тарифтер іске қосылған активтерге капитал құнын қайтаруға негізделеді. Қазақстан Республикасының табиғи монополиялардың қызметін реттеу туралы заңнамасына сәйкес тарифтер қызметтерді көрсету үшін қажетті шығындардың құнынан төмен бола алмайды және табиғи монополия субъектісінің тиімді қызмет етуін қамтамасыз ететін пайда алу мүмкіндігін есепке алу керек.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Бас директор мен Бас бухгалтер 2016 жылғы 23 ақпанда бекітті және басып шығаруға рұқсат етті.

2. Қаржылық есептілікті дайындау негізі

Топтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – «ҚЕХС») сәйкес Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары кеңесі (бұдан әрі – «ҚЕХС жөніндегі кеңес») бекіткен редакцияда дайындалған.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік мына баптарды: қайта бағаланған құны бойынша есептелетін негізгі құралдарды қоспағанда бастапқы құны бойынша бағалау қағидатына сәйкес дайындалған.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік теңгемен берілген, ал барлық сома басқаша көрсетілген жағдайларды қоспағанда, тұтас мыңдыққа дейін дөңгелектеп алынған.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте алдыңғы кезең үшін салыстырмалы ақпарат берілген.

3. Шоғырландыру негізі

Шоғырландырылған қаржылық есептілік Компанияның және оның еншілес кәсіпорнының 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептілігін қамтиды. Бақылау Топтың инвестиция объектісіне қатысудан түсетін айнымалы кіріспен байланысты тәуекелге ұшыраған немесе осындай кіріс алуға құқығы, сондай-ақ инвестиция объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін жүзеге асыру көмегімен кіріске ықпал етуге мүмкіндігі болған жағдайда жүзеге асырылады. Атап айтқанда, Топ инвестиция объектісін мына шарттар орындалған жағдайда ғана бақылайды:

- Топтың инвестиция объектісіне қатысты өкілеттігі болғанда (яғни инвестиция объектісінің маңызды қызметін басқарудың ағымдағы мүмкіндігін қамтамасыз ететін құқығы болған);
- Топта инвестиция объектісіне қатысудан түсетін айнымалы кіріспен байланысты немесе осындай кіріс алуға құқығынан тәуекелге ұшырағыштық болғанда;
- Топта инвестиция объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін жүзеге асыру көмегімен кіріске ықпал етуге мүмкіндігі болғанда.

Топта инвестиция объектісіне қатысты басым дауыс құқығынан кем немесе ұқсас құқық болған жағдайда, Топ осы инвестиция объектісіне қатысты өкілеттіктің болуын бағалау кезінде барлық ақылға қонымды фактілерді және жағдаяттарды ескереді:

- Инвестиция объектісінде дауыс беру құқығына ие басқа тұлғалармен келісім;
- Басқа келісімдермен негізделген құқықтар;

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы) 2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

- Топқа тиесілі дауыс құқығы және ықтимал дауыс құқығы.

Егер фактілер мен жағдаяттар бақылаудың үш құраушысының біреуінің немесе бірнешеуінің өзгергенін білдірсе, Топ инвестиция объектісіне қатысты бақылаудың болуын қайта талдайды. Еншілес компанияны шоғырландыру Топ еншілес компанияны бақылауды алған кезден басталады және Топ еншілес компанияны бақылауды жоғалтқан кезде доғарылады.

Еншіліс компанияның жыл ішінде сатып алған немесе шығарылған активтері, міндеттемелері, кірістері мен шығыстары Топ бақылауды алған күннен бастап шоғырландырылған қаржылық есептілікке кіргізіледі және Топ еншілес компанияға бақылауды жоғалтқан күнге дейін көрсетіледі.

Пайда немесе залал және өзге де жиынтық табыстың әр құраушысы және бақыланбайтын қатысу үлесі, егер бұл бақыланбайтын қатысу үлестерінің теріс сальдосына әкелген жағдайдың өзінде Топтың бас компаниясының меншігіне жатады. Қажет болған жағдайда еншілес компаниялардың қаржы есептілігі осындай компаниялардың есеп саясатын Топтың есеп саясатымен сәйкестікке келтіру үшін түзетіледі. Топ ішінде операцияларды жүзеге асыру нәтижесінде туындайтын барлық топішілік актив пен міндеттеме, капитал, кірістер, шығыстар мен ақша ағындары шоғырландыру кезінде толық алынып тасталады.

Бақылауды жоғалтпағанда еншілес кәсіпорындағы қатысу үлесінің өзгерісі капиталмен операция ретінде ескеріледі. Егер Топ еншілес кәсіпорынға бақылауды жоғалтса, ол тиісті активтер мен міндеттемелерді (оның ішінде гудвилді), бақыланбайтын қатысу үлестерін және капиталдың өзге де құралымдарын тануды тоқтатады және туындаған пайданы немесе залалды пайда мен залал құрамында таниды. Қалған инвестицияларды әділ құны бойынша таниды.

4. Есеп саясатының маңызды ережелері

4.1. Бірлескен қызметке қатысу

Топтың бірлескен бақылаудағы кәсіпорындар нысанында бірлескен қызметке қатысу үлесі бар.

Бірлескен бақылаудағы кәсіпорын – бұл бірлескен қызмет туралы келісім, оған сай келісіге бірлескен бақылауды жүзеге асырушы тараптардың бірлескен-бақылаудағы кәсіпорындардың таза активтеріне құқығы бар. Бірлескен бақылау – шартпен негізделген бірлескен бақылауды жүзеге асыру, бұл маңызды қызметке қатысты шешім қабылдау бірлескен бақылауды жүзеге асырушы тараптардың бірауызды келісімін талап ететін жағдайларда орын алады.

Бірлескен бақылауды анықтау кезінде ескерілетін факторлар еншілес компанияларға бақылаудың болуын айқындау кезінде ескерілетін факторларға ұқсас.

Топтың бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға инвестициялары үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі. Үлестік қатысу әдісіне сәйкес бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға инвестициялар бастапқы құны бойынша танылады. Инвестициялардың теңгерімдік құны бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың таза активтеріндегі сатып алу күнінен кейін туындайтын өзгерістердегі үлесті тану салдарынан артады немесе кемиді. Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға қатысты гудвилл инвестициялардың теңгерімдік құнына кіреді және өтелмейді, сондай-ақ құнсыздану мәніне жеке тексеруге ұшырамайды.

Жиынтық табыс туралы есеп Топтың бірлескен бақылаудағы кәсіпорын қызметінің қаржылық нәтижелеріндегі үлесін көрсетеді. Осындай объектілердің өзге де жиынтық табысындағы өзгерістер Топтың өзге де жиынтық табысының құрамында ұсынылады. Сонымен бірге егер бірлескен кәсіпорынның меншік капиталында тікелей танылған өзгерістер орын алса, Топ осындай өзгерістердегі өз үлесін мойындайды және егер бұл меншік капиталдың өзгерістері туралы есепте қолданылатын болса, осы фактіні ашады. Топтың бірлескен кәсіпорындармен операциялары бойынша туындайтын іске асырылмаған пайда мен залалдар Топтың бірлескен бақылаудағы кәсіпорынға қатысу үлесі болатын дәрежеде алынып тасталады.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)
4.1. Бірлескен қызметке қатысу (жалғасы)

Топтың бірлескен бақылаудағы кәсіпорынның пайдасындағы немесе залалындағы үлесі операциялық пайда шегінен тыс тікелей жиынтық табыс туралы есепте берілген. Ол бірлескен бақылаудағы кәсіпорынның салық салуды есепке алғаннан кейінгі пайдасын немесе залалын көрсетеді.

Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың қаржылық есептілігі Топ қаржылық есептілігі сияқты есепті кезеңде жасалады. Қажет болған ретте есеп саясатын Топтың есеп саясатымен сәйкестікке келтіру мақсатында оған түзе-тулер енгізіледі.

Үлестік қатысу әдісін қолданғаннан кейін Топ бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға Топтың инвестициялары бойынша құнсызданудан болған қосымша залалдарды тану қажеттілігін айқындайды. Топ әр есепті күнге бір-лескен бақылаудағы кәсіпорындарға инвестициялар құнсыздануының объективті айғақтарының болуын анықтайды. Осындай айғақтар болған жағдайда Топ құнсыздану сомасын бірлескен бақылаудағы кәсіпорынның өтелген құны мен оның теңгерімдік құны арасындағы айырма ретінде есептейді және осы соманы «Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардағы пайда мен залалдардағы үлес» бабы бойынша жиынтық кіріс туралы есепте таниды.

Бірлескен бақылаудағы кәсіпорынға елеулі әсерді жоғалтқан жағдайда, Топ әділ құны бойынша қалған инвести-цияны бағалайды және таниды. Бірлескен бақылаудағы кәсіпорынның бірлескен бақылауды жоғалту кезіне тең-герімдік құны мен қалған инвестициялардың әділ құны және шығудан болатын түсімдер арасындағы айырма пайда немесе залал құрамында танылады.

4.2. Шетел валютасын қайта есептеу

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі теңгемен берілген. Топтың әр компаниясы өзінің қызмет ететін валютасын айқындайды және әр компанияның қаржылық есептілігіне кіргізілген баптар осы қызмет ететін валютада бағаланады. Компанияның және МұнайТас және ҚҚҚ бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың атқа-рымдық валютасы – теңге. ВТЛ-дың атқарымдық валютасы, БТК-ны қоспағанда, АҚШ доллары. БТК-ның атқарым-дық валютасы Грузин лариі.

Операциялар мен қалдықтар

Топ компаниялары шетел валютасындағы операцияларды бастапқыда өздерінің қызмет ететін валютасында операция тану көрсеткіштерін қанағаттандыратын күнге қолданылатын валюта бағамы бойынша есептейді.

Шетел валютасында бейнеленген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданыстағы қызмет ететін валюта спот-бағамымен қайта есептеледі.

Монетарлық баптарды өтеу және қайта есептеу кезінде туындайтын барлық бағамдық айырма жиынтық кіріс туралы есепке кіргізіледі.

Тарихи құн негізінде шетел валютасында бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасау күніне қолданыстағы бағам бойынша қайта есептеледі. Әділ құн негізінде шетел валютасында бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданыстағы бағам бойынша қайта есептеледі. Монетар-лық емес баптарды қайта есептеу кезінде туындайтын пайда мен залал баптың әділ құны (яғни баптар бойынша бағамдық айырмалар, өзге де жиынтық кіріс немесе пайда не залал құрамында танылған әділ құнның өзгерісі-нен болған пайдалар немесе залалдар да тиісінше өзге де жиынтық кіріс немесе пайда не залал құрамында таны-лады) өзгерісі нәтижесінде болған пайданы немесе залалды тану қағидаттарына сәйкес есептеледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Топ компаниялары

Шоғырландыру кезінде шетелдік бөлімшенің активтері мен міндеттемелері есепті күнге әрекет ететін бағам бой-ынша теңгемен қайта есептеледі, осындай бөлімшелердің пайдасы мен залалдары орташа бағам бойынша қайта есептеледі. Осындай қайта есептеу кезінде пайда болатын бағамдық айырма өзге жиынтық кіріс құрамында танылады. Шетел бөлімшесі шыққан кезде осы шетел бөлімшесіне жататын өзге жиынтық кіріс құрамдастары пайда немесе залал құрамында танылады.

Шетелдік бөлімшені сатып алған ретте пайда болатын гудвил және активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құны олардың әділ құнына дейін шетелдік бөлімшенің активтері мен міндеттемелері ретінде ескеріледі және есепті күнге қолданыстағы валюта бағамы бойынша қайта есептеледі.

Валюта айырбастау бағамдары

Қазақстан қор биржасында (бұдан әрі – «ҚҚБ») белгіленген орташа өлшенген айырбас бағамдары Қазақстан Республикасындағы ресми айырбас бағамдары ретінде пайдаланылады.

Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі 2015 жылғы 20 тамыздан бастап АҚШ долларына және басқа да негізгі валюталарға қатысты теңгенің айырбас бағамын бұрынғы деңгейде ұстап тұрудан бас тартуға, валю-талық басқыншылық көлемдерін төмендетуге және теңгенің айырбас бағамын қалыптастыру үдерісіне арала-суды қысқартуға шешім қабылдады. Құнсыздануға дейін және одан кейін айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін тиісінше 188,38 теңгені және 255,26 теңгені құрады.

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін орташа салмақталған айырбас бағамдары мынаны құрады:

Теңге	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
	2015 жылғы	2014 жылғы
АҚШ доллары	222,68	179,12
Ресей рублі	3,62	4,75
Евро	246,89	238,03
Грузин лариі	98,38	101,69

31 желтоқсанға ҚҚБ белгілеген валюта айырбастау бағамдары мынаны құрады:

Теңге	2015 жыл	2014 жыл
АҚШ доллары	340,01	182,35
Ресей рублі	4,61	3,17
Евро	371,46	221,97
Грузин лариі	142,86	99,79

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығару күніне 1 АҚШ доллары үшін айырбас бағамы 348,69 тең-геге өсті.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.3. Активтер мен міндеттемелерді айналымды/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді жіктеу

Қаржы жағдайы туралы есепте Топ активтер мен міндеттемелерді айналымды/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді жіктеу негізінде көрсетеді. Актив айналымды болады, егер:

- оны іске асыру болжанса немесе ол сатуға немесе қарапайым операциялық цикл аясында тұтынуға арналса;
- ол негізінен сату мақсатына арналса;
- оны есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі ай ішінде іске асыру болжанса;
- немесе ол өзін айырбастауға немесе есепті кезең аяқталғаннан кейін кемінде он екі ай ішінде міндеттеме-лерді өтеу үшін пайдалануға шектеу болған жағдайларды қоспағанда, ақша қаражаттарын немесе олардың баламаларын білдірсе.

Барлық өзге актив айналымнан тыс ретінде жіктеледі.

Міндеттеме қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны қалыпты операциялық цикл аясында өтеу болжанса;
- ол негізінен сауда мақсатында ұсталса;
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі ай ішінде өтеуге жатса;
- немесе Топта есепті кезең аяқталғаннан кейін кемінде он екі ай ішінде міндеттемелерді өтеу мерзімін ұзарту сөзсіз құқығы болмаса.

Топ өзге барлық міндеттемені ұзақ мерзімді ретінде жіктейді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері айналымнан тыс/ұзақ мерзімді активтер мен міндет-темелер ретінде жіктеледі.

4.4. Әділ құнды бағалау

Әділ құн бағалау күніне нарық қатысушылары арасында қалыпты тәртіпте жасалатын мәміле аясында актив-терді сату үшін алынатын немесе міндеттемелерді беру үшін төленетін баға болып табылады. Әділ құн бағасы активтерді сату немесе міндеттемелерді беру жөніндегі мәміле мынадай болып өтуін болжайды:

- не осы актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- не негізгі нарық болмаған жағдайда осы актив немесе міндеттеме үшін неғұрлым қолайлы нарықта.

Топ негізгі немесе неғұрлым қолайлы нарыққа қол жеткізуі тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны жол берушілікті пайдалану арқылы бағаланады, оларды нарық қатысушылары активтің немесе міндеттеменің баға-сын айқындау кезінде пайдалануы мүмкін, бұл орайда нарық қатысушылары өзінің озық мүдделерінде әрекет етеді.

Қаржылық емес актив әділ құнының бағасы не активті ең жақсы және неғұрлым тиімді түрде пайдалану жолымен немесе осы активті ең жақсы және неғұрлым тиімді түрде пайдаланатын нарықтың басқа қатысушысына сату нәтижесінде нарық қатысушысының экономикалық пайдасын еселеу мүмкіндігін ескереді. Топ бағалаудың пайда болған жағдаяттарында қолайлы және әділ құнын бағалау үшін жеткілікті деректерге қол жетімді бағалау әдістемелерін пайдаланады, бұл орайда бақыланатын орынды бастапқы деректерді мейлінше көп және бақы-ланбайтын бастапқы деректерді мейлінше аз пайдаланады.

Әділ құны қаржылық есептілікте бағаланатын немесе көрсетілетін барлық актив пен міндеттеме тұтас алғанда әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер негізінде әділ құн көздерінің төменде сипатталған сатылары аясында жіктеледі:

- 1-деңгей – бірыңғай активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарықтағы бағалардың нарықтық белгіленуі бойынша (қандай да бір түзетулерсіз);
- 2-деңгей – сатының ең төменгі деңгейіне жататын әділ құнын бағалау үшін маңызды бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама бақыланатын болып табылатын баға үлгісі;
- 3-деңгей – сатының ең төменгі деңгейіне жататын әділ құнын бағалау үшін маңызды бастапқы деректер нарықта бақыланабайтын болып табылатын баға үлгісі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Қаржы есептілігінде кезеңдік негізде қайта бағаланатын активтер мен міндеттемелер жағдайында әр есепті кезеңнің аяғына жіктемені (тұтас алғанда әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі дең-гейдегі бастапқы деректер негізінде) қайтадан талдай отырып Топ оларды саты көздері деңгейлері арасында ауыстыру қажеттілігін айқындайды.

Жылжымайтын мүлік объектілері сияқты елеулі активтерді бағалау үшін сырт бағалаушылар тартылады. Негізгі құралдарды бағалау үш жылда бір рет кезеңділігімен жүргізіледі. Бағалаушыларды таңдау байқау негізінде жүр-гізіледі. Таңдау өлешемдері ретінде нарықты білу, беделі, тәуелсіздігі және кәсіби стандарттарға сәйкестігі қол-данылады.

Әр есепті күнге Топтың есеп саясатына сәйкес қайта талдау және қайта бағалау қажет болатын активтер мен міндеттемелер құнының өзгерістерін Топ талдайды. Осындай талдау аясында Топ соңғы бағалау кезінде қол-данылған негізгі бастапқы деректерді бағалау кезінде пайдаланылатын ақпаратты шарттармен және өзге де ақылға қонымды құжаттармен салыстыру жолымен тексереді. Топ әр актив пен міндеттеменің әділ құнының өзгерісін өзгерістің негізділігін айқындау мақсатында тиісті сыртқы көздермен салыстырады.

Әділ құн туралы ақпаратты ашу мақсаты үшін Топ активтер мен міндеттемелерді олардың сипатына, оларға тән сипаттама мен тәуекелдер, сондай-ақ жоағарыда көрсетілгеніндей, әділ құн көздерінің сатыларында қолданыла-тын деңгейлер негізінде жіктеді.

Негізгі құралдар әділ құнын, талдау және оны анықтаудың әдістері туралы қосымша ақпарат *5-ескертпеде* кел-тіріледі.

4.5. Сату үшін немесе бас компанияның меншік иелері арасында бөлу үшін ұсталатын айналымнан тыс активтер және тоқтатылған қызмет

Топ айналымнан тыс активтерді және шығатын топтарды, егер олардың теңгерімдік құны негізінен оларды ұзақ пайдалану нәтижесінде емес, оларды сату арқылы өтелуге жатса, сату үшін немесе бас компанияның меншік иелері арасында бөлу үшін ұсталатын ретінде жіктейді. Осындай айналымнан тыс активтер және сату үшін немесе бас компанияның меншік иелері арасында бөлу үшін ұсталатын ретінде жіктелген шығу топтары мына екі мәннің – теңгерімдік құнның және сатуға немесе бөлуге арналған шығындарды шегергендегі әділ құнның кішісі бойынша бағаланады.

Бөлуге арналған шығындар бөлумен тікелей байланысты қосымша шығындар болып табылады және өзіне қаржы шығындарын және пайдаға салынатын салық бойынша шығыстарды қамтымайды.

Объектіні сату үшін ұсталатын ретінде жіктеу өлшемі, егер сату мүмкіндігі жоғары, ал актив немесе шығу тобы өзінің ағымдағы күйінде жедел сатылуы мүмкін болған жағдайда сақталған болып есептеледі. Сатуды жүзеге асыру үшін қажетті іс-әрекеттер сатуға байланысты елеулі өзгерістердің, сондай-ақ сатуды болдырмаудың шағын мүмкіндігін көрсетуі тиіс. Басшылықтың жіктеу күнінен бастап бір жыл ішінде сатуды аяқтауға нақты ниеті болуы тиіс.

Сату немесе бөлу үшін ұстап тұрылған ретінде жіктелгеннен кейін негізгі құралдар мен материалдақ емес актив-тер өтелімге жатпайды.

Сату немесе бөлу үшін ұсталатын ретінде жіктелген активтер мен міндеттемелер қаржы жағдайы туралы есепте айналымды/қысқа мерзімді баптар ретінде жеке ұсынылады.

Шығатын тоқтатылған қызмет ретінде мына жағдайда жіктеу өлшемдерін қанағаттандырады, егер шығып қалған ұйымның құрамдасы болса не сатуға арналған ретінде жіктелсе және:

- қызметтің жеке негізгі бағыты немесе қызмет жүзеге асырылған ірі географиялық өңірді білдірсе;
- қызметтің жеке негізгі бағытын немесе қызмет жүзеге асырылған ірі географиялық өңірді шығаруды жүзеге асыру жөніндегі бірыңғай үйлестірілген жоспарға енгізілген, не
- тек қана қайта сату үшін сатып алынған еншілес ұйым болса.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ *(жалғасы)*

4.5. Сату үшін немесе бас компанияның меншік иелері арасында бөлу үшін ұсталатын айналымнан тыс активтер және тоқтатылған қызмет *(жалғасы)*

Тоқтатылған қызмет жалғастырылатын қызмет нәтижелерінен шығарылады және жиынтық табыс туралы есепте тоқтатылған қызметтен салық салудан кейінгі пайда немесе залал ретінде жеке бап болып көрсетіледі.

Егер басқа жағдай көрсетілмесе, шоғырландырылған қаржы есептілігіне барлық ескертпе өзіне жалғастырыла-тын қызметке қатысты сомаларды қамтиды.

4.6. Негізгі құралдар

Негізгі құралдар бастапқыда өзіндік құны бойынша есепке алынады. Кейінгі есепке алу жинақталған өтелімді (жерден, технологиялық мұнайдан және аяқталмаған құрылыстан басқа) және қайта бағалау болған жағдайда, және танылған құнсызданудан болатын залалдарды шегергендегі әділ құны бойынша жүргізіледі.

Топ артық технологиялық мұнай анықтағанда, нәтижесінде алынған объект актив анықтамасын қанағаттанды-ратын анықтайды, және егер солай болса, пайда болған активті негізгі құрал ретінде таниды. Бастапқы тану кезінде негізгі құрал нөлдік құн бойынша бағаланады және әрбір есепті күнге қайта бағаланады.

Топ өзінің негізгі құралдарын оларды ауыстырудың қалдық құнына дейін қайта бағалау жүргізу үшін кезең-ке-зеңімен тәуелсіз сарапшыларды тартады. Негізгі құралдарды қайта бағалау есебін жүргізу саясатына сәйкес әр 3 жылда (жыл сайын қайта бағаланатын технологиялық мұнайды қоспағанда) қайта бағаланған активтің әділ құны оның теңгерімдік құнынан елеулі айырмашылығы болмағанына сенімділікті қамтамасыз ету үшін жүзеге асырылады.

Қайта бағалаудан құнның өсуі өзге де жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі және меншік капиталдың құрамына кіретін активтерді, оның осы активтің құнын қайта бағалау салдарынан болған және пайда немесе залал құра-мында бұрын жасалған қайта бағалау салдарынан танылған мұндай активтерді қайта бағалаудан болған залалды қалпына келтіретін бөлікті қоспағанда, активтерді қайта бағалау резерві қорының артуына жатады. Қайта баға-лаудан болатын залал оның бұрын активті қайта бағалау резерві қорының құрамында танылған осы актив бой-ынша оң қайта бағалауын тікелей кемітетін бөлігін қоспағанда пайда немесе залал құрамында танылады.

Активтің қайта бағаланған теңгерімдік құны негізінде есептелген өтелім мен активтің бастапқы құны негізінде есептелген өтелім арасындағы айырмашылық активтерді қайта бағалау резервінен жыл сайын бөлінбеген пай-даға ауыстырылады. Сонымен қатар қайта бағалау күніне жинақталған өтелім активтің жалпы теңгерімдік құнын бір мезгілде азайта отырып алынып тасталады және одан кейін таза сома активтің қайта бағаланған құнына дейін жете бағаланады. Актив шығарылған кезде нақты сатылатын активке жататын қайта бағалау резерві бөлін-бейтін пайдаға көшіріледі.

Негізгі құралдардың құнына капиталдандыру белгісі орындалатын жабдықтар бөліктерін ауыстыру құны және ұзақ мерзімді құрылыс жобалары бойынша қарыз жөніндегі шығындар кіреді. Белгілі бір уақыт аралығында негізгі құралдардың маңызды құраушыларын ауыстыру қажет болған жағдайда, Топ осындай құраушыларды өздеріне сәйкес дербес пайдалы қолдану мерзімдері бар жеке активтер ретінде таниды. Солай сияқты басты техникалық тексеріс кезіндегі шығыстардың тану критерийлері болса, жабдықтарды ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құны бойынша танылады. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге арналған өзге барлық шығын пайда немесе залал құрамында танылады.

Актив пайдаланылғаннан кейін оны пайдаланудан шығару бойынша күтілетін шығындардың келтірілген бағасы келешек шығындарға резервті тану критерийлері орындалатын болса тиісті активтің бастапқы бағасына қосы-лады. Активтерді пайдаланудан шығару және жерлерді қайта өңдеу бойынша танылған резерв туралы толық ақпарат үшін елеулі есепке алу толғамдарын, бағалау мәндерін және жол берулерді қараңыз *(5-ескерпне)*.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Өтелім активтерді пайдалы қолданудың бағалау мерзімі ішінде желілік әдіспен мынадай түрде есептеледі:

	Жылдар
Ғимараттар мен құрылыс	5–50
Машиналар мен жабдық	3–30
Құбырлар мен өзге де көлік активтері	5–30
Өзге де	2–10

Топтың Есеп саясатына сәйкес технологиялық мұнай, аяқталмаған құрылыс және жер өтелімге жатпайды.

Бұрын танылған негізгі құралдарды немесе олардың маңызды құрауыштарын тануды доғару олар шығарылған кезде немесе егер келешекте осы активті пайдаланудан немесе шығарудан экономикалық тиімділік алу күтілме-ген жағдайда болады. Активті тануды доғару нәтижесінде туындайтын кіріс немесе шығыс (активтің шығуынан және теңгерімдік құнынан болатын таза түсімдер арасындағы айырмашылық ретінде есептелген) активті тану доғарылған есепті жыл үшін пайдаға және залалға кіргізіледі.

Таратылу құны, активтерді пайдалы қолдану мерзімі және негізгі құралдардың өтелімі әдістері әрбір жылдық есепті кезеңнің аяғында талданады және қажетіне қарай келешекті негізде түзетіледі.

4.7. Материалдық емес активтер

Жеке сатып алынған материалдық емес активтер бастапқы танылған кезде бастапқы құны бойынша бағаланады. Бизнесті біріктіру кезінде сатып алынған материалдық емес активтердің бастапқы құны сатып алу күніндегі әділ құны болып табылады. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинақталған өтелімді және құнсы-зданудан болған жинақталған залалды шегергенде (олар болған ретте) бастапқы құны бойынша есептеледі. Топ ішінде жүргізілген материалдық емес активтер өнім әзірлеуге арналған капиталдандырылған шығындарды қоспағанда, капиталдандырылмайды және тиісінше шығыс туындаған есепті кезең үшін пайда мен залал құра-мында көрсетіледі.

Материалдық емес активтердің пайдалы қолдану мерзімі шектелген.

Пайдалы қолдану шектеулі мерзімі бар материалдық емес активтер осы мерзім ішінде өтеледі және егер осы материалдық емес активтің құнсыздану белгілері болса, құнсыздану мәніне бағаланады. Өтелім активтер қыз-метінің бағаланған пайдалы мерзімі үшін тік желілік әдіс негізінде есептеледі. Материалдық емес активтер негізінен жеті-он жыл ішінде өтеледі. Пайдалы қолдану мерзімі шектеулі материалдық емес актив үшін өтелімді есептеу кезеңі мен әдісі кем дегенде әр есепті кезеңнің аяғында қайта қаралады. Активке кіргізілген келешек эко-номикалық тиімділікті пайдалы қолданудың болжалды мерзімінің немесе тұтынудың болжалды құрылымының өзгерісі тиісінше өтелім кезеңін немесе есептеу әдісін өзгертеді және есепке алу бағаларының өзгерісі ретінде ескеріледі. Пайдалы қолдану мерзімі шектеулі материалдық емес активке арналған шығындар жиынтық кіріс туралы есепте материалдық емес активтер қызметіне сәйкес шығыстар санатында танылады.

Материалдық емес активтерді танудың тоқтатылуынан болатын кіріс немесе шығыс активтің шығуынан болатын таза түсім және активтің теңгерімдік құны арасындағы айырмашылық ретінде өлшенеді және осы активті тану тоқтатылған кездегі жиынтық кіріс туралы есепте танылады.

4.8. Қаржы емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есепті күнге Топ активтің мүмкін болатын құнсыздану белгілері болуын айқындайды. Егер осындай бел-гілер орын алса немесе егер активті құнсыздануға жыл сайынғы тексеру талап етілсе, Топ активтің өтелетін құнына бағалау жүргізеді. Активтің немесе ақша ағынын туындатушы бөлімше (бұдан әрі – «ААТБ») өтелетін құны – мына шамалардың ең үлкені: сатуға арналған шығындарды шегергенде активтің (ААТБ) әділ құны және активті (ААТБ) пайдаланудан болатын құндылық.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ *(жалғасы)*

4.8. Қаржы емес активтердің құнсыздануы *(жалғасы)*

Актив негізінен басқа активтер немесе активтер тобы тудыратын ағындарға тәуелсіз ақша қаражаты ағындарын тудырмайтын жағдайларды қоспағанда, өтелетін құн жеке актив үшін айқындалады. Егер активтің немесе ААТБ теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан артып кетсе, актив құнсызданған деп саналады және өтелетін құнына дейін есептен шығарылады. Пайдаланудан болатын құндылықтарды бағалау кезінде келешек ақша ағындары активке тән ақшаның және тәуекелдің уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесі бойынша дисконтталады. Сатуға арналған шығындарды шегергенде әділ құнын анықтау кезінде жуық арадағы нарықтық мәмілелер (егер ондайлар орын алса) ескеріледі. Олар болмаған ретте бағалаудың тиісті үлгісі қолданылады. Бұл есептер бағалау коэффициенттерімен, акциялардың нарығында еркін айналыстағы бағаларды белгілеумен немесе әділ құнның өзге де қол жетімді көрсеткіштерімен расталады.

Топ құнсыздану сомасын Топтың жеке активтер жатқызылатын әр ААТБ үшін жеке дайындалатын жан-жақты жоспарлары және болжамды есеп айырысуларын басшылыққа ала отырып айқындайды. Бұл жоспарлар мен болжамды есеп айырысулар әдетте бес жылға жасалады. Неғұрлым ұзақ кезеңдер үшін өсудің ұзақ мерзімді қарқыны есептеледі, ол бесінші жылдан кейінгі келешек болжамды ақша ағындарына қатысты қолданылады.

Жалғасып отырған қызметтің құнсыздануынан (қорлардың құнсыздануын қосқанда) болатын залалдар қайта бағалау өзге де жиынтық кіріс құрамында танылғанда бұрын қайта бағаланған негізгі құралдарды қоспағанда, құнсызданған актив қызметіне сәйкес шығыстар санаты құрамындағы жиынтық кіріс туралы есепте танылады. Бұл жағдайда құнсызданудан болған залалдар да бұрын жүргізілген қайта бағалау сомасы шегінде өзге жиынтық кіріс құрамында танылады.

Әрбір есепті күнге Топ гудвилді қоспағанда бұрын активтің құнсыздануынан болған деп танылған залалдардың енді жоқ екендігінің немесе қысқарғандығының белгілері бар не жоқ екендігін анықтайды. Егер мұндай белгі бар болса, Топ активтің немесе ААТБ-ның өтелетін құнын есептейді. Кейінгі құнсызданудан болған деп танылған залалдардан бері активтің өтелетін құнын анықтау үшін қолданылған жол берулерде өзгеріс болған жағдайда ғана бұрын құнсызданудан болған деп танылған залалдар қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан асып кетпеуімен, сондай-ақ өтелімді шегеріп тастағанда теңгерімдік құнынан аспауымен шектелген, бұл актив егер алдыңғы жылдары құнсызданудан болған залал деп танылмаған жағдайда, теңгерімдік құны бойынша танылуы мүмкін. Құнды бұлайша қалпына келтіру актив қайта бағаланған құны бойынша есептелген жағдайларды қоспағанда, пайдалар мен залалдарда танылады. Құнды осындай қалпына келтіру құнның қайта бағалаудан болған өсуі ретінде ескеріледі.

4.9. Қаржы активтері

Бастапқы тану және бағалау

Қаржы активтері тиісінше пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері; берілген қарыздар мен дебиторлық берешек; өтелгенге дейін ұсталып тұратын инвестиция; сату үшін қолда бар қаржы активтері, тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралы ретінде белгіленген туынды құралдар ретінде жіктеледі. Топ өз қаржы активтерін олар бастапқы танылған кезде жіктейді.

Қаржы активтері пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қоспағанда, алғашқыда мәміле бойынша онымен тікелей байланысты шығындарға көбейтілген әділ құны бойынша танылады.

Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта («стандартты жағдайлардағы» сауда-саттық) қабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық мәмілелер ол жасалған күнге, яғни Топ активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Топтың қаржы активтері ақша қаражатын, банк салымдары сауда және басқа да дебиторлық берешекті қамтиды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Кейінгі бағалау

Қаржы активін одан кейін бағалау былайша оларды жіктеуге байланысты болады.

Берілген қарыздар мен дебиторлық берешек

Берілген қарыздар мен дебиторлық берешек белгіленген немесе анықталған төлемдері бар туындамайтын қаржы активін білдіреді, белсенді нарықта олардың бағасы белгіленбейді. Алғашқы танылғаннан кейін мұндай қаржы активтері құнсыздануды шегеріп тастап, тиімді пайыздық мөлшерлемені қолданып анықталатын өтелімдік құны бойынша бағаланады.

Өтелімдік құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақылар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болатын комиссиялық немесе шығындар ескеріліп есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану негізінде өтелім жиынтық кіріс туралы есепте қаржылық кірістердің құрамына енгізіледі. Құнсызданумен байланысты залалдар қарыздар жағдайында жиынтық кіріс туралы есепте қаржы шығындарының және дебиторлық берешек жағдайында жалпы және әкімшілік шығындар құрамында есептеледі.

Өтелуге дейін ұсталып тұратын инвестициялар

Тіркелетін немесе анықталатын төлемдері және өтелу мерзімі бар туынды емес қаржы активтері Топ оларды өтеу мерзіміне дейін нық ұстап тұруға ниетті және қабілетті болғанда өтеуге дейін ұсталып тұратын инвестиция ретінде жіктеледі. Өтеуге дейін ұсталып тұратын инвестициялар алғаш бағалағаннан кейін құнсызданудан болған залалдарды шегеріп тастап, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданылып анықталатын өтелімдік құны бойынша бағаланады.

Өтелімдік құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақылар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болатын комиссиялық немесе шығындар ескеріліп есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеменің өтелімі жиынтық кіріс туралы есепте қаржылық табыстар құрамына енгізіледі. Құнсызданумен байланысты залалдар жиынтық кіріс туралы есепте қаржылық табыстар құрамында танылады. Топтың 2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын есепті кезеңдер ішінде өтеуге дейін ұсталып тұратын банк салымдары болған.

Тануды доғару

Қаржы активі (немесе қолданылу ретіне қарай – қаржы активінің бөлігі немесе осындай қаржы активтері тобының бөлігі) тануды доғарады (яғни Топтың қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептен шығарылады), егер:

- Активтен ақша ағынын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Топ өзінің активтен ақша ағынын алу құқығын берсе не алынатын ақша ағынын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша айтарлықтай кідіртусіз үшінші тарапқа төлеуге өзіне міндеттеме алса; және не (а) Топ активтен болатын барлық тәуекел мен табысты іс жүзінде берсе, не (б) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, бірақ осы активке бақылауды берсе.

Егер Топ өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, Топ берілген активті сол дәрежеде тануды жалғастырады.

Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Топ сақтаған құқық пен міндеттемені көрсететін негізде бағаланады. Берілген актив бойынша кепілдік нысанында болатын жалғасқан қатысу мына мәндердің ең азымен танылады: активтің бастапқы теңгерімдік құны немесе төлеу Топтың талап етуі бойынша болуы мүмкін өтеудің ең жоғары сомасы.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ *(жалғасы)*

4.10. Қаржы активтерінің құнсыздануы

Қаржылық активтердің құнсыздануы туралы толық ақпаратты ашу мына ескертпелерде ұсынылған:

- Маңызды есеп жүргізу пайымдаулары, бағалау мәндері және болжаулар *(5-ескертпе)*;
- Негізгі құралдар үшін жеткізушілерге берілген алғытөлемдер *(9-ескертпе)*;
- Сауда дебиторлық берешек *(11-ескертпе)*;
- Жеткізушілерге берілген алғытөлемдер *(12-ескертпе)*;
- Өзге де ағымдағы активтер *(14-ескертпе)*.

Әрбір есепті күнге Топ қаржы активінің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануының уәжді белгілері болуын бағалайды. Егер активтің бастапқы танылғанынан кейін болған бір немесе одан көп оқиға («залалға әкелуші оқиғаның» басталуы) қаржы активі немесе қаржы активтері тобы бойынша күтілетін келешек ақша ағындарына сенімді бағаға икемді әсер көрсетсе, құнсыздану орын алады.

Құнсыздану дәлелі борышкер немесе борышкерлер тобы айтарлықтай қаржылық қиыншылықтар көріп отырғанын көрсетуді, өзінің қарызын өтей алмауды немесе берешектің пайыздарын немесе негізгі сомасын төлеуді тиянақты жүзеге асырмауды, сондай-ақ олар банкроттық немесе өзге түрде қаржылық қайта ұйымдастыру рәсімін жүргізуі мүмкін болуын қамтиды. Бұдан басқа, мұндай дәлелдерге қаржы құралдары бойынша күтіліп отырған болашақ ақша ағынының бағалауға болатын төмендеуін көрсететін бақыланатын деректер, атап айтқанда, мерзімі өткен берешек көлемінің өзгеруі немесе борыштарды төлеу бойынша міндеттемелерді орындаудан бас тартумен белгілі бір байланыста тұрған экономикалық жағдайлардың болуы жатады.

Өтелімдік құн бойынша ескерілетін қаржы активтері

Өтелімдік құн бойынша ескерілетін қаржы активтеріне қатысты Топ алдымен жекелей маңызды қаржы активтерінің құнсыздануының уәжді дәлелдері бар екендігіне не жинақтай алғанда жекелей маңызды емес қаржы активтері бойынша бағалау жүргізеді. Егер Топ жекелей маңызды қаржы активтерінің құнсыздануының уәжді дәлелдері оның маңызына тәуелсіз жоқ екендігін анықтаса, ол бұл активті несие тәуекелінің осындай сипаттамасы бар қаржы активтері тобына қосады, ал сонан соң бұл активтерді жиынтық негізде құнсыздану мәніне қарастырады. Құнсыздану мәніне жеке бағаланатын активтер бойынша не құнсызданудан болған залалдарды тану жалғастырылады, не құнсыздану мәніне жиынтық бағаға енгізілмейді.

Анықталған құнсызданудан болатын залал сомасы активтің теңгерімдік құны мен есепті келешек ақша ағындарының келтірілген құны (әлі шекпеген күтілетін келешек кредиттік залалдар есебінсіз) арасындағы айырмашылық ретінде бағаланады. Құнсызданудан болған залал шегудің уәжді дәлелі болған ретте, залал сомасы активтің теңгерімдік құны мен күтіліп отырған болашақ ақша ағынының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде (әлі шекпеген болашақ күтіліп отырған кредиттік залалдар ескерілмей) бағаланады. Есепті болашақ ақша ағындарының келтірілген құны қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша шегеріледі.

Активтің теңгерімдік құны балаушы резерв шотын қолдану арқылы кемітіледі, ал залал пайда немесе залал құрамында танылады. Төмендетілген теңгерімдік құны бойынша пайыздық кірісті (жиынтық кіріс туралы есепте қаржы кірісі ретінде көрінетін) есептеу құнсызданудан болған залалды бағалау мақсатында болашақ ақша ағындарын шегеру үшін қолданылатын пайыздық мөлшерлемеге негізделіп, жалғасады. Қарыздар және дебиторлық берешек егер оларды болашақта өтеудің айқын келешегі болмаса, ал барлық қол жетімді қамтамасыз ету іске асырылған не Топқа берілген болса, тиісті резервтермен бірге теңгерімнен шығарылады.

Егер келесі жыл ішінде құнсызданудан болған есепті залал сомасы құнсыздануды танығаннан кейін болған әлдебір оқиғадан ұлғайса не кемісе, құнсызданудан болған бұрын танылған залал сомасы бағалау резерв шотын түзету арқылы ұлғаяды не кемиді. Егер қаржы құралы құнының бұрынғы есептен шығарылуы кейіннен қалпына келтірілсе, қалпына келтіру сомасы жиынтық кіріс есебінде қаржы шығындарының және жалпы әрі әкімшілік шығыстардың кемуі ретінде танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

4.11. Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

Қаржылық міндеттемелер тиісінше пайда немесе залал, несиелер және қарыз, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралы ретінде айқындалған туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі. Топ өзінің қаржылық міндеттемелерін оларды бастапқы тану кезінде жіктейді.

Барлық қаржылық міндеттеме бастапқыда олармен мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп (қарыздар мен несиелер және кредиторлық берешек жағдайында) әділ құны бойынша танылады.

Топтың қаржылық міндеттемелері сауда және басқа да кредиттік берешекті, кредиттер мен қарызды, қаржылық кепілдік шарттарын қамтуы мүмкін.

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді кейінгі бағалау олардың жіктелуіне байланысты:

Несиелер мен қарыздар

Бастапқы танудан кейін пайыздық несиелер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып, өтелімдік құны бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тану доғарылғаннан кейін, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып өтелім есептелуіне қарай танылады.

Өтелімдік құн сатып алу кезінде шегерімдер мен сыйақылар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болатын комиссиялық пен шығындар ескеріліп есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме өтелімі жиынтық кіріс туралы есепте қаржыландыру бойынша шығындар құрамына қосылады.

Қаржы кепілдігі шарттары

Қаржы кепілдігі шарттары осы шарт иесі белгілі бір борышкердің борыш құралдары шарттарына сәйкес уақтылы төлеуді жүзеге асыруға қабілетсіздігінің салдарынан шеккен залалдарды өтеу үшін төлем жасауды талап етуші шарттарды білдіреді. Қаржы кепілдігі шарттары бастапқыда кепілдікті шығарумен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындар ескерілген әділ құн бойынша міндеттеме ретінде танылады.

Тануды доғару

Қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық міндеттемелерді тану егер міндеттеме өтелген, жойылған немесе оның қолданылу мерзімі біткен болса, доғарылады.

Егер бар қаржылық міндеттеме елеулі айырмашылығы бар шарттарда сол кредитордың алдында басқа міндеттемен ауыстырылатын болса немесе егер бар міндеттеменің шарттары елеулі өзгерсе, мұндай ауыстыру немесе өзгерту бастапқы міндеттемені тануды доғару және жаңа міндеттемені тану ретінде ескеріледі, ал олардың теңгерімдік құнындағы айырма жиынтық кіріс туралы есепте кіріс немесе шығыс ретінде ескеріледі.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.12. Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алуға жатады, ал қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте берілген таза сома қазіргі кезде заңды қорғаумен қамтамасыз етілген танылған сомаларды өзара есепке алуға құқық болған кезде, сондай-ақ таза негізде есеп айырысуға не активтерді өткізіп, сонымен бір мезгілде міндеттемелерді өтеуге ниет болғанда жүзеге асырылады.

4.13. Қорлар

Қорлар сатып алу бастапқы құны бойынша және сатудың таза мүмкін құны екі өлшемнің ең азы бойынша бағаланады. Қорлардың бастапқы құны қорларды орнына жеткізумен және оларды ағымдағы күйге келтірумен байланысты кәдімгі қызмет барысында шеккен барлық шығынды өзіне қамтиды.

Сатудың таза мүмкін құны өндірісті аяқтауға арналған есепті шығыстар мен өткізуге кеткен есепті шығындарын шегеріп тастап, кәдімгі қызмет барысында сатудың есепті бағасы ретінде анықталады.

Қорлардың өзіндік құны ФИФО әдісін пайдалану арқылы айқындалады.

4.14. Ақша қаражаты және олардың баламалары

Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте ақшалай қаражат және олардың баламалары кассадағы қолма-қол ақшаны, банктердегі ақша қаражаттарын, қысқа мерзімді банк салымдары, өтеудің бастапқы мерзімі үш айдан аспайтын басқа да қысқа мерзімді жоғары өтімді инвестицияларды қамтиды.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің мақсаттары үшін ақшалай қаражат және олардың баламалары өтелмеген банкілік овердрафтарды шегеріп тастағанда, жоғарыдағы анықтамаға сай ақшалай қаражаттан және қысқа мерзімді банк салымдарынан тұрады.

4.15. Резервтер

Егер Топтың өткен оқиға нәтижесінде пайда болған ағымдық міндеттемесі, осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайдадан айрылу ықтимал болса және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағасын алу мүмкін болса, резервтер танылады. Егер Топ резервтің бір бөлігінің немесе барлығының өтемін алуды болжаса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу дербес актив ретінде танылады, бірақ тек өтеуді алу күмән туғызбайтын жағдайда. Резервке жататын шығыстар өтеуді шегеріп тастап, пайдалар мен залалдарда көрсетіледі.

Топ активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша болашақ шығындарға қатысты резервті таниды. Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу шығындары бойынша резервтер есепті ақша ағынын пайдалануды есеп алған міндеттемелерді реттеуге жұмсалатын күтілетін шығындардың дисконтталған бағасы бойынша ескеріледі және тиісті актив бағасының бөлігі ретінде танылады. Ақша ағындары активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады. Дисконттау әсері пайда болуына қарай шығындар шотына қарайды және жиынтық кіріс туралы есепте қаржы шығындары ретінде танылады. Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша болашақ шығындар жыл сайын қайта қаралып отырады және қажеттілігіне қарай түзетіледі. Күтілетін болашақ шығындардағы немесе дисконттаудың қолданылатын мөлшерлемесіндегі өзгерістер актив бағасына қосылады немесе алынады (Бескертпе).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

4.16. Қызметкерлерге сыйақылар

Компания өз қызметкерлеріне Компания мен өз қызметкерлері арасындағы Ұжымдық шартқа сәйкес зейнеткерлікке шыққанға дейін де және кейін де ұзақ мерзімді сыйақы төлейді. Ұжымдық шарт, атап айтқанда, зейнеткерлікке шыққанда біржолғы жәрдемақы төлеуді, еңбекке жарамсыздық, мерейтой және қаза болу жағдайында қызметкерлерге материалдық көмек көрсетуді көздейді. Жәрдемақы алу құқығы әдетте қызметкердің зейнеткерлікке шыққанға дейін жұмысты жалғастыру қажеттігімен байланыстырылады.

Біржолғы жәрдемақыларды төлеу бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу еңбек қызметі аяқталуы бойынша белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіс бойынша қызметкердің еңбек қызметі ішінде жүзеге асырылады. Белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша сыйақылар ұсыну құны «болжанатын шартты бірлік» әдісін пайдалана отырып айқындалады.

Актуарлық пайда мен залал актуарлық болжамдардағы өзгерістердің әсерін де, актуарлық болжамдар мен нақты деректер арасындағы айырмашылықтарға байланысты өткен тәжірибенің әсерін де қамтиды. Өзге өзгерістер ағымдағы қызметтер құнын, өткен қызметтер құнын жіне кадрлық қысқартулар немесе жүзеге асырылған есеп айырысулар әсерін қамти отырып ағымдағы кезеңде танылады. Басқа өзгерістер ағымдағы қызметтер құнын, бұрынғы қызметтер құнын және кадрлар қысқаруын немесе жасалған есеп айырысуларды қоса алғанда ағымдағы кезеңде танылады.

Зейнетақылық міндеттемелерді есепке алғанда қолданылған аса елеулі болжамдар – бұл шегерім мөлшерлемесі мен өлім-жітімді болжау. Шегерім мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің таза келтірілген құнын анықтау үшін қолданылады және әр жылы осындай міндеттемелер бойынша шегерім өтелімі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте пайыздық шығыстар ретінде көрсетіледі. Өлім-жітімді болжау сыйақы төлеудің болашақ ағынын болжамдау үшін қолданылады, ол сонан соң міндеттемелердің таза келтірілген құнын алу үшін шегеріледі.

Өзіне актуарлық пайдалар мен залалдарды қамтитын қайта бағалау нәтижелері тиісті соманы тиісті кірістер мен шығыстар пайда болған кезеңдегі өзге де жиынтық табыс арқылы меншік капитал құрамына тиісті соманы жатқыза отырып, қаржы жағдайы туралы есепте тікелей танылады. Қайта бағалау нәтижелері кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктелмейді.

Таза пайыздар белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша таза-міндеттемелерге қатысты дисконттау ставкасын пайдалана отырып айқындалады. Топ жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте «Өзіндік құн», «Әкімшілік шығыстар» және «Қаржылық шығыстар» баптары құрамында (қызметтер бойынша жіктей отырып) белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша таза-міндеттемелердің аталған өзгерістерін таниды:

- өзіне ағымдағы қызметтер құнын, өткен қызметтер құнын қамтитын қызметтер құны;
- таза пайыздық шығыстар немесе кірістер.

Біржолғы демалыс жәрдемақылардан басқа, қызметкерлерге сыйақылар қызметкерлерге басқа ұзақ мерзімді сыйақылар ретінде қарастырылады. Осы сыйақылар бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу қызметкердің еңбек қызметі ішінде белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіспен жүзеге асырылады.

Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті актуарийлер бағалайды.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ *(жалғасы)*

4.17. Түсімді және басқа да кірістерді тану

Егер Топ экономикалық пайда алуды мүмкін деп бағаласа және егер пайда төлем жасау мерзіміне тәуелсіз сенімді бағалануы мүмкін болса, сол жағдайда пайда танылады. Пайда шартта анықталған төлем ережелері ескеріліп және салықтар немесе баждар шегеріліп, алынған немесе алуға жататын өтем әділ бағасы бойынша бағаланады.

Топ пайда алуды көздейтін өзі жасаған шарттарды өзі принципал ма әлде агент пе дегенді анықтау мақсатында белгілі бір өлшемдерге сәйкес талдайды. Топ өз қызметтеріне комиссияны табыс ретінде танитын, Топ агент ретінде қатысатын көліктік экспедициялау шарттарын қоспағанда барлық осындай шарт бойынша (шарт бойынша өзіне міндеттеме алатын негізгі тарап болғандықтан шартпен байланысты пайданы алады және тәуекелдерді қабылдайды) принципал ретінде әрекет етеді деген қорытындыға келді. Пайданы тану үшін мынадай өлшемдер де орындалуы тиіс:

Тасымалдау бойынша қызметтер көрсету

Тасымалдау және ауыстырып құю қызметтерінен алынған кіріс есепті кезеңде тасымалданған мұнай мен судың нақты көлемі негізінде қызметтер көрсету кезінде танылады.

Басқа да қызметтерді көрсету

Басқа да қызметтерді көрсетуден алынған кірістер оларды көрсету кезінде танылады.

Пайыздық кіріс

Өтелімдік құны бойынша бағаланатын барлық қаржы құралы және қолда бар сатуға арналған ретінде жіктелген пайыздық қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс немесе шығыс тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып танылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл қаржы құралының болжалды пайдалану мерзімі бойына немесе егер бұл орынды болса қаржы активінің немесе міндеттемесінің таза теңгерімдік құнына дейінгі ұзақтығы кемдеу кезеңіне күтілетін келешек төлемдерді немесе ақша қаражатының түсімін дәл дисконттайтын мөлшерлеме. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы есепте қаржыландырудан алынған табыс ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтерден алынған кіріс Топтың төлемді алуға құқығы белгіленгенде танылады (дивидендтер бекітілген күнге).

Жеткізілмеген мұнай көлемі үшін төлемнен алынатын кіріс

Жеткізілмеген мұнай көлемі үшін төлемнен алынатын кіріс «айда немесе төле» шартында мұнай тасымалдау қызметтерін көрсетуге арналған шарттарға сәйкес танылады.

4.18. Салықтар

Ағымдағы табыс салығы

Ағымдағы табыс салығы бойынша активтер және міндеттемелер салық органдарынан өтелуге немесе салық органдарына төлеуге болжанып отырған сома бойынша бағаланады.

Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері және салық заңнамасы есепті күнге Топ өзінің қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын табыс алатын елдерде қабылданған немесе іс жүзінде қабылданған мөлшерлемелер мен заңнама.

Тікелей меншік капиталда танылған баптарға жататын ағымдағы табыс салығы жиынтық кіріс пен залалда емес, меншік капитал құрамында танылады. Топ басшылығы салық декларацияларында көрсетілген көрсеткіштерді бағалауды мезгіл-мезгіл жүзеге асырады, тиісті салық заңнамасы оларға қатысты әртүрлі түсінілуі мүмкін, сөйтіп қажет болуына қарай резервтер жасалады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мерзімі кейінге қалдырылған салық

Мерзімі кейінге қалдырылған салық есепті күнге активтердің салық базасы мен міндеттемелер және олардың қаржылық есептілігі үшін теңгерімдік құны арасындағы уақыт айырмасын анықтау арқылы міндеттемелер әдісімен есепті күнге есептеледі.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық міндеттемелері барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мына жағдайларды қоспағанда танылады:

- мерзімі кейінге қалдырылған салық міндеттемесі гудвилді, активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде, бизнесті біріктіру емес мәмілелер барысында пайда болады және операцияларды жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалдарға әсер етпейді;
- еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке үлестермен қатысуға инвестициялармен байланысты салық салынатын уақыт айырмашылықтарына қатысты егер уақыт айырма-сының уақыттың азайып бөлінуін бақылау мүмкін болса және уақыт айырмасы таяу болашақта азаймайтын-дығына елеулі мүмкіндік бар болса.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері барлық шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары бойынша салық салынатын пайда бар дәрежеде танылады, оған қарсы шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары мына жағдайларды қоспағанда есептелуі мүмкін:

- шегерілетін уақыт айырмасына жататын мерзімі кейінге қалдырылған салық активі бизнесті біріктіру салдарынан тумаған болса және ол операцияны жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалдарға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде туындаса;
- еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке үлестермен қатысуға инвестициялармен байланысты шегерілетін уақыт айырмаларына қатысты салық активтері таяу болашақта уақыт айырмашылықтары пайдаланылуы және салық салынатын пайда болуы мүмкін екендігі елеулі бар дәреже ғана танылады, уақыт айырмашылықтары оған қарсы пайдаланылуы мүмкін.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық активтерінің теңгерімдік құны әрбір есепті күнге қайта қаралады және кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығы немесе бір бөлігі жеткілікті салық салынатын пайда деңгейінде кемітіледі. Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беруі елеулі мүмкіндігі пайда болатын дәрежеде танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері және міндеттемелер есепті күнге жағдай бойынша қабылданған немесе іс жүзінде қабылданған активтер өткізілген, ал міндеттеме өтелген есепті жылы қолданылуы мүмкін салық мөлшерлемелері (және салық заңнамасы) бойынша бағаланады.

Пайда немесе залал құрамында танылмаған баптарға жататын кейінге қалдырылған салық та пайда немесе залал құрамында танылмайды. Кейінге қалдырылған салықтар баптары олардың негізінде жатқан операцияларға сәйкес басқа жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей меншік капитал құрамында танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері егер ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерін есепке алудың заңдық бекітілген құқығы бар болса және кейінге қалдырылған салықтар сол бір салық салынатын компанияға және салық органына жататын болса, бір-біріне қарама-қарсы есепке алынады.

Бизнесті біріктіру аясында сатып алынған, бірақ осы күнге жеке тану үшін өлшемді қанағаттандыра алмайтын салық пайдалары фактілер мен жағдаяттардың өзгерістері туралы жаңа ақпарат пайда болған жағдайда, кейін танылады. Түзету егер ол бизнесті сатып алудың бастапқы есебі аяқталғанға дейін жүзеге асырылған болса, гудвилдің азаюы (егер шамасы гудвил мөлшерінен аспаса) ретінде көрінеді, өзге жағдайларда ол пайда немесе залал құрамында танылады.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)
4.18. Салықтар (жалғасы)

Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Сатулар бойынша ҚҚС тауарларды жөнелту немесе қызметтер көрсету кезінде Қазақстан Республикасының бюджетіне төлеуге жатады. Сатып алулар бойынша ҚҚС жеткізушіден салық шот-фактурасын алған кезде сату бойынша ҚҚС-мен есепке алуға жатады.

Түсім, шығыстар мен активтер активтерді немесе қызметтерді сатып алу бойынша пайда болған ҚҚС-ны салық органдары өтемейтін жағдайларды қоспағанда, ҚҚС сомасы шегеріліп, танылады; бұл жағдайда ҚҚС тиісінше активті сатып алу шығыстарының бір бөлігі немесе шығыстар бабының бір бөлігі ретінде танылады.

Салық заңнамасы ҚҚС бойынша бюджетпен таза негізде есеп айырысу жүргізуге рұқсат етеді. Тиісінше есепті күнге есеп айырысу жүргізілмеген сату және сатып алу бойынша ҚҚС қаржылық жағдай туралы есепте таза негізде көрсетіледі.

Салық заңнамасының және Топ қызметінің ерекшелігіне қарай өтеуге жататын ҚҚС-ның белгілі бір бөлігі кейінгі жылдарға ауыстырылуы мүмкін. ҚҚС-ның мұндай бөлігі ұзақ мерзімді актив ретінде жіктеледі, құнсыздану мәніне бағаланады және бар ААТБ-ға бөлінген жеке актив ретінде қаралады.

Дебиторлық және кредиторлық берешек ҚҚС сомасы есебімен бейнеленеді.

Салық органы өтейтін немесе оған төленетін ҚҚС-ның таза сомасы өтелетін ҚҚС және өзге де салықтар бойынша алдын ала төлем, сондай-ақ қаржы жағдайы туралы есепте көрінетін төлеуге жататын өзге де салықтар құрамына кіргізіледі.

4.19. Меншікті капитал

Жарғылық капитал

Кәсіпорындарды біріктірген жағдайларды қоспағанда, жаңа акциялар шығарумен тікелей байланысты үшінші жақтарға қызметтеріне ақы төлеу шығындары осы эмиссия нәтижесінде алынған соманың кемуі ретінде өз капиталы құрамында көрсетіледі.

Дивидендтер

Топ ақша қаражатын бөлу бекітілген және бұдан былай Топтың қарау мәні болмағанда бас ұйым акционерлеріне бөлуге қатысты міндеттемені және сенімсіз активтерді таниды. Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес бөлуді акционерлер бекітеді. Тиісті сома тікелей меншік капиталы құрамында танылады. Сенімсіз активтерді бөлуге қатысты міндеттеме бөлуге жататын активтердің әділ құны бойынша бағаланады, ал бұл активтердің әділ құнын қайта бағалау тікелей меншік капиталы құрамында танылады.

Сенімсіз активтерді бөлу кезінде міндеттеменің теңгерімдік құны мен бөлінген активтер теңгерімдік құны арасындағы айырма жиынтық кіріс туралы есепте танылады.

Дивидендтер есепті күнге дейін ұсынылған болса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе бекітілсе (жарияланса), олар туралы ақпарат есептілікте ашып жазылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

4.20. Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу
қағидаттары

Қабылданған есеп жүргізу саясаты төменде келтірілген жаңа немесе қайта қаралған 2015 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген Стандарттарды қоспағанда, алдыңғы есепті жылы қолданылған есеп жүргізу саясатына сәйкес келеді.

Топ алғаш рет қолданған жаңа стандарттар, түсіндірмелер және оларға түзетулер

ҚЕХС (IAS) 19 «Белгіленген төлемдері бар зейнетақылық бағдарламалары: Жұмыскерлердің жарналарына» түзетулер

ҚЕХС (IAS) 19 белгіленген төлемдері бар зейнеткерлік бағдарламаларды есепке алу кезінде ұйымның қызметкерлер немесе үшінші тараптар жарналарын есепке алуын талап етеді. Егер жарналар қызметтермен байланысты болса, олар теріс сыйақы ретінде қызметтер көрсету кезеңдеріне жатқызылады. Түзетулер егер жарналар сомасы жұмыс өтіліне тәуелсіз болса, жарналарды қызметтер көрсету кезеңдеріне жатқызу орнына ұйым мұндай жарналарды тиісті қызметтер көрсетілген кезеңдегі қызметтер құнының азаюы ретінде тануға құқылы екендігін түсіндіреді. Түзету 2014 жылғы 1 шілдеден немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Түзету Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етпейді, өйткені Топ ұйымдарының бір де бірінің қызметкерлер немесе үшінші тұлғалар тарапынан жарналарымен белгіленген төлемдері бар зейнеткерлік бағдарламалары жоқ.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Төменде шығарылған, бірақ Топ шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығару күніне әлі күшіне енбеген стандарттар мен түсіндірмелер келтіріліп отыр. Тізімге Топ бұл стандарттарды олар күшіне енген күннен бастап қолдануға ниетті.

ҚЕХС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары»

2014 жылғы шілдеде ҚЕХС жөніндегі кеңес ҚЕХС (IFRS) 9 «Қаржы құралдарының» түпкілікті нұсқасын шығарды, ол қаржы құралдары жөніндегі жобаның барлық кезеңі нәтижелерін көрсетеді және ҚЕХС (IAS) 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалауды» әрі ҚЕХС (IFRS) 9-дың барлық нұсқасын ауыстырады. Стандарт жіктеуге және бағалауға, құнсыздануға және хеджирлеу есебін жүргізуге қатысты жаңа талаптар енгізеді. ҚЕХС (IFRS) 9 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді, бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Стандарт шолу түрінде қолданылады, бірақ салыстырмалы ақпарат ұсыну міндетті болып табылмайды. ҚЕХС (IFRS) 9-дың алдыңғы редакцияларын (2009 жылғы, 2010 жылғы және 2013 жылғы) мерзімінен бұрын қолдануға, егер бастапқы қолдану күні 2015 жылғы 1 ақпанға дейінгі кезеңге келсе, жол беріледі. ҚЕХС (IFRS) 9-ды қолдану Топтың қаржы активтерін жіктеуге және бағалауға әсер етеді, бірақ Топтың қаржы міндеттемелерін жіктеуге және бағалауға әсер етпейді.

ҚЕХС (IFRS) 14 «Кейінге қалдырылған тарифтік айырмашылықтар шоттары»

ҚЕХС (IFRS) 14 міндетті емес стандарт, ол қызметі тарифтік реттеуге жататын ұйымдарға ҚЕХС-ты алғашқы қолданғаннан соң кейінге қалдырылған тарифтік айырмашылықтар шоттары бойынша қалдықтарға қатысты өздері пайдаланған қолданыстағы есеп саясаты қағидаттарын пайдалануды жалғастыруға рұқсат береді. ҚЕХС (IFRS) 14 пайдаланатын ұйымдар кейінге қалдырылған тарифтік айырмашылықтар шоттарын қаржылық жағдай туралы есепте жеке жолдармен, ал осындай қалдықтар бойынша қозғалысты пайда немесе залал туралы есепте және өзге де жиынтық табыста жеке жолдармен ұсынуға тиіс. Стандарт тарифтік реттеу сипаты және олармен байланысты тәуекелдер туралы, сондай-ақ осындай реттеудің ұйымның қаржылық есептілігіне әсері туралы ақпараттың ашылуын талап етеді. ҚЕХС (IFRS) 14 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Топ ҚЕХС бойынша есептілікті қазірдің өзінде дайындап отырғандықтан, бұл стандарт оның қаржылық есептілігіне қолданылмайды.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ *(жалғасы)*
4.20. Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары *(жалғасы)*
Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттар *(жалғасы)*

ҚЕХС (IFRS) 15 «Клиенттермен шарттар бойынша түсім»

ҚЕХС (IFRS) 15 2014 жылғы мамырда шығарылды және клиенттермен шарттар бойынша түсімге қатысты қолданылатын бес кезеңді қамтитын жаңа үлгіні көздейді. ҚЕХС (IFRS) 15-ке сай түсім өтемді көрсететін сома бойынша танылады, оған құқықты ұйым клиентке тауар беруге немесе қызметтер көрсетуге алмастырып алуды күтеді.

Түсім жөніндегі жаңа стандарт барлық ұйымға қатысты қолданылады және ҚЕХС-ға сай түсімді тануға қолданылатын қолданыстағы барлық талапты ауыстырады. Стандарт 2017 жылғы 1 қаңтардан және осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты толық көлемде қайталай қолданылады не жаңғартылған қайталай қолданумен пайдаланылады, бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Қазіргі кезде Топ ҚЕХС (IFRS) 15 әсерін бағалауда және жаңа стандартты күшіне енудің тиісті күніне қолдануды жоспарлап отыр.

ҚЕХС (IFRS) 11 «Бірлескен қызмет» – «Бірлескен операциялардағы қатысу үлестерін сатып алуды есепке алу» (Түзетулер)

ХҚЕС (IFRS) 11-ге түзетулер бірлескен операциялардың қатысушысы ҚЕХС (IFRS) 3-ке сай юизнесті біріктіруді ескеру үшін қызметі бизнесті білдіретін бірлескен операциялардағы қатысу үлестерін сатып алуды ескеруін талап етеді. Түзетулер, сондай-ақ, егер бірлескен бақылау сақталатын болса, осы бірлескен операциядағы қосымша қатысу үлестерін сатып алу кезінде бірлескен операциядағы бұрынғы бар қатысу үлестері қайта бағаланбайтындығын түсіндіреді.

Сонымен қатар ҚЕХС (IFRS) 11-ге қолдану саласынан шығару кіргізілді, осыған сай егер бірлескен бақылауды жүзеге асыратын тараптар (есеп беретін ұйымды қоса алғанда) бір ғана соңғы бақылаушы тараптың жалпы бақылауында болса, бұл түзетулер қолданылмайды.

Түзетулер бірлескен операциядағы бастапқы қатысу үлестерін сатып алуға қатысты да, сол бірлескен операциядағы қосымша қатысу үлестерін сатып алуға қатысты да қолданылады және келешекті негізде 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты қолданылады, бұл орайда мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етпейді деп күтілуде.

ҚЕХС (IAS) 16 және ҚЕХС (IAS) 38 «Өтелімнің жол берілетін әдістерін түсіндіру» (Түзетулер)

ҚЕХС (IFRS) 16 және ҚЕХС (IFRS) 38 қағидаттары түсім экономикалық пайда құрылымын көрсететінін түсіндіреді, ол активті пайдалану аясында тұтынылатын экономикалық пайда нәтижесінде емес, бизнес қызметінен (актив оның бір бөлігі болады) туындайды. Түсімге негізделген әдіс нәтижесінде негізгі құралдарды өтелімі үшін пайдаланыла алмайды және сирек жағдайда материалдық емес активтер өтелімі үшін ғана пайдаланыла алады. Түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен басталатын жылдық кезеңдерге қатысты келешекті негізде қолданылады, бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

Түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етпейді деп күтілуде, өйткені Топ өзінің айналымнан тыс активтерінің өтелімі үшін түсімге негізделген әдісті пайдаланған жоқ.

ХҚЕС-ты жыл сайын жетілдіру, 2010–2012 жылдар кезеңі

Осы түзетулер 2014 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енді және Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне елеулі әсер етпеді және өзіне мына түзетулерді қамтиды:

ҚЕХС (IFRS) 2 «Акцияларға негізделген төлем» (Түзету)

Бұл түзету қайталай қолданылады және нәтижелерге жетудің белгілі бір жағдайларымен және құқық беру жағдайлары болатын қызметтер көрсету кезеңінің жағдайларымен байланысты түрлі мәселелерді түсіндіреді:

- нәтижелерге қол жеткізу жағдайы қызметтер көрсету кезеңдері ережелерін қамтуы тиіс;
- мақсатты көрсеткішке контрагенттің қызметтер көрсету уақытында қол жеткізілуі тиіс;
- мақсатты көрсеткіш ұйымның немесе сол топтың құрамындағы басқа ұйымның қызметіне жатқызылуы тиіс;
- нәтижелерге қол жеткізу жағдайлары нарықтық жағдай болуы немесе ондай болмауы мүмкін;

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

- егер контрагент әлдебір себеппен құқық берілген кезең ішінде қызметтер көрсетуді доғарса, қызметтер көрсету кезеңнің шарттары орындалмайды.

ҚЕХС (IFRS) 3 «Бизнесті біріктіру» (Түзету)

Түзету келешекте де қолданылады және бизнестің біріктірілуімен байланысты міндеттемелер (немесе активтер) ретінде жіктелген шартты өтеу туралы барлық келісім соңында ҚЕХС (IAS) 39 қолданылу саласына жататындығына немесе жатпайтындығына байланыссыз пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланады.

ҚЕХС (IFRS) 8 «Операциялық сегменттер» (Түзетулер)

- Түзетулер қайталай қолданылады және мыналарды түсіндіреді:
- ұйым 12 ҚЕХС (IFRS) 8 тармағында біріктіру шамаларын қолдану кезінде басшылық пайдаланған пайымдау туралы ақпаратты, оның ішінде осындай түрде біріктірілген операциялық сегменттердің қысқаша сипаттамасын және біріктірілген экономикалық сегменттердің ұқсас экономикалық сипаттамалары болатындығы туралы қорытындыны қалыптастыру кезінде бағаланған экономикалық индикаторлар (мысалы, сатулар және жалпы маржа) туралы ақпаратты ашуға тиіс;
 - сегменттер активтерін және жинақталған активтерді салыстыру туралы ақпарат салыстыру операциялық шешім қабылдайтын басшылыққа сегменттер міндеттемелері бойынша ашылатын ақпарат сияқты берілетін жағдайда ғана ашылады.

ҚЕХС (IAS) 16 «Негізгі құралдар» және ҚЕХС (IAS) 38 «Материалдық емес активтер» (Түзетулер)

Түзетулер қайталай қолданылады және ҚЕХС (IAS) 16 және ҚЕХС (IAS) 38 аясында актив нарықтық құнына активтің жалпы баланстық құнын түзету арқылы бақыланатын деректер негізінде қайта бағалануы мүмкін екенін немесе баланстық құнына нарықтық құнын анықтау арқылы және пропорционалды түзетулер жалпы баланстық құн нарықтық құнына тең баланстық құны түпкілікті етуге болатынын түсіндіріледі. Топтың ағымдағы аралық кезеңдегі қайта бағалаудан түзету танылған жоқ.

ҚЕХС (IAS) 24 «Байланысқан тараптар туралы ақпаратты ашу» (Түзету)

Түзетулер қайталай қолданылады және басқарушы компания (басты басқарушы қызметкердің қызметтерін көрсететін ұйым) байланысқан тарап болып табылады және оған байланысқан тараптар туралы ақпаратты ашуға қойылатын талаптар қолданылады. Сонымен қатар басқарушы компанияның қызметтерін пайдаланатын ұйым басқару қызметтерін тұтынумен байланысты шеккен шығыстар туралы ақпаратты ашуға міндетті. Бұл түзету Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етпейді, себебі басқа ұйымдардан басқару қызметтерін алмайды.

ХҚЕС-ты жыл сайын жетілдіру, 2011–2013 жылдар кезеңі

Бұл түзетулер 2014 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енді және Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне елеулі әсер етпеді және өзіне мына түзетулерді қамтиды:

ҚЕХС (IFRS) 3 «Бизнесті біріктіру» (Түзету)

- Түзету қайталай қолданылады және ҚЕХС (IFRS) 3 қолданылу саласынан мына ерекшеліктерді түсіндіреді:
- ҚЕХС (IFRS) 3 қолданылу саласына бірлескен кәсіпорындар туралы да, бірлескен кәсіпкерлік туралы да барлық келісім жатпайды;
 - қолданылу саласынан осындай алып тастау бірлескен кәсіпкерлік туралы келісімнің өзінің қаржы есептілігінде есепке алуға қатысты ерекше қолданылады.

ҚЕХС (IFRS) 13 «Әділ құнды бағалау» (Түзету)

Түзету қайталай қолданылады және ҚЕХС (IFRS) 13 портфеліне қатысты ерекшелік қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерге қатысты ғана емес, сондай-ақ соңында ҚЕХС (IFRS) 9 (немесе ҚЕХС (IAS) 39, егер қолданылатын болса) қолданылу саласына кіретін басқа да шарттарға қатысты қолданыла алады.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ *(жалғасы)*
4.20. Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары *(жалғасы)*
ХҚЕС-ты жыл сайын жетілдіру, 2011-2013 жылдар кезеңі (жалғасы)

ҚЕХС (IAS) 40 «Инвестициялық мүлік» (Түзету)

ҚЕХС (IAS) 40-та қосымша қызметтерді сипаттау мүлік иесіндегі бар инвестициялық жылжымайтын және жыл-житын мүлікті (яғни негізгі құралдарды) шектейді. Түзету келешекте де қолданылады және операцияның мәнін (актив сатып алу немесе бизнесті біріктіру) анықтау үшін ҚЕХС (IAS) 40 емес ҚЕХС (IFRS) 3 қолданылатындығын түсіндіреді.

ХҚЕС-ты жыл сайын жетілдіру, 2012-2014 жылдар кезеңі

Осы түзетулер 2016 жылдың 1 қаңтарынан басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Өзіне мына түзету-лерді қамтиды:

ХҚЕС (IFRS) 5 «Ұзақ мерзімді сатуға арналған деп жіктелген активтер мен тоқтатылған қызмет»

Активтерді (немесе шығаруға арналған топтарды) шығару әдетте меншіктеушілерге сату немесе тарату арқылы жүзеге асырылады. Түзету бір әдістен екінші әдіске көшу жаңа жоспар ретінде емес бастапқы жоспардың жалғасы ретінде қарастырылуы тиіс екенін түсіндіреді. Сонымен, (IFRS) 5 ХҚЕС-ты қолдану үзілмейді. Бұл түзету перспек-тивті түрде қолданылатын болады.

ХҚЕС (IFRS) 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету»

(i) Қызмет (IFRS) 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты»

Түзету өтемақы төлеуді қамтамасыз етуді қарастыратын қызмет көрсетуге арналған келісім-шарттар қаржылық активте жалғаспалы түрде қатыса алатындығы туралы түсіндіреді. Ақпаратты ашып көрсету қажеттілігін анықтау үшін Топ (IFRS) ҚЕХС 7-те жалғаспалы түрде қатыса алатындығына сәйкес жәрдемақы және келісім сипатын баға-лау керек. Қандай қызмет көрсетуге арналған келісім-шарттар жалғаспалы түрде қатыса алатындығын бағалау ретроспективті жүзеге асырылуы тиіс. Алайда, Топ бірінші рет енгізілген түзетулерді қолданған жылдық кезеңіне дейінгі кезеңдердегі ақпаратты ашып көрсету талап етілмейді.

(ii) 7 (IFRS) ХҚЕС-ке түзетулерді қысқартылған аралық қаржылық есептілігіне қолдану

Түзету өзара есепке алу ақпараттын ашуға қатысты талаптар, соңғы жылдық есептілігінде мұндай ақпарат елеулі жаңарту туралы ақпарат болған кездегі жағдайларды қоспағанда, қысқартылған аралық қаржылық есептілігінде қолданылмайтындығын түсіндіреді. Түзету ретроспективті түрде қолданылуы тиіс.

ХҚЕС (IAS) 19 «Қызметкерлерге берілетін сыйақылар»

Түзету жоғары сапалы корпоративтік облигациялар нарығының дамуы облигация шығарылған ел валютасына емес, облигациялар деноминацияланған валютасына бағаланатындығы туралы түсіндіреді. Нақты валютамен көрсетілген жоғары сапалы корпоративтік облигациялардың дамыған нарығы болмаған жағдайда, мемлекеттік облигациялар бойынша мөлшерлемені пайдалану керек. Бұл түзету перспективті қолданылуы тиіс.

ХҚЕС (IAS) 34 «Аралықтақ қаржылық есептілік»

Түзету аралық кезең ақпараты аралықтақ қаржылық есептілігінде немесе аралықтағы қаржылық есептілігінің басқа да тиісті сілтемелері бар жерде (мысалы, басшылық түсіндірмелерінде немесе тәуекелдерді бағалау есептілігінде) ашылуға тиіс деп түсіндіреді. Басқа да ақпарат осындай шарттармен және аралықтақ қаржылық есептілігі ретінде бір уақытта пайдаланушыларға қол жетімді болуы тиіс. Осы түзету ретроспективті түрде қол-данылуы тиіс.

Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етпейді деп күтілуде.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

ҚЕХС түзетулер (IAS) 1 «Ақпарат ашудың саласындағы бастама»

ҚЕХС (IAS) 1 «Қаржылық есептілігін ұсыну» түзетулері қолданыстағы ҚЕХС (IAS) 1 талаптарын айтарлықтай өзгерт-пейді, одан гөрі түсіндіреді.

Түзетулер келесіні түсіндіреді:

- ҚЕХС (IAS) 1-дағы материалдық талаптарын;
- Қаржылық жағдай туралы және жиынтық кіріс туралы есептерінің жеке элементтері тәптіштеулі болуы мүм-кін;
- Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертулердің тәртібін таңдауға мүмкіндігі бар;
- Үлестік қатысу әдісі бойынша есептелетін тәуелді ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындардың өзге де жиынтық кіріс үлесі бір элементте біріктіріліп ұсынылуы тиіс және кейін пайда немесе залал есеп құрылымында жікте-летін немесе қайта жіктелмейтін элемент ретінде есепке алынады.

Сонымен қатар, түзетулер қаржылық жағдай және жиынтық кіріс туралы есепте қосымша аралық жиынтық сома-ларын ұсынуда қолданылатын талаптарды түсіндіреді. Бұл түзетулердің қолдануы 2016 жылдың 1 қаңтарынан немесе сол күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Бұл түзетулер Топтың шоғырланды-рылған қаржылық есептілігіне әсер етпейді деп күтілуде.

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есепті кезеңнің аяғында есептілікте ұсынылатын түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ міндеттемелер шарттары туралы ақпаратты ашуға әсер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуді талап етеді. Алайда осы болжаулар мен бағалау мәндеріне қатысты айқынсыздық келешекте осындай болжаулар мен бағалау қолданылатын активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құнын елеулі түзетуді талап етуі мүмкін.

Топтың тәуекелдерге бейімділігі туралы және белгісіздігі туралы өзге ақпаратты ашу мына ескертпелерде ұсынылған:

- қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаты мен саясаты (*36-ескертпе*);
- сезімталдықты талдау туралы ақпаратты ашу (*36-ескертпелер*).

Бағалау мәндері және болжаулар

Болашақ туралы негізгі болжаулар және есепті күнге бағалаулардағы айқынсыздықтың басқа да негізгі көздері төменде қаралады, олар келесі қаржы жылы ішінде активтердің теңгерімдік құны мен міндеттемелерге елеулі түзетулердің себебі болуы мүмкін. Топтың болжаулары мен бағалау мәндері шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау кезінде қолында болған бастапқы деректерге негізделген. Алайда ағымдағы жағдаяттар мен болашаққа қатысты болжаулар нарықтық өзгерістер мен Топ бақылауында емес жағдаяттарға байланысты өзгеруі мүмкін. Мұндай өзгерістер олардың пайда болуына қарай болжауларда көрініс табады.

Негізгі құралдарды қайта бағалау

Топ негізгі құралдарды (технологиялық мұнайды қоспағанда) қайта бағалауды 2013 жылғы 31 шілдедегі жағдай бойынша жүргізді. Қайта бағалауды тәуелсіз кәсіби бағалаушы «ПрайсуотерхаусКуперс Такс энд Эдвайзори» ЖШС жүргізді.

Технологиялық мұнайдан басқа негізгі құралдардың әділ құнын анықтау үшін бастапқы деректер әділ құн сатысының 3-деңгейіне жатады (бақыланбайтын бастапқы деректер).

Бағалаудың пайдаланылған әдіснамасы негізінен алмастырудың өтелімді құнын бағалауға («шығынды әдіс») негізделді. Шығынды әдіс бағаланатын негізгі құралдардың белсенді нарығы болмаған ретте негізінен мамандандырылған активтерді бағалау үшін қолданылады.

Жүргізілген бағалау аясында негізгі құралдардың өтелімділігіне де тест жасалды. Бұл ретте өтелімді құн пайдаланылуына қарай құндылықты бағалау арқылы есептелді. Пайдаланылуына қарай құндылықты есептеу кезінде мынадай негізгі жол берушілік қолданылды.

- Дисконттау мөлшерлемесі – 12,7%;
- Аса маңызды актив қызметінің қалдық мерзімі – 13,6 жыл;
- Аса маңызды актив қызметінің қалдық мерзімі кезеңіне өсудің ұзақ мерзімді қарқыны – 5,16%.

Пайдаланылуына қарай құндылықты бағалау нәтижелері ұсынылатын қызметтерді іске асыру көлеміне, ұсынылатын қызметтерге тарифтер деңгейіне, күрделі және ағымдық шығындар мөлшеріне де сезімтал. Әрбір есепті күнге Топ өзінің негізгі құралдарының теңгерімдік құны мен есепті күнге әділ құн қолданылып анықталғанмен арадағы айырманың болуын бағалайды. 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ басшылығы өзінің негізгі құралдарының әділ құнына қатысты өз бағалауын тағы да қайта қарады. Нәтижесінде басшылық 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдардың (технологиялық мұнайды қоспағанда) әділ құны 2013 жылғы 31 шілдедегі соңғы қайта бағалау күніне қарағанда айтарлықтай өзгерістер болмады деген тұжырымдамаға келді. Қорытындысында, Топтың негізгі құралдарының әділ құны олардың теңгерімдік құнына сәйкес келеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Технологиялық мұнайды қайта бағалау

Технологиялық мұнайды қайта бағалау мұнайдың әділ бағасының ауытқуы айтарлықтай жиі әрі елеулі болатындықтан, жыл сайын жүргізіледі. Технологиялық мұнай 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қайта бағаланды.

Технологиялық мұнайдың әділ құнын анықтауға арналған бастапқы деректер әділ құн сатында 2-деңгейге жатады (ауыстырылмайтын бақыланатын бастапқы деректер).

Келесі пайымдауды Топ басшылығы технологиялық мұнайдың әділ құнын анықтау кезінде назарға алды:

- технологиялық мұнай құбырды пайдалану үдерісінің ажырағысыз бөлігі, онсыз тасымалдау мүмкін емес және тиісінше бағалау нысаны мамандандырылған актив болады;
- технологиялық мұнай ТМРЖБҚК қойған шектеулер нәтижесінде сатыла да және өзгелей түрде пайдаланыла да алмайды;
- ТМРЖБҚК және Үкімет елдегі жалпы баға индексіне тарифтердің жағымсыз әсерінің алдын алу үшін оларды мұқият қадағалап отырады (экспорт үшін тарифты қоспағанда), және тиісінше егер мұнай халықаралық нарық бағасы бойынша бағаланған болса, оның құнын өтеуге мүмкіндік бермейтін деңгейде белгіленуі мүмкін;
- Топқа ҚМГ белгілеген қағида әсер етеді, және егер мұнайдың белгілі бір бөлігін сатуға шешім қабылданып, мұндай шешімді ТМРЖБҚК бекіткен жағдайда, ол тек ҚМГ тобының сауда бөлімшесіне ғана ішкі баға бойынша сатылуы мүмкін;
- және егер Топқа құбырдың жаңа бөліктерін толтыру үшін қосымша мұнай сатып алу қажет болса, ол оны осындай ішкі бағамен ҚМГ тобының кәсіпорнынан сатып алар еді.

Осы факторлардың бәрін назарға алып, басшылық әділ құнын көрсету үшін құбырдағы технологиялық мұнайға мейлінше сай келетін, 2015 жылғы 31 желтоқсанға нарықтың хабардар қатысушысы анықтаған баға бір тонна үшін 84,71 АҚШ доллары (бір тонна үшін 28.802 теңге) болар еді (2014 жылғы 31 желтоқсанға: бір тонна үшін 164,52 АҚШ доллары (бір тонна үшін 30.000 теңге). Мұнай құнының өзгеруіне әсері 2.759.330 мың теңгені құрады, сондай-ақ 2.921.212 мың теңге мөлшерінде мұнай қалдықтарын қосымша бағалау танылды (*6-ескертпе*).

2015 жылғы 31 желтоқсанға құбырдағы мұнай көлемі 2.397.778 тоннаны құрады (2014 жылғы 31 желтоқсан: 2.307.952 тонна). 2015 жылғы 31 желтоқсанға түгендеу нәтижелері бойынша 101.424 тонна (2014 жылғы 31 желтоқсан: 119.041 тонна) артық мұнай анықталды және кезең ішінде 11.598 тонна мұнай есептен шығарылды.

Негізгі құралдардың құнсыздануы

Егер активтің немесе ААТБ теңгерімдік құны шығару шығындарын шегергендегі әділ құн және пайдаланудан болған құндылық өлшемдерінің ең көбі болып табылатын өтелетін құннан асатын болса, құнсыздану орын алады. Шығаруға шығындарды шегергендегі әділ құн есебі ұқсас активтерді тәуелсіз тараптар арасында сату операциялары міндетті күші бар ақпаратқа немесе активтің шығуынан болған қосымша шығындарды шегергендегі бақыланатын нарықтық бағаларға негізделген. Пайдаланудан болған құндылықты есептеу дисконтталған ақша ағындары моделіне негізделген. Ақша ағындары бюджет негізінде келесі бес жылға анықталады және Топтың ол қызметті жүргізу бойынша міндеттемелері жоқ қайта құрылымдау бойынша қызметті және келешекте ААТБ құнсыздану мәніне тексерілетін активтердің нәтижелерін жақсартатын елеулі инвестицияларды қамтымайды. Өтелетін сома ақшалай қаражаттың дисконтталған ағындарының моделінде пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесіне, сондай-ақ ақшалай қаражаттың күтілетін түсімдеріне және экстраполяциялау мақсатында пайдаланылған өсу қарқынына анағұрлым сезімтал.

Негізгі құралдардың пайдалы қызмет мерзімі

Топ негізгі құралдар қызметінің қалған пайдалы қызмет мерзімін ең әрі дегенде әрбір қаржы жылының соңына бағалайды және егер күтілетіні бұрынғы бағалаудан өзгеше болса, өзгерістер ҚЕХС (LAS) 8 *«Есеп жүргізу саясаты, есептеу бағаларындағы өзгерістер мен қателіктерге»* сәйкес есептеу бағаларындағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (жалғасы)
Бағалау мәндері және болжаулар (жалғасы)

Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттеме

2012 жылғы 4 шілдеде күшіне енген *«Магистральдық құбыр туралы»* Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Топта пайдалану аяқталғаннан кейін магистральдық құбырды (мұнай құбырын) жою және бұдан әрі қоршаған ортаны қалпына келтіру, соның ішінде жерді қайта өңдеу жөнінде іс-шаралар жүргізу бойынша заңды міндеттемелері бар. Бұл Топтың құбырлары бойынша мұнай тасымалдайтын жер пайдаланушылардың мұнай қорлары толығымен таусылған жағдайда мүмкін.

Құбырларды жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемеге резерв Топ есептеген Қазақстан Республикасында қолданылатын техникалық ережелер мен нормаларға сәйкес бөлшектеу және жерді қалпына келтіру бойынша жұмыстарды жүргізу құнының негізінде бағаланады (құбырды бөлшектеу бойынша шығындар сомасын 1 км үшін 3.524 мың теңгені (2014: 3.581 мың теңге) құрайды.

Сондай-ақ активтерді пайдаланудан шығару және жерлерді қайта өңдеу жөніндегі міндеттемелер құрамында қалдықтар орналастырылатын полигондарды жою бойынша резерв көрсетілген. Резерв Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі талаптарына сәйкес 2013 жылы құрылған, оған сай қалдықтарды орналастыру полигонының меншік иелеріне полигон жабылғаннан кейін жерлерді қайта өңдеу және қоршаған ортаға әсерді бақылау үшін жою қоры құрылады.

Резервтер сомасы міндеттемені орындаудың күтілетін мерзіміне құнсызданудың болжалды мөлшерлемесі және төменде берілген есепті кезеңнің аяғына дисконт мөлшерлемесі қолданылып есепті кезең аяғына белгіленді.

	2015 жыл	2014 жыл
31 желтоқсанға дисконттау мөлшерлемесі	6,73%	6,2%
31 желтоқсанға инфляцияның мөлшерлемесі	6,0%	6,0%
Міндеттемені орындаудың мерзімі	10 жыл	14 жыл

Дисконтталу мөлшерлемесін есептеу Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары бойынша тәуекелдерсіз мөлшерлемелерге негізделеді.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге арналған резервтің теңгерімдік құны 21.999.701 мың теңгені құрады (2014 жылғы 31 желтоқсанда: 20.631.009 мың теңге) (22-ескерпне).

Залалды жою бойынша шығындар бағалары табиғат қорғау талаптарында және заңнама түсіндіруінше әлеуетті өзгерістерге ұшырайды. Бұдан басқа осындай шығындардың бағаларындағы айқынсыздықтар баламаларда, жою, бұзылған топырақты қалпына келтіру әдістемелерінде, дисконт, құнсыздану мөлшерлемесі және осы міндеттеме күшіне енетін мерзім деңгейлерінің әлеуетті өзгерістерін қамтиды.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелердің маңызды болжамдарының өзгерісіне сезімталдықты талдау келесідей берілген:

Мың теңгемен	Төмендеуі	Өсуі
Дисконттау мөлшерлемесі	-0,5% 1.061.763	+0,5% (1.008.300)
Инфляция мөлшерлемесі	-0,5% (1.019.728)	+0,5% 1.064.091

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Күмәнді борыштар бойынша резервтер

Топ күмәнді борыштар, жеткізушілерге берген алғытөлемдер және басқа да активтер бойынша резервтер жасайды. Күмәнді шоттарды бағалау кезінде тапсырысшының қызметінің бұрынғы және күтіліп отырған нәтижелері назарға алынады.

Экономикадағы, саладағы немесе тапсырысшының нақты сипаттарындағы өзгерістер, шоғырландырылған қаржы есептілігінде ескерілген күмәнді шоттарға резерв бойынша түзетулерді талап етуі мүмкін. 2014 және 2015 жылғы 31 желтоқсанда күмәнді шоттар бойынша резервтер 814.095 мың теңге, және тиісінше 756.335 мың теңге сомаға құрылды (9, 11, 12 және 14-ескертулер).

Салықтар бойынша резервтер

Күрделі салық заңнамасын, салық заңнамасындағы өзгерістерді, сондай-ақ салық салынатын келешек табыс сомаларын және оларды алу мерзімдерін түсінуге қатысты айқынсыздық бар. Топтың халықаралық операцияларының маңызды әртүрлілігін, сондай-ақ шарттық қатынастардың ұзақ мерзімді сипатын және күрделілігін есеп ала, нақты нәтижелер мен қабылданған болжалдар арасында пайда болатын айырма немесе осындай болжалдардың келешек өзгерістері есептілікте көрсетілген шығындар сомасын немесе пайдаға салынатын салық бойынша табыстар сомасын түзетуге әкеліп соғады. Негізделген болжалдар негізінде Топ өз қызметін жүзеге асыратын елдің салық органдары жүргізетін салық аудитінің мүмкін салдарларына резервтер жасайды. Осындай резервтердің өлшемі әртүрлі факторларға байланысты, мысалы алдыңғы аудиттердің нәтижелеріне және салық төлеуші-компания мен тиісті салық органының салық заңнамасын түрлі түсінуіне байланысты. Түсініктердегі осындай айырмалар Топ компаниясы тіркелген елде басым жағдайларға байланысты мәселелердің көп болуынан пайда болуы мүмкін.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық бойынша активтер

Мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері шегерілетін уақытша айырмашылықтар, пайдаланылмаған салық залалдары және салық жеңілдіктері бойынша оған қарағанда салық залалдары есептелуі мүмкін салық салынатын пайда алу мүмкін болатын мөлшерде танылады. Болашақ салық салынатын пайданы алудың ықтимал мерзімі мен мөлшері негізінде шоғырландырылған қаржылық есептілігінде тануға болатын мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері сомасын анықтау үшін басшылықтың елеулі пайымдауы қажет. 2015 жылғы 31 желтоқсанда мерзімі кейінге қалдырылған салық бойынша танылған активтер сомасы 8.336.684 мың теңге болды (2014 жылғы 31 желтоқсанда: 7.686.911 мың теңге) (32-ескерпне). 2015 және 2014 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың мерзімі кейінге қалдырылған салық бойынша танылмаған активтері болған жоқ.

Қызметкерлерге сыйақылар

Зейнеткерлікке шыққанға дейін және одан кейін қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақылар құны және келтірілген міндеттемелер құны актуарлық әдіс қолданылып белгіленеді. Актуарлық әдіс келешекте нақты нәтижелерден айырмашылығы болуы мүмкін түрлі болжамдарды қолдануды білдіреді. Актуарлық әдіс шегеру мөлшерлемелері, келешекте жалақының өсімі, өлім-жітім деңгейі және келешекте қызметкерлерге сыйақылар өсімі туралы болжамдарды қамтиды. Негізгі болжамдарды бағалаудың күрделілігіне және еңбек қызметінің аяқталуы бойынша қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді сипатына байланысты мұндай міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерістеріне аса сезімтал. Барлық болжам әрбір есепті күнге қайта қаралады.

Қазақстанда топтық бағалы қағаздар белсенді нарығының болмауына байланысты шегерудің тиісті мөлшерлемесін анықтау кезінде Топ басшылығы еңбек қызметінің аяқталуы бойынша сыйақылардың қолданылуының күтіліп отырған мерзіміне сәйкес келетін өтеудің экстраполирленген мерзімдері бар мемлекеттік бағалы қағаздардың пайыздық мөлшерлемесін (MEUKAM) ескереді. Тиісті бағалы қағаздар сапасы одан әрі ұдайы талданып отырады.

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (жалғасы)
Бағалау мәндері және болжаулар (жалғасы)

Өлім-жітім деңгейі ашық қол жетімді өлім-жітім кестесіне негізделеді. Болашақ жалақы мөлшерінің көбеюі және зейнетақы мөлшерінің көбеюі күтіліп отырған болашақ құнсыздану қарқынына негізделеді.

2015 және 2014 жылдардың 31 желтоқсанына қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелерді бағалау үшін пайдаланылған негізгі актуарийлік болжамдар мынадай түрде берілген:

<i>Пайызбен</i>	2015 жыл	2014 жыл
Дисконттау мөлшерлемесі	6,55%	7,3%
Инфляция мөлшерлемесі	6,0%	6,04%
Ұзақ мерзімді жылдық төлемдердің болашақта ұлғаюы	6,0%	6,04%
Болашақта жалақының өсуі	6,0%	6,04%
Өлім-жітім пайызы	12,0%	12,0%

2015 және 2014 жылдардағы 31 желтоқсанға еңбек қызметінің аяқталуынан кейін қызметкерлерге сыйақы бойынша міндеттеменің орташа ұзақтығы 16 жылды құрады.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердің маңызды болжамдарының өзгерісіне сезімталдықты талдау келесідей берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Төмендеуі	Өсуі
Дисконттау мөлшерлемесі	-0,5% 1.341.318	+0,5% (719.875)
Инфляция мөлшерлемесі	-0,5% (723.585)	+0,5% 1.337.029
Болашақта жалақының өсуі	-0,5% (723.585)	+0,5% 1.337.029
Өмірдің ұзақтығы	-1 жыл (341.930)	+1 жыл 344.034

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

6. Негізгі құралдар

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдар келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Жер	Құбырлар	Көлік активтері	Ғимарат- тар мен құрылыс- стар	Машина- лар және жабдық	Технологи- лық мұнай	Өзге де	Аяқтал- маған құрылыс	Жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсанға қайта бағаланған құны бойынша	12.483.895	147.474.455	9.979.926	78.466.503	114.120.834	69.568.777	14.949.767	28.895.431	475.939.588
Валютаны қайта есептеудің әсері	7.391.985	-	3.131.381	13.054.705	10.623.628	-	445.984	719.849	35.367.532
Түсімдер	26	3.131	1.938.243	52.332	1.503.954	-	1.010.513	73.923.923	78.432.122
Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша резертен түсімдер (23-ескертпе)	-	1.674.849	-	-	-	-	-	-	1.674.849
Шығарылу	(13.414)	(1.592.467)	(247.868)	(187.081)	(685.777)	(140.123)	(480.674)	(396.125)	(3.743.529)
Бағаның кемуі (активті қайта бағалаудан болған резерв)	-	-	-	-	-	(2.759.330)	-	-	(2.759.330)
Артылғандарды қайта бағалау (активті қайта бағалаудан болған резерв)	-	-	-	-	-	2.921.212	-	-	2.921.212
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге ауыстыру	(2.443)	-	-	(27.573)	-	-	-	-	(30.016)
Аяқталмаған құрылыстан ауыстырылған	46.497	30.335.502	159.867	6.190.525	11.712.551	-	301.071	(48.746.013)	-
Материалдық емес активтерге ауыстырылған (7-ескертпе)	-	-	-	-	-	-	-	(448.716)	(448.716)
Аударымдар мен ауыстырулар	-	3.329.020	75.651	(186.312)	(2.472.105)	-	159.814	(906.068)	-
2015 жылғы 31 желтоқсанға қайта бағаланған құны бойынша	19.906.546	181.224.490	15.037.200	97.363.099	134.803.085	69.590.536	16.386.475	53.042.281	587.353.712
2014 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған өтелім мен құнсыздану	-	(14.327.030)	(3.092.269)	(16.566.241)	(21.244.909)	(330.205)	(4.658.747)	(329.524)	(60.548.925)
Валютаны қайта есептеудің әсері	-	-	(1.293.722)	(7.712.232)	(5.768.319)	-	(329.841)	-	(15.104.114)
Тозу	-	(10.245.282)	(1.310.496)	(5.894.933)	(12.206.511)	-	(3.059.098)	-	(32.716.320)
Шығарылу	-	194.239	232.187	153.001	630.477	70.058	464.020	155.238	1.899.220
Құнсыздану (активті қайта бағалаудан болған резерв)	-	(697.404)	-	(74.850)	(60.242)	(195.867)	(346)	(27.094)	(1.055.803)
Құнсыздану (кірістер мен шығындар есебінен)	-	(951.986)	-	(68.763)	(100.868)	(73.731)	(5.095)	(130.439)	(1.330.882)

6. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)

Мың теңгемен	Жер	Құбырлар	Көлік активтері	Фимарат-тар мен құрылы-стар	Машина-лар және жабдық	Технологи-лық мұнай	Өзге де	Аяқтал-маған құрылыс	Жиыны
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге ауыстыру	-	-	-	8.042	-	-	-	-	8.042
Аударымдар мен ауыстырулар	-	(16.469)	-	4.472	25.593	-	(13.596)	-	-
2015 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған өтелім мен құнсыздану	-	(26.043.932)	(5.464.300)	(30.151.504)	(38.724.779)	(529.745)	(7.602.703)	(331.819)	(108.848.782)
2013 жылғы 31 желтоқсанға қайта бағаланған құны бойынша	11.087.844	97.334.066	8.110.780	71.906.718	88.628.416	89.518.453	12.477.480	36.960.887	416.024.644
Валютаны қайта есептеудің әсері	1.345.656	-	465.090	2.497.950	1.685.013	-	88.936	173.796	6.256.441
Түсімдер	926	-	1.678.498	10.586	1.090.951	-	709.409	70.632.440	74.122.810
Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша резертен түсімдер (23-ескертпе)	-	962.826	-	-	-	-	-	-	962.826
Шығарылу	(8.993)	(158.670)	(80.129)	(319.319)	(273.547)	(212.857)	(234.975)	(38.024)	(1.326.514)
Бағаның кемуі (активті қайта бағалаудан болған резерв)	-	-	-	-	-	(19.585.387)	-	-	(19.585.387)
Бағаның кемуі (шығындар есебінен)	-	-	-	-	-	(151.432)	-	-	(151.432)
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге ауыстыру	-	-	(2.270)	-	-	-	-	(834)	(3.104)
Аяқталмаған құрылыстан ауыстырылған	58.462	49.332.447	187.871	4.362.712	22.800.396	-	1.730.371	(78.472.259)	-
Материалдық емес активтерге ауыстырылған (7-ескертпе)	-	-	-	-	(123)	-	-	(360.575)	(360.698)
Аударымдар мен ауыстырулар	-	3.786	(379.914)	7.856	189.728	-	178.544	-	-
2014 жылғы 31 желтоқсанға қайта бағаланған құны бойынша	12.483.895	147.474.455	9.979.926	78.466.503	114.120.834	69.568.777	14.949.765	28.895.431	475.939.586

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Жер	Құбырлар	Көлік активтері	Фимарат-тар мен құрылы-стар	Машина-лар және жабдық	Технологи-лық мұнай	Өзге де	Аяқтал-маған құрылыс	Жиыны
2013 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған өтелім мен құнсыздану	-	(4.240.358)	(638.843)	(3.320.737)	(4.794.768)	(330.205)	(1.321.562)	(269.270)	(14.915.743)
Валютаны қайта есептеудің әсері	-	-	(38.825)	(240.396)	(182.465)	-	(22.228)	-	(483.914)
Тозу	-	(10.084.580)	(1.430.022)	(6.521.652)	(11.779.338)	-	(3.358.531)	-	(33.174.123)
Шығарылу	-	107.510	71.461	222.954	229.322	146.540	221.834	2.484	1.002.105
Құнсыздану (активті қайта бағалаудан болған резерв)	-	(44.865)	(137.260)	(2.936.314)	(1.783.089)	(101.186)	(3.583)	(3.962)	(5.010.259)
Құнсыздану (шығындар есебінен)	-	(64.898)	(936.626)	(3.770.058)	(2.918.653)	(45.354)	(173.635)	(58.776)	(7.968.000)
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге ауыстыру	-	-	1.009	-	-	-	-	-	1.009
Аударымдар мен ауыстырулар	-	161	16.837	(38)	(15.918)	-	(1.042)	-	-
2014 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған өтелім мен құнсыздану	-	(14.327.030)	(3.092.269)	(16.566.241)	(21.244.909)	(330.205)	(4.658.747)	(329.524)	(60.548.925)
2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	19.906.546	181.224.490	15.037.200	97.363.099	134.803.085	69.590.536	16.386.475	53.042.281	587.353.712
Қайта бағаланған құны	-	(26.043.932)	(5.464.300)	(30.151.504)	(38.724.779)	(529.745)	(7.602.703)	(331.819)	(108.848.782)
Жинақталған өтелім және құнсыздану	-	(26.043.932)	(5.464.300)	(30.151.504)	(38.724.779)	(529.745)	(7.602.703)	(331.819)	(108.848.782)
Қалдық құн	19.906.546	155.180.558	9.572.900	67.211.595	96.078.306	69.060.791	8.783.772	52.710.462	478.504.930
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша	12.483.895	147.474.455	9.979.926	78.466.503	114.120.834	69.568.777	14.949.765	28.895.431	475.939.586
Қайта бағаланған құны	-	(14.327.030)	(3.092.269)	(16.566.241)	(21.244.909)	(330.205)	(4.658.747)	(329.524)	(60.548.925)
Жинақталған өтелім және құнсыздану	-	(14.327.030)	(3.092.269)	(16.566.241)	(21.244.909)	(330.205)	(4.658.747)	(329.524)	(60.548.925)
Қалдық құн	12.483.895	133.147.425	6.887.657	61.900.262	92.875.925	69.238.572	10.291.018	28.565.907	415.390.661

6. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)

Егер жинақталған тозуды және жинақталған құнсыздануды шегергенде, активтер бастапқы баға бойынша ескерілсе шоғырландырылған қаржы есепке қосылған негізгі құралдар әр қайта бағаланған санатының теңгерімдік құны төмендегідей көрсетіледі:

Мың теңгемен	Жер	Құбырлар	Көлік активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар және жабдық	Технологиялық мұнай	Өзге де	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2015 жылғы 31 желтоқсанға	16.615.655	118.066.342	9.268.162	44.720.310	83.458.723	1.165.495	6.453.723	52.942.744	332.691.154
2014 жылғы 31 желтоқсанға	9.328.530	97.829.484	7.155.556	37.154.711	72.623.710	1.168.388	7.462.862	27.019.861	259.743.102

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған құрылыс негізінен келесі өндірістік объектілерді қамтиды:

- «Қазақстан – Қытай» мұнай құбырының мемлекетаралық жобасын іске асыру аясында объектілерді салу және қайта құру;
- «Қаражанбас – Ақтау» участкесінде «Қаламқас – Қаражанбас – Ақтау» бас мұнай құбырын қайта құру, «ТОН-2» бас мұнай құбырының және басқа да мұнай құбырларының бөліктерін ауыстырумен қоса күрделі жөндеу;
- өрт сөндіру жүйесін және объектілерді электрмен жабдықтауды қайта құру, қараусыз автоматтандырылған байланыс орталықтарының құрылысы, «Өзен – Атырау – Самара» мұнай құбырының 1.235 км – дегі қабылдау нүктелерінің құрылысы, битум зауытына мұнай саны мен сапасын өлшеу жобасын іске асыру және басқасы.

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған құрылыс негізінен келесі өндірістік объектілерді қамтиды:

- «Қазақстан – Қытай» мұнай құбырының мемлекетаралық жобасын іске асыру аясында объектілерді салу және қайта құру;
- өрт сөндіру жүйесін қайта құру, объектілерді электрмен жабдықтауды қайта құру және басқалары.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша толығымен өтелінген, бірақ әлі де пайдаланыстағы негізгі құралдардың бастапқы құны мен тиісті жинақталған өтелімі 4.822.436 мың теңгені құрады (2014 жылғы 31 желтоқсанға: 3.208.581 мың теңге).

2015 жыл үшін аяқталмаған құрылыс құнына кіргізілген тозу сомасы 17.419 мың теңгені құрады (2014 жыл үшін: 13.675 мың теңге).

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдар құрамындағы құбыр және резервуар ішіндегі мұнай көлемі 2.398 мың тоннаны құрады (2014 жылғы 31 желтоқсанға: 2.308 мың тонна).

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған құрылыс 1.012.567 мың теңге көлемінде (2014 жылғы 31 желтоқсанда: 2.957.610 мың теңге) құрылыс жұмыстары үшін сатып алынған материалдар мен босалқы бөлшектерді қамтиды. Мұндай төмендеу негізінен 2015 жылы «Қазақстан – Қытай» мұнай құбырының мемлекетаралық жобасы аясында өндірістік объектілерді салуға және қайта жаңартуға арналған материалдар мен босалқы бөлшектерді қолданумен байланысты.

2015 жылғы 31 желтоқсанға БМТ-ның негізгі құралдарының қалдық құны 47.047 мың АҚШ доллары (15.996.450 мың теңгеге сайма-сай) болатын кейбір объектілері тасымалдау шарты бойынша Грузия темір жолдары алдында Georgian Transit Ltd міндеттерін қамтамасыз етуде кепілгер болған ТВС Банктің пайдасына қамтамасыз ету ретінде кепілдікке салынды (34-ескертпе). Кепілдіктің ең жоғарғы сомасы 10.000 мың АҚШ доллары (3.400.100 мың теңгеге сайма-сай).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

BTL Top активтерінің құнсыздануы

BTL тобының ААТБ-ның құнсыздануына талдау жасау нәтижесінде басшылық 2014 жылғы 31 желтоқсанға құнсызданудың 12.934.472 мың теңге сомасында жиынтық залалды айқындады, оның ішінде пайда мен залалдың есебінен 8.087.024 мың теңге және өзге де жиынтық кірістің есебінен 4.847.448 мың теңге. Құнсызданудан болған шығындардың сомасы материалдық емес активтерге (жер пайдалану құқығына) 302.114 мың теңге көлемінде (7-ескертпе) және негізгі құралдарға 12.632.358 мың теңге көлемінде бөлінген болатын.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша BTL тобының ААТБ-ның құнсыздануына талдау ешқандай құнсыздану индикаторларын анықтамады.

7. Материалдық емес активтер

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша материалдық емес активтер келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	Лицензиялар	Бағдарламалық жасақтама	Жерді пайдалануға арналған құқықтар	Өзге де	Жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құн	194.907	1.131.148	4.120.734	32.654	5.479.443
Түсімдер	28.013	121.937	–	4.166	154.116
Шығарылу	(8.853)	(54.096)	–	–	(62.949)
Өтелім	(105.266)	(317.229)	(101.552)	(5.173)	(529.220)
Шығарулар бойынша жинақталған тозу	8.853	53.431	–	–	62.284
Аяқталмаған құрылыстан ауыстырылған (6-ескертпе)	1.118	447.598	–	–	448.716
Валютаны қайта есептеу	44.427	196	1.802.718	–	1.847.341
Аударымдар мен ауыстырулар	(1.830)	1.830	–	–	–
2015 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құн	161.369	1.384.815	5.821.900	31.647	7.399.731
2013 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құн	184.757	997.520	4.490.163	28.562	5.701.002
Түсімдер	15.052	168.119	–	6.762	189.933
Шығарылу	(3.712)	(30.799)	–	(528)	(35.039)
Өтелім	(79.417)	(326.044)	(125.433)	(4.708)	(535.602)
Шығарулар бойынша жинақталған тозу	3.712	30.799	–	528	35.039
Құнсыздану залалдары (бескертпе)	–	–	(302.114)	–	(302.114)
Аяқталмаған құрылыстан ауыстырылған (6-ескертпе)	49.949	308.711	–	2.038	360.698
Валютаны қайта есептеу	7.187	221	58.118	–	65.526
Аударымдар мен ауыстырулар	17.379	(17.379)	–	–	–

7. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР (жалғасы)

Мың теңгемен	Лицензиялар	Бағдар- ламалық жасақтама	Жерді пай- далануға арналған құқықтар	Өзге де	Жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құн	194.907	1.131.148	4.120.734	32.654	5.479.443
2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша					
Бастапқы құн	638.737	4.497.457	8.945.020	88.657	14.169.871
Жинақталған құнсыздану және өтелім	(477.368)	(3.112.642)	(3.123.120)	(57.010)	(6.770.140)
Қалдық құн	161.369	1.384.815	5.821.900	31.647	7.399.731
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша					
Бастапқы құн	548.139	3.979.087	6.174.903	84.492	10.786.621
Жинақталған құнсыздану және өтелім	(353.232)	(2.847.939)	(2.054.169)	(51.838)	(5.307.178)
Қалдық құн	194.907	1.131.148	4.120.734	32.654	5.479.443

8. Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға инвестициялар

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірлескен бақылаудағы кәсіпорындағы инве-
стициялар келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	ҚҚҚ	МұнайТас	Жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсанға	36.982.132	12.861.202	49.843.334
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындағы пайдадағы немесе (залалдағы) үлес	(44.571.259)	2.736.090	(41.835.169)
Танылмаған шығындар	7.161.028	–	7.161.028
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындағы өзге де жиынтық кірістегі үлес	428.099	55.734	483.833
Дивиденттер	–	(1.735.020)	(1.735.020)
2015 жылғы 31 желтоқсанға	–	13.918.006	13.918.006

Төмендегі кестелерде бірлескен-бақылаудағы кәсіпорындар туралы жалпыланған Топтың барабар үлесін қоса қаржы ақпараты берілген:

Мың теңгемен	ҚҚҚ		2014 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан		
Мың теңгемен	50%	100%	50%	100%
Бірлескен кәсіпорындардың активтері мен міндеттемелері				
Қысқа мерзімді активтер	12.346.915	24.693.830	10.238.917	20.477.834
Ұзақ мерзімді активтер	118.246.077	236.492.154	126.117.022	252.234.044
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(32.875.443)	(65.750.886)	(18.218.653)	(36.437.306)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	ҚҚҚ		2014 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан		
Мың теңгемен	50%	100%	50%	100%
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(104.878.577)	(209.757.154)	(81.155.154)	(162.310.308)
Таза активтер	(7.161.028)	(14.322.056)	36.982.132	73.964.264
Танылмаған шығындар	7.161.028	14.322.056	–	–
Инвестицияның баланстық құны	–	–	36.982.132	73.964.264
Қосымша				
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	8.987.307	17.974.614	5.463.275	10.926.550
Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	(28.224.964)	(56.449.928)	(14.414.211)	(28.828.422)
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(103.096.811)	(206.193.622)	(69.906.297)	(139.812.594)

Мың теңгемен	МұнайТас		2014 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан		
Мың теңгемен	51%	100%	51%	100%
Бірлескен кәсіпорындардың активтері мен міндеттемелері				
Қысқа мерзімді активтер	4.414.281	8.655.453	2.748.039	5.388.312
Ұзақ мерзімді активтер	12.985.200	25.461.177	13.841.592	27.140.378
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(639.821)	(1.254.551)	(675.831)	(1.325.159)
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(2.841.654)	(5.571.871)	(3.052.598)	(5.985.487)
Таза активтер	13.918.006	27.290.208	12.861.202	25.218.044
Қосымша				
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	527.106	1.033.542	1.742.127	3.415.936
Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	–	–	–	–
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	–	–	–	–

Мың теңгемен	ҚҚҚ		2014 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан		
Мың теңгемен	50%	100%	50%	100%
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың жылдардағы пайда мен залал және өзге де жиынтық кірісі туралы ақпарат				
Түсім	25.567.304	51.134.608	24.084.242	48.168.484
Сүрелі қызметтен жылдағы залал	(44.571.259)	(89.142.518)	(6.990.738)	(13.981.476)
Танылмаған залал	7.161.028	14.322.056	–	–
Тоқтатылған қызметтен салықтан кейінгі жылдағы кіріс/(залал)	–	–	–	–
Өзге де жиынтық кіріс	428.099	856.198	3.093.940	6.187.880
Жиынтық залал жиыны	(36.982.132)	(73.964.264)	(3.896.798)	(7.793.596)
Дивиденттер	–	–	–	–

8. БІРЛЕСКЕН БАҚЫЛАУ КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

Мың теңгемен	ҚҚҚ			
	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін			
	2015 жыл		2014 жыл	
	50%	100%	50%	100%
Қосымша				
Тозу және өтелім	(7.228.928)	(14.457.856)	(7.231.507)	(14.463.014)
Пайыздық кірістер	90.888	181.776	149.964	299.928
Пайыздық шығыстар	(4.065.698)	(8.131.396)	(4.008.080)	(8.016.160)
Табыс салығы бойынша үнемділік	8.989.252	17.978.504	2.115.631	4.231.262

ҚҚҚ-нда АҚШ долларымен берілген қаржы міндеттемелерді (қарыздарды) қайта санау нәтижесінде бағамдық айырмашылықтан залал пайда болды. ҚҚҚ-ның қарызға жататын бағамдық айырмашылықтан болған таза залалы 2015 және 2014 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдарға тиісінше 122.093.675 мың теңгені және 30.738.941 мың теңгені құрады.

Мың теңгемен	МұнайТас			
	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін			
	2015 жыл		2014 жыл	
	51%	100%	51%	100%
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың жылдардағы пайда мен залал және өзге де жиынтық кірісі туралы ақпарат				
Түсім	4.427.224	8.680.832	3.499.277	6.861.645
Сүрелі қызметтен жылдағы кіріс	2.736.090	5.364.883	735.688	1.442.525
Тоқтатылған қызметтен салықтан кейінгі жылдағы кіріс/(залал)	–	–	–	–
Өзге де жиынтық кіріс	55.734	109.282	88.037	172.621
Жиынтық кіріс жиыны	2.791.824	5.474.165	823.725	1.615.146
Дивиденттер	(1.735.020)	(3.402.000)	(637.620)	(1.250.235)

Қосымша				
Тозу және өтелім	(1.047.729)	(2.054.371)	(1.069.661)	(2.097.375)
Пайыздық кірістер	81.365	159.539	13.164	25.812
Пайыздық шығыстар	(39.786)	(78.012)	(37.891)	(74.296)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(690.379)	(1.353.684)	(186.415)	(365.520)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

9. Негізгі құралдар үшін жеткізушілерге берілген алғытөлемдер

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдар үшін жеткізушілерге берілген алғытөлемдер келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Негізгі құралдар және құрылыс қызметтері үшін үшінші тараптарға алғытөлемдер	7.786.525	11.406.977
Минус: күмәнді борыштар бойынша резерв	(53.258)	(99.526)
Жиыны	7.733.267	11.307.451

Негізгі құралдар үшін жеткізушілерге берілген алғытөлемдерге қатысты күмәнді қарыздар бойынша резервтің қозғалысы мынадай түрде берілген:

Мың теңгемен	2015 жыл	2014 жыл
1 қаңтарға	99.526	99.330
Бір жылға (қайтару)/есептеу (27-ескертпе)	(197)	196
Алғытөлемдерді есептен шығарудағы қолдану	(46.071)	–
31 желтоқсанға	53.258	99.526

10. Тауарлы-материалдық қорлар

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тауарлы-материалдық қорлар келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Босалқы бөлшектер	1.531.217	1.461.052
Отын	823.855	763.929
Құрылыс материалдары	185.387	157.584
Тауарлар	140.887	93.138
Арнайы киім	98.406	78.892
Химиялық реагенттер	90.812	35.575
Өзге де	766.685	488.241
	3.637.249	3.078.411
Минус: ескірген және өтемсіз тауарлы-материалдық қорлар бойынша резерв	(37.552)	(33.853)
Жиыны	3.599.697	3.044.558

10. ТАУАРЛЫ-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР (жалғасы)

Ескірген және өтемсіз тауарлы-материалдық қорлар бойынша резервтің қозғалысы келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
	2015 жыл	2014 жыл
1 қаңтарға	33.853	48.213
Бір жылға резервті есептеу/(қайтару) (27-ескертілме)	6.644	(5.342)
Тауарлы-материалдық қорларды есептен шығарудағы қолдану	(12.058)	(11.554)
Валюталарды қайта есептеу	9.113	2.536
31 желтоқсанға	37.552	33.853

11.Сауда және өзге де дебиторлық берешек

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және өзге де дебиторлық берешек келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардың сауда дебиторлық берешегі (34-ескертілме)	1.420.739	1.941.312
Үшінші тараптардың сауда дебиторлық берешегі	982.238	2.139.755
Үшінші тараптардың өзге де дебиторлық берешегі	2.544.880	2.273.771
Байланысты тараптардың өзге де дебиторлық берешегі (34-ескертілме)	36.122	102.156
	4.983.979	6.456.994
Минус: күмәнді берешектер бойынша резерв	(759.853)	(653.120)
Жиыны	4.224.126	5.803.874

Сауда және өзге де дебиторлық берешек негізінен «айда немесе төле» ережелерінде мұнай тасымалдау жөнінде қызметтер көрсетуге арналған шарттарға сай мұнайдың жеткізілмеген көлемдері бойынша айыппұл мен өсім-пұлдарды құрайды.

Сауда және өзге де дебиторлық берешек бойынша күмәнді берешектер бойынша резервтегі өзгерістер келесі түрде көрсетілген:

Мың теңгемен	2015 жыл	2014 жыл
1 қаңтарға	653.120	633.072
Бір жылға есептеу (27-ескертілме)	107.934	19.374
Берешекті есептен шығарудағы қолдану	(11.385)	–
Валюталарды қайта есептеу	10.184	674
31 желтоқсанға	759.853	653.120

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың сауда және өзге де дебиторлық бере-
шек мына валюталарда көрсетілген:

Мың теңгемен	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Теңгемен	2.676.647	5.131.578
АҚШ долларымен	1.273.385	534.468
Ресей рублімен	1.160	1.248
Өзге де валютада	272.934	136.580
Жиыны	4.224.126	5.803.874

31 желтоқсандағы жағдай бойынша туындау мерзімдері бойынша сауда дебиторлық берешегін талдау келесі түрде берілген:

Мың теңге-мен	Жиыны	Мерзімі өткізіл- меген, әрі құнсыздан- баған	Мерзімі өткізілген, бірақ құнсызданбаған				
			<30 күн	30-60 күн	60-90 күн	90-120 күн	>120 күн
2015	4.224.126	2.843.181	1.163.079	64.333	31.472	25.652	96.409
2014	5.803.874	5.094.199	528.360	74.369	50.919	36.698	19.329

12.Жеткізушілерге берілген алғытөлемдер

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жеткізішулерге берілген алғытөлемдер келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптарға алғытөлемдер (34-ескертілме)	1.841.099	447.876
Үшінші тараптарға алғытөлемдер	1.221.957	665.132
	3.063.056	1.113.008
Минус: күмәнді борыштар бойынша резерв	(984)	(1.073)
Жиыны	3.062.072	1.111.935

Жеткізушілерге берілген алғытөлемдерге қатысты күмәнді берешектер бойынша резервтің қозғалысы келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2015 жыл	2014 жыл
1 қаңтарға	1.073	1.982
Резервті бір жылға қайтару (27-ескертілме)	(81)	(909)
Алғытөлемдерді есептен шығарудағы қолдану	(8)	–
31 желтоқсанға	984	1.073

13.Өтелуге жататын ҚҚС және өзге де салықтар бойынша алдын ала төлем

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтелуге жататын ҚҚС және өзге де салықтар бойынша алдын ала төлем келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Өтеуге жататын ҚҚС	8.359.409	6.016.776
Өзге де салықтар бойынша алдын ала төлем	279.659	179.293
Жиыны	8.639.068	6.196.069

14.Өзге де ағымдағы активтер

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ағымдағы активтер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Мұнайды тасымалдау бойынша көлік экспедиция қызметтері үшін берешек	5.767.898	3.245.840
Қызметкерлердің берешегі	39.460	43.707
Сақтандыру бойынша алдын ала төлем	49.092	42.498
Болашақ кезеңдер шығыстары	30.426	26.028
Өзге де	175.579	24.802
	6.062.455	3.382.875
Минус: күмәнді борыштар бойынша резерв	–	(2.616)
Жиыны	6.062.455	3.380.259

Өзге де ағымдағы активтер бойынша резервтің қозғалысы келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жыл	2014 жыл
1 қаңтарға	2.616	2.616
Өзге де ағымдағы активтерді есептен шығарудағы қолдану	(2.616)	–
31 желтоқсанға	–	2.616

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

15.Банк салымдары

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банк салымдары келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Қысқа мерзімді банк салымдары	12.322.761	31.984.737
Ұзақ мерзімді банк салымдары	4.487.436	3.729.880
Салымдар бойынша есептелген пайыздар	124.076	127.505
Жиыны	16.934.273	35.842.122

- 2015 жылғы 31 желтоқсанда банк салымдары келесі түрде көрсетілді:
- Қазақстандықбанк салымдөтеу мерзімі 2015 жылғы наурызда және мамырда аяқталатын, пайыздық мөлшер-лемесі жылдық 1,4%-тен 2%-ке дейін 3-12 айға қысқа мерзімді АҚШ долларында орналасқан банк салымдары (2014 жылғы 31 желтоқсанға: жылдық 0,6%-тен 3,5%-ке дейін);
 - Компания жұмысшыларын тұрғын үймен қамтамасыз ету аясында жеңілдетілген несиелеу мөлшерlemeмен орналастырылған, сәйкесінше 2029 жылға және 2025 жылға дейінгі мерзімге жылдық 2%-тен 3,5%-ке дейін пайыздық мөлшерlemeмен пайдаланылуы шектелген ұзақ мерзімді салымдар (2014 жылғы 31 желтоқсанға: сәйкесінше 2029 жылға және 2024 жылға дейінгі мерзімге жылдық 2%-тен 3,5%-ке дейін пайыздық мөлшерlemeмен).

16.Ақша қаражаттар және олардың баламалары

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаттар және олардың баламалары келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Банктердегі АҚШ долларымен көрсетілген мерзімді салымдар	33.783.170	19.451.877
Банктердегі теңгемен көрсетілген мерзімді салымдар	10.126.290	19.311.501
Банктердегі АҚШ долларымен көрсетілген ағымдағы шоттар	6.058.205	2.421.688
Банктердегі ларимен көрсетілген ағымдағы шоттар	199.608	316.560
Банктердегі еуромен көрсетілген ағымдағы шоттар	150.385	187.273
Банктердегі теңгемен көрсетілген ағымдағы шоттар	86.613	471.928
Банктердегі Ресей рублімен көрсетілген ағымдағы шоттар	780	347
Банктердегі өзге де ағымдағы шоттар	12.871	11.724
Жолдағы ақша	27	–
Кассадағы қолма-қол ақша	2.339	1.822
Жиыны	50.420.288	42.174.720

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қазақстандық банктерде теңгемен орналасқан ағымдағы шоттар мен 3 айға дейінгі мерзімді салымдардың басым бөлігінің сыйақы мөлшері жылдық 0,47%-дан бастап 32%ға дейін пайыздар бойынша есептелді (2014 жылғы 31 желтоқсанда: жылдық 0,49%-дан 17%-ға дейін). АҚШ долларымен орналасқан ағымдағы шоттар мен 3 айға дейінгі мерзімді салымдардың сыйақы мөлшері жылдық 0,25%-дан бастап 3%-ға дейін пайыздар бойынша есептелді (2014 жылғы 31 желтоқсанда: жылдық 0,3%-дан 1,77%-ға дейін).

Теңгеге қатысты АҚШ долларының айырбас бағамының өзгеру нәтижесінде *(4.2-ескертпе)*, есепті кезеңде Компания, негізінен, екінші деңгейдегі банктердегі шетел валютасындағы (АҚШ долларында) ағымдағы шоттарда, 3 айға дейінгі мерзімді салымдарда, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді салымдарда орналасқан ақша қаражаттарына байланысты бағамдық айырмадан болған кіріс таныды. 2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бағамдық айырмадан болған кірістің таза құны 25.544.225 мың теңгені құрады (2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін – 1.055.964 мың теңге).

17. Меншікті капитал

Жарғылық капитал

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның жарғылық капиталы жарияланған, шығарылған және 62.503.284 мың теңге көлемінде толық төленген 384.635.600 жай акциядан құралды, жариялған бірақ шығарылмаған және төленбеген 1 акцияны қоспағанда.

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарғылық капитал Компанияның акцияларды шығаруға байланысты 565.717 мың теңге мөлшерінде шеккен кеңес беру қызметтердің құны шегеріліп көрсетілді және 61.937.567 мың теңгені құрады.

Акционерге төлем

Дивидендтер

2015 жыл ішінде Компания Акционерлер жалпы жиналысының 2015 жылғы 20 мамырдағы шешіміне сәйкес өз акционерлеріне 1 акцияға 120,71 теңге есебімен 46.429.363 мың теңге (2014 жылы: 1 акцияға 109 теңге есебімен 41.925.280 мың теңге): оның ішінде ҚМГ-ға – 41.786.427 мың теңге (2014 жылы: 37.732.752 мың теңге), миноритарлық акционерлерге – 4.642.936 мың теңге (2014 жылы: 4.192.528 мың теңге) төледі.

Акцияға пайда

Акцияға базалық пайда сомалары Топтың бас компаниясы жай акцияларын ұстаушыларына тиісті кезеңдегі таза пайданы кезең ішіндегі айналымдағы жай акциялардың өлшенген орташа санына бөлу жолымен есептелген. Компания Топтың бас компаниясы ретінде айырбасталымды қаржы құралдарын шығармайтындықтан бір акцияның базалық пайдасы акцияға таратылған пайдаға тең.

Төменде акцияға базалық пайда есептеуде пайдаланылған пайда мен акциялар саны туралы ақпарат келтірілген.

Мың теңгемен	2015 жыл	2014 жыл
Топтың бас компаниясының жай акцияларын ұстаушыларына тиісті кезеңдегі таза пайда	44.712.936	46.430.565
Акцияға базалық пайданы есептеуге арналған жай акциялардың өлшенген орташа саны	384.635.599	384.635.599
Топтың бас компаниясы ретінде Компанияның жай акцияларын ұстаушыларына тиісті есепті кезеңдегі пайдаға қатысты акцияға базалық пайда (теңгемен)	116	121

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Жай акциялардың теңгерімдік құны

Төменде Топтың бас компаниясы үшін ҚҚБ талаптарына сәйкес бір жай акцияның теңгерімдік құны көрсетілген:

Мың теңгемен	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Активтер жиыны	619.262.524	585.407.217
Минус: материалдық емес активтер (7-ескертпе)	(7.399.731)	(5.479.443)
Минус: міндеттемелер жиыны	(146.331.014)	(127.762.896)
Жай акциялардың теңгерімдік құнын есептеуге арналған таза активтер	465.531.779	452.164.878
Жай акциялар саны	384.635.599	384.635.599
Бір жай акцияның теңгерімдік құны (теңгемен)	1.210	1.176

Активтерді қайта бағалау бойынша резервтер

Активтерді қайта бағалау бойынша резервтер негізгі қаражаттардың қайта бағалау негізінде және Топтың негізгі құралдарының және бірлескен-бақылаудағы кәсіпорындардың негізгі құралдарын қайта бағалау бойынша резервтегі үлесінің құнсыздануынан құралған.

Мың теңгемен	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Топтың негізгі құралдарын қайта бағалау бойынша резерв	102.140.226	113.678.936
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың негізгі құралдарын қайта бағалау бойынша резервтегі үлесі	23.423.150	24.558.743
Жиыны	125.563.376	138.237.679

Меншік капиталдың өзге де резервтері

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша меншікті капиталдың өзге де резервтері 3.813.701 мың теңге мөлшерінде залалды (2014 жылғы 31 желтоқсанға залал 1.810.575 мың теңгені құрады) құрады. Осы резервтің өзгерісі 2.503.907 мың теңге (18-ескертпе) мөлшерінде белгіленген төлемдері бар жоспарлар бойынша қайта бағалаудан болатын актуарлық залалдарды танумен негізделген, оның салық әсері 500.781 мың теңгені (32ескертпе) құрайды.

Есептілік валютасын қайта есептеу резерві

2015 жылғы 31 желтоқсанға есептілік валютасын қайта есептеу резерві 36.210.843 мың теңгені құрады (2014 жылғы 31 желтоқсанға 14.860.910 мың теңге). Бұл резервтің өзгеруі шетел кәсіпорындарының есептілігінің қайта есептелуімен байланысты. Айтарлықтай өсуі валюта бағамдарының елеулі өзгеруіне байланысты болып отыр (4.2-ескертпе).

Өзге де

Директорлар кеңесінің 2015 жылғы 14-15 қазандағы шешімі негізінде Компания 2015 жылғы 5 қарашада ҚМГға 2016 жылғы 30 маусымға дейінгі өтеу мерзімімен 20 миллиард теңге мөлшерінде пайызсыз қарыз берді. Компания 1.644.382 мың теңге мөлшерінде берілген қарыз бойынша дисконтты бөлінбеген пайдада таныды және дисконт өтелімі 379.461 мың теңгені құрады (34-ескертпе).

18.Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер

Негізінен, зейнетақыға қосымша төлемнен және барлық қызметкерлерге қатысты мерейтой күндеріне байланысты төлемнен тұратын Компанияның қызметкерлерге берілетін сыйақылар бойынша міндеттемелері бар. Бұл төлемдер қамсыздандырылмаған.

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердегі өзгерістер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердің қысқа мерзімді бөлігі	435.024	408.757
Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді бөлігі	15.098.686	11.204.603
Жиыны	15.533.710	11.613.360

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы ағымдағы қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердегі өзгерістер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
	2015 жыл	2014 жыл
Жылдың басына белгіленген төлемдері бар жәрдемақылар төлеу	11.613.360	9.655.180
Таза пайыздық шығыстар (31-ескертпне)	832.855	579.311
Ағымдағы жылдың қызметтер құны (26, 27-ескертпелер)	1.070.515	802.461
Актуарлық залалдар (17-ескертпне)	2.503.907	992.599
Төленген сыйақылар	(486.927)	(416.191)
Жылдың аяғына белгіленген қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер	15.533.710	11.613.360

19.Болашақ кезеңдер кірістері

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша болашақ кезеңдер кірістері келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Болашақ кезеңдер кірістері	8.081.762	4.423.082
Жиыны	8.081.762	4.423.082

Болашақ кезеңдер кірістері операциялық жалдау шарттарына сәйкес BTL тобының «Батуми халықаралық контейнерлік терминал» ЖШҚ-дан (бұдан әрі – «БХКТ») алынған алғытөлемдер болып табылады. 2015 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша соманың ұлғаюы негізінен есепті күндегі валюта бағамының өзгеруіне байланысты.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

20.Сауда және өзге де кредиторлық берешек

Сауда және өзге де кредиторлық берешек 2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Үшінші тараптардың алдында тауарлар мен қызметтер үшін кредиторлық берешек	15.397.918	14.907.024
Байланысты тараптардың алдында тауарлар мен қызметтер үшін кредиторлық берешек (34-ескертпне)	814.409	672.991
Үшінші тараптардың өзге де кредиторлық берешегі	441.898	193.726
Байланысты тараптардың өзге де кредиторлық берешегі (34-ескертпне)	672	–
Жиыны	16.654.897	15.773.741

Сауда және өзге де кредиторлық берешек аяқталмаған күрделі құрылысқа қатысты байланысты және үшінші тараптар алдындағы 13.578.970 мың теңге көлеміндегі берешекті қосатын (2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 9.580.016 мың теңге).

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және өзге де кредиторлық берешектің ағымдағы құны мына валюталарда көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Теңгемен	16.454.585	15.258.129
АҚШ долларымен	165.729	105.615
Еуромен	19.451	12.455
Ресей рублімен	2.570	6.219
Өзге де валютада	12.562	391.323
Жиыны	16.654.897	15.773.741

21.Алынған алғытөлемдер

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша алынған алғытөлемдер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер (34-ескертпне)	11.330.298	10.615.166
Үшінші тараптардан алынған алғытөлемдер	6.494.876	6.131.270
Жиыны	17.825.174	16.746.436

22.Төлемге өзге де салықтар

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша төлемге өзге де салықтар келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Жеке табыс салығы	2.488.472	1.531.057
Бейрезидент заңды тұлғалардан түсетін төлемдерден табыс салығы	1.044.519	609.231
Әлеуметтік салық	702.313	504.779
Мүлікке салынатын салық	23.773	351.287
Төленуге жататын ҚҚС	20.045	12.823
Өзге де салықтар	278.888	217.751
Жиыны	4.558.010	3.226.928

23.Резервтер

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша резервтердің қозғалысы келесі түрде берілген:

Қысқа мерзімді резервтер

Мың теңгемен	Салықтар бой- ынша резерв (BTL)	Экология бой- ынша резерв (Компания)	Өзге де резерв- тер (Компания)	Жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсанға	221.373	41.125	53.567	316.065
Бір жылға резервті есептеу/ (қайтару)	(254.768)	11.079	–	(243.689)
Резервті пайдалану	–	(11.079)	(53.567)	(64.646)
Валютаны қайта есептеу	55.461	–	–	55.461
2015 жылғы 31 желтоқсанға	22.066	41.125	–	63.191
2013 жылғы 31 желтоқсанға	186.483	41.642	–	228.125
Бір жылға резервті есептеу/ (қайтару)	–	(7)	53.567	53.560
Резервті пайдалану	–	(510)	–	(510)
Валютаны қайта есептеу	34.890	–	–	34.890
2014 жылғы 31 желтоқсанға	221.373	41.125	53.567	316.065

BTL тобы 2015 жылы талап қою мерзімінің аяқталуына байланысты 2008-2009 кезеңдер үшін тексеру нәтижесінде есептелген салықтар бойынша резервінің негізгі сомасын қайтарды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Ұзақ мерзімді резервтер

Мың теңгемен	2015 жыл	2014 жыл
1 қаңтарға сальдо	20.631.009	16.677.538
Актив арқылы бір жылға есептеу (6-ескертпе)	1.674.849	962.826
Бағалауды өзге жиынтық кіріс арқылы қайта қарау	(1.157.829)	1.678.425
Бағалауды пайдалар мен залалдар арқылы қайта қараудан болған (кіріс)/залал және міндеттемелерді есептен шығару (28, 29-ескертпе)	(443.410)	275.965
Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелер резервінің өтелімі (31-ескертпе)	1.295.082	1.036.255
31 желтоқсанға сальдо	21.999.701	20.631.009

Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттеме

2012 жылғы 4 шілдеде күшіне енген «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәй-
кес, Компанияның пайдалануды аяқтағаннан кейін магистральдық құбырды (мұнай құбырын) жою және кей-
іннен қоршаған ортаны қалпына келтіру, соның ішінде жерді қайта өңдеу шараларын жүргізу бойынша заңды
міндеттемесі бар.

Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелер құрамында қалдықтарды орналастыру поли-
гондарын жою резерві көрсетілген. Резерв Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің талапта-
рына сәйкес құрылған, ол бойынша қалдықтарды орналастыру полигон иесі жерді қайта өңдеу және полигон
жабылғаннан кейін қоршаған ортаға әсерін мониторингтеу бойынша шаралар жүргізу үшін жою қорын құрады.
Сонымен қатар, жою қорын құрмай полигонды пайдалануға тыйым салынған.

Компания ағымдағы үздік есептік бағалауды ескере отырып, ұзақ мерзімді резервтерді қайта қарады. Пайдала-
нылған болжалдар мен дисконттау мөлшерлемесіндегі өзгерістерге сезімталдық 5-ескертпеде көрсетілген.

24.Өзге де ағымдағы міндеттемелер

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ағымдағы міндеттемелер келесі түрде
берілген:

Мың теңгемен	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Жалақы мен өзге де сыйақылар	6.172.019	5.738.615
Байланысты тараптардың алдында көлік экспедиция қызметтері бойынша берешек (34-ескертпе)	5.923.268	2.871.849
Үшінші тараптар алдында көлік экспедиция қызметтері бойынша берешек	4.035.988	2.464.587
Үшінші тараптардан болашақ кезеңдер табыстарының ағымдағы бөлігі	1.086.643	732.135
Зейнетақы қоры алдындағы кредиторлық берешек	693.938	659.667
Байланысты тараптардан болашақ кезеңдер кірістерінің ағымдағы бөлігі (34-ескертпе)	–	260.305
Өзге де есептеулер	908.055	227.093
Жиыны	18.819.911	12.954.251

Еңбекақы құрамына еңбекақы төлеу бойынша ағымдағы берешектер, жыл қорытындысы бойынша сыйақы төлеу
бойынша міндеттемелер, демалысақы төлеу бойынша міндеттемелер бойынша ағымдағы берешектер кіреді.

25.Түсім

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы түсім келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жыл	2014 жыл
Шикі мұнайды тасымалдау	176.036.600	164.393.577
Мұнайды және мұнай өнімдерін ауыстырып құю және темір жолмен тасымалдау	14.562.118	15.516.062
Құбырларды пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметтер	8.918.816	8.230.639
Су тасымалдау қызметтері	6.603.736	6.860.568
Теңіз кемежай қызметтері	3.648.789	3.148.189
Жеткізілмеген мұнай көлемі үшін төлем	1.294.978	6.714.971
Мұнайдың көлік экспедициясы	594.761	639.557
Мұнайды сақтау бойынша қызметтер	58.222	91.553
Өзге де	1.443.742	1.041.997
Жиыны	213.161.762	206.637.113

2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ең үш үлкен жүк жіберушілерден түскен түсім тиісінше 49.586.658 мың теңгені, 24.980.450 мың теңгені және 14.828.129 мың теңгені құрады (2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ең үш үлкен жүк жіберушілерден түскен түсім тиісінше 45.143.090 мың теңгені, 23.386.961 мың теңгені және 14.414.475 мың теңгені құрады).

Кем жеткізілмеген және кем мәлімделмеген мұнай көлемдері үшін ақыдан түсетін кірістерді Компания «айда немесе төле» шарттары негізінде мұнай тасымалдау қызметтерін көрсетуге арналған келісім шарттарына сай алды. 2015 жылда мәлімделмеген мұнай көлемдерінің төлемінің кеміуі (Қашаған жобасына қатысушы) жүк жіберушілерінің келісім шарт мерзімінің (2014 жылғы желтоқсанда) өтуімен байланысты.

26.Өткізімнің өзіндік құны

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы өткізімнің өзіндік құны келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жыл	2014 жыл
Қызметкерлерге жұмсалатын шығындар	43.692.713	40.101.012
Тозу және өтелім	32.379.654	32.876.926
Темір жол қызметтері	8.050.129	9.436.954
Отын және материалдар	7.708.753	6.805.708
Электроэнергиясы	6.968.369	6.280.668
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	5.415.904	4.978.621
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	4.721.519	5.501.143
Күзет қызметтері	4.231.976	4.493.473
Газға арналған шығындар	2.559.678	2.435.270
Әуеден күзету қызметтері	1.608.525	1.474.160
Еңбек қызметінің аяқталуына байланысты қызметкерлерге сыйақы беруге арналған шығындар <i>(18-ескертпе)</i>	1.004.841	754.969
Іссапар шығыстары	874.997	892.934
Құбырларды диагностикалау	843.692	624.316
Сақтандыру	516.489	507.481

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жыл	2014 жыл
Қоршаған ортаны қорғау	473.387	952.258
Операциялық жалға беру	281.373	248.969
Байланыс қызметтері	267.810	264.938
Өзге де	2.464.180	2.679.273
Жиыны	124.063.989	121.309.073

Қызметкерлерге жұмсалған шығындардың ұлғаюы 2014 жылғы 1 сәуірінен және 2015 жылғы 1 қаңтарынан бастап өндірістік қызметкерлердің жалақысын индексстеумен байланысты.

27. Жалпы және әкімшілік шығыстар

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы жалпы және әкімшілік шығыстар келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жыл	2014 жыл
Қызметкерлерге жұмсалатын шығындар	7.576.892	6.875.924
Тозу және өтелім	848.467	819.123
Кеңес беру қызметтері	643.244	606.053
Кеңсеге қызмет көрсету	483.416	390.499
Іссапар шығыстары	282.936	280.022
Өтелуге тиісті емес ҚҚС бойынша шығыстар	240.830	342.980
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	225.816	240.182
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	196.722	155.085
Әлеуметтік сала бойынша шығыстар	185.200	193.888
Оқыту	150.197	140.685
Материалдар және отын	143.345	133.819
Банк қызметтері	133.250	135.476
Сақтандыру және қауіпсіздікті қамтамасыз ету	124.056	104.163
Байланыс қызметтері	113.615	124.136
Күмәнді берешек бойынша резервті есептеу, нетто <i>(9, 11 және 12-ескертпелер)</i>	107.656	18.661
Еңбек қызметі аяқталғанға байланысты қызметкерлерге сыйақы бойынша шығындар <i>(18-ескертпе)</i>	65.674	47.492
Қайырымдылыққа арналған шығыстар	13.526	2.020.737
Ескірген тауарлы-материалдық қорлар бойынша резервті есептеу/ (қайтару), нетто <i>(10-ескертпе)</i>	6.644	(5.342)
Материалдық емес активтердің құнсыздануы	–	302.114
Өзге де	550.734	667.238
Жиыны	12.092.220	13.592.935

Компания 2014 жылы Атырау облысындағы 300 орынды орта мектепті, Оңтүстік Қазақстан облысындағы 280 орынды балабақшаны және Павлодар облысындағы 320 орынды балабақшаны салуға демеушілік көмек көрсетті.

28.Өзге де операциялық кірістер

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы өзге де операциялық кірістер келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2015 жыл	2014 жыл
Айыппұлдар мен өсімақылардан болған кірістер	447.149	620.787
Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелер резервін қайта караудан болған кірістер (23-ескертпне)	443.410	–
Болашақ кезеңдер кірістерінің өтелімі (34-ескертпне)	260.305	312.366
Тауарлы-материалдық қорларды сатудан болған кірістер	60.500	263.499
Есептен шығарылған кредиторлық берешектен түскен кірістер	42.363	75.689
Сатуға арналған деп жіктелген активтерді сатудан түскен кірістер, нетто	–	61.090
Басқару қызметінен түскен кірістер	3.039	13.688
Өзге де кірістер	402.375	114.353
Жиыны	1.659.141	1.461.472

29.Өзге де операциялық шығыстар

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы өзге де операциялық шығыстар келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2015 жыл	2014 жыл
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің шығарылуынан болған шығыстар, нетто	1.376.960	208.654
Әрекетсіз тұрған мұнай айдаустанцияларын жоюдан шығыстар	26.538	89.126
Тауарлы-материалдық қорларды сатудан түскен шығыстар	16.307	14.987
Сатуға арналған деп жіктелген активтерді сатудан түскен шығыстар, нетто	6.915	–
Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелер резервінің қайта караудан болған шығыстар (23-ескертпне)	–	275.965
Өзге де шығыстар	307.249	61.297
Жиыны	1.733.969	650.029

30.Қаржылық кірістер

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы қаржылық кірістер келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2015 жыл	2014 жыл
Банк салымдарының және ағымдағы шоттардың пайыздық кірісі	2.588.355	4.407.247
Пайыссыз қарыз бойынша дисконт (34-ескертпне)	379.461	–
Дивидендтік кіріс	–	80.277
Қызметкерлерге берілген қарыздар: дисконт өтелімі	28.483	14.292
Үшінші тараптардан өзге де қаржылық кірістер	30.598	15.231
Жиыны	3.026.897	4.517.047

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

31.Қаржылық шығындар

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы қаржылық шығындар келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2015 жыл	2014 жыл
Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелер резервінің өтелімі (23-ескертпне)	1.295.082	1.036.255
Қызметкерлерге сыйақы: таза пайыздық шығыстар (18-ескертпне)	832.855	579.311
Өзге де қаржылық шығындар	49.493	–
Жиыны	2.177.430	1.615.566

32.Табыс салығы бойынша шығыстар

2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы табыс салығыкелесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2015 жыл	2014 жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	22.668.024	13.442.998
Өткен кезеңдер бойынша шығыстар/(үнемділік)	1.175.541	(33.207)
Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша (үнемділік)/шығыстар	(1.237.107)	2.289.155
Табыс салығы	22.606.458	15.698.946

Ағымдағы табыс салығын есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері ретінде Топ, қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын табыс алатын елдердің салық заңдарына сәйкес қабылданған мөлшерлемелерді пайдаланады. 2015 және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания (Қазақстан) 20% салық мөлшерлемесін, және ВТL-дың Компаниялары (Грузия) 15% салық мөлшерлемесін қолданды.

2015 және 2014 жылдарға табыс салығы мөлшерлемесіне көбейтілген табыс салығы мен бухгалтерлік пайда бойынша шығыстар арасындағы салыстырмалы тексеру:

Мың теңгемен	2015 жыл	2014 жыл
Салық салуға дейінгі пайда	67.319.394	62.129.511
Салықтың ресми мөлшерлемесі	20%	20%
Бухгалтерлік пайдадан түскен табыс салығы бойынша шығыстар	13.463.879	12.425.902
Өткен жылдарды түзету	1.175.541	(33.207)
Тұрақты айырмалардың салық әсері		
Технологиялық мұнай қалдығынан түскен кіріс	605.683	1.142.794
Өзге де шегерілмейтін шығыстар	583.262	351.955
Өзге де түзетулердің салық әсері		
Үлескерлік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын бірлескен кәсіпорындардың залалы	6.934.828	1.251.010
Түрлі салық мөлшерлемелердің әсері	(156.735)	560.492
Жиынтық кіріс туралы шоғырлындырылған есепте көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстар	22.606.458	15.698.946

Топ бағалаудың өзгеруі нәтижесінде алдыңғы кезеңдер үшін табыс салығы бойынша қосымша шығыстар есептеді, және бұл ретроспективті түрде қолданылуы тиіс.

32. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

Қаржылық жағдай туралы тиісті есептердің жасалу күніне шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтерді және міндеттемелер мен сомаларды есептеу үшін салық негіздеме аралығындағы уақытша айырмаларға қолданылатын заңмен белгіленген салық мөлшерлемесін қолдану арқылы есептелген мерзімі ұзартылған салық сальдосы 31 желтоқсанға келесіні қамтиды:

Мың теңгемен	2015 жылғы 31 желтоқ-сан	Пайда мен залал есебіне жатқызу	Есептілік валю-тасын қайта есептеуге жатқызу	Капи-талдың өзге де резерв-теріне жатқызу	2014 жылғы 31 желтоқ-сан	Пайда мен залал есебіне жатқызу	Есептілік валюта-сын қайта есептеуге жатқызу	Капитал-дың өзге де резерв-теріне жатқызу	2014 жылғы 1 қаңтар
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер									
Қызметкерлерге беретін сыйақылар мен өзге де ақылар және тиісті шығындар	3.585.500	(32.913)	–	500.781	3.117.632	(105.027)	493	198.520	3.023.646
Күмәнді қарыздар бойынша резерв	162.819	12.464	–	–	150.355	2.907	47	–	147.401
Ескірген және өтімсіз тауарлы-материалдық қорына резерв	7.510	1.268	–	–	6.242	(3.429)	28	–	9.643
Қоршаған ортаны қорғау бойынша міндеттемелерге резервтер және өзге де резервтер	60.370	11.693	–	–	48.677	(39.487)	–	–	88.164
Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге резерв	4.358.509	504.324	–	(231.565)	4.085.750	457.097	–	335.685	3.292.968
Төлемге салық	124.305	26.943	–	–	97.362	(156.528)	–	–	253.890
Қызметкерлерге қарыз беру	–	–	–	–	–	(5.086)	–	–	5.086
Байланысты тараптардың келешек кезеңдегі кірістері	–	(52.061)	–	–	52.061	(62.473)	–	–	114.534
Ішкі топ қарыздары бойынша қаржы міндеттемелері	37.671	(91.161)	–	–	128.832	128.510	322	–	–
	8.336.684	380.557	–	269.216	7.686.911	216.484	890	534.205	6.935.332
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер									
Негізгі құралдар	(49.019.329)	856.549	(1.199.836)	178.784	(48.854.826)	(2.505.639)	(552.762)	4.676.756	(50.473.181)
	(49.019.329)	856.549	(1.199.836)	178.784	(48.854.826)	(2.505.639)	(552.762)	4.676.756	(50.473.181)
Мерзімі ұзартылған салық бойынша таза міндеттемелер	(40.682.645)	1.237.108	(1.199.836)	447.998	(41.167.915)	(2.289.155)	(551.872)	5.210.961	(43.537.849)

Негізгі құралдар бойынша мерзімі ұзартылған салықтар салық және бухгалтерлік есепке алудағы өтелімнің түрлі мөлшерлемелерінен, негізгі құралдардың қайта бағалануы мен құнсыздануынан болған әділетті құнын түзету салда-рынан негізгі құралдарды есепке алуда салық және бухгалтерлік базалардың арасындағы айырманы құрайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

33.Сегменттер жөніндегі ақпарат

Басқару мақсатында Топ қызмет көрсетуіне байланысты бизнес-бөлімшелерге бөлінген және үш есептік сегмент-тен тұрады:

- мұнай тасымалдау және сонымен байланысты қызметтер;
- мұнайды ауыстырып құю;
- өзге де сегменттер.

Сәйкестендірілетін, бірақ жеке есептік шектен аспайтын сегменттер «Өзге де сегменттерге» біріккен (жеке сег-менттердің түсім мөлшері жиынтық түсімнің кемінде 10%). Оларға БТК құрғақ жүк таситын, паромдық және кон-тейнерлік терминалдарды қолдана отыра құрғақ жүкті (аршылмаған қант, аммоний нитраты, цемент, дән, күн-бағыс және күнжара) ауыстырып тиеу және жолаушы терминалының қызметі жатады.

Мұнай тасымалдаумен байланысты қызметтерге есептік шектен аспайтын және қызметтің негізгі түрімен немесе мұнай құбырлары деген Топтың негізгі активтерімен тығыз байланысқан су тасымалдау, мұнайды сақтау, экспедиторлық, Компаниямен көрсетілетін пайдалану және құбырларға техникалық қызмет көрсету қызметтері кіреді. Қызметтің кейбір түрлері бойынша Топ басшылығына жеке басқарушылық есептілік берілмейді және осыған орай мұндай қызметтер жеке сегмент болып бөлінбейді.

БМТ-ны пайдалана отырып, БТК арқылы мұнай мен мұнай өнімдерін ауыстырып құю бойынша қызметтер «Мұнайды ауыстырып құю» сегментіне кіреді. Мұнай терминалының кірістері мұнай мен мұнай өнімдерін сақтау, ауыстырып құю және жөнелту арқылы туындайды. Жөнелту қызметіне азербайжан-грузин шекарасынан Батуми терминалына теміржол арқылы мұнай мен мұнай өнімдерін тасымалдау жатады. Қызметтің бұл түрі мұнайды ауыстырып құюмен тікелей байланысты, сондықтан жеке сегменттікке бөлінбейді. Топ басшылығы сегменттер пайдасына қарай сегменттерді талдайды.

33. СЕГМЕНТТЕР ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТ (жалғасы)

2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын 12 айға					2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын 12 айға			
Мың теңгемен	Мұнай тасымалдау және байланысты қызметтер (Қазақстан)	Мұнайды ауыстырып құю (Грузия)	Өзге де	Сегменттер бойынша жиын	Мұнай тасымалдау және байланысты қызметтер (Қазақстан)	Мұнайды ауыстырып құю (Грузия)	Өзге де	Сегменттер бойынша жиын
Түсім								
Сыртқы клиенттерге сату	193.617.592	15.509.570	4.034.600	213.161.762	186.996.455	15.516.062	4.124.596	206.637.113
Барлық түсім	193.617.592	15.509.570	4.034.600	213.161.762	186.996.455	15.516.062	4.124.596	206.637.113
Қаржы нәтижелері								
Пайда мен залал арқылы негізгі құралдардың құнсыздануы	(1.330.882)	-	-	(1.330.882)	(294.384)	(7.619.876)	(205.172)	(8.119.432)
Пайда мен залал арқылы материалды емес активтердің құнсыздануы	-	-	-	-	-	-	(302.114)	(302.114)
Тозу мен өтелім	(31.285.990)	(1.268.517)	(673.614)	(33.228.121)	(30.663.438)	(2.284.673)	(747.938)	(33.696.049)
Пайыздар бойынша кірістер	2.549.552	36.142	33.260	2.618.954	4.380.727	17.561	24.191	4.422.479
Бірлескен кәсіпорындар залалындағы үлесі	(34.674.141)	-	-	(34.674.141)	(6.255.050)	-	-	(6.255.050)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(21.987.166)	(547.895)	(71.397)	(22.606.458)	(17.146.980)	1.441.763	6.271	(15.698.946)
Сегмент пайдасы	42.157.275	2.241.690	313.971	44.712.936	52.568.722	(5.485.006)	(653.151)	46.430.565
Активтер жиыны	549.165.702	50.635.685	19.461.137	619.262.524	544.843.461	25.391.508	15.172.248	585.407.217
Міндеттемелер жиыны	130.656.666	5.406.399	10.267.949	146.331.014	118.386.824	3.515.708	5.860.364	127.762.896
Өзге де ақпаратты ашу								
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға инвестициялар (8-ескертпе)	13.918.006	-	-	13.918.006	49.843.334	-	-	49.843.334
Күрделі шығындар	75.641.329	1.332.376	826.830	77.800.535	69.871.111	1.126.388	415.184	71.412.683

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

34.Байланысты тараптармен жасалған мәмілелер

Егер тараптың бір жағы екінші жақты бақылай алса немесе қаржылық не операциялық шешім қабылдаған кезде екінші жаққа едәуір әсер етсе, 24 ҚЕХС *«Байланысты тараптар туралы ақпараттар ашуға»* сәйкес тараптар байланысты деп саналады. Әр байланысты тараппен болуы мүмкін қатынасты бағалаған кезде тек заңдығына ғана емес, қарым-қатынастың егжей-тегжейіне назар аударылады.

Байланысты тараптармен жасалған мәмілелер тараптар арасында келісілген, байланысты және кейбір ретте-летін қызметтерді есепке алмағанда үшінші тарапқа қолданылатын тарифтермен берілетін, нарық мөлшерле-месі бойынша жүзеге асырылмаған жағдайларда жүзеге асырылған.

Келесі кестелерде 2015 және 2014 жылдары байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің жалпы сомасы мен 2015 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсанына тиісті сальдо көрсетілген.

Байланысты тараптардан сауда және өзге де дебиторлық берешек мынадай берілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардың сауда және өзге де дебиторлық берешегі			
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың сауда дебиторлық берешегі		719.246	1.261.676
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың сауда дебиторлық берешегі		701.270	679.430
«Самұрық-Казына» Тобының бақылауындағы кәсіпорындардың сауда дебиторлық берешегі		223	206
	11	1.420.739	1.941.312
ҚМГ мен «Самұрық-Казына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың өзге де дебиторлық берешегі	11	36.122	102.156
Байланысты тараптардан сауда және өзге де дебиторлық берешектің жиыны		1.456.861	2.043.468

Байланысты тараптарға берілген пайыссыз қарыздар келесідей көрсетілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптарға берілген пайыссыз қарыздар			
ҚМГ-ға берілген пайыссыз қарыздар		18.735.079	-
Байланысты тараптарға берілген пайыссыз қарыздар жиыны	17	18.735.079	-

34. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)

Байланысты тараптарға берілген алғытөлемдер мынадай берілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптарға берілген алғытөлемдер			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындарына берілген алғытөлемдер		1.684.777	361.049
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындарға берілген алғытөлемдер		156.322	86.746
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарына берілген алғытөлемдер		–	81
Байланысты тараптарға берілген алғытөлемдер жиыны	12	1.841.099	447.876

Байланысты тараптар алдында сауда және өзге де кредиторлық берешек мынадай берілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптар алдында тауарлар мен қызметтер үшін кредиторлық берешек			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындар алдында кредиторлық берешек		559.353	629.359
«Самұрық-Қазына» Тобының бақылауындағы кәсіпорындар алдында кредиторлық берешек		255.056	43.632
	20	814.409	672.991
«Самұрық-Қазына» Тобының бақылауындағы кәсіпорындар алдында өзге де кредиторлық берешек		672	–
	20	672	–
Байланысты тараптар алдында сауда және өзге де кредиторлық берешектің жиыны		815.081	672.991

Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер мынадай көрсетілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан алынған алғытөлемдер		10.845.082	9.087.230
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан алынған алғытөлемдер		485.209	1.527.936
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардан алынған алғытөлемдер		7	–
Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер жиыны	21	11.330.298	10.615.166

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Байланысты тараптар алдында өзге де ағымдағы міндеттемелер мынадай көрсетілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптар алдында мұнай көлік экспедициясы қызметтері үшін берешек			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындар алдында мұнай көлік экспедициясы қызметтері үшін берешек		5.923.268	2.871.849
	24	5.923.268	2.871.849
Негізгі басқарушы қызметкерлерге сыйақылар			
Негізгі басқарушы қызметкерлерге сыйақылар		8.062	6.155
		8.062	6.155

Байланысты тараптардан алдағы кезеңдегі кірістердің ағымдағы бөлігі

ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан алдағы кезеңдегі кірістердің ағымдағы бөлігі	–	260.305
	24	–

Байланысты тараптар алдында өзге де міндеттемелердің жиыны	5.931.330	3.138.309
---	------------------	-----------

Топтың байланысты тараптармен 31 желтоқсанда аяқталатын жыл бойы жасалған мәмілелері келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін	
	2015 жылғы	2014 жылғы
Байланыс тараптарға сату		
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындарға көрсетілген қызметтерден түскен түсім	111.861.543	105.183.134
Бірлескен кәсіпорындардың негізгі қызметінен түскен түсім	7.612.064	7.048.142
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындарға көрсетілген қызметтерден түскен түсім	5.361.313	6.724.720
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың өзге де қызметінен түскен түсім	28.096	19.852
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындарының өзге де қызметінен түскен түсім	–	8
Жиыны	124.863.016	118.975.856

34. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)

ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың негізгі қызметінен түскен түсім мұнай және су тасымалдау бойынша көрсетілетін қызметтермен байланысты.

	31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін	
	2015 жыл	2014 жыл
Байланысты тараптардан сатып алу		
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан қызметтерді сатып алу	9.167.825	8.249.333
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан қызметтерді сатып алу	2.691.546	1.250.632
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардан қызметтерді сатып алу	–	17.758
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан тауарлы-материалдық қорларды сатып алу	262.611	1.107.080
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан тауарлы-материалдық қорларды сатып алу		14.741
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан материалдық емес активтерді сатып алу		15.737
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан негізгі құралдар сатып алу		214.713
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан негізгі құралдарды сатып алу		520.282
Жиыны	12.887.455	10.798.819

Байланысты тараптармен операциялар бойынша Топтың өзге де операциялық кірістері келесі түрде көрсетілген:

	31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін		
Мың теңгемен	Ескертпе	2015 жылғы	2014 жылғы
Байланысты тараптардан болған өзге де операциялық кірістер			
Байланысты тараптардан болған алдағы кезеңдер кірістерінің өтелімі	28	260.305	312.366
Жиыны		260.305	312.366

Байланысты тараптармен операциялар бойынша Топтың қаржылық кірістері келесі түрде көрсетілген:

	31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін		
Мың теңгемен	Ескертпе	2015 жылғы	2014 жылғы
Байланысты тараптардан түскен қаржылық кіріс			
ҚМГ-ға берілген пайыссыз қарыз бойынша дисконт	30	379.461	–
Жиыны		379.461	–

Негізгі басқарушы қызметкерлердің мүшелеріне сыйақы төлеу жалпы сомасы келесі түрде көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
Өткен жылдың қорытындысы бойынша сыйақылар	236.292	219.238
Жалақы	151.005	146.847
Қысқа мерзімді сыйақы	40.915	33.355
Еңбек қызметі аяқталғаннан кейін төленетін сыйақылар	1.306	1.062
Жиыны	429.518	400.502
Адам саны	8	8

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

35.Ықтимал және шартты міндеттемелер

Қызмет жүргізу шарттары

Нарықтық экономиканың талаптарына сәйкес, Қазақстан экономикалық реформалар және өзінің құқықтық, салық және нормативтік базасын дамытуды жалғастыруда. Қазақстан экономикасының тұрақтылығы осы реформалар мен әзірлемелерге және экономикалық, қаржылық және ақша-кредит саясаты саласындағы Үкімет қабылдаған шаралардың тиімділігіне тәуелді.

Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі 2015 жылғы 20 тамыздан бастап АҚШ долларына және басқа да негізгі валюталарға қатысты теңгенің айырбас бағамын бұрынғы деңгейде ұстап тұрудан бас тартуға, валюталық басқыншылық көлемдерін төмендетуге және теңгенің айырбас бағамын қалыптастыру үдерісіне араласуды қысқартуға шешім қабылдады. 1 АҚШ долларының құнсыздануға дейін ресми бағамы 188,38 теңгені құрады. 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1 АҚШ долларының айырбас бағамы 340,01 теңгені құрады.

2015 жылы мұнай бағасының айтарлықтай төмендеуі және қазақстандық теңгенің құнсыздануы Қазақстан экономикасына айтарлықтай теріс әсер етуі жалғастырылды. Басқа да факторлармен бірге осы факторлардың жиынтығы капиталдың қол жетімділігінің төмендеуіне, капиталдың құнын артуына, инфляцияның және экономикалық өсуіне қатысты белгісіздіктің төмендеуіне әкелді. Топ басшылығы ағымдағы ортада Топтың тұрақтылығын қолдау үшін тиісті шаралар қабылдайтынына сенімді.

Салық салу

Қазақстандық салық салу заңнамасы және нормативтік-құқықтық актілері әрдайым өзгерістер мен әр түрлі түсіндірмелердің мән-мағынасы болады. Жергілікті, облыстық және ұлттық салық органдарының әр түрлі пікірі болуы мүмкін. Қазақстанда қолданыстағы заңдардың негізінде анықталған құқық бұзушылыққа қолданылатын айыппұл мен өсімпұл жүйесі өте қатаң.

Айыппұлдық ықпалшараға 2,5-ке көбейтілген, Қазақстан Ұлттық банкімен белгіленген, қайта қаржыландырылған мөлшерлемесі бойынша есептелген өсімпұл мен қосымша есептелген салық сомасынан 50% көлемінде болатын айыппұлдар кіреді. Нәтижесінде, айыппұл мен өсімпұл сомалары кез келген есептелген салықтың туындысы болуы мүмкін. Салық салу кезеңдері тексерудің алдындағы жылдың күнтізбелік бес жыл мөлшерінде салық органдары тексеру үшін қол жетімді болады. Белгілі жағдайларда тексерулер ұзақ мерзімді қамтуы мүмкін.

Қазақстандық салық салу жүйесіне тән белгісіздік нәтижесінде салық, айыппұлдық ықпалшара мен өсімпұл сомасы, егер ондайлар болса, қазіргі уақытқа дейін шығысқа жатқызатын және 2015 жылдың 31 желтоқсанына есептелген соманы асып кетуі мүмкін.

Басшылық 2015 жылдың 31 желтоқсанына қолданыстағы заңнамаға түсінік беру тиісті деп есептейді және салық бойынша тек осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілгендерді алмағанда Топтың ұстанымы расталады деген ықтимал бар.

Трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау

Қазақстанда трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау, операцияға қатысушылар байланысты тараптар болып табылатындығын немесе табылмайтындығын назарға алмастан кең ауқымға таралған және халықаралық бизнеске тура немесе жанама қатысты көптеген операцияларына қолданылады. Трансфертті баға белгілеу бойынша заңнама операцияларға қолданылатын барлық салық «ұзартылған қол» принципі бойынша белгіленген нарық бағаларының негізінде есептелуін талап етеді.

35. ЫҚТИМАЛ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР *(жалғасы)*
Салық салу *(жалғасы)*
Трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау *(жалғасы)*

Қазақстанда трансфертті баға белгілеу туралы жаңа заң 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген. Жаңа заң толық емес және заңның кейбір ережелеріне байланысты прецедент жағдайлары бар. Оның үстіне, заңда әзірлеу кезеңінде тұрған егжей-тегжей жетекшілік ету жоқ. Нәтижесінде, операцияның әралуан түріне қолданылатын трансфертті баға белгілеу бойынша бақылауды іске асыру реттелмеген.

Қазақстанның трансфертті баға белгілеу туралы заңнамасына байланысты екіұштылықтың болуы салық орган-дарының Топ ұстанымынан бөлек ұстанымды қабылдауына әкеледі, ол өз кезегінде 2015 жылғы 31 желтоқсанға қосымша салықтарға, айыппұлдар мен өсімпұлдарға әкеліп соқтырады.

Басшылық 2015 жылғы 31 желтоқсанға қолданыстағы заңнамаға түсінік беру дұрыс деп санайды және салық бой-ынша Топ ұстанымы құпталады деген ықтимал бар.

Грузиядағы кәсіпорындардың салық міндеттемелері

Грузияның салық кодексіне сәйкес («ГСК»), салық органдары салық салу мақсатында нарық бағаларын пайдалану туралы дәлелденген жазбаша шешім қабылдауға құқылы, егер мәміле байланысты тараптар арасында жасалса. Бірақ ГСК-да тауарлар мен қызметтердің нарық бағасын анықтау жөнінде белгілі нұсқау болғанмен, анықтау механизмі жеткіліксіз әзірленген және Грузияда трансфертті баға белгілеу бойынша жеке заңнама жоқ. Осындай түсініксіздіктің болуы байланысты тараптар арасындағы мәмілелерген салық салуды қарастырған кезде салық органдары ұстанымының екіұштылығын тудырады.

Топтың грузиялық еншілес ұйымдарында Топтың шетелдік еншілес ұйымдарымен, сондай-ақ бір бірімен жасалған мәмілелердің елеулі көлемі бар. Бұл мәмілелер байланысты тараптар арасындағы мәмілелерге жатады және оларға Грузияның салық органдары қарсы болуы мүмкін. Басшылық Топ ұйымдары арасында жасалған мәмілелердегі баға белгілеу нарықтық жағдайларда жүзеге асырылады деген негіздемеге маңызды дәлелдер бар деп есептейді, бірақ нарық бағасын анықтау жөнінде заңнамалық базаның болмағандығынан, салық орган-дарының ұстанымы Топ ұстанымынан өзгеше болуы мүмкін.

Грузияның Салық қызметі (ГСК) 2015 жылы БМТ мен БТК-ның 2009-2014 кезеңіне салық тексерулер нәтижесінде 9.486 мың АҚШ доллары көлемінде қосымша салықтар мен айыппұлдар есептеді (3.225.335 мың теңгеге сай-ма-сай). ГСК шешімімен келіспеген компаниялар шағым арыз берді. BTL тобының басшылығы жергілікті салық заңын және осыған ұқсас салық талқылаулары бойынша ағымдағы практикасын талдау негізінде арыз сәтті және қаржы ресурстар ағынының алмағайып болатыны туралы бағалайды. Сол себепті 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ қосымша міндеттеме танымады.

Қоршаған ортаны қорғау бойынша міндеттемелер

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау бойынша заңнама даму үдерісі үстінде, сондықтан үнемі өзгерістерге шал-дығады. Заңнаманың өзгеруі нәтижесінде пайда болған ықтимал міндеттемелер шынайы бағалана алмайды. Ағымдағы заңнамаға сәйкес, басшылық Топтың осы қаржылық есептілікте көрсетілгендерді қоспағанда, қаржылық жағдайына және оның қызметінің нәтижесіне едәуір теріс әсер ететін мүмкін әлде ықтимал міндетте-мелер болмайды деп есептейді *(5, 23-ескертпелер)*.

Сақтандыру мәселелері

Қазақстан Республикасында сақтандыру саласы даму сатысында, сондықтан әлемнің басқа өңірлерінде таралған сақтандырып қорғаудың көптеген нысандары тұтас алғанда әлі қол жетімді емес.

Топ мүлікті, Топтың объектілерінде болған немесе оның қызметіне жататын апат нәтижесінде мүлікке немесе қоршаған ортаға залал келтірілгені үшін үшінші тұлға алдында жауаптылықты сақтандыруды жүзеге асырады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Шарттық міндеттемелер

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың негізгі құралдар мен құрылыс қызметтерін 42.647.645 мың теңгеге сомаға (2014 жылғы 31 желтоқсанға: 29.256.791 мың теңге) сатып алуға шарттық міндеттемелері болған.

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірлесіп бақылайтын кәсіпорындардың негізгі құралдар мен құрылыс қызметтерін сатып алу жөніндегі шарттық міндеттемелерінде Топтың үлесі 361.105 мың теңгені (2014 жылғы 31 желтоқсанға: 159.201 мың теңге) құрады.

Сот талқылаулары

BTL компаниялар тобының бизнес-контрагенттерімен болған сот талқылаулары

2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ компаниялары Грузияда бірқатар сот талқылауына тар-тылды. Топқа берілген талап-арыздың жалпы сомасы 62 миллион АҚШ долларын (21.080.620 мың теңгеге сай-ма-сай) құрады. Тараптар Бітімгершілік актісіне қол қойды, сот талқылаулары аяқталды және 2015 жылғы 22 шілдеде сот органдары БМТ-дағы BTL үлесіне, БМТ-ның жылжымайтын мүлкіне және БМТ БТК-ның 100% үлесін басқару айрықша құқығына салынған қамақты алып тастады.

Топ басшылығы тараптар өзара тиімді шарттар бойынша келісімге келеді, және экономикалық ресурстар ағыны-ның алмағайып болатыны туралы сенімді.

БХКТ-мен болған сот талқылаулары

№ 4, № 5, № 6 айлақтарды, белгілі бір жылжитын мүлікті және 13 га жерді 48 жыл кезеңіне жалға беруші БХКТ жал-дау шартын бұзғаны үшін БТК-ға қарсы талап-арыз берді. БХКТ 5.422 мың АҚШ доллары (1.843.534 мың теңгеге сайма-сай) мөлшерінде материалдық және моральдық залалды өтеуді талап етті.

2015 жылғы 4 қыркүйекте Дауды реттеу туралы келісімге қол қойылды. Осы келісімге сай Тараптар барлық сот талқылауын тоқтатуға келісті. Топ басшылығы осы сот талқылауы бойынша 500 мың АҚШ долларынан (170.005 мың теңгеге сайма-сай) артпайтын мейлінше көп тәуекелді Топтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі үшін мардымсыз деп бағалайды.

BTL тобынның кепілдегі активтері

2015 жылғы 31 желтоқсанға БМТ-ның негізгі құралдарының қалдық құны 47.047 мың АҚШ доллары (15.996.450 мың теңгеге сайма-сай) болатын кейбір объектілері тасымалдау шарты бойынша Грузия темір жолдары алдында Georgian Transit Ltd міндеттерін қамтамасыз етуде кепілгер болған ТВС Банктің пайдасына қамтамасыз ету ретінде кепілдікке салынды. БМТ бұл мәміледе кепілгер ретінде әрекет етеді. Кепілдіктің ең жоғарғы сомасы 10.000 мың АҚШ доллары (3.400.100 мың теңгеге сайма-сай). Georgian Transit Ltd 4 миллион тонна көлемінде ең төменгі талап етілетін ауыстырып тиеу жылдық көлемін ГТЖ-ға қамтамасыз етуі тиіс, оның 2 миллион тоннасын BTL тобы ауыстырып тиеуі қажет. BTL топ басшылығы тиеу көлемі орындалатынын және ақша қаражат ағыны-ның алмағайып болатынын күтуде.

БТК активтерінің экспроприациясы

BTL мен Грузия Үкіметінің арасындағы БТК-ны сенімгерлікпен басқару туралы келісімге сәйкес, егер БТК қата-рынан 2 жыл бойы ауыстырып құюдың жылына 4 миллион тонна ең аз көлемі бойынша өз міндеттемелерін орындай алмаған жағдайда, Грузия Үкіметінің БТК активтерін экспроприациялауға құқығы бар. 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша БТК арқылы ауыстырып құюдың нақты көлемдері 6,5 миллион тоннаны (2014: 7,8 миллион тонна) құрағандықтан, Топ басшылығы БТК Грузия Үкіметінің тарапынан мемлекеттік экспро-приациялау қаупіне ұшыраған жоқ деп есептейді.

36.Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты

Топтың негізгі қаржылық міндеттемелері құрамына саудалық және өзге де несиелік берешектер кіреді. Көрсетілген қаржы құралдары ең бастысы Топтың шаруашылық қызметін қаржыландыруға қолданылады. Топтың тікелей шаруашылық қызметінің нәтижесінде пайда болатын сауда дебиторлық берешегі, ақша мен ақша баламалары бар.

Топ нарық тәуекеліне бейім, ол несиелік тәуекелден, валюталық тәуекелден және өтімділік тәуекелден тұрады.

Топ басшылары шолу жасайды және осы тәуекелдерді басқару үшін қабылданатын келесі шараларды бекітеді.

Несиелік тәуекел

Топ мәмілелерді тек белгілі және несиені өтеуге қабілетті тараптармен жасайды. Топ саясатына сәйкес, коммерциялық несие шартына қарай сауда операцияларын жасауды қалайтын барлық клиент, несиелік тексеру рәсімінен өтуге жатады. Сондай-ақ, топқа берешекті қайтармау тәуекелін төмендетуде сенімділікті қамтамасыз ету үшін осындай сатып алушының дебиторлық берешегі үздіксіз мониторингке жатады. Тәуекелдің ең жоғары мөлшері дебиторлық берешектің теңгерімдік құны болады. Топта несиелік тәуекелдің маңызды шоғырлануы жоқ.

Топ салымдарды қазақстандық және шетелдік банктерде орналастырады (*15 және 16-ескертпелер*). Топ басшылығы төтенше несиелік тәуекелдерді болдырмау мақсатында осы банктердің несие рейтингін мерзімді қарастырады. Топ басшылығы жақындағы халықаралық несиелік дағдарыс пен одан кейін болған банктердің несиелік рейтингілерінің өзгерістері төтенше несиелік тәуекелге негіз болмайды деп есептейді. Тиісінше, банк салымдары бойынша құнсыздануға қор талап етілмейді.

Келесі кестеде «Moody’s», «Fitch Ratings» және «Standard&Poors» агентігінің несие рейтингін қолдана отыра есепті күнге банк салымдары мен ақша қаражаттары бойынша сомалар көрсетілген:

Мың теңгемен	Орна- ласқан жері	Рейтинг			
		2015 жыл	2014 жыл	2015 жыл	2014 жыл
Банктер					
«Халық Банк» АҚ	Қазақстан	BB+/Жағымсыз	BB/Тұрақты	47.532.496	43.979.994
«Сбербанк России» АҚ	Қазақстан	BB+/Жағымсыз	BB+/Жағымсыз	6.897.362	2.001.131
Hellenic Bank	Грузия	B–/Тұрақты	Саа3/Тұрақты	4.943.702	92.269
«ЦеснаБанк» АҚ	Қазақстан	B+/Тұрақты	B+/Тұрақты	3.408.853	8.787.871
«Delta bank» АҚ	Қазақстан	B/Тұрақты	–	3.104.623	985.401
Halyk Bank of Georgia	Грузия	BB–/Тұрақты	–	1.257.397	–
Bank of Georgia	Грузия	B–/Тұрақты	B1/Тұрақты	102.180	28.264
TBC Bank	Грузия	BB–/Тұрақты	B1/Тұрақты	75.023	184.174
Basis Bank	Грузия	B–/Тұрақты	BB/Тұрақты	29.194	117.980
Cartu Bank	Грузия	B–/Тұрақты	–	679	365
НБК Банк	Ресей	BB+/Жағымсыз	–	495	–
«Сбербанк России» АҚ	Ресей	BB+/Жағымсыз	–	73	–
«RBS Банк Казахстан» АҚ	Қазақстан	A3/Жағымды	A3/Жағымсыз	58	12
«Қазкоммерцбанк» АҚ	Қазақстан	B–/Жағымсыз	B/Тұрақты	30	19.958.265
«ГазБанк» ЖАҚ	Ресей	B3/Тұрақты	–	30	167
BNP Paribas	Кипр	–	A1/Жағымсыз	–	1.878.023
Bank of Cyprus	Грузия	–	Саа3/Тұрақты	–	1.094
«Сити Банк» АҚ	Қазақстан	–	A2/Тұрақты	–	10
Жиыны				67.352.195	78.015.020

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)
2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Өтімділік тәуекел

Ағымдағы өтімділікті жоспарлау құралын қолдана отыра, Топ ақшалай қаражаттарының тапшылық тәуекеліне бақылау жасайды. Осы құралдың көмегі арқылы қаржылық инвестициямен және қаржы активтерімен байланысты төлем мерзімі (мысалы, дебиторлық берешек, басқа да қаржы активтері), сондай-ақ операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағындары талданады.

Келесі кестеде 2015 және 2014 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзіміне қарай шарттық дисконтталмаған төлемдер туралы ақпарат берілген.

<i>Мың теңгемен</i>	Сұраныс бойынша	<1 жыл	1 жылдан 2 жылға дейін	2 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2015 жылғы 31 желтоқсанға						
Сауда және өзге де кредиторлық берешектер	–	16.616.457	1.951	31.572	4.917	16.654.897
Жиыны	–	16.616.457	1.951	31.572	4.917	16.654.897
2014 жылғы 31 желтоқсанға						
Сауда және өзге де кредиторлық берешектер	–	15.553.243	47.929	172.569	–	15.773.741
Жиыны	–	15.553.243	47.929	172.569	–	15.773.741

Валюталық тәуекелдік

Валюталық тәуекелдікке ұшырайтын, шетел валютасымен берілген активтер мен міндеттемелердің жалпы сомасы төменгі кестеде берілген.

<i>Мың теңгемен</i>	АҚШ доллары	Ресей рублі	Еуро	Өзге валюталар	Жиыны
2015 жылғы 31 желтоқсанға					
Активтер	53.522.360	6.655	172.111	474.580	54.175.706
Міндеттемелер	1.957.107	49.778	31.332	302.809	2.341.026
2014 жылғы 31 желтоқсанға					
Активтер	54.518.667	5.791	198.579	510.579	55.233.616
Міндеттемелер	877.396	53.998	26.131	529.361	1.486.886

Топтың операцияларымен байланысты валюталық тәуекелдерді төмендетуге ықпал ететін ресми құралдары жоқ. Топта шетел валютасында жасалатын мәмілелермен байланысты тәуекелдер бар. Ондай тәуекелдер АҚШ долларында болатын кіріске байланысты пайда болады.

Келесі кестеде Топтың салық салынғанға дейінгі табысының (активтер мен міндеттемелердің әділ құнындағы мүмкін өзгерістерге байланысты) өзге көрсеткіштердің тұрақтылығы жағдайында АҚШ доллары мен ресей рублі айырбас бағамының мүмкін өзгерістеріне сезімталдығы көрсетілген. Топтың меншік капиталына әсері мардымсыз.

36. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)
Валюталық тәуекелдік (жалғасы)

Мың теңгемен	Валюта айырбас бағамының өсуі/ төмендеуі	Салық салуға дейін табысқа әсері
2015 жыл	60,00%	30.939.152
АҚШ доллары	-20,00%	(10.313.051)
Ресей рублі	40,00%	(17.249)
	-29,00%	12.506

Мың теңгемен	Валюта айырбас бағамының өсуі/ төмендеуі	Салық салуға дейін табысқа әсері
2014 жыл	+17,37%	9.317.893
АҚШ доллары	-17,37%	(9.317.893)
Ресей рублі	+33,54%	(16.168)
	-33,54%	16.168

Капиталды басқару

Капиталды басқаруға байланысты Топтың негізгі мақсаты тұрақты несие төлеу қабілетін қамтамасыз ету және Топ қызметін жүргізу үшін капиталдың барабар деңгейі мен акционердің пайдасын барынша көбейту. Топ капиталдың құрылымын басқарады және экономикалық жағдайдың өзгеруіне сәйкес оны өзгертеді. Топ капитал құрылымын сақтау немесе өзгерту мақсатында дивидендтерді төлеу мөлшерін реттей алады, акционерге капиталды қайтара алады немесе жаңа акцияларды шығара алады.

2015 және 2014 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталатын жылдарда объектілерде, саясатта және капиталды басқару үдерістерінде өзгерістер болған емес.

2015 және 2014 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың айтарлықтай берешек сомасы болған жоқ. Есепті күнге Топтың ақша қаражатының берешегінен асатын елеулі сомасы бар.

Қаржы құралдарының әділ құны

Ақшалай қаражаттардың, банктердегі депозиттердің, сауда және өзге де дебиторлық берешектің, сауда және өзге де кредиторлық берешектердің және басқа да қаржылық міндеттемелердің теңгерімдік құны қаржы құралдары дерегінің қысқа мерзімді болғанына орай олардың әділ құнына шамамен тең.

www.kaztransoil.kz